

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på <http://books.google.com>

Lucie Stern

S. G. Mayre.

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

8928
.552

S. G. MYRE.

HELLEMYRSFOLKET.

S. G. MYRE.

ROMAN

AF

Fru *Amalie* AMALIE SKRAM.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1890.

04

12-3-1-11
DUNNING,
HILL
12-14-39
39883

I.

Sivert havde travelt om dagene. Han var nemlig ansat som løbergut om formiddagen og som husdreng om eftermiddagen, begge dele hos købmand Munthe, der ejede Stue¹ paa Tyskebryggen og bode på Øvregaden i et hvidt, toetages træhus. Oprindeligt var Sivert blevet antaget udelukkende som ærendsvend og håndtlanger for stuepersonalet, men da han altid fik så megen tid tilovers, var Munthe begyndt med at sende ham op paa Øvregaden om eftermiddagen, for at han skulde høre, om de havde brug for ham i køkkenet. Snart var det så blevet fast regel, at han kom der hver dag, og han klarede så godt for sig, både her og der, at han på begge steder stod særdeles vel anskreven.

Især på Øvregaden, hvor han efterhånden blev sat til at udrette de mest forskjelligartede ting. På spørgsmål, om han kunde påtå sig dette eller hint, svarede han nemlig aldrig nej, men gik

¹ Stuer kaldes i Bergen Handelsbygningerne på Tyskebryggen fra Hanseaternes Tid.

ufortrøden i gang, og bestandig slap han tilfredsstillende fra det. Foruden at kløve veden og holde gårdspladsen og vedboden i orden, banke fisken om torsdagen og hente Bispevandet¹ til ærterne om onsdagen, pusede han alt messing og kobbertøjet og fik det blankere, end det nogensinde før havde vært, ja han vaskede endog vinduer, og gjorde det bedre og hurtigere end pigerne. Og så børstede han klær og skotøj, bankede møbler og gulvtepper, pillede bønner og ærter, gik alle husets ærender, og besørgede lugningen i køkkenhaven. Pigerne kaldte ham Tusendkunstneren og var rent opråd, når han en dag blev opholdt på Stuen længere end ellers. Og selv madamen lod til at finde ham så uundværlig, at Munthe ofte måtte spørge om, hvordan de havde båret sig ad før i tiden, da der ingen Sivert Jensen var at ta til.

Sivert tænkte tit på, at nu kom det vel med, at han havde faret tilsjøs; for uden det vilde han aldrig være bleven så praktisk og selvhjulpen. Så havde han da altså noget'igjen for det. Men gudskelov, at han var sluppen fra det. Ligge ude og slide på sjøen, hvor en ikke var sikker på livet sit nogen eneste, hverken dag eller time, var det værste som var til. Aldrig var han nu falden på det heller, hvis det ikke havde vært for at komme bort fra de fordrukne bedsteforældrene sine, især farmoren. Rigtignok bode de ude i

¹ Det for sin blødhed bekendte vand fra en gadebrønd på den såkaldte Bispegården i Bergen.

Hellemyren, men han havde jo aldrig vært tryk for dem, slig som de lå og rekte til byen både landvejen og sjøvejen, især hun. Men det fik være det samme; han vilde ikke tilsjøs igjen, ikke for aldrig det, skjøndt det med bedsteforældrene var op i det samme. Hun gik og dinged fuld i gaderne, nu som før med spektakler og opløb, og ungerne råbte «Småfylla» efter hende, akkurat som det havde vært, fra han var liden gut. Og hun kom vist at holde på længe endnu. Farfaren så svært affædig ud, men på hende var der ikke gran af forskjél at opdage. Det blev vel han, som døde først, skulde en se; han var jo den, som drak mindst og gjorde mindst fortræd, og det gik jo altid slig.

Uf ja, skam og lejelse var det, men der fandtes jo ingen råd for det. Og selv om han ikke havde fåt den skrækken i blodet efter forliset med «To Venner», vilde han ikke ha byttet med sjøen igjen. Dengang havde han lovt sig selv, at rak han først hjem til gamle Bergen og fik kjende fast grund under fødderne sine, skulde ingen verdelig magt kunne drive ham ud igjen. Han havde lovt sig det dyrt og helligt, skjøndt han vidste, at faren vilde gjøre vanskeligheder og slænge ham i næsen, at siden han havde trumfét sig frem, dengang han fik det på sig at ville tilsjøs, skulde han værsgo' bli ved. Men så var det så heldigt, at hyrerne sank så voldsomt netop i de dager, så han fik det at skylde på.

For at han havde fåt vandskræk, kunde han naturligvis ikke være bekendt af at tilstå.

Og så havde moren hjulpet til med sit snak om guds fingerpeg og tegn og sånt noget, og påståt, at når Vorherre havde frelst ham fra undergang, da barken gik til bottens i Franskebugten, så var det, fordi han skulde bli på landjorden. Og nu angred vist ikke faren på, at han havde git sig; nu så han jo, hvor godt han var kommen sig ivej. På den måden kunde han bli både gesel og mere, kontorist på Bryggen kanske, eller få Stue selv — ingen kunde vide, han var jo bare 18 år endda, nej 19 måtte det vel være. Han var født i 1837, og nu skrev de jo 1856. Jo, det blev 19.

Ja, Sivert var glad og likte sig godt. Der var så'n afveksling i dette, at han liksom havde to bestillinger. Han kunde formelig gå og glæ' sig til eftermiddagen, da han skulde op til det pene, velforsynte huset, hvor de havde alleslags remedier til det, som skulde gjøres, hvert til sit rette brug, og hvor alt var overflødig og af bedste sort. Når han kom ind i vedboden, hvor langveden lå opstablet til højre og den sagede til venstre, med det store rum i midten, hvor han havde huggeblokken stående, følte han sig næsten som medejer i al denne dejlige, knusktørre birkeveden, ialtfald var det hans fortjeneste, at der altid var fejet og blæst som i en dukkestue. Og så dette, at huset lå på Øvregaden, den kjækkeste gaden i hele byen, hvor der kun var huser på

den ene side og store, høje træer på den anden. Bagenfor træerne den lange række plankeværk med de spidsgavlede pandetagsporte ind til haverne, som skrånede nedover mod Tyskebryggen og hørte til Stuerne dernede. Om sommeraftnerne sad folk ude på de rummelige trætrapper med bænker og jernrækværk midt på husenes forside, og når de en sjælden gang skulde ned i sine haver, gik de tværs over gaden med bart hode, net så det kunde vært i Vestindien, skjøndt det egentlig ikke lignede, tænkte Sivert. Ja, der var husligt og hyggeligt på Øvregaden, familjeliv liksom, og Sivert var stolt af på en måde at høre til der.

Og så var Munthe sine børn så glad i ham, ja ialtfald Herman og Julius! for de kunde da ikke ta sig til nogen verdens ting, uden at han måtte være med.

I timevis gik de og ventede på, at han skulde bli færdig med sit arbejde, for at de kunde få ham til sin rådighed. Lydia var jo mere kaut på det; hun var jo også så stor, at hun gik for præsten alt. Men hun vilde dog så gjerne være med, når han spillede krig med gutterne på gårdsplassen eller gjemmespil nede i haven, især når hun var vis på, ikke moren eller pigerne så det. Og så vilter og ivrig hun var, endda hun gik i lange kjoler og var så svært udvokset. Hun havde liksom stor morro af det hun, som brødrene, så det kunde ikke være så farlig ment med den vigtige minen, hun undertiden tog sig på, når hun

slog med nakken og sa, at den Sivert Jensen var næsvis og ufordragelig, og at hun ikke kunde udstå ham. Hvorfor kunde hun så aldrig la ham være?

En eftermiddag kort før pintse banked Sivert sengklær, som var spredt ud over brædder, bårne af små bukker, nede på den hellelagte, indhegnede gårdsplads. Han havde kastet huen, og hans tætte, krøllede hår stritted rundt til alle kanter, mens han svang klæ'bankeren og med sin stærke, glade røst sang negersangen, han havde lært i Kingston om «The captain and his loving girl»:

«So early in the morning,
Before the break of day!»

Herman og Julius hjalp til, alt hvad de orked. Ved siden af Siverts kraftig snerrende piskeslag var lyden af deres små spanskrør, når de faldt på de vældige fjerdyner, som spæde fuglepip. Deres glødende ansigter perled af sved, og på de magre guttehalsler stod de gråblå årer store og runde.

«Så årle i den morning,
Bed før Du brækker Dig!»

stemte gutterne i med. Sivert lo indvendig og sang rask videre uden at la sig mærke med noget. Men da han kom til omkvædet:

«And the captain with the whiskers
Took a slight glance at me»

og dette i gutternes mund blev til:

«Og den kaptejn, tit di hvisked,
Tog og lænsed etter mig,»

kasted Sivert kjæppen, hev sig ned på kjøkken-dørstrappen og brast ud i skoggerlatter.

Herman og Julius så forbløffet på ham; så før de med et spring ind på ham, hang sig fast om hans hals og arme, dunked ham med de små, knyttede næver, lugged ham i håret og rev ham i ørene. Da Sivert blev ved at le uden at gjøre den ringeste modstand, bed de ham tilsidst i ansigtet. Da først tog Sivert lempeligt fat i dem, rysted dem af sig og sa, idet han rejste sig: «Dokker må 'kje bite, gutter; der er straf for det. Eg har engang bitte næsen av en kok, og det var eg om og sku' ble halshugget for.»

«Fortæl, fortæl!» råbte gutterne i munden på hinanden og sprang atter ind på ham.

«Ja, bi nu til i siden.»

«Nej, nu med det samme, nu med det samme!» de trak ham i armene og bøjed hans fingre frem og tilbake, så det knak i de brede led.

«La' Sivert Jensen være i fred, Herman og Julius, så han blir færdig med arbejdet sit!»

Alle tre vendte hodet efter lyden, og så madam Munthe række sig ud af sovekammervinduet ovenpå, idet hun trued med pegefingern og rysted hodet, så den hvide kniplingspynt på de høje, lyse hårbukler oppe på issen vipped frem og tilbake. Hendes overkrop var så stærkt bøjet fremover, at brystets hvide rundinger kom tilsyne mellem den dybt firskårne kjolekant og spidserne af den sorte chenillefrese om halsen.

«Der kan Dokker høre gutter! Ka sa eg?»
Sivert greb rask kjæppen.

«Jammen siden får han lov te spille med os!
Ikke sandt, mor?»

Madam Munthe nikked, men satte den be-
tingelse, at gutterne skulde være inde præcis
klokken 8.

En halv time senere havde Sivert, stadig
hjulpen af Herman og Julius, båret sengklærene
ovenpå, hvor pigerne gjorde rent, og bragt gårds-
pladsen i orden igjen.

«Nu da!» sa Herman utålmodigt.

«Bare sope først,» Sivert greb soplimen, der
var fastgjort til et langt skaft.

«Vi må få Lydia med, så blir det fornøje-
ligere,» mente Julius.

Herman sprang mod huset for at se, om hun
var i dagligstuen, men Sivert råbte efter ham, at
hun vist sad nede i haven. «Hun gik med nokken
bøker under armen, då vi begyndte på sengklærene,»
føjed han liksom undskyldende til.

«Det var bra! Sivert skal være fienden og
Lydia anfører. Det er hun så kjæk til.»

«Vi skal ikke spille krig idag,» sa Herman
og trak afsted med Sivert, der nu havde fejet
gårdspladsen og sat soplimen ind i vedboden.
«For Du husker den katten —», han sænked
stemmen til en hvisken og så sig samtidig om.

«Ja katten, det er jo sandt,» sa Julius lige-
ledes hviskende. Han holdt i Siverts anden hånd.

«D'er vel ikkje Dokker, så har dræft 'an?» spurte Sivert og så prøvende på dem, mens de gik tværs over Øregaden hen til haveporten, der kom tilsyne mellem de høje lindetræer.

«Nej da!» protesterte de begge energisk. «Vi fandt 'an på bosdongen bagenfor Stuen, men hvis mor hørte det, så kanske vi ikke fik lov te begrave 'an.»

«For det betyr, at der skal dø nogen,» indskjød Herman i en hemmelighedsfuld tone.

«Men det er bare sludder, siger far. Vi har gjemt 'an nede i Haven. Skyndt os bare,» Julius stødte op haveporten.

Haven var dårlig holdt, på alle sider omgitt af et højt fugtig-grønset plankeværk, og strakte sig i forfaldne afsatser nedover skråningen mod bagsiderne af Stuerne på Tyskebryggen. Her og der fandtes nogle vanskjøttede blomsterbede med påske- og pintseliljer, kantet af aurikler, og en og anden tulipan. Sirenerne og guldregnen stod i fuldt flor side om side med hæg og kastanjetræer, og de hvide og blegrøde æbleblomster lå drysset ud over de muldede veje, der var fuld af vandpytter og fjorgammelt bladaffald. Rosenbusker af den villige, smaabladede slags sammen med alenhøje, blomstrende ukrudsplanter vokste langs kanten af vejene, og et vildnis af ribs- og stikkelsbærbuske stod her og der tæt op ad plankeværket. Stokfiskelugten fra Tyskebryggen var idag ikke så stærk som den plejed at være, for vinden bar fra.

«K'est skal vi begrave 'an, Du Sivert?» spurte

Herman, da de var kommen ind i haven, og han og Julius i fællesskab havde draget frem under en solbærhusk en grå katteskrøt, der lå på side med halvåbne øjne og stivt udstrakte ben.

«Her i gulerodsengen, tænker eg,» Sivert pegte på en åben skrånende plads omtrent midt i haven, hvor der var et aflangt bed med nogle køkkenurter, der så ud til længe at ha skjøttet sig selv.

«Hvad er det nu Dere holder på med?» råbtes der op til dem, og et pigeansigt med lyst, brusende, stærkt kruset hår, flettet sammen i to lange pisker, som hang fremme på skuldrene, keg frem ved kanten af den åbne lysthusdør i havens nederste hjørne. «Jeg skal sige det til mor.»

«Fy for en skam! fy for en skam!» Julius stod og pegte fingre ad hende. «Tænk hun vil være sladdrehank, Sivert!»

«Kom heller op og vær ligfølge,» foreslog Herman.

«Ja, det sku I mykkje heller, jomfru Lydia,» sagde Sivert, der var begyndt at kaste jord op med gutternes små havespade.

«Tror Dere, jeg ikke har and't at bestille?» svarte Lydia hånlige. «Jeg skal ha «Forklaring» til imorgen, jeg,» hun trak hodet tilbage.

«Nu ska' eg hente ligkisten,» sa Sivert, da Hullet var stort nok. Han gik hen til plankeværket og kom straks tilbage med et stykke af et gammelt kasselåg. Henrykte over denne foranstaltning la gutterne katten paa låget og dækked både

den og båren til med siren- og guldregnsgræner, som de brød af træerne.

«Vi bærer 'an op te porten og kommer gåenes andægtig liksom på kjerregår'en,» Sivert greb låget med katten og sprang opover, fulgt af Herman og Julius.

Straks efter kom de vandrende nedover, Sivert foran med afmålte skridt, holdende huen for øjnene. Julius og Herman bar båren imellem sig og søgte at gå i takt med Sivert.

«Sit 'an fra Dokker her, mens vi søger en salme,» hviskede Sivert, da de var kommen ned til begravelsesstedet.

«Med Sorgen og Klagen hold Maade,»

begyndte Sivert. «Søng med gutter!»

«Jammen vi kan 'an ikke.»

«Det gjør 'kje nokke. Bare søng!»

Herman og Julius stod med bare hoder og huen mellem hænderne, liksom Sivert; de skelte forlegent til hinanden og sang mumlende med, mens Sivert satte frejdigt i:

«Med Sorgen og Klagen hold Maade,

Lad Guds Ord Dig trøste og raade,

Lad Hjærtet i Sorgen ej synde,

Ved Døden vi Livet begynde.

«Aa fy, hvor det er stygt,» sa Lydia, som var kommen ud af lysthuset og nærmed sig med en opslåt bog i hånden. «Det er gudsbespotteligt.»

«Det har eg ikkje set nokke om hverken i

Bibelhistorien eller Forklaringen,» sa Sivert, som var blet rød.

«Men det er synd alligevel.» Lydia nikked med sit store, vakre, blonde ansigt, der mindet om et får, og så udfordrende på Sivert med de skrå, lidt døsig øjne.

«Hør ikke på hinner, Sivert,» sa Herman. «Hun gjør sig vigtig, fordi hun går til præsten.»

«Der står skrevet, at hele skabningen sukker tilsammen i sorger indtil nu,» sa Sivert modigt.

«Er tilsammen i smerte,» retted Lydia.

«Og en kat er osså en gu's skabning. Altså kan der ikkje være nokken synd i te gje 'an en kristelig begravelse.»

«Gå nu væk med Dig, Lydia, Du bare forstyrrer os,» Julius drejed hende om og skubbed til hende med begge hænder, så hun kom nedover bakken i en fart.

De la katten og alle siren- og guldregngrenene ned i hullet. Sivert forretted jordpåkastelsen med en itubrudt tinske, og alle tre i forening fylde hullet og danned gravhøjen til. En liden rosenbusk blev rykket op med rod og plantet i midten, og Sivert lovte at ha kors med navn og dødsdag færdig til den følgende dag. Det blev bestemt, at katten skulde ha hedt «Stue-Mons».

Haveporten blev slået op med et smæld, og Sine kokkepiges gneldrende stemme råbte: «Ind på øgeblikke' og spise tekvælls!»

«Svar hinner ikke,» hvisked Herman til Julius;

«vi lader som vi ikke hører.» De gjorde miner til Sivert, at han skulde være stille.

«Dokker behøver ikkje te gjøemme Dokker! Eg ser Julius i hovve og Herman i føtterne!» skreg Sine.

«Sine, pine, fine, grine,» gjeped Herman.

«Sivert Jensen ska' osså komme op og gå efter Bispvand,» vedblev Sine. «Og Dokkes far er hemkommen, så møkke Dokker ved det.» Haveporten smald til, og Sine var væk.

«End Du da Lydia!» raabte Julius ned over mod lysthuset. «Du skal værsgo' op, Du osså!»

«Jeg, som spiser med de voksne!» Lydias tone var uhyre overlegen.

«Smagte det godt at få ris på sengen fastelavnsmandag, Lydiamor?» råbte Herman, og Julius gjentog leende spørsmålet.

«Gå nu op med Dokker,» sa Sivert befalende. «Dokker ved jo, kå streng Dokkes far er.»

«Er det vist, at Du vil spille krig med os imorgen da?»

«Jadå!»

«Så kom da!» De tog fat i Siverts klær og vilde trække ham med sig, men Sivert skyndte på dem og sa, at han først måtte rydde op efter begravelsen.

Da gutterne var gåt, og Sivert havde ordnet i haven, stod han lidt med hænderne på ryggen og så nedover til lysthuset. Et par ganger flytted han sig et skridt eller to som for at gå derned,

men blev atter stående. Så rysted han svagt på hodet, drejede sig langsomt rundt og gik nølende opover. Men da råbte Lydia efter ham: «Kom her lidt Sivert Jensen og hør mig i Forklaringen!»

Det glimted i hans spillende øjne, og hans brune ansigt fik en varm farve, da han med lange skridt, dirrende af ivrighed gik nedover den bugtede bakkevej til lysthuset.

«Sæt Dig ned,» sa Lydia og gjorde plads ved siden af sig på den brede, grønne tremmebænk bag bordet. «Se her,» hun rakte ham bogen, «derfra og dertil. Disse to spørgsmaalene er de vanskeligste; alt det andet kan jeg på fingrene.» Hun satte sig tilrette i en skrå stilling med ansigtet helt vendt mod Sivert; albuen var støttet paa bordkanten, og hagen hvilte i hånden. Sivert skotted stjalent hen til hendes nøgne arm, der var bedækket af lange, lysgyldne hår helt op til kanten af det korte pufærme.

«Hvad er Selvfornægtelse?» læste han op af bogen.

«At vi afsiger vor egen Vilje og det vi have kjært.»

«Alt det os kjært er i Verden,» retted Sivert.

«Alt det os kjært er i Verden,» gjentog Lydia, «paa det Guds Ord maa faa Fremgang i os.»

«Have Fremgang,» sa Sivert.

«Ja have,» indrømmed Lydia og fortsatte: «Dersom nogen kommer til mig og hader ikke

sin Fader og Moder og Børn og Hustru og Brødre og Søstre — er der endda mer?»

«Og tilmed sit eget Liv,» sa Sivert med vægtig betoning.

«Og tilmed sit eget Liv,» ramsed Lydia videre, «han kan ikke være min Discipel, og hvo som — og hvo som —»

«Ikke bærer sit Kors,» hjalp Sivert til.

«Og hvo som ikke bærer sit Kors og kommer efter mig, kan ikke være min Discipel. — Kunde jeg det?»

»Ja,» sa Sivert.

«Godt?»

«Når I læser på det engang til, så.»

«Uf, jeg er så træt af det. Det kan være det samme med det andet spørgsmål, men der er et til længere ude,» hun tog «Forklaringen» fra ham og bladed i den. «Se her, spør mig på det der.»

«Sig mig den egentlige Forskjel paa menneskelig Lærdom og guddommelig Oplysning,» læste Sivert op, da han havde fåt bogen tilbage.

«Den menneskelige Lærdom erholdes ved Flid.»

«Menneskelig Flid,» afbrød Sivert.

«Menneskelig Flid,» sa Lydia højere og stamped lidt med foden, «og er en blot historisk Kundskab, ved hvilken Mennesket bliver i sin Ondskab. Den guddommelige Oplysning virkes af den Helligaand ved Ordet — — ved Ordet — —»

«Hvis Kraft erfares,» hvisked Sivert.

«Hvis Kraft erfares i Hjærtet,» satte Lydia hurtigt i, «og begynder at borttage Viljens Gjenstridighed. — Hvad karakter har jeg fortjent, synes Du?»

«Ikk I,» sa Sivert.

«Men I minus da?»

«Ikkje ber'e end I og $\frac{1}{2}$.»

«Å Du, din tosk! Jeg skal love for, Du kunde det såpas bedre Du, da Du stod!» Hun greb med sin hvide, lidt store hånd i hans hår og trak ham hårdt men ikke ondt i luggen.

«Au,» sa Sivert, idet hans hode fulgte efter og kom Lydia nærmere. «Koffor er I altid så ute etter håre' mit, jomfru Lydia?»

«Jo, for det er så pent, din styggert,» sa Lydia i en arrig tone og dasked med fladen af den anden hånd løst henover hans fyldige, småkrøllede hårmasse. Hun så ud som hun sad og kjærtregnet en hund, der egentlig skulde havt bank.

«Jammen jerres er enddå penere,» sa Sivert sagte, og mens han varsomt strøg hendes gule, brusende forhår, mange ganger, stod igjen lyslevende for ham den historien, sejlmageren ombord i «To Venner» havde fortalt om den silkeklædte kjøbmandsfrøken, som han havde hentet hjem fra selskab og fulgt op på hendes værelse. Der havde hun i måneskinnet kastet sig om halsen på ham, og så havde han tat hende med magt.

Lydia slap ikke Siverts lug, men hun trak

ikke mere i den, den anden hånd var gledet ned på hans skulder. Hun kjendte, at han kom hende nærmere, tænkte, at fare op og løbe sin vej, men gjorde det ikke, blev istedetfor siddende stille med halvlukte øjne og hodet lidt foroverbøjet. Så greb Siverts arme tæt omkring hende. Hun syntes, hun skreg højt, og rev sig løs, men hun bare gjøs lidt og sank ind til ham.

Sivert kunde knapt puste. Nu gik det jo med ham som med sejmageren. Her sad han med en fin dame i armene sine, og hun havde villigt lagt sig ind til ham. Frygt og undseelse var vække, en svimlende følelse af glæde og stolthed suste igjennem ham, og inden han videte ord af det, havde han oplevet det samme med Lydia som sejmageren med den fine kjøbmandsfrøken.

«Du skal bli' vækjaget,» Lydia havde rejst sig op fra bænken, hvor Sivert sad med ludende hode, og stod nu foran ham. «Vækjaget,» gjentog hun og gav ham et så kraftigt slag på kinden, at der kom lange, hvide mærker efter hendes fingre. «Nu går jeg op og klager Dig for far.»

«Sig ikkje nokke, Lydia,» mumled Sivert uden at se op.

«Så Du trode — å gud, å gud! Kan Du kanske gifte Dig med mig?» Det kom afbrudt og i stød på grund af den stærke gråd, og hun krølled sit smækkeforklæde sammen med den ene hånd, mens hun rev i det med den anden.

«Der hænder så mykkje, så ser umuligt ud.

— — — Hvis I vilde vente på mig, Lydia,» han så et øjeblik op på hende med øjne, som tindred af frygt og håb.

«Vente på Dig? På Dig!» Hun holdt op at græde, ansigtet fortrak sig i foragt, og stemmen skjælv af hån og vrede. «Så'n en gadegut, en bryggesjouersøn! Jo, det vilde være dejligt, ha, ha! Lydia Munthe. — Min morfar, stiftamtmanden i familje med Småfylla!»

Sivert blev mørkerød. Han kneb munden sammen og drejede hodet væk.

Lydia begyndte at græde igjen.

«Koffor sku' I altid ha fat i håre' mit da?» sa Sivert efter nogen taushed. «Det var deraf det kom seg.»

«Uf, hvor sjofelt! Skyldte på mig — Du er, Du er,» hun tramped op og ned, «Du er en skurk, og så er Du en så'n, ja en så'n, som Lise stuepige har fortalt, at gamle Hansen er. Jeg skulde gjerne spytte på Dig!»

«Nej véd I ka, jomfru Lydia, nu får I holde op,» Sivert rejste sig, greb hende i armene oppe ved skuldrene og rysted hende.

Hun skreg af raseri og sparked ham på fødderne.

«Hys, der er jeres far.» Han slap hende.

«Lýdia! Er Du her Lydia?» Det var Munthes stemme, som råbte fra det øverste af haven.

Lydia blev øjeblikkelig stille og strakte sit forgrædte ansigt frem ved kanten af lysthusdøren.

«Du må komme op nu Lydia! Grøden blir kold!»

Hun fór hastig med lommetørklædet over øjnene og kremte lidt. «Ja, nu kommer jeg far!» Så greb hun bøgerne, rakte med gjæpende mund et stykke tunge til Sivert og gik.

Sivert keg forsigtig ud af lysthuset. Han så Munthe stå midt oppe i haven ved siden af bedet med kattegraven og hørte ham sige, da Lydia nærmed sig: «Men i Jesu Kristi navn, ka er, så fejler Dig?»

«Grædt, fordi leksen var så vanskelig,» vedblev Munthe, da Lydia havde svart noget, som Sivert ikke kunde høre. «Du har nu vel ikke fåt religionsskrupler, barn?» Og lidt efter: «Var Du alene dernede?»

«Sivert, som hørte Dig? Har jeg ikke så mange ganger sagt, at jeg ikke liker det maskepie' med Sivert Jensen. Er det passende selskab for en småtøs som Dig, der læst skal bli voksen dame retnu? Ka er det, Dokker har havt for, Dokker?»

Lydia stod med sænket hode og pilled på sit forklæde. Med ét så Sivert hende sætte på sprang forbi faren opover haven og bli borte bag nogle træer. Munthe kløde sig i hodet og så rådvild efter hende. Så vendte han sig resolut og kom ned over mod lysthuset med lange skridt.

I samme nu smøg Sivert hurtig som en kat

om lysthusets nederste hjørne og trykket sig frem gennem det smale rum mellem lysthusvæggen og plankeværket. Han satte foden op på den fremstående smale tverforbinding på midten af lysthuse og tog for sig i kanten af plankeværket, hejste sig og efter armene og svang sig over. •

II.

Lydia var imidlertid sprunget tværs over Øvre-gaden ind gennem porten og bagvejen ovenpå. Da hun løb over gårdspladsen forbi det åbne køkkenvindu, hørte hun Sine sige: «Dekers med den Sivert Jensen ikvæld, enddå er han ikkje gåt på Bispegår'en.»

Oppe på sit værelse la hun bøgerne fra sig, satte sig ved vinduet og så hen på en firkant i vedbodtaget hvor der mangled nogle pandesten.

Hvad var det dog for noget skrækkeligt, som var hændt hende? Det værste, det syndigste, det styggeste af alt i verden. Det måtte være værre end mord, efter hvad der stod i «Forklaringen». Hun var nylig bleven hørt i det sjette bud, og så var spørgsmålet kommet: «Hvad gjør denne Synd afskyelig fremfor andre Synder?» «At den besmitter både Sjæl og Legem, som skulde være Guds Tempel, men bliver den urene Aands Bolig». Så var turen kommen til den ved siden af hende, men da hun ikke kunde svare for sig, havde provsten vendt sig til hende og spurt: «Hvad

er det da, som især optænder de onde Lyster?»
«Frådseri og Drukkenskab».

Men hun havde jo hverken frådset eller drukket. Hvordan kunde det så være gået til? Hvorfor var hun ikke straks sprunget op, som hun havde villet, eller idetmindste da hans varme hænder begyndte at kramse hende på halsen. Og endda hun havde kjendt, hvor grove de var, og havde tænkt, at de vist var skidne også. Det var liksom hun måtte bli siddende, som om hun ikke havde kunnet røre sig. Men kanske det var straffen, fordi hun, mens hun gik for præsten, havde tænkt så meget på det, der stod om i det sjette bud. Det var vist synd at tænke på det, undtagen i Sakristiet om onsdagen mellem 11 og 12, når provsten hørte dem i det. Men hun havde måttet tænke på det uafdelig, hun. Og værre var det blet, da hun havde mødt dette store, fæle fruentimmeret nede på Engen med lange ørendubber, vajende hatteblomster og knasende stiveskjørter, som hang ned under kjolekanten. Hun havde liksom kjendt det på sig, at der var noget rædselsfuldt ved hende, og hun var uvilkårlig stanset og havde snud sig efter hende, og idetsamme havde nogle gadegutter råbt: «Fy for en skam, Stavangers-Gina! Skyndt Deg nu, Gina, der gik så mange sjøfolk ind på huse' Dokkes!» og så var der kommet nogle grove ord, som Lydia ikke var istand til at tænke engang. Den nat havde hun ligget så længe vågen og bare grublet på alt sånt stygt, og hun havde slet ikke

følt afsky for det, snarere havde hun likt at tænke på det, men inderst inde havde hun havt som en ank over det.

Det var dog mærkeligt, at hun ikke følte sig som et andet menneske efter dette, og at hun ikke var endda mer fortvilet, end hun var. Hvorfor syntes hun ikke, at hun måtte gå bort og dræbe sig, tænkte på det ialtfald? Men nej, hun gjorde det ikke. Frygtelig lej og skamfuld var hun naturligvis, og det blev vel måske værre siden, når hun var blet endda mere voksen, men hun havde ikke følt det ringeste ved det. Så fort det var gåt. Ikke tid til at tænke eller sanse. Var det sådan det havde sig med dette, som de gjorde så meget hemmeligt væsen af. Hun stirred grundene hen for sig. — — Imorgen vilde hun i bad, for iaften var der stængt på Bontelbo.

Døren gik op, og hun hørte på de knirkende sko, at det var moren, som kom ind. Straks efter greb madam Munthes smale, hvide fingre om Lydias arm, en hånd blev lagt om hendes nakke, og morens ansigt bøjed sig tæt ind til hende.

«Hvorfor løb Du fra din far nede i haven uden at svare ham, Lydiamor?» Madam Munthes tone var alvorlig, og hun så med de lyse, hoffærdige øjne forskende på datteren.

«Ikke for noget,» svarte Lydia uden at forandre stilling og uden at flytte øjnene.

«Det nytter ikke, at Du forsøger på at narre mig, Lydia. Hvad er det, Du har grædt for?»

«Jeg skal jo konfirmeres snart, og jeg kan aldeles ikke bli så'n, som der står i Forklaringen og Bibelhistorien.»

«Ja det er meget pent og rigtig af Dig, Lydia-mor, men Vorherre mener det ikke så bogstaveligt med alt det. Viljen, ved Du, viljen i gjerningssted.»

«Er der da slet ikke noget, han mener bogstaveligt da?» Lydia så hurtigt op på moren.

«Jo de grove og åbenhare synder naturligvis. Alt det, som er forbudt i budene.»

«Grove synder? jammen der står jo, at hvo, som ser på, — ja, at hvo, som siger Raka til sin broder, skal være skyldig til helvedes ild, eller kanske det er for rådet.»

«Ja, hvis han ikke omvender sig. Men fortæl mig nu, hvad det var med Dig og Sivert Jensen. Hvorfor så Du så forfjamsket ud, og hvorfor sprang han over plankeværket, da din far vilde snakke med ham!»

«Jeg ved ikke om, at han sprang over noget plankeværk, jeg.»

«Svar mig nu Lydia!» Madam Munthes stemme blev utålmodig. «Jeg slipper Dig ikke, før Du er kommen frem med sandheden.»

«Det er ikke noget, mor.»

«Var han nærgående mod Dig?»

«Ja.»

«Det er da vel ikke muligt.» Madam Munthe

rødmed af vrede. «Han vilde nu vel ikke kysse Dig?»

«Jo,» sa Lydia muggent.

«Men det fik han vel ikke?»

«Jo,» sa Lydia i samme tone og gjorde et utålmodigt vrid med overkroppen.

«Nej men Du store gud, Lydia!» Madam Munthe retted sig op fra den bøjede stilling, og slog hånden mod sit kjolefang, mens øjnene skjød et koldt lyn. «Hvorfor råbte Du ikke på hjælp?»

«Det husked jeg ikke på.»

«Det er oprørende. Jeg, som tænkte, at Vorherre altid bevared børnene idetmindste. Men det er naturligvis din egen skyld. Jeg forstår ikke, hvem det er Du slægter på, så inladende som Du er af væsen. Rørte han ellers ved Dig? Svar, svar!» Stemmen var ophidset, og hånden hævet som til slag.

Lydia, som hele tiden ikke havde vidst, om hun skulde nægte eller kaste sig om morens hals og tilstå alt, blev med èt så underlig kold om hjærtet. Raskt svarte hun: «Nej da.»

«Kan jeg stole på det, Lydia?»

«Ja, for da fór jeg op og gav ham en lusing, og så gråt jeg, og så råbte far på mig, og så løb jeg op her.»

«Den uforskammede lømmel! Vi, som har været så snille, jeg kan gjerne sige så udmærket imod ham.

«Skal han vækjages?» Lydia sa det hurtigt uden at se på moren.

«Slipper han med det, kan han endda være glad. Vi skulde kanske ha ham gående her og udsætte Dig for at træffe ham efter dette. — Han skulde på rå'stuen og ha barnestraf, skulde han, ja, for dette er meget værre end tyveri.»

«Jammen så fik jo folk vide det,» sa Lydia og vrikked ivrig med foden på spidsen af sin sko.

»Ja, det er en højst u-be-ha-gelig historie,» madam Munthe la vægt på hver enkelt stavelse i ordet ubehagelig, «men nu skal jeg snakke med din far. Du behøver ikke at komme ned; jeg skal sende maden op til Dig.»

«Uf, hvor mor er dum,» tænkte Lydia, da madam Munthe var borte. «Når de jager ham væk, går han naturligvis og sladrer for at hævne sig. — — Oprørende? — — — Kysset mig? hun skulde, skulde bare vide!» hun løb et par ganger op og ned ad gulvet med knyttede hænder og trippende skridt. «Bare han døde — — Å tænk, om han døde, faldt bardus i gaden med en eneste gang, af et slagtilfælde — — for en lettelse!» Hun satte sig på sengekanten med hængende arme, og stirred på sine sko.

«Jeg som skal konfirmeres. Med den forfærdelige synden på samvittigheden. Stå der for alteret og være et skabbet får mellem de andre, fremfor alle de andre. — Bære på det hele mit liv!»

Nej, det var ikke til at udholde. — Atter gik

hun op og ned på gulvet. Forgå af det — bli gal, bli gal — — — Den, som kunde komme bort, ja, komme sig bort — — det var det eneste. De havde jo snakket om at sende hende til pensionen i Hamborg, — nu skulde hun ikke længer sige nej til det, nu vilde hun det gjerne. Bare hun var over dette skrækkelige, denne konfirmationen. Med ét stod Siverts ansigt for hende, sligt som det havde set ud, da hun havde sagt det om «Småfylla». «Å,» sa hun stønnende og slog hænderne hårdt for ansigtet. En stikkende følelse af anger og smerte skjød op i hende. Det var så ondt, å, så ondt, og fælt at mindes det ansigt.

«Hvor Du er ond. Ond,» hvisked hun. «Ja, ond er Du også!» næsten skreg hun, og så kasted hun sig næsegrus hen over sengen, begravet ansigtet i puden og hulked.

Om aftenen inden Munthes gik i seng var det blet bestemt, at Sivert skulde vises bort næste dag. Det havde kostet madamen en hel del snak at få sin mand overtalt. Mod sædvane havde han gjort modstand denne gang og ment, at Siverts forbrydelse ikke var større, end at det kunde være straf nok, når han blev skejet ud fra eftermiddags-tjenesten på Øvregaden og dertil fik en ordentlig overhaling af skjænd. På Stuen vilde han helst beholde ham, da det var vanskeligt at få en, de kunde være så vel tjent med. Men madamen havde ikke git fred, før han havde indvilget i at gøre, som hun vilde.

III.

Sivert var falden ned mellem nogle brændel­der på en bunke fejerusk. Han lytted med øret tæt til plankeværket og forvissed sig om, at Munthe havde forladt haven, satte sig så med armene om de optrukne knæ og grubled lidt. Om en stund rejste han sig og gik afsted langs den lange række plankeværk i det smale rum mellem haverne og bagsiden af stuerne fra bosdyng­e til bosdyng­e, hvor affaldet og skrammelet i tidens løb havde æltet sig således sammen med jord og rusk og væde, at det var hårdt som sten at gå på. Tilsidst krøb han over et gjærde, som spærred ham vejen, og be­fandt sig så på en ryddelig gårdsplads, hvor to gamle damer i opsatte kapper stod foran et udslået klaffebord og bandt sammen blomster, som de tog fra en uhyre stentøjskølle. Hurtig gik Sivert forbi damerne, som vendte ryggen til, tværs over gårds­pladsen, åbned en port, der holdtes lukket af en sten i et snøre, og stod på Vitrlidsalmenningen.

«Ud slap Du då,» mumled han. «Jaja, det

er vel bedst te tulle seg hem; kå det går eller ikkje, enddå kan di ikkje ha fåt vidst nokke.»

Da han var kommen ud i Dræggen til det ludende, år for år mere og mere sammensunkne hus, som hans forældre havde boet i, siden de giftet sig, hørte han en høj, prækende mandsstemme og en lyd af suk og snøften derindefra.

«Opbyggelse nu igjen? Ja, det er sandt, det er jo osså fredag ikvæld,» han blev rådvild stående.

At forældrene hans nu også skulde være bleven så overhændig gudelige. Ja, det var moren især. Hun havde pratet sålænge om de opbyggelser, faren hendes holdt, mens hun var barn, sammen med rige Mons Thorsen, og kjavet om, at hvis de vilde vente sig guds velsignelse, så skulde de ikke alene selv holde sig til Herren, men også søge at frelse andre. Det var nu forresten vist ikke blet til noget, hvis ikke Vorherre havde gjort dette her miraklet med Sivert. Men da han en vakker dag frisk og sund trådte ind i stuen til dem, efter at de havde troet, han var druknet i Franskebugten, da havde faren ikke længer kunnet modstå hendes overtalelser, men samtykket i at indbyde naboer og kjendinger til at komme og høre et guds ord i deres fattige stue, udlagt af hvem, som dertil følte kald. I begyndelsen var der ikke kommet mange, og deres andagter havde indskrænket sig til, at faren læste op et kapitel af bibelen med salmesang før og efter, men efterhånden som disse sammenkomster blev mere og mere bekjendt, var menig-

heden vokset, og stuen blev fuld. Samtidig var også forskellige lægmandsprædikanter begyndt at optræde hos dem og at udlægge skriften for de forsamlede.

Siverts første indskydelse var at luske sig bort og vente, til det var forbi; men så betænkte han sig. Idag havde han jo vært så rent aparte syndefuld. Det han havde bedrevet idag måtte vel kaldes for ondskabssynd, og der var jo stor forskjel på den synden og på skrøbelighedssynd. Det var måske rettest at være med til opbyggelsen i kvæld; så kunde han få forladelse med det samme. Forældrene var jo også altid sint, når han ikke kom. Ak ja, den som bare kunde omvende sig og vandre rigtig kristelig, så kom han vist aldrig til at forgå sig som idag. «Søger Herren medens I er unge.»

Sagte løfted han klinken af kjøkkendøren og trådte ind. En os af varme og stank af snus og gamle klær slog ham imøde. Der var pakkende fuldt ikke alene i stuen men også i kjøkkenet, især udenfor den åbne stuedør, hvor de stod sammenklumpet med fremrakte halse for at kunne se taleren derinde. Størstedelen var middelaldrende fruentimmer, nogle med småbørn på armene, men der var også mandfolk og ganske unge piger. Nogle, som var blevet træet af at stå, sad og dinged på kanten af kjøkkenbordet. Gamle blinde Ole Høien og hans fortiårige ugifte datter, som altid leded ham ved hånden, når han gik ud, havde fåt de to

hvidskurte køkkenkrakker at sidde på. Selv borte i gruen havde en 3—4 stykker tat plads.

Sivert lukked døren så sagte som muligt efter sig, men alligevel vendte flere hoder sig og så uvilligt på fredsforstyrren. Han stilled sig op med ryggen mod kjøkkendøren og betragted nærmere de tilstedeværende, blandt hvilke han opdaged flere nye ansigter. Alle var svært andægtige; hoderne rokked sagte frem og tilbage, tårer viskedes bort af næserne med kanten af de slidte salmebøger, og der hørtes uafsladelig en dæmpet surren af suk og næsepudsning og ruelsesfulde støn.

Aftenskumringen var begyndt at falde på, men Sivert kunde dog tydelig se prædikanten derinde. Det var skomager Tofte iaften, en høj, mager mand, med et svært skaldet hode, fremstående øren, hvorfra der struttet ud en dusk grå hår, og en halvkrans af skjæg bag kinderne og under hagen. På den brede, bløde næse sad et par hornindfattede briller, og det flade ansigt var fuldt af glinsende striber efter de trillende svedperler. Han havde grå frakke af hjemmevævet tøj, knappet tæt op i halsen, der var uden snip, med et sort tørklæde, hvis ender var stukket ind. Han stod oprejst midt i stuen foran et lidet aflangt bord, dækket af et hvidt klæde. Der lå et opslået Ny Testamente og en salmebog mellem to utændte toskillingslys i blanke blikblakkerter med skinnende nye lysesakser. Forældrene sad en på hver side af ham. Faren luded

forover med den ene albu på knæet og hænde for øjnene. Moren bevægede sagte overkroppe frem og tilbage, mens de store, stramme, alti sænkede øjenlåg lyste dødningsagtig hvide i de fregnede ansigt. Af og til løftede hun de foldede hænder og mumlede med læberne.

Tofte talte med langtrukken, grædefærdig stemme; armene var udbredte og fingerknoerne støttet mod bordkanten.

«Tænk på de fordømtes pine i helvedes evig luer, hvor deres orm ikke dør og deres il ikke udslukkes! Tænk på den yderste dag, da Du skal stå enten på den højre eller på den venstre side af lammets uskyldige blod, som har forløst os, såmange som vil omvende sig fra sine synder! Tænk, at om Du da befindes på den venstre side at stå, da skal Du nedstyrtes i flammebålet, og din fortabte sjæl skal saltet med ild, ja, med helvedes ild.»

«Å gud hjælpe os arme syndere!» lød de med stønnende hvisken rundt omkring. «Det er altsammen både vist og sandt i alle måder,» sa en fruentimmer, som stod tæt foran Sivert, og hel tiden gav sit besyv med i en lav, våndefuld tone «Åja, åja, åja,» mumlede blinde Ole Høien, «Herrens vrede er over os syndere.» På køkkenbordet yderste ende lige ved Sivert, sad en ung pige med hodet skjult af et tørklæde. Hun havde rullet sig således sammen, at ansigtet lå nede på knæerne

og hun hulkede så der gik rykninger gennem ryggen og skuldrene.

«Det er gruelige ord dette,» vedblev taleren, efterat ha faret sig over ansigtet med et storblomstret lommelærklæde og drikket en slurk vand, «og alligevel er det som dagens fulde sommerlys mod nattens sorte mørke sammenlignet med, hvorlissen det verkligen skal for sig gå. Tænk Dig, at hele dit legeme blir opskåret i hvert et lem og ledemod, og at så alle indvoldene dine og alle de blødenes lemmerne dine blir tilstrødt med gloenes ildsluer, liksom når Du strør salt og piper i en rullepølse, før Du syr 'an sammen. Og så streng og nidkjær er Herren over synden, at om Du bare havde bedrevet én eneste synd, såsom utugt, tyveri, eller endog onde og syndige tanker, og Du ikke havde fåt tid til at omvende Dig, så blev Du liggenes til fortæring og oprådelse i al evighed med alle de fordømtes hylenes jammerskrig omkring Dig, og deres tal er som jordens sandskorn og som havets vanddropper, og af dette skal Du aldrig, aldrig, aldrig slippe ud, nej sandelig! Ingen af de fordømte skal nogensinde slippe derfra — —.»

Et hyl skar gennem den tykke luft. Folk lettede sig i sædet og drejede sig til siden med fremrakte hoder, og Tofte holdt inde. Det var pigen på køkkenbordet som trilled ned på gulvet, hvor hun skreg og vred sig i krampe. Fruentimmeret foran Sivert skvættede hende vand i an-

sigtet, og da det ikke hjalp, blev hun båret ud af køkkenet og ind i vedboden, hvor hun blev overladt til sig selv og de forskrækkede høns, der vågned af sin slummer på pindene oppe under taget.

«Hvis dit øje forarger Dig, så riv det ud og kast det fra Dig,» fór Tofte videre med høj og hurtig stemme, «og hvis din hånd forarger Dig, da hug den af og kast den fra Dig, og hvis din fod forarger Dig, da slid den af og kast den fra Dig, byder Herren i sit ord, men se, om nogen af os har gjort det. Sandelig ve, ve over os! siger jeg.» Han slog så uventet i bordet, at tilhørerne rysted og bæved og stirred med stive øjne på ham, mens han flytted sit blik fra ansigt til ansigt og lod det dvæle længst på dem, som stønned højest. «I helvedes pøl skal dit indre sønderrives af gloenes tænger, og Du skal martres af angerens fortærelse og sige til Dig selv, at om Du havde adlydt guds bud, så havde Du da idetmindste havde ét lem mindre til at kjende denne ryggesløse pine i —.»

Atter lød der et skrig. Det kom fra blinde Ole Højens datter. Hun bed og sled i sit forklæde med blåsprængt fordrejet ansigt og styrted så næsegrus i køkkengulvet. Da hun blev bragt ud af de nærmeststående, strakte den blinde far famlende hænderne efter hende, og bad jamrende om at få følge med datteren. Sivert gik bort til ham, hjalp ham op fra krakken, leded ham ud

og satte ham på dørstokken til vedboden tæt ved datteren, der lå udstrakt på ryg i sagerusk og hølvespån og udstødte skrig på skrig. Sivert selv var stærkt rystet; der gik kuldegysninger gennem hans rygrad, han svedte på hænderne og følte en kildrende trang til at gi sig til at skringe omkap med de andre.

Da han kom ind igjen, var Tofte atter igang. Med fælere og fælere ord blev han ved at skildre helvede og de deri grasserende pinsler. Hans ansigt blussed af ophidselse, øjnene syntes at skyde gnister bag brillerne, og nakkehåret stod stift ud til siderne. Flere og flere fik ondt og måtte slæbes ud, men det var som al denne hulkende skrigen opildned taleren mere og mere. Han lod sig ikke lenger afbryde, bare satte stærkere i for at overdøve hylene.

Tilslidst ligned vedboden derude et lasaret, hvor de faldne lå side om side i to rækker. Blinde Ole Høien sad fremdeles på dørstokken og holdt datteren, der var bleven roligere, i hånden.

«Er det ikke grueligt og forfærdeligt at betænke,» vedblev Tofte og gjorde så et øjeblikks ophold, hvori han med et flakkende blik så ud over forsamlingen, og hurtig flytted det til en klump sammementullede lømmetørklæde fra den ene hånd over i den anden og tilbage igjen, «er det ikke grueligt at betænke, at den lede Satan med de djævelske hornene sine og de ildsudspyende øjnene skal ha så mange, mange tusen ganger

flere kjenere blandt menneskenes børn end den almægtige gud, han, som er himmelens og jordens herre, og som skabte os alle i sit billede, men det kommer mest af de fordærvelige lærere, som også vores store mester, Jesu Kristi sande discipel, vores dyrebare, os alle elskelige Hans Nilsen Hauge siger. De har lullet menneskene tæt og godt ind i syndesøvn med sine falske og smigrende ord, hyklerier og skriftens fordrejelse, siger han. Det er vederstyggeligt at tænke på, hvor aldeles Kristi ånd er udryddet i vore tider formedelst kirken og lærerne. Præsten skal læst være højlærd, siger Hauge. Dog er han så vanvittig og formørket i synden, at det må hede: Hvo er blind uden min kjener? Præsterne bedrager sjælene med saligheds håb, indtil de vågner i helvede. De tragter ikkun efter at samle sig penge, så de sammen med deres venner have tidsfordriv i gjæstebud, spil, komedier og andre vellystige fornøjelser, medens der vil foræring og magelige tider til, når en ringe skal få opnå at tale med sin præst. Derfor siger jeg, Jens Jensen Tofte, herrens fattige og ringe kjener, dertil af gud udvalgt og beskikket: Skyr disse øgleunger, disse kalkede grave, som ikkun vil bringe evig fordærvelse over eders elendige sjæle. Går til herren selv med al eders sorg, thi han har omsorg for eder. Og trænger nogen iblandt eder til menneskelig trøst og formaning, da kommer trøstigen til mig, så skal han blive retledet efter herrens eget uforfalskede ord. — O Du evige,

barmhjærtige gud,» han løfted de foldede knokkelhænder op i højde med næsen, og la hodet helt bagover, «Du som haver frikjøbt os med dit dyre blod, på det ingen skal fortages, men alle have et evigt liv, så mange, som sig omvende i tide, se Du i nåde ned til os; lad os være ikke aleneste blandt de mange kaldede, men end ydermere blandt de få udvalgte. Velsign os og forbarm Dig over os, og lad altid det gruelige syn af dit retfærdige helvede stå opbyggeligt for vore sjæles formørkede øjne, så vi med frygt og bæven arbejde på vor saliggjørelse. Amen i den herres Jesu navn. Amen, amen.»

Han læste Fadervor, sa atter et par ganger amen, nævnte salmenummeret og hvilke vers de skulde synge, og satte sig så ned med hænderne for ansigtet, som det syntes hensunken i bøn. En mand i arbejdsklær af sækkelærred rejste sig borte i krogen, hvor han havde siddet på sengebænken, rømmed sig og begyndte at synge med drævende, højt skingrende røst. Lidt efter lidt stemte flere i, og tilsidst sang de alle med:

Du vilt jo ikke en Synders Død,
 Eller at han skal omkomme,
 Men at han heller omvender sig,
 Og kommer saa blandt de Fromme.
 Saa hjælp os nu, o Herre Gud
 At den Skyld, vi have mod dine Bud,
 Skal os ikke overkomme.

De fra vedboden, som efterhånden havde overstået sine hysteriske anfald, kom nu, lokket af

salmesangen, stille luskende ind igjen og deltog i sangen:

Om Du med os jo vilde regne,
 Og gaa med os i Rette,
 Ak, hvor skulde vi da blegne!
 Hvo kunde os da undsætte?
 O Herre vær os da barmhjærtig,
 Hjælp os at gå den rette Sti,
 Med alle fromme Slægte.

Skumringen var nu bleven så stærk, at det var vanskelig at se for de rødgrædte øjne. De lod sig dog ikke anfægte, men satte sine egne ord istedetfor, mens de sang de følgende vers.

Omsider var det slut. Tofte rejste sig og bebuded, at han, om Gud vilde, agted at holde opbyggelse næste fredag på samme sted. Så begyndte forsamlingen at røre på sig. Siverts forældre trykked Toftes hånd med mange taksigelser, fordi han agted deres ringe hus værdigt til at holde sine opvækkelser i. Alle trængte sig hen for at sige farvel til Tofte og takke for hans styrkende ord. Tofte bøjede alvorlig hodet og sa til hver enkelt: «Herrens ånd være hos og over Dig.» Idet de gik, lod de fleste en hel eller halv kobberskilling falde ned i en bøsse, som hang på væggen. På bøssten stod skrevet: Til Herrens Vækst i Menigheden.

Da Tofte havde tat afsked med Siverts forældre og var kommen ud i køkkenet, stansede han foran Sivert, som lå med den ene arm ud over køkkenbordet i en skrå stilling og de sammenlagte hænder hængende ned over bordkanten. Han la

sin hånd på Siverts skulder, så mildt på ham og sa: «Hvorledes står det til med Dig, gutten min? Vil Du gjerne slippe for at komme i helvede?»

«Ja,» sa Sivert flout og langtrukket.

«Så må Du dagligen døde og dræbe Dig selv, og have alle dine tanker henvendt på det ene fornødne, ikke at begå ondskabssynd.»

Sivert slog øjnene ned uden at svare.

«Farvel gutten min,» vedblev Tofte. Herrens ånd være hos og over Dig. Amen!»

— «Ok for en dejlig gu's mand,» sa moren, Marthe, da Tofte havde lukket kjøkkendøren efter sig. «Hørte Du Jens? Han sa amen også til Sivert. Til de andre sa han bare: hos og over Dig, og ikkje nokke amen.»

«Hjælp te med at få rødde afvejen her, Sivert,» Jens kom ud med en af opbyggelsesbænkene. «Pas Deg der, Marthe!» Han havde nær rendt Marthe overende med enden af den lange bænk, som han holdt på midten.

Sivert hented i vedboden en stige og stilled den op til en lem i taget, hvorpå han steg op på det lave loft, hvor kisterne stod med familjens søndagsklær.

«Stu 'an godt ind under panele',» sa Jens idet han rakte bænken op mod Sivert, der halte den til sig, «så mykkje mor kan få plads te snu seg, når hun ska' bitte op klæsnorene sine.»

«Eg trur, eg sitter vindøge op litevette,» sa Marthe. «Her er net så lidt emmen lukt.»

«Bare ikkje barnene blir kald af det,» svarte Jens, som kom ind efter en bænk til, og han skotted bort til de to yngste gutter, der sad og sov på en omvendt kasse mellem sengebænken og ovnen.

«Nej eg vækker di med det sam'e. Nils! Simen! op med Dokker, så eg kan få trække ud sengebænken og gjøre istand te Dokker. Så ska' Dokker få kvællsmaden på sengen.»

Gutterne rejste sig ravende. Simon gned sig i øjnene, mens han sutred og gisped. Nils stod og hinked på et ben. «Foten min sover like op te magen,» sa han, da Marthe spurte hvad som fejled ham.

«Det er straffen for syndedorskheden din. Koffor kan Du aldrig holde Dig våken under andakten?»

«Å herregud, sånt et baren,» mumled Jens.

Senere da de sad ved aftensmaden, som bestod af varme poteter med sur melk og fladbrød, ytrede Marthe sin glæde over, at Sivert havde indfundet sig til opbyggelsen. «Du ska' bare se, kå godt det vil gå Deg i verden,» sa hun, «når Du holder Deg te Herren fra ungdommen af.»

Hun skulde bare vide, tænkte Sivert, men sa ingenting.

«Eg synes forresten rigtig Munthe gjerne kunde ta og forfremme Deg snart,» sa hun lidt efter. «Nu har Du jo vorre der i halvan'e' år retnu. Ka seier Du Jens?»

«En får ikkje være for hastig,» mente Jens. «Befitter han seg på fremfart og en orntlig opførsel, så sku' det ikkje undre meg, om han ender så gesell. Munthe er bekjendt for te holde på folkene sine, når di duer nokke. Jessu Kristi namn, tak for maten,» han la skeen fra sig og rejste sig.

«Er 'an møkke tung?» Marte så hen til Jens, som havde tat bøssen ned af væggen og rysted den op og ned.

«Åja, der er vel altid en orts penger i 'an.»

«Med gu's hjælp bler der snart te bænker i kjøkkene' osså, så di slepper te stå. Te jul ska' Dokker se, vi har di.»

Mårthe bar af bordet, og Jens røg sin snadde. Sivert, som ikke turde ryge i farens nærværelse, sad ved vinduet og gumled på en skrå, mens han stirred på det brændende skillingslys i jernblakkerten, som var brudt over og surret sammen med seglgarn. Han tænkte på den kvælden om bord i «To Venner», hvor han var bleven reddet fra at springe på sjøen. Det var besynderligt, at det netop i kvæld skulde stå så tydeligt for ham, at det liksom blev til et syn, han ikke kunde få fred for. Kanske det kom af, at han næsten var ligeså lej og ude af det nu, som den kvælden. Tænk for en tilstand, hvis han nu blev vækjet: Først kom faren til at prygle ham, og så vilde han kanske tvinge ham til at gå tilsjøs igjen, og det var det værste af alt i verden. —

Herregud, at han også altid skulde tute sig op i så meget galt. Holde sig til herren, sa moren. Ja, men det havde han jo gjort, ialtfald strævet med det, og gjort bønner om, at gud skulde omvende ham. Men ulykken var, at han glemte alt sånt, såsnart han bare kom ud på gaden. Det måtte jo også være en frygtelig vanskelig ting, for Vorherre havde jo selv erkjendt, at der var mange kaldede, men få udvalgte, og det var jo bare de udvalgte, som blev frelst, mens de stakkerne, som ikke var udvalgt — —.

Pokker også, at han skulde komme op i dette med Lydia. Ikke, om de vilde partere ham levende, kunde han forstå eller begribe eller sanse, hvordan det var gåt til. Nogen skulde sagt ham det i forvejen! Og det kunde såmæn gjerne vært det samme også. Det var sandt det, som stod i Forklaringen, at «ukydskheds synd den snart forgår, men pinen længe varer.» Og når det skulde føre så megen ulykke og elendighed med sig. Nu var Lydia også blet så rasende på ham, at hun ikke tålte se ham mere, og før — ja, han skulde gjerne bande på, at hun havde likt ham, og hvem kunde vide, hvordan det vilde gåt.

Marthe kom ind, efter at ha gjort fra sig i kjøkkenet, og foreslog Jens, at de skulde læse et lidet guds ord, inden de gik i seng. Jens mente, at der kunde være måde på alt, men slog dog op i det Ny Testamente og læste et kapitel af Matthæus,

hvorpå de sang dæmpet for ikke at vække gutterne et vers af salmen:

«Alting tjener dem tilgode,
Som i Sandhed elske Gud.»

«Alting tjener dem tilgode, som i sandhed elske gud,» gjentog Sivert for sig selv, da han lå i udslagssengen under køkkenbordet, hvor søsteren Thrine havde havt sin plads, før hun kom i fast tjeneste. «Jaja, ka vil Du mere då, far?» Den, som ikke elsker gud, hader ham, havde Tofte engang sagt, og hade ham, det var han da vel fri for at gjøre. Ræd ham var han, forfærdelig ræd, især sommetider, men hade ham? Aa langtifra! Altså elsked han ham. Og så var han jo en af dem, som alting tjente tilgode. Da kunde det vel ikke være så farligt med det, han havde gjort. Der var vel heller som en guds styrelse i det. — «Men hvis om eg nu bler vækjet imorgen, ka ska' eg då ta meg te? Seie det heme, tør eg ikkje, men op må det jo komme engang, for platte meg i længden kan eg ikkje. — Jaja Sivertmand, den tid den sorg, som skrevet står.» Han trak teppet helt op til ørene og la sig tilrette med hodet ind mod væggen.

IV.

Næste morgen mødte Sivert så tidlig frem på «Bryggen», at gesellen endnu ikke var kommen. Alting tjener dem tilgode, som elsker gud, tænkte han, idet han satte sig udenfor Stueporten på en omvendt sildekagge. Han skruttede sig og slog et par slag floke, for han frøs lidt i den klare majmorgens tørre kjølighed.

Ja, bare det var sikkert dette, at alting tjente dem tilgode, som elsked gud. Han så tversover Vaagen hen på Strandgadssiden, og så regned han ud, hvorlænge det vilde vare, før solskinnet derborte rak over til Tyskebryggen.

«Om der nu ikkje var nokken sol,» tænkte han videre, mens han holdt sine lemmer så tæt som muligt sammen på kaggen, «då fik vi nok ta og fløtte allesam'en, for jysse, kå kaldt her ble' — Dødens skyggers dal — å ja, gud hjælpe os allesam'en.»

Hans blik gled hen langs de brune, spids-gavlede sjøboder, som lå og varmed sig i solskinnet derborte på Strandgadssiden, og som strakte

sig fra Torvet helt forbi Nykirken og Bethanebryggens hvide bygninger lige til Nordnæspynten. Fra de åbne lemmer i sjøbodernes gavler hang tykke vindetoug rakt og stille ned, og både de og boderne spejled sig i den blankgrønne sjøflade omkap med riggen og siderne af de mange Nordlandsjægter og de andre små og store fartøjer, som lå fortøjet i havnen. En efter en kom fløtmændene sigende med kridtsnadder i munden og trøjerne knappet helt op i halsen, og tog på at spule sine grønmalte både, der havde fangelinerne fastgjort om bolværket på Triangelens, Murens og Dreggens fløtmandsbrygger. På Nordlandsjægterne blev her og der kahytslugerne skubbet tilside af usynlige hænder, og et bustet hode stukket op ved kanten af åbningen. Hodet drejedes rundt til alle sider med gisp så vældige, at Sivert både kunde høre og se dem.

Nu begyndte også arbejdskjærrerne at komme skumplende. Med et grættent gjejp om munden efterligned Sivert lyden af hjulene: «Vas — ass ass,» når det gik over de af sildelage fugtige bræddespor, der fra Stuernes porte førte tværs over Tyskebryggen ned til sjøbryggerne, hvor de lastetagende skuder lå kloss op til. Og: «Børr — ørr — ørr,» når det bar over de bredere stykker med knudret brolægning mellem bræddesporene. Så kom bryggesjouerne slentrende. Siverts skarpe øje opdaged faren blandt dem. Han hørte til på en af de borterste Stuer, et langt stykke fra Munthes,

der lå nærmere Torvet. Nu begyndte også gesellerne at vise sig og lukke Stuerne op. Ja, nu var jo klokken $\frac{1}{2}$ 6 på Børsuhret derborte. Det var på tide, at Tollaksen havde sig frem, og ganske rigtig, der kom han ansættende om hjørnet af Sme'smuget. Jysses for skridt han tog. Det var godt at se, at han havde forsovet sig.

«Du har nok vorre ti'lig på 'an idag?» sa gesel Tollaksen, idet han trak den svære nøgle frem og åbned porten.

«Eg kom for en halv time siden,» svarte Sivert, og rejste sig. «I har jo sjøl sagt, vi ska' begynde klokken 5 om sommeren.»

«Er 'an sommer nu då, synes Du? Gud hjælpe os, hvis vi ikkje fik 'an metere. Se her, gå igang med disse silletynnene,» gesellen var gåt indenfor.

Sivert tog trøjen af og hang den op på et søm indenfor porten. Så greb han en af tønderne, fik den væltet overende og stødt ud med hænder og knæer. Henover de glatte bræddespor gik det så fort, at Sivert måtte løbe, for at ikke tøndens skulde trille fra ham. I en ruf var han nede på sjøbryggen med den, og så råbte han ombord i den svenske jagten, som var begyndt at laste den foregående dag, at nu kunde de bare rappe sig, for nu var Sivert sjøl kommen til. Så satte han afsted igjen og var straks tilbage med en tønne til, op og ned i et kjøer. Aldrig havde han som idag følt for en herlig ting det var at ha fast emploi hos en god Stuekjøbmand. Der var hîr

med at høre til på Tyskebyggen. Det var ikke som at ha anden sjou. Og aldrig havde arbejdet gåt raskere fra hånden. I knappe halvanden time havde han rullet 30 sildetønder ned på sjøbryggen, hvor vippebommen var i uafslædig bevægelse. «Pokker til handelag på den gutten. Ikkje nok med seg sjøl, men han sitter en krudtkjerring i rumpen på andre osså,» tænkte gesellen og vendte sig efter ham, mens han gik ud og ind for at efterse arbejdet og gi sine ordrer.

Solen var imidlertid kommen højere på himlen og sendte sine hede stråler ned over de mange arbejderes støjende travlhed. Hele Tyskebyggen stod i en stinkende os af tørfisk, solsteg, halv-råddent sjøvand, tran og lagebrændt sild. Lugten var så stærk, at den rev i selve Siverts vante næse. Han havde nu også tat vesten af; huen var skubbet helt bag i nakken, sveden siled af ham, og hans blå bomuldsskjorte klæbed tæt ind til ryggen.

Da han var færdig med sildetønderne, tog han fat på et parti stokfisk, som skulde til samme fartøj. Med opløftet bryst og åbne arme opfanged han de store fiskeknipper, som blev kastet ned fra en åben vindedør i pakkboden, og stuede dem på en trillebør.

«I have got no wife
To bother my life
I paddle my own canoe!»

sang han, når har han så fór afsted med den fyldte trillebør og vælted indholdet af nede på sjøbryggen.

Men skjøndt han skrålte i, alt hvad han kunde, tabte dog lyden af hans røst sig næsten ganske i den øredøvende larm af kjørsel og trillebører, hejsiing og haling, hujing og kommandering, skingrende stemmers grætne eller muntre svar og tilråb, blandet med skjældsord, latter og eder. Men Sivert sang alligevel, sang, som han var betalt for det. Undertiden bytted han mekañisk ordene om med: Alting tjener dem tilgode, som i sandhed elsker gud, men det faldt lidt vanskeligt at bringe salmeteksten i overensstemmelse med negersangens lige-sæle melodi, og hvergang han kom tilbage med den tomme trillebør, så han sig stjålent om efter Munthe, som plejed at indfinde sig mellem 8 og 9, og plirte så med et uroligt blink i øjnene hen på Børsuhret, hvis hvide skive og store, sorte tal syntes så underlig matte og døsigte i det smældende sollys.

Så var det frokosttid. De, som hørte til «Bryggens» faste arbejdsstok fik i den travle tid, når «Stævnen»¹ var inde, sine måltider bragt ud til sig, men Sivert var blandt dem, som havde lov at gå hjem.

Da han efter endt måltid kom tilbage, sa gesellen, straks han fik øje på ham: «Du ska' op te Munthe på øgeblikke'; han sitter oppe på kantore.»

¹ Nordlandsjægterne havde to «Stævner» (Markeder) om Året.

Sivert kjendte som et dunk under hjærtekulen, og der seg en hastig varme ned i hans ben og fødder, helt ud i tærne.

«Allright,» svarte han uden at blinke. Tonefaldet var muntert, men stemmen lidt tyk.

Sivert steg op ad den mørke trappe, som førte til Stuens anden etage. Uden at banke på, åbned han døren og trådte ind i et aflangt, skummelt værelse, hvor der lugted af tørfisk, blæk og tobak. Borte ved det lave vindu, hvor de gule bomuldsgardiner var trukket til for solstegen, sad og dinged på en høj krak en luvslidt kontorist, med et surt, magert ansigt. Han støtted den ene albu på kontorpultens skrå flade, mens han i ro og mag med munden skudt frem i en trut, skar en fjerpen til. Da Sivert gik over gulvet til det indre værelse, hvor Munthe havde sit privatkontor, trak kontoristen det ene øjenbryn lidt ivejret og skjæved bort til ham.

«Nu, er Du der,» brummed Munthe, da Sivert var trådt over tærskelen, og med huen i hånden havde stillet sig op ved døren, som stod halvåben. Munthe var iført Stuedragten, en knæsid, brungrå frakke, med mange glinsende pletter, og sad i en gulpoleret, skindbetrukket sofa, der var stiv som en bondebænk. Foran ham på det gule firkantede bord med de svære firkantede ben lå en regnskabsbog, som han bladed i, mens han suttet på en lang pipe.

«Alting tjener dem tilgode — Bremerhafen

— — elske gud — — Lübecks Havn. — Alting tjener dem tilgode — Byen Bergens Indsejling» — Sivert drejed huen mellem hænderne og flytted øjnene omkring på inskriptionerne under billederne med de flade, brune rammer, som hang over sofaen. «— — Sluppen Nymphen, — — — Christiern Rex — — som i sandhed elske gud. — — Den som bare turde lukke,» han drejed lidt på hodet og skelte til den halvåbne dør ved siden af sig.

«Gå ned og spør gesellen, ka ti' Lykkens Yndling blir fuldlastet, Torgersen!» råbte Munthe efter først at ha flyttet piben hen i den ene mundvig.

«Dette betyr galt,» tænkte Sivert.

Den sure kontorist i værelset ved siden af rejste sig trevent, tog en voksdugshue ned af væggen og gik.

«Du er en flink gut til dit arbejde, Sivert Jensen, far,» begyndte så Munthe, mens han bladed videre i regnskabsbogen, — «hm ja, i den henseende er der ingenting at sige på Dig,» han stødte med langfingeren i pibehodet og trak hurtigt til, «men der er visse andre ting, hm ja — nok udaf det, en gut så Du må vide at holde sig i skinde' — — holde sig i skinde' ja, ellers går det galt,» han stansed og tændte piben, som var gåt ud.

«Alting tjener dem tilgode,» sa Sivert for tyvende gangen indvendig i krampagtig fart, mens han i angst vented på resten.

«Du har ikkje opført Dig, så Du skulde. Igår aftes sprang Du over plankeværke', men det nytter

ikkje at springe over plankeværker, det er ikkje dermed gjort. Hm ja, kort og godt, vi har ikkje brug for Dig mere. Du har stelt Dig forkjert, far, rigtig skikkelig forkjert,» han rysted liksom deltagende på hodet og endte så med et hårdere tonefald: «Nu må Du pakke sammen, far, på Munthe sin Stue har Du ingenting mere at bestille.»

«Hun kan ikkje ha sagt alt,» tænkte Sivert med en følelse af inderlig taknemmelighed mod Lydia, «ellers vilde han vært møkke sintere.» Dette i forening med Munthes spagfærdige, næsten forlegne måde at snakke på, gav ham mod til at sige: «Men hvis om eg forbe'ret mig, hr. Munthe; eg sku' nok ta mig ivare herefterdags, for nu —»

»Der er ikkje mere at gjøre ved den tingen,» afbrød Munthe kort. «Her på Stuen kar vi ikkje fuldt dagsarbejde for Dig, og på Øvregaden vil di ikkje se Dig mere. Se her,» han tog et Toortsstykke op af sin pengepung, «Du har ingenting tilgode rigtignok, men for at Du ikkje skal falde dine forældre til byrde, mens Du hører Dig om efter noget andet.» Han rakte pengestykket ud mod Sivert, som mekanisk nærmed sig og tog det med et utydeligt: «Mange tak.» Munthe fordybed sig atter i regnskabsbogen og damped stærkt på piben.

Sivert gik et skridt mod døren; der sad ham som en prop i halsen, og for ørene hørte han rappe sus af fjærne piskesmæld. Så så han, at den skrå skygge, han kasted over gulvet, stod stille og drejed på sig, og straks derpå hørte han sig

selv sige med valen stemme: «For forældrene mine sin skyld — di er aktenes folk, og det bler så'n skam for di.»

Munthe så ikke det såre blik Sivert fæsted på ham, idet han sa' dette. Hans hode var bøjet over bogen, og uden at se op vinked han Sivert bort med hånden.

Sivert blev stående og stirred ned i gulvet. Hans ellers så blanke øjne syntes overtrukken af en hinde, der gjorde dem glansløse og døde. Han følte sig fortabt som en domfældt. Hånden med huen hang stille ned, og fingrene klemte fast om pengestykket.

«Ka for nokke, står Du der endnu?» Munthes stemme lød overrasket. «Nu får Du gå, far.»

«Forbannet fruentimmertøv,» mumled han mellem tænderne, da Sivert var borte, og så rejste han sig og stopte en ny pipe.

V.

Om eftermiddagen gik Sivert og drev ude på Sandvigsvejen med en nytændt skillingscigar i munden.

«Monstro hvad klokken var nu? Snart syv vel, for efter solen at dømme så — — Om en times tid kunde han gå hjem og lade, som han kom fra Øvregaden. Når så moren spurte, om han havde spist, vilde han svare: ja. Sommetider, når der var meget at bestille, havde han fåt både mellem-mad og aftensmad, før han gik. Der kom en, som han kunde spørge, hvad klokken var. Aanej, det kunde være til i siden.

Uf, hvor lang denne dagen var. Han havde vært alle mulige steder om formiddagen, før det blev middagstid, så han kunde gå hjem og spise. Først bortpå Strandgaden, ned i hver eneste gudskaptige Gård, ligefra Torvet til Bethanebryggen. Så var han ruslet ned over til Nøstet, hvor han var kommen i slagsmål med nogle gutter, som havde sigtet med småsten efter cigaren hans. Derfra var han strøget tvers gennem byen ind på

Markekirkegården, og der havde han læst så mange rørende gravskrifter.

Der kom en til, som vist havde uhr på sig. Aanej, det var ikke værdt at spørge endnu; jo længer han ventede, jo senere blev det, og jo snarere fik han ende på dagen. «Der går «Laura» tilsjøs,» han så ud over Kvarven, hvor en brig lå og kryssed mellem Askelandet og Nordnæspynten. «Velbekomme! — Alting tjener dem tilgode —. Aanej, mæn gjør det ej, nej! Ti nu stille med dette tøve dit. Nu har Du gnålet på «alting tilgode» og «i sandhed elsker Gud», ligefra igårftes, og ka nøtte har Du havt af det? Har Vorherre rørt så møkke så litnefingeren sin for te hjælpe Deg kanske? Hys, ikkje bespotte, ikkje pukke, det er din egen skyld altssammen.»

Nu skulde han ha vært på Øvregaden og kløvet ved og ryddet op i vedboden; imorgen var det jo søndag. Monstro hvem de nu satte til det? — Kanske sad Lydia nu i lysthuset og læste på Forklaringen igjen. — Aanej, det gjorde hun vist ikke. Slike fose cigarer, en fik ikkje tid te snu sig rundt, før de var oprøgt.

«Aa, ka I seie meg ka klokken er?» Sivert skråde over vejen hen til en ældre herre i lys opknappet vårfrakke, hvis lange skjøder blaffed frem og tilbage ved hans raske, hoppende skridt. Han gik med svingende arme, tilbagekastet hode og hatten skudt helt bag i nakken, og Sivert kunde høre, da han nærmed sig, at manden talte højt med sig selv.

«Kan I seie meg ka klokken er?» gjentog Sivert, da han var lige foran ham.

«Dagdrivere og mordere skulle sidde tilbords med konger og salmister i himmeriges rige,» sa herren og standsed. Det lød som en fortsættelse af hans enetale. Han holdt armene stivt tilbage, og så med sine tomme, fremstående øjne langt hen for sig. Sivert betragted ham nysgjerrig.

«Hvo som ihjelslår sin broder er skyldig for rådet,» vedblev herren, «men hvo som ihjelslår guds kostbare tid er skyldig for det høje tri-bu-nal.» Det sidste ord udtalte han i 3 afdelinger med hævet stemme og løfted sig på fødderne, idet han bevæged munden, som om han snapped efter fluer.

«Eg vilde gjerne vite ka klokken er?»

«Forfængelighed, forfængelighed,» mumled herren og satte maven frem i smaa ivrige stød, saa den svære dingeldangelkjæde hopped op og ned. Det så ud, som om nogen stod og puffed ham bag, så det næsten tog pusten fra ham. Armene holdt han fremdeles tilbagestrakt, og blikket havde ikke et sekund strejft Siverts ansigt eller forandret retning. «Klokken er for skrædder og skomager og for lediggjængere og landstrygere, men værsego', værsego'!» han blev uafslædig ved at puffe maven frem paa samme stødvise måde og gjentog ordet «værsego'» så længe, til der næsten ikke var mere ånde i ham.

«Se etter sjøl, mener I?» Sivert, som omsider var kommen i tanker om, at dette kanske

var meningen, strakte hånden ud og så spørgende på herren, der holdt på som før.

«Ja om forladelse då,» vedblev Sivert, og trak frygtstomt det store, næpeformede sølvuhr op af herrens vestelomme.

«Du slette tid! Går 'an rigtig?» Han prikked med pegefingern på uhrskiven, hvis visere stod på et kvartér over fem og så på herren, men fik intet andet svar end det idelig gjentagne: «Vær-sego'». Så stak han uhret tilbage, letted på huen og trak sig lidt til siden. I samme øjeblik satte herren afsted med de forrige raske, hoppende skridt, de stærkt svajende arme og den knejsende, tilbagebøjede nakke. Frakkeskjøderne blaffed som før, og Sivert hørte dønet af hans monotone snakkeri.

«Gale begge to, både han og klokken hans,» sa Sivert med en hoderysten og slentred videre. «Det er umuligt, at klokken ikkje er mere.»

Men den næste, han spurte, gav til svar, at klokken mangled 10 minutter i $\frac{1}{2}6$, og da denne hverken så ud til at være fuld eller gal, måtte Sivert, saa utroligt det end forekom ham, slå sig tiltåls med, at det var så.

Han tændte sig en ny cigar, satte sig på et stengjærde ved vejkanten, damped på cigaren, så efter de enkelte fodgjængere, drev videre, helt ned over La'gårdsbakken, satte sig igjen, tog atter på at gå, vendte så om og gik langsomt indover mod byen.

Da han nærmed sig Stølen, hørte han et gneidrende spektakel af latter og skrålende barnestemmer. Han så sig om, men opdaged intet, før han var kommen ved siden af den lille bakkede tvergade tilvenstre, hvor arbejderboligen lå. Der stod en flok gadeunger, midt oppe i den bredt flydende rendesten, store og små, mest store, i ring om noget, Sivert ikke kunde se, men som de puffed til og ærted. «Farmor,» fôr det med skræk igjennem ham og så anstrengte han sig for at høre, om nogen råbte «Småfylla», mens han skyndte sig alt hvad han turde for ikke at se ud som en flygtning.

«La' nu det arme guttebarne' være i fre' der!» lød så en skjændende fruentimmerstemme. «Dokker sku' skjemmest, Dokker, så Vorherre har gjort både friske og færdige, te fare sålissen avste' med en trave så han, så hverken kan snakke eller slå ifra seg!»

Sivert standsed og keg opover gaden.

Der blev et øjeblik stilhed, og ungeflokken vendte sig og så på konen med flirende, måbende og tildels trodsige ansigter.

«Jou Dokker har pyntet 'an pent te,» vedblev konen og pegte på en liden vissen gutteskikkelse med et umådeligt stort hode, som kom tilsyne gjennom en åbning i ringen. Klærene hang i filler om ham og så ud, som de havde vært æltet i søle, ansigtet var forgrædt og fuldt af gadesnaus; i hånden holdt han et nyt blikspand;

håret stritted ud som på et vildsvin, og fødderne stak til over anklerne i rendestenens gråskidne vand. Sivert tænkte på at gå videre, men han kjendte sig så tung i benene og så slap over hele kroppen, at han blev stående som i en døs.

»Hem med Dokker nu!» fortsatte konen og bevæged truende den venstre arm, mens hun med den højre holdt på et indtullet barn, der som en byldt lå tæt ind til hendes bryst og hals. «Hem med Dokker og det på øgblikke!»

«Ka skiller det jer, mor?» Det var en opløben gutunge med træsko på fødderne og begge knæerne ude af buksen, som tog ordet.

«Ja, ka skiller det jer Fylle-Lars-Ane!» råbte de andre i kor, og så fortsatte han med knæerne: «Gå bare ind og lag blyvandsduker te, for nu kommer ma'nen jeres snart hem fra Påtholle' og mørbanker jer!»

«Ja bi Dokker bare! Bi Dokker bare!» Fruentimmeret rakte sin knyttede hånd ud imod dem. «Hvis om ikkje Dokker ska' få pollitie' på Dokker, ska' eg aldrig være den eg er. Er det ikkje skammeligt?» hun vendte sig til en gammel kjærring, der sad på hug borte i en lav gadedør med armene indtullet i sit forklæde og så ligegyldig til. «Først har eg sotte i vindøge og set på ulikensskapen deres, eg trur i over et kvartér, og nu. — De gjer seg ikkje, før di får livet av 'an.»

«Enhver ska' passe sit, seier eg nu altid,»

svarte kjærringen med en tør, skadefro stemme, og skubbed sig på armene. »Den så har fåt en tussete unge, får værsgo' holde 'an heme.»

«Vi tar og gjer 'an en dukkert te, Dokker!» råbte ordføreren for ungerne, og med hujen og glædesskrig bukkedes ryggene og udstraktes armene mod den spinkle, storhodede gut. I næste øjeblik laa han på ryg i rendestenen, mens hans skraalende forfølgere med bænder og fødder skvabsed vand over ham.

«Så ska' då Hinma'nen osså!» fruentimmeret med barnet kom springende; han med de hullede bukseknæ ramtes af et slag i nakken, saa han fløj tversover rendestenen, en anden, som sad på huk og skvætted vand med begge hænder, fik et spark i ryggen, så han trilled overende.

«Jysses pik i jor! han dør,» råbte så fruentimmeret og bøjed sig over rendestenen. «Har Dokker nu fåt det, så Dokker vilde? Men det er godt, her er vidner,» hun så sig om i gaden. Ungerne tog flugten i forskellige retninger, og Sivert kom løbende til.

Gutten i rendestenen lå på ryg og holdt spandet i begge hænder højt over sit hode. Ansigtet var blåt og fordrejet, og knæerne opkrummet til midt på brystet. Fråden sived' ud af mundvigerne sammen med det rendestensvand, han havde slugt, og han udstødte et rallende, kraftesløst hyl, mens han bed i sin tykke underlæbe med de bittesmå, brune tænder.

«Nej kaslag? Det er jo Hansemann,» mumled Sivert, idet han bukked sig over gutten og drog ham hen paa det tørre. Han rejste ham op og vilde ha ham til at stå på benene, men gutten sank ned som en byldt for Siverts Fødder og vælted sig i krampetrækninger.

«Nu har eg då aldrig set make te medfaring!» udbrød Sivert.

«Nej I må så seie, far,» sa konen. «Det er gesel Tønnesen sin sån, Pitter Tønnesen sin nere på Stølen.»

«Ja, det er så,» svarte Sivert. «Hans mor er min faster.»

«Det var då heldigt. I må se te å få 'an hem på et vis.»

«Hadde han bare ikkje vorre fuldt så skitten,» mumled Sivert.

«Tung ska' han just ikkje være,» trøstet konen. «Han vejer ikkje mange markene, stakkeren, skjønt di seier, han ska' være over 16 år.»

Sivert løfted gutten op i sine arme og la ham over sin ene skulder, så at hodet og hænderne, der ikke et øjeblik havde sluppet spandet, hang ham ned ad ryggen. Konen trak i de opskrumpede knæ for at rette dem, men det hjalp ikke.

«Det er bra, vejen ikkje er lang,» sa Sivert og nikked til konen, idet han gik med sin skidne, drypvåde byrde uden at ændse de nysgjerrige blikke fra døre og vinduer og de spottende eller

deltagende bemærkninger fra dem, han mødte. Han drejede om ved hjørnet af Stølegaden og nåde så det lange, enetages hus med de to små vindusfag et på hver side af den brune gadedør og de fremstående kvistgavler i pandetaget, hvor Tønnesens bode.

Sivert kravled op ad den stejle trætrappe, der løb på langs ved siden af den høje stenmur, som huset hvilte på, og førte op til svalgangen med det alenhøje rækværk. Han sparked på gadedøren og råbte: «Skyndt Dokker og luk op derinde!»

Straks efter blev døren revet op af et stort, førladent fruentimmer i solid og renlig påklædning med øredubber og opsat hår.

«Dokker sku' rigtig rive huse' ner,» sa hun med ilsket stemme og et sint, rødblankt ansigt, der skifted udtryk, før Sivert fik sagt noget.

»Nej gu' bevare meg vel,» kom det så i en spagfærdig, grættens tone. »Skyndt Deg og kom ind med 'an. Kå fandt Du 'an henne, Sivertmann? Lig 'an fra Deg her.« De var gåt gjennem det lille, nyvaskede kjøkken, hvor alt, både af kobber og jern var skinnende blankt, og stod nu på den smale, renfejede gårdsplads, der laa klods op ad den fugtige fjeldvæg bag huset og havde en stor stenhelle i midten,

«Her på pladsen?» spurgte Sivert og saa på fasteren, som om han trode, han havde hørt fejl.

«Kå vilde du elles, eg sku' ha sånt et udyr liggens?» Fasteren satte barsk i, med et ondt

blink i de små, sorte øjne. «I altfald mens eg får måket den værste gadelorten av 'an. Eh jisses, jisses,» hun havde brættet ærmerne op og stukket den overflødige skjørtevidde ind mellem benene, og stod nu foroverbøjet og trak med det yderste af de tykke fingre de tilsølte ankelsko og drivvåde strømper af gutten, som Sivert varsomt havde lagt fra sig på stenhellen.

«Han var så gla', då han gik hemenifra idag, tussingen,» vedblev hun, «han sku' bringe hem mejsterstøkke' sit,» hun vristede blikspandet ud af hans forvredne, fast sammenklemte fingre. «Dette her har han nu læst sku arbej'et på, saalænge han har vorre på værkste'e', og enddå er det svennen, så har gjort det meste. Ja, Gud fader og Guds søn! Vorherre gjorde vel, om han tok så'nt et trækse!»

«Han lever vel ikkje længe, så låk så han er,» mente Sivert.

«End ikkje lever!» skreg hun op. «Han eter og drikker så en blind mær, og sover, så Du kan høre det over hele huse'. Og desuten, kem er det, så dør, må eg spørre? Det er di vakre, friske, velskabte barnene, se nu på Fredrikke og Oleus, om di fik leve? Men sligt et styggety! Nej, Vorherre, han vet nok, ka han gjør, han. — Og så mange klær, så han rudinerer, grisen,» hun vendte gutten om imod sig for at aabne den rynkede, hjemmesyede hukse, som var knappet i siden. «Det er 'kje første gangen, han er gåt hel

og rein ut ifra meg, og er hemkommen flenset og beskitten fra øverst til nederst.»

«Det er jo ikkje hannes skyld, stakkeren,» sa Sivert; «det er jo disse pøblene, så ikkje kan late 'an være.»

«Ka ska' han gje seg i lag med alslag for då?»

«Han vil jo bare spelle seg,»¹⁾ sa Sivert mæglende.

«Aa Du ved ikkje, Du, kå fortærenes han er. Og trur Du, han nokkensinde kan gå sin beine vej så en an'en då? Nej, han ska' stå og gape og fline og brække seg på denne tussestammingen sin — det undrer meg slettes ikkje, at di tar fat på 'an. Og al den julingen han har fåt fore det, men ingenting biter på 'an. Vær i ro med Deg, dit utyske!» Hun gav gutten et slag i hodet og stamped med foden. Efter at ha ligget rolig og klynkét svagt var han begyndt at ralle og vride sig, hvorved han var kommen til at støde moren i ansigtet med sit knæ.

«Gud nå' jer, faster Ingebørg, at I slår 'an,» sa Sivert uvilligt. «Han har jo fåt begavinger igjen.»

«Ja, kå ska' en bære seg ad med så'nt nokke? Vil Du! Vil Du!» hun slog og slog, mens sveden trilled ned over hendes røde kinder, og hun forsøgte samtidig med den anden hånd at holde styr på

¹ Lege.

hans sprællende ben. «Det var likere, Du kom her og hjælp meg!» hvæste hun hen imod Sivert, da anfaldet stedse blev heftigere. «Flæk av 'an på inkvarslags vis, så ska' eg holde 'an. Buksen er kaput så allikevel.»

Sivert tog op sin tollekniv, knælte ned ved siden af gutten, skar med et raskt snit bukselinningen over og fik i et nu de våde filler revet af ham.

«Det var ret! Kil på, vesten og halsduken og hele slabbedasen!»

«Ikkje skjorten vel?» spurte Sivert.

«Kver smittel og smul!» Hun snapped en bømme, før op på en sagekrak, der stod ved siden af det store regnevandstræ, fyldte bøtten, var tilbage i et nu og tømte indholdet i fire, kraftige skvæt ud over den nøgne, blåladne guttekrop, så vandet fra øverst til nederst skylled hen over de nubrede lemmer. Gutten gav et hvin ifra sig, det lød hæst og halvkvalt, som om noget hundred ham fra at skringe ud, og så åbnede han de små, grå museøjne, så på moren, der havde vært inde efter et ulddække, og strakte med klapprende tænder og en bønlig klagelyd den kyllingspinkle hals og de rørtynde arme op imod hende. Moren bukkede sig over ham, svøbte ulddækket om ham, løftede ham op og bar ham ind i et kot ved siden af kjøkkenet, hvor han havde sit sovested.

»Se så, nu sovner han, så er han like god igjen, traven. — Ja, en snakker om kors, men

her er kors, her.» Hun stak pludselig i at græde, lænet op til gruestolpen med munden spærret ud til siderne, så huden strammede hvid omkring den. Engang imellem gned hun med forklædesnippen øjnene, der under gråden blev ganske borte. Sivert skotted stjålet til hende.

»Men det er altid så,» vedblev faster Ingeborg snøftende og utydeligt, «den, så har mække te trækkes med i forvejen, ska' ha mere. Nu er det ikkje nok med far og mor, Du ved sjøl kållissen di er, å nej var det likt,» hun snød sig i forklædet, «nu ska' eg osså ha dette barne te se på, så aldrig blir menneske, men alltid bare en skam og lejelse. Og så svinagtig så han er! Slike sengklær, både på den ene måten og på den andre måten, med uterlighed osså, og kem er det, så ska' ta det etter 'an, andre end så meg? Og hvis enddå Pitter var skikkelig,» her gik hendes snøften over til hulken, og hun måtte vente lidt.

«Er ikkje han orntlig, han då?» sa Sivert spagfærdig,

»Forde om han ikkje drikker netop! Tror Du, det er dermed gjort? Men der kommer vel en regnskabens dag, då han ska' svare for alle strekene sine. Då nøtter det ikkje te spike dørene etter seg og løbe sin vej, heller då,» hun pudsede atter næsen, fór sig med forklædet over ansigtet og gik bort og retted på halvgardinet foran det lille vindu, hvor hun syntes at falde i tanker.

«Det så arger meg allermest,» vedblev hun

lidt efter, «det er, at det netop er meg, det ska' gå ut over. Se nu på Jens, faren din,» hun vendte sig til Sivert med en bister mine, »koffor ikkje han? Koffor ska' hans baren være skikket og skapt akkurat så andre folks baren?»

»Eg vet ikkje nokke te seie te det,» sa Sivert, da han mærked, at fasteren vented svar.

«Det er gu'sfrøkti'heten, så gjør det, vilde mor din seie,» hun efterbed Marthes lidt tunge stemme, lukked øjnene og trak brynene opover for at minde om hendes store, stramme øjenlåg, «men vi'kje Du tru an?» Hun lo hånlig. «Slikt skidtprat! Eg gik på opbyggelser kveran'en kvæld hele forrige vinter, ja, ikkje nere i Dræggen hos Dokker, far, der er mykkje for godt for meg, men ka' hjelp var der i det? Siden då har Pitter vorre skikkelig galen, og gutungen net med det same. Aanej, det så ska' være, det bler værenes, kan Du helse fra meg og seie den gudelige moren din. Men hun er slu hun, hun vet nok, koffor hun gjør det. Det gjer grunker te være hellig, forstå sig.» Faster Ingeborg trak snufsende vejret gjennom næsen. Sivert så på hende med store øjne.

«Ja, det er mykkje muligt, at Du ikkje vet om det, far, men så møkke har eg lote meg fortælle, at di har bøsser hængenes langs væggene, og at alle slepper i.»

«Det er jo til opbyggelsesbænker og sligt,» sa Sivert indigneret.

»Jaja, far, det kan gjerne være; det skiller

ikkje meg, og kålissen det har seg eller ikkje har seg, så ser eg ikkje nogen trivsel av det. Di bur i de same fillehuse', så di alltid har bud i. Din mor går i same kånehabitten, så hun alltid har gått i, og din far er aldrig blet and't end så en bryggesjouer, mens her hos os,« hun så sig knejsende om i det velfylde kjøkken og trak i sin ene, lange ørendub. »To stovver på stas, med damask på stolene og messing-spøttebakker. — Se så, nu er han våknet alt» — hun var bleven afbrudt ved en pibende lyd fra kottet, og gik hen og åbned døren.

«Spe, spe, spe!» klynkede gutten, mens han blev rød af anstrengelse og skar fæle grimacer.

»K' e' det, Hansemann, far?» hun bøjede sig over ham.

«Spe, spe, spe,» gjentog Hansemann ivrigere. «Mi ha, mi ha,« han stak de sprukne små hænder op af ulddækket, som han var indtullet i lige til halsen, sprikte med fingrene og bevægede dem i forskellige retninger for at gjøre sig forståelig.

«Er det spanne' Du mener?» sa moren, efter at ha grundet lidt.

Der kom et grinende smil på Hansemanns ansigt; han blinkede med øjnene og nikkede.

«Kå kan I forstå, ka han seier, faster Ingeborg?» spurte Sivert, som havde nærmet sig.

«Aa, når en er vant, så. — Spe, spe, betyr spanne', mi ha, 'eg vil ha det. Se kå gla' han er, stakkes traven.» Fasteren pegte på Hans, der

blev ved at storsmile og nikke. Så gik hun ud på gårdspladsen, kom straks ind igjen med blikspandet og holdt det op foran Hans.

Ved synet af spandet smilte Hanseemann endnu mere. Øjnene kneb sig sammen, og ud af munden hang en våd, tyk tunge. Han rejste sig overende, så uldteppet gled ned over de spidse skuldre, bevæged den knyttede højre hånd op og ned med klask i den venstre flade, som om han slog med en hammer, pegte imellem afvekslede på spandet og sig selv og gjentog uafslædig: «Mi ot de, mi ot de.»

«Ja vel ja, Hanseemann sjøl gjort det,» sa moren. «Med løgn på», føjed hun lavere til henvendt til Sivert.

Hans greb spandet med begge hænder, strøg kjærtegnende ned ad det, og rakte det så til moren, idet han påny fremstammed nogle enstavelsesord og med ivrige nik førte hånden frem og tilbage mellem sig selv og moren,

«Det er meg, så ska' ha det, ja vel ja, forstår. Hanseemann har laget det til moren sin,» hun strøg ham over det stive, stubbede hår, tvang ham lempelig tilbake på puden og dækked ham til med teppet. Hans blev liggende uden at røre sig med ansigtet vendt mod kjøkkenet, hvortil moren lod døren stå åben. Hans mine var så glædestrålende, at Sivert syntes, han formelig blev vakker.

Sivert laved sig til at gå. Nu var da klokken blet mange nok. Men så sa fasteren, at han skulde

ha en skål kaffe og nogle skiver til tak for umagen med Hansemann, og hun gav sig til at tænde ild på gruen. «Du er like sæl, Sivert, du går ut i buen og kløver lidt ved te meg,» sa hun straks efter, da hun så, der ikke var nok til at få kjedlen kogt op med.

Da Sivert trådte ind igjen med den kløvede ved stabled op på armen, var Pitter Tønnesen kommen hjem. Han stod borte i en krog i skjorteærmer og på strømpelæsten og vasked sig i en trækolle, som var stillet op på en krak. På Siverts godkvæld svarte han kort og muntert, mens han skylled grønsæben af sit solrøde ansigt med en halvkrans af skjæg under hagen fra øre til øre. Da han havde tørret sig, slog han vandet ud på gårdspladsen, tog en ny blå vadmelbukse ned fra en knage, satte sig på krakken og trak arbejdsbuksen af.

«Ska' Du ut igjen?» spurte Ingeborg, som havde fulgt hans bevægelser med et agtpågivende blik.

«Har du nokke imot det, kanskje?» Tonen var lystig og udfordrende på en gang.

«Ska' Du ikkje spise tekvælls, før Du går?»

»Eg vi'kje forstørre matroen din.»

«Aanej, nere i Skuteviken hos slagtertausene dine, får Du vel både syltelabber og blo'pølser og hovvemater der. Det er and't end ka så her vanker.»

«Ja, og dram og øl og varm grog, alt ka dit hjærte begjærer.» Pitter Tønnesen lo råt.

«Og kroppen din med! Men pas Deg bare, at ikkje polletie' fakker idetmindste den ene af tøjtene dine og får hinner indskreven.» Ingeborg havde, mens hun talte, sat hænderne i siden og rystet sit ansigt, der var hvidt af raseri, hen imod manden.

«Du kunde jo gå bort og melde hinner, ka?» Pitter Tønnesen lo atter, mens han knytted sit sikehalstørklæde og trak den langskjødede søndagsfrakke på.

«Då var det vel bedst, eg meldte Deg først for alle Bøschen sine silletynner, Du har stokke teside og sælt ut i småt for egen regning,» hun stod i samme stilling og var saa ophidset, at hun havde ondt ved at få ordene frem.

Pitter Tønnesen, som havde snud ryggen til for at ta sin hat ned af væggen, vendte sig hastig om, og med opspilte øjne og dirrende næsebor gav han Ingeborg et slag på øret, så hun tumled tilside og blev siddende på gruekanten, og før hun fik tid til at sumle sig, var Pitter Tønnesen gåt med smæld af dørene, så huset rysted.

Ingeborg blev siddende en god stund med hænderne på sine knæ og sænket blik. Hun rokked lidt med hodet, ellers rørte hun sig ikke. Sivert stod og hang ved kjøkkenbordet, ret op og ned og pilled på en knap i sin trøje. Hansemann sov i kottet med lyde som af en knirkende blæsebælg, og ind igjennem det lave vindu flød en

enkel skrå solstråle og tegned en aflang op og ned glidende lysplet på Ingeborgs brune kjoleærme.

«Aa ja ja,» mumled hun omsider og rejste sig langsomt. «Vorherre, han vet nok te straffe sine folk, om han ikkje netop arresterer di.» Den ene kind var rødere end den anden, og de brede hender skjalv, da hun som i ørske satte mad og kaffe frem for Sivert.

«Se indom en an'en kvæll, hvis Du går så,» sa hun til Sivert, da han hadde spist og bød farvel. «Eg baler jo her med alting aleine, så Du ser. Men Du har vel ikkje ti'er.»

«Aajo,» sa Sivert. «Der er så lite for meg på Stovven netop nu.»

VI.

Sivert stod og slang nede i Starvhusgaden med skrævende ben og hænderne i bukselommerne. På den skrå kant af frodigt ugræs langs husvæggen, han læned sig imod, var der akkurat såvidt plads til hans fødder, at kun spidsen af hans sko blev våde af rendestensvandet tæt ved. Lige foran ham, midt i den trange gade, hvor de små huse var skjæve og spidsgavlede med halvdøre og revnede ruder, holdt nogle træskounger på at spille Paradis. En skarp nordenvind strøg omkring hus-hjørnerne. Luften var byget med store stykker blå himmel, og når solen kom frem bag de drivende skyer, var dens skin så steghedt, at hele gaden lugted.

Det led mod middagstid, og Sivert tænkte på, at nu skulde han vel gå hjem og spise. Men han kvied sig for det. Nu var det tredje dagen, han holdt på at spille denne komedie med at lade, som om han kom fra Stuen og Øvregaden til måltiderne, og så regned han endda ikke søndagen med. Den havde næsten vært den værste. At

sidde der i kirken ved siden af forældrene, og høre og svare på snakket deres hjemme, de som ingenting ante, og ta del i andagten om kvælden, hele tiden med denne forfærdelige byrden på sig, nej, magen til den dagen kunde Sivert ikke ha hjærte til at ønske sin værste fiende engang.

Bare han kunde komme sig til at sige det hjemme, for dette livet var ikke til at udholde. Men han turde ikke, nej, nej, nej, han turde ikke! For hvad han saa fandt på at fortælle, vilde faren gå til Munthe, og alting komme op.

Ja, så måtte han vel ha sig afsted nu da. Han gik et par skridt, men standsed igjen. Nej, han orked ikke; det var plat umuligt for ham at gå hjem idag. Han fik i Guds navn gi sig over. Sidde der og svare på morens spørgsmål om, hvor mange Nordlandsjægter de nu havde fåt ekspederet, og høre hende skynde på ham, for at han ikke skulde komme for sent. «Heller en time for tilig, end 5 minutter forseint, Sivertmann. Når Du engang blir gesel, ska' Du se, ka Du fordrer af en gut så Deg.» Gesel han! Aanej, han måtte nok ha stelt sig anderledes da.

Men hvad skulde han ta sig til, og hvor skulde han få mad i fra? Han var drevet bortover på disse kanter idag med en slags forestilling om, at han kanskje kunde slænge indom døren til farbror Magne sine, som bode her i gaden. Men da det kom til stykket, var det liksom han ikke kunde bekvemme sig til det; det vilde se så under-

ligt ud, og lyst havde han heller ikke. Og faster Ingeborg var der ingen hygge med i længden; hun slang altid så mange spitord efter sig, selv om hun læst sku' være snil også. Og så var hun sånt ilsketrold. Som nu igår da han havde vært i Skudeviken efter blod og tarmer til hende. Var hun ikke færdig at slå til ham, fordi han havde fåt 5 rette og en kroket, istedetfor 6 rette, og endda han straks bød sig til at gå tilbage og få den krokete byttet. Nej, hende vilde han ikke trænge til; så hellere sulte ihjæl på gaden, eller gå bent bort og drukne sig.

Ja, den som bare var istand til det, så kunde de ha det så godt både Lydia og Munthe og Tofte og forældrene og hele Sulamitten. En hørte jo aldrig and't end, at verden var en jammedal, og hvad skulde en så bli der for? Men der vilde mod til at drukne sig; det var ikke som fod i hose at gå bort og dø, men nejmen om det var let at leve heller.

Seks skilling havde han tilbage af de 2 ortene, Munthe havde givet ham; resten havde han brugt til snop og cigarer. Smurte løsebrød kosted 2 skilling stykket; med gammelost på, 3. Kjøbte han snop, strak skillingerne bedre til; men han var så lej af alt det søde jukse', at han ækledes, bare han tænkte på det.

Et stykke borte i gaden kom en ludende, middelhøj mand, klædt som en stenarbejder. Han svinged med armene og gik i bouten mellem begge

husrækkerne, snart med små hop, snart med meget lange skridt. På hodet sad en sejdugstingest af form som bøndernes røde topluer; den skjulte håret og det øverste af ansigtet, og dens grålige hvidhed stak stærkt af mod de store, røde kinder. Sivert så ham komme uden at gi agt på ham; han var altfor optat af sine grublerier.

«Ve Du være i fre' med Deg, din skarve Fylle-Magne!» gældred en spinkel barnerøst, og idet samme ramled en småpige, der havde stået bøjet og sigtet med en sten efter en af de øverste Paradisruder, overende og klasked hænderne midt i korset. Stenarbejderen, som ufrivillig havde puffet til hende, slingred rolig videre uden at bry sig om de hånsord og trudsler, ungerne sendte efter ham. Sivert så bort på manden og syntes, han skulde kjende den dukkede nakke og den store overkrop til de altfor korte ben. Javist ja, det var jo Magnefarbror. Pen familje, han havde. Hvor han gik og stod måtte han være belavet på, at folk skulde se skam på slægten hans. Sålænge det ikke var farmoren fik det endda gå; hun gjorde jo altid gadeallarm også hun. Især når hun kom i Selskab med Tippe Tue, fyllefantent over alle fyllefanter i byen. Å dette hyl på Småfylla, som kunde fare som rispenes kniver igjennem ham, ret som han gik sin bene vej og tænkte på fred og ingen fare.

På den anden side af gaden, et stykke nedenfor der, hvor Sivert stod, halv skjult ved den

bugtning, gaden gjorde på det sted, lå et bittelidet hus, som havde sværtede mærker efter ildebrand på den tjærede væg, og hvis spidse gavl var halvt borte, så de forkullede indvendige bjælker kom tilsyne. Her blev vinduét åbnet, og et fladnæset, gustent fruentimmeransigt, omgitt af en smudsig skakkeklækappe, viste sig et øjeblik over halvgardinet, hvorpå vinduet atter lukkedes. Straks derpå gik gadedøren op, og fruentimmeret, højnavet så verkenskjørtet stumped op foran, i trangtsiddende skjødetrøje af brunprikket sirts med sprigende hæfter under brystet og oventil vide poseærmer, skyndte sig, så hurtig som de store tesar vilde tillade det, over gaden hen til stenarbejderen, der sjangled ivej uden at se hverken tilhøjre eller venstre.

«Kom nu ind med Deg, Magne,» sa hun, da hun havde indhentet ham, og tog ham i skulderen; «Du ser nok ikkje, kå Du sjøl búr.»

Magne rev sig løs, men tabte i det samme ligevægten og stupte forover mod en trappesten, hvor han fik ta for sig med begge hænder og blev stående med legemet i en halvrundering og hodet helt nede mellem armene.

«La meg nu se, Du er snil og orntlig,» hun greb ham lemfældig i skulderen, og søgte at trække ham op. «Retnu sanker di soll på os, og då har vi hele gaten fuld af folk. Du vet kå lej Du bler baketter, Magne far.» Magne bare vaggad lidt til siderne, og var ellers ikke til at rokke.

«Bare der var inkven, så kunde gje meg en hånds-rækning,» mumled konen og så sig spejdende om, hvorved hun fik øje på Sivert, som stod på samme sted. Hun vinked til ham med pege-fingeren.

«Trur eg ikkje, Du skjyter op af jor'en, når en mindst venter det,» udbød hun glad, da Sivert var kommen hen til hende, «Nu tænker eg, vi rå'r med 'an.»

«Oi åhoi! Op med 'an!» Sivert trak i Magnes arm og fik ham, hjulpet af konen, til at stå på benene. Så tog de ham mellem sig og gik med ham. Han gjorde ingen modstand mere.

»Eg ska' gjøre Deg en kjeneste igjen, når Du står bru'gom,» sa konen oprømt og blinked polisk til Sivert med de runde glinsende øjne, som syntes indstukket i to tomme huller under panden, uden spor af synlige, hverken låg eller vipper. «Du må følle ind med og hjælpe meg te få 'an i seng, elles rømmer 'an igjen,» hun stødte med siden af sit legeme husdøren op, uden at slippe mandens arm.

Da de var kommet ind i den lave stue, hvor gulvet var sort af gammelt indbarket smuds og bordet mellem vinduerne fuldt af alskens rod, skjøv konen en bunke skidneklær tilside på en kiste ved fodenden af dobbeltsengen, hvorfra halmen stritted op om kanterne, og satte Magne på kisten ved siden af klærene.

«Sit nu her litevette, så ska' Du få Deg en

kaffitår; det plejer te bænke på blyhatten, har eg merket,» hun tog et stentøjskrus fra bordet og rakte ham. «Det gjør ikkje nokke, at han er kall; han kan hverken lukte eller smake så alikevel. Find Deg nokke te sitte på, Sivertmann, — ja Du ser Deg om — sop ner af stolen på golve der. D' e' ikkje værddt te være rå'løs, har eg merket.»

«Og det var en prins uti Engelland!
Hi ho Engelland!»

begyndte Magne pludselig at synge med en tør, sprukken stemme, mens han stamped med den ene fod og bevæged armen med kruset i takt op og ned, så kaffen skvulped op over kanten.

«Han hadde en kjærest i Engelland,
Hi ho Engelland!»

Det sidste Engelland trak han ud sålænge der var ånde i ham, drog så hastig vejret og fortsatte:

«Men han hadde en kjærest i alle land,
Hi ho i alle land.»

Konen havde sat sig på sengekanten, slät hænderne for ansigtet og rokked frem og tilbage, mens en knisende lyd trængte ud mellem fingrene. Sivert så fra den ene til den anden med et dumt smil. Magne blev ved at synge op igjen og op igjen det samme med et uhyre alvorligt ansigt.

«Hå, hå, hå,» sa konen omsider og tørred

øjnene med bagsiden af fingrene. «Eg er ikkje go' te hjelpe for det, men en kunde dræpe seg av latter, når han er fuld. Se nu bare, kå tru-værdig han sitter der og slæper med te sønge, net så han var betalt for det,» hun brast påny i latter og holdt sig tilsidst med sprigende fingre på siden af maven, mens hun stønnende drog vejret.

«Jammen det er nu svært sørgelig osså,» mente Sivert, som et øjeblik havde lêt med. «Det er mykkje, at I kan ta det så let, farbror-Berthe.»

«Aaja gu' hjelpe os, kå ska' en hen?» svarte Berthe og tørred atter øjnene. «Det nøtter såpasse te skape seg galen og gjøre husallarm, har eg merket. Eg har forsøgt det og, far; men då ble' han bare møkke værre. Han er værst mot seg sjøl, stakkeren, — snil og godslig, når han bare får gå i sit eget sull. — Ha nu resten i Deg, far; kaffien er altfor go' te skvætte golve' med,» hun vristed kruset ud af Magnes stive fingre. «Ti nu stille et øgeblík, bare mens du svæller kaffien din,» vedblev hun og tog ham i den tynde, mørke hårlug, der var klistret tæt ind til panden. Hun bøjed hodet bagover og holdt kruset hen til hans mund; men Magne tiede ikke. Ved halsens tilbagebøjede stilling lød sangen som en rallen.

«Nu ska' Du drikke det, så møkke Du vet det,» påstod Berthe og hældte rask indholdet af kruset ind i munden på Magne, som fik det i vrangen og spruded altsammen ud igjen i fanget på Berthe, hvorpå han overfaldtes af en så vold-

som hoste, at ansigtet blev sorteblåt. Han vred sig som i krampe. Berthe kruked sig sammen, og så ud som hun skulde segne af latter.

«Eg trur mest han kreperer,» sa Sivert og rejste sig.

«Lat 'an bare sitte, det gjør 'an ingenting. Hå, hå, hå, hå! En ska' aldrig ha set slikt.»

Da hosten gav sig, sad Magne og pusted lidt, med foroverbøjed hode. Så retted han sig, så sig om med et fortumlet blik, roded med fingrene i vestelommen og tog sin hue op fra gulvet.

«Lås døren, Sivert. Uformærkt,» hvisked Berthe. «Stik nøklen i lommen.»

Sivert lusked hen til døren. Berthe satte i at kremte, for at det ikke skulde høres, at nøglen drejedes rundt.

«Smør meg en stombør'skive, Berthemor,» sa pludselig Magne i en indsmigrende tone.

«Ja falemann, han ska' få stombør'skive han,» svarte Berthe dæggende og vendte sig om mod bordet, hvor hun tog et stykke rugbrød og en kniv, som hun dypped i en sirupsskål.

Magne skelte lurende til siderne, mens han blev ved at rode med fingerstumperne i vestelommen.

«Det var då svært, kå Magnefarbror ligner farmor,» tænkte Sivert. Det havde han aldrig lagt merke til før.

I det samme letted Magne sig forsiktig op, stemte håndfladerne mod kistekantøen bag sig, og

var så i to lange, stilfærdige skridt, mens han blev ved at holde kroppen i en siddende stilling, hurtig borte ved døren. Han greb i klinken og vilde åbne, men ved den uventede modstand rendte han panden mod dørfyldingen og faldt sammen på gulvet. Berthe gjorde grimacer til Sivert og lo lydløst, men så hjærteligt, at hun rysted.

«Så faleman sku' ut og movere sig lidt igjen,» Berthe bøjed sig over Magne med hænderne i siden og talte kjælent, mens hun mildt rysted hodet. «Men det blev der ikkje nokkenting av, nej då, falemann. Nu ska' falemann pent være heme og ligge seg i sengen sin og sove og ble ædru igjen.»

- »Æsh ti stil med Deg, dit spøttelse,» Magne krøb sig op på knæ og slog bagud med sin stive arbejdsnæve, der var fuld af skårer og små knoppede sårmerker. «Eg vil ut, så møkke Du vet det,» vedblev han klynkende, idet han rejste sig helt op og atter tog i dørklinken. «Luk op, hører Du! Luk op for meg, Berthe.»

«Jammen først sove litevette. Kom nu, la' meg få klæ' av Deg,» hun trak ham hen imod sengen, men han rev sig løs, slang sig ned på en krak ved vinduet, la armene ud over bordet midt oppe i alt rodet, skjulte ansigtet på dem og gav sig til at snøfte.

«Sit nu ikkje der og flep, Magnefar,» hun tog ham i skulderen og vilde ha ham op fra bordet,

men han stred imod. «Vil Du, Sivert skal se skam på Deg då? Ly' nu, eller vil Du eg ska' ta Deg med magt? Kom nu med Deg!»

Men Magne vilde ikke. Hans snøftende gråd blev stedse højere.

«Jou, Du er lik Deg sjøl, har eg merket,» Berthe så ud som hun gav sig over. «D' e' bare brænnevin han greter etter, eg vet ikkje, ka Du synes, Sivert? Ja, så kom med skillingerne dine då, din fyllert,» sa hun skjændende og dunked Magne i nakken. «Der blir så ingen an'en rå!»

Magne letted hodet op fra bordet. «Du må ikkje lyge for meg, Berthe.» Han sa det bønligt og ansigtet var fortrukket af gråd.

«Kom med skillingerne, seier eg,» hun grov op af hans vestelomme nogle kobbermønter. «Hm, 7¹/₂ skilling, er det alt, ka Du har igjen? Se her, Sivertmann, spring bort på hjørne' te høkkerten etter en halv peil; der står en flaske i vindøge der. Du kan ta en hel,» hvisked hun efter ham, da Sivert alt var borte ved døren. «La' meg se, Du er snar.»

Da Sivert kom tilbage, lå Magne i sengen. Med et begjærligt blik letted han sig op på den ene albu og strakte hånden ud imod Sivert, men Berthe snapped hurtig flasken, hældte noget af indholdet i kaffekruset og gik bort med det til Magne, som drak det i en slurk og smækked med tungen bagefter.

«Se så, nu med guds hjælp tar han vel ro,»

hun bukked sig over Magnes klær, som lå i en tull på gulvet foran sengen, og skjøv dem bort i en krog. «Se her, Sivertmann, vil Du ha Deg en bitte te bite i? Ja, d' e' ikkje for det, Du får mykkje be're mat heme, det vet eg nok. Din far drikker ikkje, han; då kan forkjenesten alltid slå te.»

Hun tog ud af krogskabet en træskål, hvori der var kocht småsild med blåligt skrumpet skind og oprørllet spor.

«Og så går det jo med bøn og sang hos Dokker, så der er naturligvis velsignelse i et så'nt hus. Smør Deg en brøskive, far,» hun rakte Sivert en kniv efter først at ha tørret den af på sit skjørt. «Eg trur der ska' være en kaffiskvæt bortpå åmen. De e 'kje stort,» vedblev hun, da hun havde skjænket op i to hanke-løse kopper, «men det kan altid være te svælle ner med. Og vet Du ka, Sivert?» hun skelte bort til sengen, hvor Magne lå og snakket med sig selv og smålo indimellem, og fortsatte så hviskende: «Vi tar os en trøstedroppe, vi osså,» hun slog brændevin i kaffekopperne, «det både liver op og mætter, når maten er skral og knap, har eg merket. Gu' nå' meg, eg sku' 'kje seie så stygt, men ka rå er der med det?»

«Han var go' denne sillen,» sa Sivert og så bort på træskålen, om han kunde ta en til.

»Kil bare på,» sa Berthe og skjøv skålen nærmere til ham. «Eg spiser ikkje flere end så

disse,» hun greb nogle sild mellem tommel- og pegefingern, og la dem ned på det bare bord ved siden af kaffeskålen. Så satte hun sig med begge albuerne på bordkanten, tog en sild mellem fingrene, kneb hodet og sporen af, flækked den fra benet og stak det hele i munden på én gang. Sivert rensed silden på samme vis, la den udover på brøds-kiven og bed så nedfor store stykker om gangen.

«Skål, Sivert,» sa Berthe og stødte sin kop mod hans.

«Skål, farbror-Berthe,» sa Sivert, og så drak de.

»Koffor spiser Du ikkje? Aa kanskje der e' 'kje fler?» Berthe letted sig i sædet og så, at træskålen var tom. «Ja ja, så har eg ikkje mer te by Deg, far.»

«Eg er osså mæt nu. Tak for maten; se for en donge eg har sotte telivs,» han pegte på sildehoderne og benene, som han havde lagt i en bunke på bordet foran sig.

»Kå har Du gjort av klærene mine?» lød det grættent borte fra sengen, og da Sivert og Berthe snude hoderne, så de Magne sidde på sengekanten med bare, nedhængende ben og skrubbe sig i siderne.

«Se så, nu begynner han igjen,» Berthe lo over til Sivert. «Se nu på 'an, kå fornøjet han er.» Hun rejste sig, greb Magne om anklerne og hipsed ham op i sengen igjen. «Nu ligger Du

stille, elles får Du bank. Var det takken for brønnevine', Du fik? Se her har Du Deg en tår te,» hun havde vært henne ved bordet efter mere brønnevin, som hun gav ham. «Nu kan Du bare prøve på te røre Deg igjen,» vedblev hun, idet hun dækked ham til med dynen og trued til ham.

»Der ser Du, kålissen eg må gå og gjete på 'an,» sa hun til Sivert, da hun atter havde tat plads ved bordet. »Det er rigtig bra, at ingen av barnene er ilive. Aanej, Vorherre har vel set, at det ikkje var kjenligt hverken for di eller os. Skjøndt gu' vet, om di ikkje hadde levd, hvis om Magne ikkje hadde git di brønnevin.»

«Ga' han di hrønnevin? Di, så va' så små!»

«I fylle naturligvis, for te få di te tie, når eg va' på sillesjou. Krek va' di nu osså, fra di kom te verden av, så det va' møyke nøttigere at di dødde.»

«Vi deler resten,» hun tog flasken og vilde skjænke i Siverts kop; men han la hånden over den, og sa', at han ikke skulde ha mere.

«Jaja, så har eg det i meg sjøl, der e' 'kje stor skvætten tebakes, Magne smaker ikkje droppen mer,« hun satte flasken for munden og tømte den.

«Drikker han bestandig, hele åre' rundt, Magnefarbror?» spurte Sivert.

«Er Du galen Du!» hun lo valent, mens de gustne kinder blussed. «Ka sku' vi då ha te leve av? Han har sine togter han så en an'en. Uf eg trur eg svimler,» sa hun så og tog sig om hodet med begge hænder.

«D' e' brænnevine,» sa Sivert. «Eg kjenner det i hovve, eg osså!»

«D' e' bare hannes skyld altsam'e',» Berthe slog over i en grædefærdig tone. «Sku' eg ble forfullen eg osså, så va' det ikkje mer end så rimeligt. Her går eg dags ventenes og har hverken te brænne eller bite i. Den, så bare var båte dø' og begrovven, for ka ska' det ble te med sånt et slafat av en mann,» hun tog op en fille fra gulvet og tørred bort tårerne, som pludselig kom trillende.

«Men d' e' 'kje for det, han har ikkje likere te slægte på, stakkeren; d' e' bare mærkeli, at di ikkje drikker hele famillien, båte store og små. Og sån mann så Magne kunde være,» hun græd mere og mere, og stemmen var tyk og utydelig, «fink arbeier, truværdig og pålitelig i al sin vandel, likt og afholdt, sålænge han er ædru. Her for en ti' siden smakte han ikkje brænnevin i 3 vikker, bar hem forkjenesten kver kvæll, 1 ort og 20 skilling dagen, men så begyndte han igjen, net så det va' kastet på 'an, stakkeren. Forman'en for komynen på Lunggår'en va' her og formante 'an og sa, det va' synn og skam, for han va' den bedste arbej'eren, di hadde derinne, men på den måten va' di nødsaket te skeie 'an ut for godt.»

«Pst, pst, kom hen lidt te meg, Berthe,» Magne sad oprejst i sengen og vinked til hende; han plirte med øjnene og smilte lamt. Berthe

svarte ikke, men blev ved at snakke til Sivert om al elendigheden, mens hun med fillen gned tårerne udover, så hele ansigtet blev fuldt af mørke sjoller og flekker.

»Pst, pst, Berthe, hører Du ikkje? Kom nu, elles står eg op etter Deg.»

«K' e' det, han vil jer?» spurte Sivert.

«Spør så,» sa Berthe hånlig og slog med nakken, «når han får den ri'en på seg, så.»

«Pst, pst, Berthe.»

«Ja ti nu stil med Deg. Nu kommer eg.»
Hun rejste sig.

«Ja, farvel då,» sa Sivert og greb sin hue.

«Farvel, Sivertmann. Hils hem, hvis Du seier, Du har vorre her.»

VII.

Ude i hytten på Hellemyren sad samme eftermiddag i mørkningstiden Siverts farmor, gamle Oline, sammenkruket foran den lille ophedede kakkelovn, hvis sprukne rør var så glødende, at der kom et rødtligt skin på den sodede kalkmur bag, hvorigjennem det gik. Hun havde foldet de små stive hænder omkring knæerne, og stirred dvask ind på de brændende tørvstykker, der sendte en sur, røgblandet os ud over den lave stue. Der var kun tre hele ruder i det bittesmå vindu, resten var tilstoppet med filler. Oppe under taget, tæt ved døren havde væggen slået en revne, hvorigjennem lysskjæret udenfra trængte ind. Der fandtes intet andet bohove i stuen end den gamle, i væggen fasttømrede ægteseng med det dobbeltdørede skab i fodstykket, en krak, en spigerkasse, der stod på højkant borte ved vinduet, og i kroen ved ovnen, støttet op mod væggen, et bord, som var lavet af en huggeblok og en kjælderlem, hvorfra de rustne hængsler hang ned. I de 16 år, siden de mod vilkår på livstid og mod at bo for sig selv i den gamle hytte, havde afstået gården til Anders

Søndrehellen, søn af Magne på nabogården, var alt hvad de på nogen måde kunde undvære, blevet afsat for brændevin.

Borte i sengen med en gammel strisæk bredt ud over det lag af halm, som danned hovedgjærdet, lå manden, Sjur Gabriel, med næsten lukkede øjne og de skrumpne mørke knokkelhænder foldet over brystet udenpå uldkvittelen. For 4 dage siden var han kommen syg hjem fra Salhus, uden at ha kunnet drikke op den pægl brændevin, han havde tilbyttet sig for en hank småfisk. Næste morgen havde han kjendt smerter i ryggen og i underlivet, og havt stor møje med at komme sig op.

«Eg meiner, da verte dauen¹⁾ mæ meg,» havde han mumlet hen i vejret, da han lidt efter var krøben i seng igjen. Og siden havde han ligget der, uden store smerter, men med en fornemmelse af blytungthed i hvert et lem og ledemod og en stadig tilstedeværende forestilling om, at han lå eller sad på huk med en kipe på ryggen, som han skulde og måtte bære bort etsteds, han vidste ikke hvor, men som han ikke kunde orke. Han kjendte tydelig kipens tougløkker stramme over skuldrene og skjære i armhulerne, og han stræved og sled for at løfte sig op med sin byrde, men det vilde ikke lykkes. Når han så gav sig over i visheden om sin afmagt, følte han sig knuget af en angst, der pressed vandet ud af hans matte

¹⁾ Døden.

øjne, og så tog han atter på at anstrænge sig, til sveden sprang frem på hans pande.

Det var ikke nogen almindelig kipe, syntes han, og det gjorde rædslen større. Den var nemlig formet som et kors, og indeni den stod et fælt utyske med troldhode og ildøjner og keg ned på ham over kipekanten. Benene og overkroppen havde plads i korsets langstykke og de udstrakte arme i tverstykket. Men hvis han bare var istand til at få bragt kipeen derhen, hvor den skulde være, så vilde den bli til en almindelig kipe, og så vilde utysket ikke mere være utyske, men noget ganske andet.

Af og til sank han hen i en halv døds, og da kaved han med en masse forskellige ting, altsammen roded om hinanden. Hans hode delte sig og blev til 3, men forestillingen om kipeen lå bestandig under alt andet.

«Hvad hjælper, at vi aarle opstaa,
Belade os med stor Møje,»

sa det atter og atter inde i ham, mens hans tandløse mund med de hvide, stubbede skjægbuster mimred svagt, uden lyd af ord. Alt i ét stak han langsomt tungen ud og strøg den famlende frem og tilbage over de tynde, sprukne læber, men det lykkedes ikke at fugte dem, for tungen var tør og halsen tør, alt både udvendig og indvendig så tørt, så tørt.

Det trykked ham også, at der var noget, han

endelig skulde huske, men ikke kunde. Det var som et grav inde i ham, og det blev stærkere og ulideligere efterhvert. Det var ligeså vigtigt, at han kom til at huske dette, som at få båret kipen bort og sat den fra sig.

«Ja, hvorledes det nu havde sig altsammen.» — Han drog et suk, der løfted det magre bryst og de faldede hænder langsomt op og ned; pupillerne flytted sig i de vandagtige hvider, som om blikket søgte noget; han vilde åbne øjnene mere, men lågene var så tunge, så tunge.

Å, hvis han bare kunde komme på, hvad det var, han skulde huske.

Undertiden stod det for ham, at han skulde dø, men det voldte ham ingen uro, og det varte kun et øjeblik ad gangen. Han kunde ikke klare for sig, hvad det var at dø. — Lægges i en kiste, låget slås fast med totoms spiger — med så var det ham selv, som skulde stå og hamre på kiste-låget, og så blev det borte for ham.

«Hvad hjælper, at vi aarle opstaa,
Belade os med stor Møje.»

Å denne kipen, denne kipen — og så dette, han ikke kunde huske. —

Oline drejed hodet derborte, hvor hun sad på huk, og så efter dagslyset; hun stak et par tørvstykker ind i ovnen, letted sig op, slog lidt mælk i en træskål, drog sig ludende hen til sengen, og

bød Sjur Gabriel drikke. Han sled lidt på øjnene, lukked dem igjen og rørte sig ikke.

«Onkort lyt Du ha i Deg,» sa Oline, «dabmæ Du inkje svelt ihel,» hun tog under hans nakke og letted hodet op, mens hun holdt skålen tæt hen til hans mund. Sjur Gabriel drak et par slurk, og klemte så læberne sammen.

Oline svøbte en fillet rest af et vadmælsskjørt om skuldrene og stak det fast foran i brystet. Så mumled hun noget mellem tænderne, faldt i tanker med hånden på dørklinken, rysted sagte hodet, og listede sig så ud.

Udenfor hyttedøren stod hun atter stille og så hen til Anders Søndrehellens lyse husebygninger med et skulende blik, som hun derpå flytted om til alle kanter. Så gik hun hen til en jordkjælder midtvejs mellem hytten og husene. Jo, nøglen sad i. Efter at ha set sig om endnu engang, åbned hun den lave dør og smøg sig foroverbøjet, så hendes legeme beskrev en ret vinkel ind i det mørke rum, der var halvt fyldt af poteter og kålrabi. Straks efter kom hun ud igjen med noget i forklædet, hvis nederste kant hun holdt sammenfoldet helt op til brystet. Hun skelte til siderne, og der lå et skjælvende gjejp om munden, mens hun gik afsted nedover til sjøen med små, stive skridt og ludende ryg, som hun plejed. En sagte knurren trængte ud over hendes underlæbe efter hendes vane på det sidste, når hun ikke var fuld. Da hun nærmed sig nøstet, strakte hun hals og

skygged med hånden for øjnene, idet blikket blev spændt og uroligt. Jo gudskelov, der lå den små tjærede færingsbåden til han Anders, fastgjort i lunnerne. Aarene stod på land lænet op mod nøstedøren. Oline løste forklædet af sig, lavede det sammen til et knytte og slang det ind i forstavn. Hun vilde til Salhus efter brændevin for de stjalne poteter.

En timestid efter at Oline var gåt, blev døren til hytten lukket op, og Sivert trådte ind. Han stod lidt og lytted i den nu ganske mørke stue, undred sig over, at de gamle ikke snorked, da han var vis på de måtte være i seng, og famled så med hånden langs væggen for at finde noget, han kunde lave sengested af. Han fik fat i farfarens skindbukse, den kunde han rulle sammen til hovedpude, og vadmælkskuften, som hang på samme spiger vilde han bre' over sig.

Straks efter havde han lagt sig til ro i krogen tæt ved kakkelovnen, hvor han vidste, at hans far med sine søskende, om vinteren mens det var for koldt på loftet, havde havt sit natteleie, da de var små.

Å, så træt, så træt som han var. Ja, det var jo også rimeligt, slig som han havde trasket og stråket om, siden han gik fra farbror-Berthe idag. Han var så udtrættet, at han ikke orked at græmme sig engang. Og det kunde ogsaa være det samme; slig en lusefant som han var ikke græmmelse værdt. Han, som havde vært bestemt

på at ta livet af sig, og derfor var drevet udover Sandvigsvejen længere og længere, bestandig for at finde et bedre sted naturligvis, indtil han pludselig i måneskinnet havde set bedsteforældrenes hytte, og vært glad til at kunne krybe ind der. Åja, dette var just høveligt sted for ham; nu skulde han da slippe for at skamme sig over slægten sin, eller synes, han var bedre end den.

Hvad de nu sa om det, at han ikke havde vært hjemme hverken til frokost eller middag eller kvælds idag. De havde vel tænkt, at det var travlhed, som var skyld i det, og lagt nøglen ud under stentrinnet foran gadedøren, som de plejed, når det hændte, at nogen af dem ikke var hjemme til sengetid. Men når de nu opdaged, at han ikke havde vært i hus om natten heller — ja, så var der ingen bøn længer; så gik faren til Munthe.

— «Det va' 'kje meg, det va' kokken!» med dette råb rejste Sivert sig overende efter en lang og fast søvn og så sig i den svage lysning forstumlet omkring, indtil hans blik skrækslagent fæsted sig på noget sort, sammentullet, som lå og krøb over hans fødder. Han blev siddende stiv af angst, hvorpå han forsøgte at frigjøre sine fødder og opdaged så, at det sorte dernede var farmoren. Men hvor var der blet af kokken? — Kokken! — For noget sludder — han var jo i Hellemyrshytten og ikke ombord i «To Venner.» Ikke heller havde han bidt nogen ihjel; det var bare en drøm; han havde vært i slagsmål med kokken på dækket ombord i

«To Venner,» og havde bidt ham rundt omkring i ansigtet. Han havde vidst, at tænderne hans var giftige, og at kokken vilde dø af det, men alligevel havde han gjort det. Så, med ét, var det farmoren og ikke kokken han slog løs på, og hun havde kloret ham og sagt, at hun vilde ha brændevin med sig i kisten, og så havde Lydia stået ved siden af og pegt fingre ad ham og lêt og råbt, at nu blev han halshugget for mord, og da var det, han vågnet og skreg, at det var kokken, som havde dræbt hende.

Der kom en dump jamrende lyd borte fra sengen. Sivert fór sammen med et gys, som om han pludselig gjennemisnedes af kulde. Det var, som om nogen i yderste nød vilde råbe om hjælp, men ikke orked. Hastig rejste han sig og gik hen til sengen.

Sjur Gabriel lå i samme stilling. Han pusted kort og tit, og pupillerne bevæged sig langsomt flakkende under de halvlukte øjenlåg. I den gråblege morgendæmring, der gennem de tre små ruder sived ind under det lave bjælketag, lyste det stive ansigt gustent hvidt. Hvert træk var ubevægeligt, som hugget ud i sten, og dog var det for Sivert, som om hele ansigtet skreg i pine.

«Er I syk, farfar?» Sivert bukked sig over ham med opspilte øjne.

Sjur Gabriel gjorde et svagt forsøg på at løsne de foldede hænder, men opgav det igjen. Så

drejed han hodet næsten umærkeligt ud mod stuen, som om hans blik søgte noget.

«I får komme hen te farfar og høre, ka han vil,» sa Sivert til Oline med gråd i stemmen. «Ser I ikkje kå låk han er? Han er mest klar.»

Oline, som havde kravlet sig op fra gulvet, stod nu borte ved bordet i stuen og slubred kold grød i sig. «Jou, da verte vel dauen da,» mumled hun ligegyldig og slikked med fingeren omkring kanten af træskålen. «Da verte vel dauen da,» gjentog hun et par ganger og rysted hodet, så skoutet dingled.

«Har I ikkje nokke te læske 'an med?» vedblev Sivert harm. «Vil I ha drikke farfar?» han la øret ned til Sjur Gabriels mund.

»Jou da heve eg,» nikked Oline, idet hun lod sit sløve blik fare søgende rundt, hvorpå hun luded sig ned og tog op fra gulvet en topægelflaske, som hun rysted og holdt op for lyset for at se, hvor meget der var tilbage. Så bed hun proppen af, drak lidt og nærmed sig sengen.

«I vil då vel ikkje gje den syke stakkeren brønnevin, farmor?» udbrød Sivert. «Har I ikkje en tår søt melk te 'an?»

Oline plirte et øjeblik forundret på Sivert. Det var tydeligt, at hun først da opdaged hans nærværelse. «Gak sta legj Deg gut,» sa hun med et gjepp, og holdt med begge sine skjelvende hænder flasken tæt hen til Sjur Gabriels lukkede mund.

«Drik eit gran,» sa hun og hældte til, så brændevinet flød ned over hans mundviger.

Sjur Gabriel sled øjenlågene helt op og så med et hastigt glimt af rædsel og afsky paa Oline. Så rev han de foldede hænder fra hinanden og stødte til flasken, så den rullede ned indenfor sengekanten. Det varte kun nogle få sekunder; så sluktes glimtet, øjenlågene faldt til, og hånden sank mat tilbage på tæppet.

«Han Sjur Gabriel ve være asen idag, meiner eg.» Oline greb hurtig flasken og lo fjottet. «Eg ska' seie da mæ han Vesle-Jens,» føjed hun truende til. «Der ser Du, kor han far din fær åt mæ ho mor di',» hun nikked til Sivert, som forstod, at hun forveksled ham med hans far.

Sivert stod rådvild og så på farfaren, som han skjønte var dødssyg. Hvad skulde han gribe til? Bare han kunde få fat på en doktor — eller kanske springe til byen og varsko forældrene. Men vejen var så lang, og la ham ligge her alene med farmoren i den tilstand hun var —

Nu rørte Sjur Gabriel på sig. Han løfted hænderne og slog dem sagte sammen som i overraskelse; hodet bevæged sig til siderne, og et smil gled hen over de stivnede træk. Sivert syntes, at farfarens ansigt i det øjeblik formelig skinned.

«Vesle-Gabriel,» sa Sjur-Gabriel stammende, mens hans mine blev mere og mere henrykt. «Vesle-Gabriel,» gjentog han to ganger til med

svagere stemme. Nu vidste han, hvad det var, han ikke havde kunnet huske.

Det var det, at han havde havt en liden gut, som hed Vesle-Gabriel, og som var død for længe siden, at han havde havt det så ondt og fælt i al den tiden, siden han var tat fra ham, men at han nu skulde finde ham igjen og samles med ham for bestandig. Når han nu bare kunde orke at løfte kipen op og bære den bort, der, hvor den skulde stå, så vilde alt bli godt. «Tager mit Kors paa Eder,» svæved det dunkelt for ham. Ja, nu fik han prøve for sidste gang. Nu var jo også Vesle-Gabriel kommen for at hjælpe ham; han stod jo der foran sengen og bukked sig over ham.

Sjur Gabriel strakte armene ud, fik fat i Siverts hænder og søgte at lette på sig. Sivert gjorde fri sin ene hånd, stak den ind under ryggen på ham, og idet der drypped en tåre fra hans øje ned på farfarens kind, fik han ham rejst op i en siddende stilling. I det samme var det for Sjur Gabriel, som om tougløkkerne, der hele tiden havde strammet så ulidelig i armhulerne, løsnedes, og kipen løftedes af ham. Han pusted ud i et lettende suk og følte sig så glad og befriet. Ingen byrde mere; al synd og skyld og angst var borte. Langsomt drejed han øjnene for at se efter kipen; den stod på gulvet foran sengen. Da Sjur Gabriels blik faldt på den, begyndte den at synke og var straks efter forsvunden. Det var såvidt han fik tid til at se, at

utysket, som havde vært indeni, var blet til en vrimlende masse af padder og kryb.

«Død og begravet,» sa det inde i Sjur Gabriel. Dø var det, han også skulde; nu vidste han det klart.

Nej, at det kunde være så godt og velsignet at dø. Han stræved med at vende øjnene opad; læberne bevæged sig, og Sivert hørte utydeligt: «Nu lover alle Gud.» Et udtryk af fred og taknemmelighed bredte sig over farfarens ansigt. Han vilde folde hænderne, men formåed det ikke. Hodet faldt forover, pludselig, som om halsen var blet knækket. Et øjeblik efter sank det dybere ned på brystet. Sivert la ham varsomt tilbage på den grove sæk og opdaged så, at han var død. Der risled en rædsel igjennem ham. Uvilkårlig sank han på knæ foran sengen og sa højtideligt: «Herre, i dine Hænder befaler jeg min Aand.» Så læste han Fadervor, folded Sjur Gabriels hænder over brystet og gik på tå ud af stuen, uden at se til Oline, der lå og snorked på gulvet foran ovnen ved siden af den tømte brændevinsflaske.

Han skyndte sig afsted for at være den første, der meldte budskabet hjemme. Og alt som han vekselvis gik og løb i den friske majmorgen, tænkte han på, hvor vakkert det vilde vært, om det nu havde hængt ganske anderledes sammen, end det gjorde med det, at han havde vært tilstede ved farfarens død. Om han nu havde drømt om natten, at farfaren lå på det sidste, og at gud havde

befalet ham at gå ud og se til ham, for at denne ikke skulde være alene i sin dødsstund, men ha en, som kunde sukke til gud om nåde for ham.

Ja, tænk om han havde drømt det altsammen, og tat varsel af drømmen, og var stået op midt om natten, og havde skyndt sig afsted. Siverts hjærte svulmed af rørelse og andagt. Han visked et par tårer bort fra øjnene og fantaserte sig dybere og dybere ind i, hvordan det kunde ha vært.

Da solen stod op, og han følte sig kvæget og varmet af dens milde stråler, der lå som brede fuger af gylden glans mellem skyggerne af Sandvigsfjeldets mørke stenknauser, hvor Sivert gik i den knudrede sti, blev det, han digted på, lidt efter lidt til virkelighed for ham, mens begivenheden med Lydia, oprinnet på stuekontoret, da Munthe gav ham afsked, og de sidste dages pinefulde ledig-gang, altsammen blev til en ond, mere og mere tåget drøm. Å, for en lettelse! Han liksom styrted sig på hodet ind i denne forestilling, der kom til ham som en frelse fra alt ondt. — Ikke stanse og se sig tilbage, ikke røre ved det, bare videre, videre ind i det.

Mod og fortrøstningsfuldhed grode op i ham. Det kjendtes, som om hans legeme vokste ved det. Og jo nærmere han kom byen, jo gladere blev han. Det sang inde i ham. Han var fuld af taknemmelighed mod gud og mennesker, skyldfri og ubekymret som de småfugle, der hopped om mellem grenene i de lysegrønne birke på markerne ved Sandvigsvejen.

VIII.

Fire dage senere tidlig om morgenen var en seksæringsbåd på vejen fra byen udover til Hellemyren. I forstaven raged halvdelen af en lang, smal ligkiste, der stod på højkant, op over rælingen. De tre par årer roedes af Jens, Magne og Sivert. Agterud havde Ingeborg og Marthe deres plads, en på hver af langtofterne; bådbunden imellem dem var optat af madkurver og flaskefôr. Ved roret sad Pitter Tønnesen i klædesfrakke med tinknapper, fadermordere, der var blåsjollet efter den kogte stivelse, og sort halsbind. Hodet var bedækket af et kulørt lommeørklæde, på hvis 4 hjørner der var slåt knuder, så det danned en hue og halvt skjulte pandens furer, der var så bene som streger. Ovenfor ørene bued det glatkjæmmede hår ud i to bukler. Munden gumled på en skrå, og det nybarberte ansigt med det kortstudsede skjæg under hagen skinned som et blanknedet rosenstribsæble. Det regned tæt og fint, og Marthes ansigt blev næsten borte i den sorte damedug, som hun havde tullet om hodet

og skuldrene. Ingeborg sad med opslåt paraply. Den nye sørge-hattekappe tålte ikke væde, og så havde hun desuden Pitter Tønnesens høje silkehat prydet med et kvartér bredt sørgefior på fanget.

«Ja,» sa Marthe, «det va' rigtig gud sjøl, så skikked Sivert derut. Tænk, han hørte om natten Vorherre rope på seg 3 ganger, net så det hændte med Samuel. — Va' det ikkje 3 ganger, Sivert?»

«Jou,» sa Sivert, der rode de agterste årer.
«— Akkurat.»

«Men først drømte han, at han så farfar ligge og stræve med dø'en, og at farmor plent vilde slå brænnevin i 'an.»

«Kålissen ropte det?» spurte Ingeborg spændt.

»Si-i-verrt, Si-i-verrt, Si-i-verrt!» råbte Sivert med dyb, højtidelig stemme.

«Ble Du ikkje bange?» Ingeborg gjøs.

»Han kjendte straks på seg, at dette kom fra gud,» tog Marthe igjen ordet., «og derfor stal han seg ut så sagte, at ingen av os hørte det, og størted avste', og tænk, så er tilstan'en på en prik, net så han har drømt det.»

«Såg Du, at det va' dø'en med det sam'e?» spurte Ingeborg.

«Farfar sa det til 'an straks. Gud velsigne Deg, at Du kom, Sivert. Med meg er det forbi, sa han. Fortæl om det, Sivert.»

«Nu lover alle gud,» begyndte Sivert, «at han haver skikket mig mit barnebarn til at be for meg, synder. Eg har logge her og ottet og ottet

på, at Du sku' komme, Sivert, for eg kunde ikkje få dø før.»

«Stakkels gamle far,» mumled Ingeborg med skjælvende Næsebør.

«Og så bekjendte han sin synd, ikkje sandt, Sivert? Høgt og tydeligt og sa, at nu lade Du din kjener fare hen i fred.»

«Nej det va' meg, så sa det,» afbrød Sivert.

«Sivert faldt på knæ og gjorde en lang bøn,» vedblev Marthe. «Koffor fortæller Du ikkje? Det va' jo derfor eg sa' te far, at han sku' la Deg ro di agterste årene.»

«Eg har jo fortælt det så tit nu,» sa Sivert lidt uvillig og fortsatte så tungersapt: «Ja, og då eg hadde bedt, så smilte han så en sol over hele ansigte' og så op i take', og så takket han så pent og sa', at nu vilde han gjerne vandre herifra.»

Ingeborg snøfted med lommetørklædet for øjnene.

«Herre jeg befaler min Aand i dine Hænder, va' di sidste or'ene, han talte. Va' det ikkje så, Sivert?»

«Jou, då hadde eg lettet 'an op, for det ba' han meg om, for han kunde ikkje få trække pusten, mens han låg, og så knak hode ner, net så det va' brækket, og eg slo' kors over 'an og sa': «I Jessu Kristi namn», og låg 'an ner igjen på puten.»

«Vilde mor verkelì' gje 'an brænnevin?» spurte Ingeborg lidt efter og tørred sig på kinderne.

«Net så han hadde drømt det,» bemerked Marthe ivrig.

«Og enddå han slo' ifra seg og sa: «Vig fra mig Satan.» Eg måtte ta flasken fra hinner med magt.»

«Ka sku' det te?» sa Pitter Tønnesen med sin smældende stemme. «Gamlingen kunde jaggu gjerne fåt seg en tår. Det hadde gjort 'an godt.»

«Så du vilde, han sku' komt beskjænket ind i evigheden,» buste Ingeborg ud.

«Det hadde vel hverken gjort fra eller te, tænker eg.»

«Aa nej då, Pitter Tønnesen,» formante Marthe. «Det va' jo netop det, Vorherre vilde hindre, for at han skulde få omvende seg i den yderste timen. Og at han brugte Sivert te redskap, kan eg aldrig fuldtakke 'an for. Rigtignok er det kommet 'an dyrt te stå, men det får så være. En ska' adlyde gud mere end mennesker.»

«Kå då?» spurte Ingeborg.

«Jou, for eg kom naturligvis forseint på Stovven om morgningen,» indskjød Sivert hurtig. «Klokken ble mesten 9, før eg rak ind te byen.»

«Å er det derfor Sivert ikkje er på Stovven mere. Tollaksen viste ikkje ka det va' for,» sa Tønnesen.

«Ja, for det ble' Munthe så fornærmet for, at

han viste gutten væk,» fortsatte Marthe. «Eg vet ikkje, ka Dokker synes?»

«Rimeligvis,» slang Tønnesen ind. «En læredreng ska' møte frem på slage', hvis ikkje, så marsj aus med 'an.»

Marthe slog på nakken og tilkasted Tønnesen et blik, der sa: «Eg vet nok, at I bare vil tærge meg.»

»Gik ikkje Jens ind og ba for 'an då?» vilde Ingeborg vide.

«Ba' for 'an? Nej, men snakke 'an terette rimeli'vis. Men det hjalp ikkje nokke.»

«Rimeli'vis,» sa Pitter Tønnesen atter, og vendte hodet til siden for at spytte ud på sjøen.

«Den sak er avgjort, va' alt ka han svarte,» vedblev Marthe uden at ændse Tønnesen. «Jens fik ikkje komme te or'e engang. Munthe sa straks, at han vidste, ka han kom for, og så slo' han ut med han'en, net så han vilde vise 'an døren.»

«Og kvergang far sku' te og begynne, sa han det sam'e op igjen, at den sak er avgjort,» fortsatte Sivert,

«Det vilde enkver ha gjort,» hugged Tønnesen ind.

«Jaja,» sa Marthe stramt. «Det får 'an nu svare te, så bedst han kan for han, så sitter op over os alle. Sivert blir der altid en rå' for.»

«Det har vel ikkje bare vorre derfor,» bemerked Ingeborg skadefro. «Hadde han vorre fornødd med 'an så.»

Marthe gav et skarpt svar, trak sjallet ned over ansigtet og drejed sig på toften, så hun næsten vendte dem ryggen.

«Intrikat så 'an væter,» sa Pitter Tønnesen efter en pause og trak op af inderlommen en lærke. Han tog proppen av og drak. «Se her, Magnefar. Du ser meg så længselsfuld ut. Lang 'an trøsteren, Ingeborg.»

Ingeborg gav flasken til Sivert, som igjen rakte den til Magne på toften bag sig.

«Gu' nå' Dokker,» sa Marthe indigneret.

«Heme smaker eg det aldrig,» sa Tønnesen, «men d' e' forskjel på en så'n dag.»

«Kem snakker om jer, men slik en skrøpeli' stakker så Magne! Der måtte då ialtfald være måte med det, men eg trur d' e' fjer'e gangen I byr 'an. Og han, så va' snøt iforivejen.»

«Nu tænker eg, det kan være vel blåst.» Tønnesen nikked hen til Magne, der havde trukket årerne ind og sad med lærken for munden og udstødte en hæs gurglelyd for hver gang han sank brændevinet. Modstræbende gav han lærken fra sig og begyndte straks derpå at synge om prinsen uti Engelland.

«Det kan eg like Deg for!» råbte Tønnesen.

«Uf,» sa Marthe. «Og vi, så har en ligkiste på båten.»

«Just derfor!» Tønnesen lo, så de små, blanke øjne næsten blev borte. «Sorrig og glæde ska' vandre tilhobe.»

«Det va' likere vi sang en salme.» Marthes stemme skjald af vrede.

«Du må rigtig se te å holle styr på kånen din!» råbte Tønnesen over til Jens. «Hun er så malesjøskek her henne.»

Jens, som sad længst borte, lod årerne hvile.

«Kom her forut, Marthe,» sa han uden at værdige Tønnesen så meget som et blik til svar. «Du kan sitte her på tinen.»

«Aa nej,» sa Marthe, «nu er vi jo snart fremme.»

En halv times tid senere la de til ved Hellemyrsnøstet.

«Anefaster og Lars Tveiten er alt kommen,» sa Sivert, da de steg iland. »Der ligger båten deres.»

De begav sig opover bakkerne med kurvene og flaskefåret. Jens og Sivert var de sidste. Den ene gik bagenfor den anden, med hver sin ende af ligkisten på skuldrene, så at de måtte holde hodet påskjæve for at gi den plads. Det regned fremdeles, og da de var nået op på pladsen foran hytten, gynged myrmarken under deres fødder med en vassen lyd for hvert skridt. Udenfor hytten indhented de de andre, som stod og talte med Lars-Ane, den yngste søster, et spinkelt, bondeklædt fruentimmer, og manden, Lars Tveiten, der ejed en gård på Salhuskanten. Da Lars-Ane fik øje på kisten, slog hun kors for sig og veg tilside.

«Jysse for en liklokt,» hvisked Sivert, da de var kommen indenfor og havde sat kisten fra sig på gulvet, der blev vådt efter deres fødder.

Jens tog blankhatten af og gik bort til sengen, hvor Sjur Gabriel lå under kvittelen. Skjorten var hullet på albuerne og hænderne foldet over brystet. Ud af de halvlukte øjenlåg keg de brustne pupiller, der var sænket så lavt, at hviderne ikke syntes; munden var åben, og nedover det flokede skjæg lå et blåligt, stivnet skum. I kinderne var der sortgule striber, og næsen var mørkeblå.

«Gud være Dig nådig og glæde din sjæl i himmerik,» mumled Jens, mens han ufravendt betragtede Sjur Gabriel.

Sivert gik hen for at se på farfaren, men måtte straks vende sig bort, fordi stanken var så ulidelig.

Idetsamme forekom det ham, at ligets øjne rørte sig og skelte efter ham. Det isned igjennem ham lige op i hårroden, og så stod det pludselig for ham, at han havde løjet på den døde. Modstræbende og stjålent så han igjen bort på ham, men nej, nu var øjnene stive og stille. Så havde det vel bare vært indbildning, skjønt han havde set det så tydeligt før. Tænk, om farfaren blev levende igjen, om han åbned øjnene og begyndte at tale med dødningestemme og sa: «Sivert er en løgner, og det er ikke for min skyld, han er blet vækvist fra Stuen.» Uvilkårlig flytted han sig så langt bort fra sengen som muligt. Bare

ikke moren vilde, han skulde fortælle om farfarens død til Anefaster og Lars. Nej, heller end at stå der og lyve det om igjen her i ligets påhør, vilde han tilstå alt. Han turde ikke røre sig, knapt nok puste. Være stille, stille som en mus, for at ingen skulde huske på ham, ikke liget heller. Men hvis farfaren så op for at angi ham, vilde de døde øjne falde på ham, hugge sig fast i ham, hvor han så end havde gjemt sig. Bare farfaren var lagt i kisten, og låget slået på, så kunde han da ialtfald ikke sige noget nu. Men så gik han kanske igjen. — Ja, det maatte han hellere, når galt skulde være; vise sig for ham om nætterne ude i Dræggen, — bare han blev fri nu, bare ikke straffen kom her, så de alle fik vide det.

Han så, hvad der foregik og hørte, hvad der blev sagt omkring ham, men det var liksom han drømte det altsammen: Faster Ingeborg syntes, det var for galt, at farmoren skulde ligge og snorke ved siden af liget. Den sorte byldten langs med væggen oppe i sengen, var altså hende. Han havde set, at der lå noget. Moren mente, det var rettest at la hende sove rusen ud. Så holdt faster Ingeborg en lang ligskjorte op foran sig, og så sa Jens, at det ikke var rådeligt at røre ved liget, da det alt var begyndt at løse sig op. — Men alligevel kunde det godt ta på at snakke, når det skulde så være, hvisket det inde i Sivert. Der stod jo i bibelen, at de forlænge siden hensovede kom op af gravene og gik om-

kring i Jerusalem og viste sig for folk. — Uf, hvor han svedte og frøs, og så disse sorte tigestene, der danste for øjnene hans. —

»Vi breier ligskjorten over 'an, når han 'er kommen i kisten,« det var vist moren, som sa det. — — Å ja, få ham i kisten, bare få ham i kisten. — «Nej se, kå det pyntet 'an!» — Uf, at moren kunde snakke med sån glad stemme og så stå og pege på et lig. — Det var den hvide nathuen og den hvide halsdugen, hun havde havt med hjemmefra, og nu havde klædt på ham. — Sige det pyntet, når det var om et lig. — «Sønge en salme, før vi ligger far i kisten; di, så ikkje har løst te ta del, vil eg be om te gå utenfor sålänge.» — Sivert fulgte retningen af farens blik. Det var Pitter Tønnesen og Magnefarbror, han sigted til. Gudskelov, så viste det vel ikke på ham, at han stod og ønsked sig langt væk. Der nikked Tønnesen. Hvad det nu skulde til? Og så trækker han i Magnefarbror, og vil, de skal flytte sig fra væggen, fordi det siler ned fra taget — Uf ja, vådt og klisset og stank og dønninger, osen er så tyk, at en kunde skjære den med kniver. — Bare det var forbi. —

Der blir delt salmebøger om. Moren gjør miner til Sivert, at han skal komme bort og se sammen med dem. Straks efter står han derhenne, og mens bogstaverne i salmebogen hager sig fast i hans øjne som med usynlige tænger, hører han forældrene istemme:

Nu lader os da grave ned hans Legem,
 Som i Gud afled
 Og intet Tvivlsmaal have paa
 Det skal paa Dommedag opstaa.

«Søng Sivert,» sa moren og puffed ham på
 armen. Han begyndte med svag røst:

Af Jord han skabt og kommen er,
 Til Jord igjen han vorder her.
 Af Jorden atter op han staaer
 Den Dag, da Guds Basune gaar.

Nu var de andre ogsaa med. Lars og Ane-
 faster kommer bagefter i takten og slår en lang
 krøl på endestroferne. Magnefarbror synger for-
 kjerte ord og holder op indimellem; så sætter han
 højere i igjen, han rigtig hyler. Moren har en
 forfærdelig hvinende stemme; den gjør ondt i
 ørene.

Endelig er de færdig. Otte vers har Sivert
 talt. Nu læser faren Fadervor og, huf! hvad var
 det? Magnefarbror, som pludselig siger amen,
 midt inde i det. Før et mål han har, som en
 tårnevægter, og slig som han står og vagger på
 benene.

«I Jessu Kristi namn skal al vor gjerning ske,»
 siger så faren, og derpå lavere, idet han nærmer
 sig sengen: «Vi sveiper kvittelen om 'an, for ikkje
 te blotte 'an.»

Nu endelig. Der bøjer faren og Lars sig
 over den døde.

«Lig er tungt,» siger faster Ingeborg. «Ta i med, Pitter, Du holder Deg vel ikkje for go'?»

«Eg brækker meg av stanken,» svarer Pitter Tønnesen og skynder sig ud.

Så gu'skelov, der tar de ham op fra sengen. Lars og faren har ham på de stivt fremstrakte armene sine. Jysses hvor lang han er. Magnefarbror holder om benene og tufser med dem, kvittelen soper i gulvet. Magnefarbror går ustøt. — «Ta i vare der!» Han træder i kvittelen og stuper forover, mens han tvholder om ligets ben. Det gir et ryk i faren og Lars, de tumler og tramper med fødderne, farfaren glider på armene deres og i næste sekund skjærer et hårdt klask, som efter faldet af en tung stok dumpt gennem stuens tykke luft. Liget ligger i gulvet. — Et Skrig af rædsel, de råber med underlig fremmede stemmer i munden på hverandre: «Gud forlate Dokkes syndige sjæler! Å for en uløkke! Kors i Jesu namn! Der har vi for drukkenskapen hans! Å gud fader og Guds søn!» — «Dokker slår 'an fordærve», hulker Sivert og styrter frem. Håret stritter på hans hode: han må se, om farfaren er blet levende igjen efter faldet. Anefaster synker bagover og siger ned langs væggen mørkegul i ansigtet, idet hun rauter som en syg ko. «Ta hinner ut, hun er frugt-sommelig,» siger en. Faren står med hængende arme og bøjet hode og stirrer på liget; han er hvid i ansigtet, og munden skjælver stærkt. Så bukker han sig over Magnefarbror, der ligger og

kryber over farfarens ben og kan ikke komme sig løs fra kvittelen, tar ham i nakkekraven og i bukse-linningen, letter ham rask op, og bærer ham ud i køkkenet.

Bom, bom, bomberom, bom, bom bomberom — endelig står faren og slår låget på kisten. Sivert folder hænderne krampagtig fast og kjender sig med ét så dirrende svag i knæerne. Han går ud for at drikke vand. —

Da Jens var færdig med at hamre, og Marthe havde lagt to moskranse på kisten, holdt de måltid ude i køkkenet, hvor regnet drev ind gennem døren, som stod åben for at skaffe en smule lysning. Nogle stod og nogle sad. Tønnesen gik rundt og skjænkede brændevin og muskatél i kopper og glas. Tilsidst syntes Ingeborg, det blev for meget, og rev bisk flasken fra ham. Tønnesen satte fingrene sprigende op foran sin næse og sa, der var flere, hvor den kom fra. Magne, som nu havde drukket sig aldeles fuld, sad og småsang borte i gruen. Marthe talte med Lars-Ane om, at broren Niels, som var på sommerfiske, skulde havt efterretning om farens død, mens hun med en foldekniv skar den spegede røgesild i småstykker og puttet i munden. Inde i stuen, hvor ligkisten stod, snorked farmoren fremdeles fort oppe i sengen.

Da de havde spist, spurgte Ingeborg Lars-Ane og manden, om de havde snakket med Anders Søndrehellen om, at de vilde ta Oline i huset til sig,

hvad der havde vært på tale. Lars svarte sejt og trent og med mange omsvøb, at Anders ikke vilde betale mere end 3 specidaler éngang for alle for at bli løst fra vilkårsforpligtelsen til Oline, og at de ikke kunde gjøre det for den pris, men hvis familien vilde bidrage to ort månen, skulde de tænke på det. Jens og Marthe var villig, men Ingeborg syntes, det var formeget, og kjæklod en stund, før hun indvilged. Så kom de i skjændsmål om forældrenes husgeråd. Ingeborg vilde, det skulde deles, men Lars og Ane påstod, at når de skulde ta moren til sig på livstid, slik som hun var at leve i hus med, så måtte tølene hendes følge med. Jens og Mathe forsøgte at mægle, men uden nytte. Ingeborg blev sintere og sintere og sa tilsidst, at Lars og Ane var værre end tyve og røvere. De skreg og skrålte i munden på hverandre, og Lars bandte på, at så kunde heller hele handelen gå tilbage, Oline kunde bli der, hun var, Anders beholde de 3 specidaler, og Jens og Ingeborg sine lumpne to ort månen. Og dermed blev det.

Da Anders kom med møgslæden, som de skulde låne til ligvogn, var de alle i sånt oprør, at det var såvidt, Marthe husked på at byde ham indenfor på et glas og «en bitte te bite i.»

Lidt efter var de på vejen til sjøen med liget. Jens gik ved siden af slæden med tømme i hånden. Sivert holdt på kisten, for at den ikke skulde slingre udfor i de humpede bakker. De andre kom

bagefter. Marthe havde trukket skjørterne op over anklerne og tullet sig ind i den sorte damedug. Hun gik med bøjet hode for at hytte sig mod regnet, som blev ved at sile ned. Pitter Tønnesen bar silkehatten i hånden, og havde det knudede lommetørklæde på hodet. Han gik med Magne under armen for at støtte ham. Lars og Ane var de sidste. De kom en efter en og så mugne ud. Ingeborg var blet tilbage; hun havde tabt lysten til at være med til Strudshavn, hvor Sjur Gabriel skulde begraves, og vilde ta ekstra-skyds til byen. —

IX.

«Qu'est - ce - que vous - avez donc aujourd'hui mademoiselle Lydia?» råbte den franske lærerinde i «Institut für junge Damen, Altona, Landesstrasse 109.» Hun trommed med sine myge fingre iltert i det aflange, sorte skolebord, ved enden af hvilket hun sad mellem otte unge damer, fire på hver side. Lydia havde konjugeret naïtre rent bort i natten.

«Naître, naiquant, eh bien mademoiselle Lydia? Silence mes dames!» det sidste var henvendt til to fyldige mørkhårede piger i sekstenårsalderen, der sad og hvisked og lo og så over på Lydia.

Lydia sa, at hun havde hodepine og bad om lov til at forlade skolestuen.

«Det er hjertesorg,» sa den ene af de mørkhårede på fingersprog over til Rosa Wegner, Lydias sidekammerat, en blondine med fremstående øjne, bløde små ansigtstræk og en liden kirsebærrød klat til mund. «Hun er forelsket i den unge nordmand, som Du og hun kom kjørende med igårftes.»

«Attention mes dames!» buldred lærerinden og slog et klask i bordet.

Da Lydia kom op på sit og Rosa Wegners fælles værelse, der liksom pensionatets øvrige sovekamre lå i kvistetagen ud til gården, stod der en pige i kortærmet kjole og med en topkappe på hodet, og spredte de unge damers nystrøgne vask ud over stråsofaen og stolene.

«Aldrig er her da fred at få nogetsteds heller,» tænkte Lydia, og skyndte sig ud igjen. Hun tog sin hat og gik ned i haven, hvor hun gav sig til at spasere frem og tilbage i Akaciealleen, ved hvis ene ende der var et udtørret springvandsbasin, omgitt af nogle hvide, kvindelige træfigurer i lange klædebon og hænderne sammenlagt over brystet.

Lydia mindedes de første ganger hun havde gåt her. Dengang havde hun syntes, at det var så'n en dejlig romantisk have, så fuld af overraskelser, men nu var hun så lej af den. Hun kjendte den ud og ind, vidste endog, hvordan der lugted i hver enkel krog af den. Overraskelserne var ikke overraskelser mere, men bare kjedsommeligheder, så utålelige, at hun gjerne kunde skrike ved synet. Som nu de væmmelige træpopper¹ dernede ved basinet, som man ikke så, før man ved en liden drejning af vejen pludselig stod foran dem.

«Überraschend, nicht wahr?» Lydia hærmed efter bestyrerinden.

¹ Trædukker.

«Scheusslich, hässlich, unausstehlich!» vilde hun sige næste gang, og så vilde hun stampe med foden, og række tungen ud, så langt som så.

Ikke engang stor var haven. Det havde bare vært indbildning, fordi der var så mange vinkler og krinkelkroge, rigtig så'nt fordægtigt snuskeri, som ordentlige folk hverken vilde eje eller ha. En ækkel liden fillehave var det, med støvet, simpelt buksbomhegn, klistret ind mellem nabohaver, klods op til Altona Landesstrasse foran, hvor den uudholdelige omnibus i ét væk kom forbi. Se, der er den igjen. «Hamburg, zehn Minuten! Zehn Minuten Hamburg, meine Herschaften!» råber konduktøren og svinger med sin klokke, idet den tunge, gulé, firkantede kasse langsomt kjører forbi. Hvad skulde hun også gå her for? Inde i lysthuset borte i hjørnet var hun dog fri for at måtte se på den landevejen udenfor, hvergang hun kom nedover.

Hun forlod alleen, gik rundt den store græsplæne med metalkuglen, i midten af haven, forbi de lange, smale blomsterrabatter ind i det runde lysthus, hvis sprinkelvægge var dækket af nylig udsprungne vedbænd og vinløv.

Institut für junge Damen,
im Jahre 1836 von den Schwestern
Augusta und Theresia Baumann
errichtet,

læste hun på den solbelyste forside af den grå,

gamle toetages pensionatsbygning med de to rækker lave, tætte vinduer.

Uf nej, at sidde og læse på disse store, sorte bogstaver, hvis hver eneste sving og snørkel hun kjendte så vel, at hun så dem allertydeligst med lukkede øjne, var endnu værre end landevejen. Hun flyttede sig på bænken helt hen til indgangen, så hun vendte ryggen til pensionatet, og lænede hodet tilbage mod væggen. Hun vilde gennemgå de sidste dages oplevelser. Rigtignok havde hun tænkt på det hele tiden siden igår aftes, det vilde sige, det havde liksom ligget under alt det andet, hun tænkte på, men nu vilde hun ta det for sig rigtig ordentlig i ro og mag.

Det havde vært en dejlig tid, disse pintseferiedage. Tænk, om hun engang kunde gjøre gjengjæld og invitere Rosa op til Bergen, Rosa havde flere ganger sagt, at hun så gjerne vilde se Norge. Men de havde det ikke så fint som Rosas far, der bode i et prægtigt hus ved Alsteren, endda han var enkemand, og bare havde den ene sønnen hjemme. Som de havde moret sig disse fire dagene! Selskaber og kjøreturer og teater og cirkus og uafsladelig noget nyt for, fra morgen til aften. Det var nu ikke bare for hendes skyld, at grosserereren og unge Wegner havde anstrengt sig således forresten, men også for Carl Ravns. Ja, for et held, at han netop samtidig var i besøg hos Rosas bror, for uden ham var det vist blet stivt og kjedeligt. Dette at de to kunde tale sammen uden at de

andre forstod det, og i en rasende fart og rent uformærkt få sagt en masse fornøjelige ting, som slet ikke var fornøjelige forresten for andre end for dem. Hun måtte le om og om igjen, når hun tænkte på det. Og så meget som de havde fåt gi sig af med hinanden. Rosas bror havde laget det så. Han havde vært så glad, fordi hans norske forretningsven havde truffet en landsmandinde, som han kunde snakke løs med. Nu var det da godt at se, at han ikke kjeded sig. Han havde sagt det med så'nt underligt smil, som om han tænkte noget mere ved det, og Rosa var også kommen med hentydninger. Hun var vis på, de trode Carl Ravn gjorde af hende, eller kanskje det var tøv og spøg, bare noget de syntes de måtte lade som de trode —, Tyskerne var jo så opfyldt af sligt. Men igår aftes forresten, da Rosas bror og Carl Ravn havde fulgt dem tilbage til pensionatet i Wegners store kaleshevogn, hvor de havde siddet nedsunkne i de bløde, lysegrå puder, da havde han hele tiden sét så underlig på hende, bedrøvet og længselsfuldt og liksom så smeltende varmt, og så havde øjnene hans skinnenet så svært, især på de steder af vejen, hvor de store kastanjetræer gjorde det mørkere. Når hun tænkte på det blik, gik det formelig i hende — — —

«In alten Tagen ward eine solche Braut aus der Gemeinde unseres Herrn Gottes mit Schimpf und Schande gesteinigt. Jetzt aber begiebt es sich nur allzu oft, dass die Braut mit dem Brandmale

der Unzucht auf ihrem Leibe in den Tempel dess Herrn tritt — — Slidder sladder! Skal Du nu igjen til at tygge på det uanstændige præstepræket hans — det er da også forfærdeligt, når noget først hænger sig fast i ørene på et menneske.»

«Undertiden kunde en ønske, at tiden vilde stå stille, for hvordan jeg skal falde tilrette i mine gamle folder igjen efter dette,» — nej, som han havde sukket og sét melankolsk ud, da han sa det. Men derfor var det slet ikke sagt, at han var forelsket, og det kunde jo også være Rosa, han havde tænkt på, skjøndt hvorfor skulde han så snakke norsk og hviske det, så bare hun kunde høre det? Og slig som han havde trykket hendes hånd til afsked i gåraftes og sagt, nej, bare mumlet, at han håbede, de snart skulde ses igjen. Det så ud, som han var på nippet til at græde, men det tog hun naturligvis fejl i. Selv havde hun pludselig havt tårer i øjnene, — det havde hun da også fåt høre af Augusta og Helene, som siden ikke havde gjort andet end ærte hende med «dem jungen, blonden Norweger.» At nu også Augusta og Helene netop skulde stå der og glane over buksbomhækken, med det samme de kom kjørende. — Det var de to værste af hele pensionatet at komme ud for. Bare de ikke også fik Rosa til at begynde, for så kunde hun ikke holde det ud.

Det var da også forfærdelig tosket med de tårer — De måtte jo tro alt muligt. Så ærger-

ligt! For hun var jo ikke forelsket i Carl Ravn, ikke det aller-allerbitterste. Men hvorfor skulde hun så flæbe? Å, det var vel, fordi hun altid blev så blød om hjertet, når hun sa farvel til nogen, og han rejste jo ovenikjøbet så langt bort, og ingen kunde vide, om de sås mere. Hun flytted sig på bænken og slog støvet af bordhjørnet foran sig med sit lommetørklæde, mens de urolige øjne under de hårdt sammentrukne bryn, lyste med en tør glans.

Men hvis han nu alligevel skulde være bleven indtat i hende, så kanske han opsatte afrejsen. Å, hvad skulde det så nytte til? Hun var jo en fange i pensionatet og han — og desuden — —. «In alten Tagen ward eine solche Braut,» Uf da! hun stamped med foden, rev hatten af hodet og kasted den på bordet.

Ja, hvordan det nu havde sig eller ikke, så var hun glad for, at han rejste, just bra, at han kom væk netop idag, nu med det samme. Det var ikke det, hun var bedrøvet for — å langtifra! Hun var bare i dårligt humør, fordi pintseferien var forbi, og det var jo så rimeligt, slig som de havde moret sig. Nu var det blet så væmmeligt på pensionatet; før havde hun likt sig nokså godt der. Uf ja — hun folded fingrene fast i hverandre, la hænderne bag nakken, løfted brystet og pusted langt og højt. Den, som kunde få se ham én gang til alligevel, én eneste én, bare for at komme rigtig til ro, og bli vis på, at hun ikke

brød sig om ham. For det var så rart: når hun ikke så ham, var hun liksom lidt forelsket i ham, syntes hun, men så snart hun så ham, gik det over, og det kunde ikke kaldes for kærlighed vel.

Hun hørte den lille havelåge knirke nede i buksbomhækken og straks derpå skridt på grusgangen udenfor. En anelse gik som et stød igjennem hende. Hun letted sig op, bøjede sig forover og keg ud af lysthuset. En ung mand i lys, gråbrun sommerdragt, med hat og stramme hansker af samme farve kom langsomt opover; den tynde spaserstok slæbte efter ham. Det var ham.

Lydia drog vejret kort og hurtigt. Hendes øjne hang ved den lysklædte skikkelse, og hun rørte sig ikke. Nu stod han stille og så op mod huset, gik så atter et par skridt, stansede igjen, drejede sig lidt, og lod blikket vandre rundt i haven.

«Bare han ikke går igjen,» tænkte Lydia og tog sig rask sammen.

«Goddag Ravn,» sa hun og trådte ud af lysthuset. Stemmen ligned ikke hendes egen, syntes hun.

Han vendte sig og gik bagover med et sæt, da han fik øje på hende. Det varte lidt, før han tog til hatten. Et smil, der var lykkeligt og forlegent samtidig, gled fra hans blå smalle øjne ud over ansigtet, og kindernes blege farve blev langsomt lyserød.

«Idag gik det ikke over med det samme,»

tænkte Lydia. «Tværtimod.» Blodet jog bølgende varmt igjennem hende.

«Skal De op i pensionatet?» spurgte hun muntert. «Det må jeg sige, er stolt af Dem, at De vilde vove Dem ind i et så'nt damerede.»

«Jeg stod virkelig også og tænkte på, om det ikke var bedst at luske sig bort igjen,» han lo lidt, idet han sa det, og trådte nærmere.

«Ja, jeg så det nok på Dem. Hvad vilde De sagt, når De nu var kommen inden for og havde mødt dem allesammen?»

«Jeg vilde bedt om at få tale med frøken Munthe.»

«Det havde De aldrig i verden havt mod til!» sa hun overgivent. «Det var altså mig, De vilde besøge og ikke Rosa. Hvor heldigt, at jeg havde hodepine og bad mig fri for den franske timen. Vi kan like godt sætte os her,» hun gik ind igjen i lysthuset. Han fulgte efter og de tog plads ligeoverfor hinanden.

«Ja. Jeg vilde forebragt, at jeg havde hilsener til Dem hjemmefra.»

«Men Rosa véd, at vi ikke er fra samme by.»

«Ja, så vilde jeg sagt, at da jeg nu skulde til Bergen, kom jeg for at få hilsener med til Dem fra Deres forældre, nej omvendt, mener jeg. Å jeg skulde nok klaret mig.» «Om hun så ti gange ligner et får, som de siger, så er hun alligevel dejlig, og så klær hun sig så delikatenes pent,» tænkte han, mens hans øjne et øjeblik strejfede

hendes lyse blåspettede sommerkjole med det fikse, moderne snit.

Lydia sad urolig på bænken. Hun strøg sig tit over ansigtet og retted på sit brusende, gule hår, som hun nu bar i lokker, og hun undgik omhyggelig at se på Ravn. Hans øjne veg derimod ikke fra hendes ansigt,

«Ja De skulde jo rejst idag,» bemærkede Lydia, som om der ingen pause havde været. «Det var sandelig uventet at få se Dem.»

«Jeg har opsat det.»

«Men hvorfor det da?»

«Jo, for jeg kunde ikke.»

«Å, bare det var mig, som skulde rejse,» skyndte hun sig at afbryde ham. «Jeg er så kjed af at være her, men tænk, jeg har endnu et helt år tilbage. De kan nok vide, det ikke er morsomt — en stund går det an, men i længden — uf nej!» Lydia talte meget hurtigere, end hun plejed, mens hun i ét væk skifted stilling, satte albuen på bordkanten og læned sig forover med kinden i hånden for så straks efter at rette sig op igjen. «Bestyrerinden er så lej, så'n en rigtig skolerosmor, vi kalder hende giraffen, gud ved hvorfor egentlig. Hun går med hæler så høje som så, fordi benene hendes er for korte, og så er hun så mager og knoklet; det brager i hende, når hun kommer, liksom hun var lavet af træ. Hun vil, vi skal være som nonner, men De kan tro, vi narrer hende — de andre da —, ikke jeg såmeget

for jeg får ingen hjemmelige brever desværre. — Og så læser hun bordbøn ved måltiderne og drager os i kirken hver eneste søndag, og da må vi gå parvis nedover gaden, så alle kan se, vi er et pensionat. — Er det ikke rædsomt?» Hun så flygtig hen på ham, og det var et øjeblik, som om hjertet hoppede i hende ved det betagne blik, hun mødte.

«Men hvis De ser mine forældre så sig bare, jeg har det godt,» fór Lydia fort, «for det skriver jeg altid hjem. Har De været i Bergen før?»

«Nej.»

«Gud véd, om De så kommer at trives der; østlændinger liker sig jo aldrig på vestlandet. Hvorfor har De valgt Bergen til at bosætte Dem i?»

«Det er min far, som har valgt. Han har forbindelser der.»

«Vil De ikke gruelig nødig?»

«Før vilde jeg det nødig, men ikke nu mere,» de sidste ord kom lidt lavere.

«Hvorfor? Uf, som jeg spør! Men hvad jeg vilde sagt — synes De ikke, Rosa er nydelig?»

«Åjo,» kom det langtrukket. «Lidt vel tysk.»

«Stor og fyldig med altfor lubne hænder, mener De? Ja, for det synes jeg, alle tyske unge piger har. Jeg var også tyk før, men nu er jeg bleven mager. Å, men Rosa er så snil, det er min bedste veninde, den eneste, jeg bryr mig rigtig om her. Håvde jeg ikke hende, holdt jeg det ikke ud.»

«Tænk, hvor hun er lykkelig,» han sa det hen for sig, mens han blev ved at betragte hende som før.

«De snakker!» Lydia lo nervøst. «Men så må De altså hilse allesammen hjemme forfærdelig meget, Herrman og Julius også, det er to brødre, jeg har, og fortæl dem endelig, hvor tynd jeg er bleven, for de ærted mig altid før med, at jeg var som en budeie.»

«Det skal jeg nok,» sa Carl Ravn åndsfraværende.

Pause.

«Hvad tid rejser De nu da?» sa Lydia, og samtidig tænkte hun: «Du skulde hellere spurgt, om han ikke vilde hilse på Rosa.»

«Det kommer an på Dem,» svarte Ravn med en underlig indestængt stemme.

«Es kommt auf Sie an,» deklamerte Lydia, og lo igjen. «Det siger forførerer til fru Christiane i den bogen, Rosa og jeg læser på sengen. Vi har lånt den af vores Zimmermädchen, som har den fra et lejebibliothek. Giraffen véd naturligvis ikke om det. Har De læst den? Den heder «Gott waltet.»

«Nej.»

«Den er af Dumas, forfærdelig spændendel Vi læste før en anden: «Die Rache ist mein, Ich will's vergelten,» men den var langt fra så morsom. Er De ikke glad i at læse?»

«Jo. Især digte.»

«Ja, digte er dejlige.»

«Ach ein Traum dass wir uns lieben, und dass wir uns nie verloren,» deklamerte han med en svag skjælven i den indestængte stemme.

«Det har jeg læst, det er vist af Heine. Men at De, som er handelsmand, sværmer for digte?»

«Det ligger til familien,» sa han liksom undskyldende. «Min far skriver vers, som blir trykt, men det er en hemmelighed.»

«Så passer han vel ikke sine forretninger?»

«Å jo, det gjør han nok. Forresten er min onkel associé.»

«Hvad er han da? Fortæl mig lidt om ham.»

«Å, men hvorfor!» Der vibrerte som en klang af bebrejdelse i tonefaldet. «Jeg kom herud for at tale om ganske andre ting.»

«Ja det véd jeg nok,» sa Lydia hurtig. Det fór hende ud af munden, næsten uden at hun vidste det. Hun blev blussende rød, bed sig i læben og sa stakåndet: «Vil De ikke også hilse på Rosa?»

«Nej», han rysted uvillig hodet. «Når De véd, hvorfor jeg kom, og er så'n som De er, så véd jeg også, hvad jeg har at vente mig. Hvorfor har De forandret Dem så siden igår?» Hans øjne fik et lidende udtryk, og de fine, lysebrune bryn sitred ved næseroden.

Lydia vilde svare noget, der skulde slå det hen, men idetsamme strejfed hendes øjne hans an-

sigt, og ordene døde på hendes tunge. Hun blev bleg, og næsevipperne rørte sig.

«De skulde ikke vært så'n imod mig, når De ikke mente det,» vedblev han langsomt og afbrudt, som om det anstrengte ham at få ordene frem. «Jeg har aldrig før for alvor bryd mig om nogen. — De skulde vide, hvor ondt det er.»

«Men hvad har jeg da gjort?» Lydia skyggede med hånden for øjnene. I hendes stemme var der ikke mere spor af den forrige snakken-løs. Tonen var helt forandret.

«Hvad De har gjort, véd jeg ikke, men De var så sød og venlig imod mig, at jeg trode,» han sad og bored let med spadserstokken i lysthusets jordgulv — «Det er naturligvis min egen dumheds skyld. Hvad man gjerne vil, indbilder man sig let. — De må bare ikke tro, at jeg bebrejder Dem noget, å langtifra! Dertil ser jeg altfor meget op til Dem, og det er som sagt bare mig selv —,» han holdt inde og blev ved at bore med spadserstokken.

Lydia havde bøjet hodet helt ned på brystet og klemte hånden fast for øjnene, «In alten Tagen ward eine solche Braut. — — Hvad skal Du gjøre? — Å gud, å gud, hvad skal Du gjøre?» sa det uafslædt inde i hende.

«Så får jeg vel gå igjen,» lød det utydeligt over til hende. «Jeg kan kanske endnu komme afsted idag.»

«Aldrig se ham mere — hvad skal, hvad skal

Du gjøre?» Hun lytted krampagtig efter hans bevægelser, mens hånden fremdeles dækked for øjnene. «Jo, nu rørte han på sig, det var vist hatten, han tog fra bordet —. Der rejser han sig.»

«Å nej da!» råbte Lydia og fôr op med et sæt. Hendes mine var så underlig forstyrret, at Ravn uvilkårlig gled ned igjen på bænken og så forbauset på hende.

«De skulde vide, hvor ondt det er, siger De. End jeg da!» Hun talte lavt og monotont, og kneb med fingerspidsene om sine nederste kjøleknapper, én efter én, så neglene blev hvide. «Jeg skal sige Dem — åne, det kan være det samme,» hun kasted hodet tilbage og så stærkt blinkende op i lysthustaget. «Skjøndt hvorfor ikke,» vedblev hun lidt efter, «hvad gjør det. — De har ikke tat fejl, jeg er glad i Dem, jeg er det kanskje endda mere, end De i mig, men jeg forstod det ikke selv, før nu idag, og jeg har ikke forandret mig siden igår, men da vidste jeg ingenting, hverken om Dem eller mig, jeg syntes bare, det var morsomt at være med Dem. Jeg har vært så lykkelig i disse fire Dager like til igårftes, da Dere kjørte bort igjen, De og unge Wegner, da kom det over mig med så'n tomhed og lede. Nu forstår jeg, at det var for Deres skyld. Siden synes jeg, at her er blet så rædsomt, alting er rædsomt, alting» — hun rysted sagte hodet og stirred ret frem for sig.

Ravn flytted sig på bænken, så han kunde

nå hendes ene nedhængende hånd. «Men når det er så, Lydia,» sa han hviskende, «hvorfor kan vi så ikke? — Det var jo derfor jeg kom, for at sige Dem — og spørge, om De vilde gi mig noget håb,» han trykket sagte hendes hånd og så ømt på hende.

«Håb?» Lydia studsed ved dette ord, som om hun aldrig havde hørt det før, og så gik der en frysning igjennem hende. Håb? Nej, det var netop håb, der ikke var for hende — In alten Tagen ward eine solche Braut aus der Gemeinde unseres Herrn Gottes. — Nej, en sådan brud vilde hun ikke være — aldrig i evighed!

«Og der er håb, ikke sandt, Lydia?» hvisked Ravn bønlig og kyssed hendes hånd.

«Nej, der er slet ikke noget håb,» mumled Lydia hen for sig.

«De siger jo, at De er glad i mig, Lydia?»

«Ja, netop derfor,» hun så ud, som hun talte med sig selv. «Jeg forlover mig aldrig, binder eller gir mig aldrig til nogen, jeg er glad i. Nu véd De det.» Der brændte to røde pletter oppe i panden over øjenbrynene, ellers var ansigtet dødt og blegt.

En ubestemt modløshed sneg sig over Ravn. Lydia så så håbløs og på samme tid så urokkelig ud. Han følte, det var alvor, skjøndt han ikke forstod et muk af det.

«Men skal vi da slippe hinanden, når vi begge er glad i hinanden?» tonefaldet var så spagt. —

«Jeg kan det ikke, Lydia. Hvad er det for noget Hjernespind, De har gået og lavet sammen?» Han rejste sig og la frygtsomt armen om hendes liv.

«Det er ikke hjernespind,» svarte Lydia og smilte stivt.

«Har De da bundet Dem til en, som er død eller bortrejst, eller har De aflagt et løfte om ikke at gifte Dem af kjærlighed? Ja, for dette er den værste gåde, jeg har vært ude for.»

«Ja,» sa Lydia og smilte som før. — «Jeg er bunden til en, jeg aldrig kommer løs fra.»

«De skal fortælle mig, hvordan det hænger sammen, hører De, Lydia. Betro Dem til mig, det kan De trygt.»

Bare tanken om, at Ravn nogensinde skulde få et glimt af nys om hendes hemmelighed, jog en slig skræk igjennem hende, at hun blev stiv og kold som stål. «Nej,» sa hun, næsten vredt, og rev sig løs. «Aldrig siger jeg det!» Hun skyndte sig ud af lysthuset, han fulgte efter og vilde holde hende tilbage.

«Gå, skynd Dem for guds skyld,» bad hun angst. «Der ringer klokken, så er timen ude; om et øjeblik har vi dem alle herved i haven før middagen.»

«Men jeg skriver til Dem, Lydia.»

«Nej, ikke skrive, ikke skrive,» sa hun lidenskabeligt. «Gå nu, før nogen ser Dem, ellers får jeg spørgsmål, jeg ikke kan udholde.» Hun sprang op over grusgangen mod huset.

«Somme har det så, og andre så,» mumled Ravn, mens han så efter hende. «Fanden forstå sig på det.» Så gik han. — —

«Hvor skal Du hen, Lydia?» råbte Rosa Wegner, idet hun tog sin hat og mantille ned fra knagen i gangen udenfor spisestuen nedeunder. Pensionatet havde drukket the og var fri for den dag til kl. $\frac{1}{2}$ 10, da det var sengetid.

«Op,» svarte Lydia uden at stanse sit løb i trappen.

«Kommer Du ikke ned i haven?»

«Nej. Jeg må læse på de tyske udenadsvers.»

«Det er udlagt: drømme om den unge, blonde nordmand!» råbte den mørkhårede Augusta, som stod ved siden af Rosa og knyttede sit hattebånd. «Ikke sandt, Lydia?»

Lydia var alt oppe i den mattebelagte vindeltrappe, der fra anden etage førte til soveværelserne i kvistgavlerne.

Da hun var kommen ind, stod hun lidt og piller på den lyseblå porcelænsfyrdinde, der i halvt liggende stilling prydede låget på en toilet-skål, og flyttede tankeløst om på de øvrige småsager, som i sirlig orden var stillet ovenpå komodens filértæppe. Så tog hun en bog, på hvis ryg der var skrevet: «Auserwählte Romancen und Lieder für den Jugend», tændte lyset og satte sig i den lille stråsofa. Hun slog op midt i bogen, støttede albuerne på bordkanten og kenderne i

hænderne, og stirred i bogen uden at læse. I den stilling fandt Rosa hende, da hun en timestid senere kom derop.

«Men det er jo slet ikke det, vi skal ha til imorgen,» udbrød Rosa, idet hun bøjede sig over Lydias skulder med øjnene fæstet i bogen.

«Jeg læste lidt videre.»

Idetsamme gik døren op, og Augusta, klædt som ridderdame i hvid pudderparyk og blåt, firskåret atlaskesliv, stramt snøret foran og med høje puffer i overærmerne, fulgt af en fløjelsklædt page, som bar hendes lange, røde silkeslæb, trådte ind og hilste gravitetisk.

«Juchhe!» råbte Rosa, og sprang hen og drejede nøglen om i døren. »Hvorfor har Du ikke sagt det, så vi også kunde vært i dragt?»

»Jeg vilde overraske jer børn,» svarte Augusta. «Skaf mig til sæde,» hun vendte sig til pagen og pegte bydende med sin vifte på det sted, hvor hun vilde sidde.

Pagen gjorde et kejtet buk, satte en stol frem på gulvet og bukked igjen.

«Skal det være Thusnelda og ridder Edgar?»

»Nej, vi har indstuderet noget andet,» svarte pagen og gned sig glad i hænderne.

«Ikke sæt bagen så ud, Helene,» skjændte Augusta og slog efter pagen med viften. «Den er stor nok i forvejen. Hvorfor er du ikke henrykt, Lydia?»

«Jeg har jo set jer så tit i det kostyme.»

«Hva', hva', hva', er hun grættet, mademoiselle?» Augusta stamped i gulvet med sin safians snabelsko. «Hun fortjente, at vi gik vor vej, Helene.»

«Væk med «Romancen und Lieder,» råbte Rosa og slog bogen sammen. «Nu skal vi være koret,» hun trak Lydia op fra sofaen.

«Nej, det er ikke tragedie iaften,» bemærkede Augusta. «Det ender i fryd og gammen, foreløbig ialtfald. Begynd nu Helene,» vedblev hun henvendt til pagen, «og husk så på at være lidenskabelig, såsnart Du mærker min svaghed.»

Pagen stilled sig op bag Augustas stol.

«Nu ser Du altså smægtende på mig,» instruerte Augusta, «lar blikket glide langsomt nedover mig, lige til fødderne og tilbage igjen, og så sukker Du, sådan rigtig kvalfuldt, véd Du.» Hun la sig bagover mod stoleryggen med hodet påskjæve og halvlukkede øjne, korsed armene over brystet og vifted sig mat.

«Løs min sko,» vedblev hun med træt teaterstemme, og rakte den ene fod frem. «Båndet strammer om min ankel!»

Pagen gik frem foran ridderdamen, sank ned på det ene knæ, satte Augustas fod op på det andet, der var bøjet i en vinkel, og løste skobåndet.

«Du glemmer at skjælve på hænderne,» hviskede Augusta.

«Hvad gjør Du med min fod, Dreng?» kom

det lidt efter søvndrukkent, mens øjnene lukked sig mere.

«Jeg løser båndet ædle herskerinde, og så forlyster jeg mit øje med at betragte ankelens dejlige form.»

«Ser man det,» sa ridderdamen med hendøende stemme, mens hun blev ved at vifte sig langsomt. «Bliv dog færdig engang.»

«Ak forund Eders tilbedende slave endnu et par øjeblikke, skjønneste herskerinde. Sluk ikke lyset så hurtigt for hans blændede øjne,» pagen bøjed hodet ned over foden og kyssed den.

«Min gud, hvad var det,» læsped Augusta og smilte mat, uden at forandre stilling eller åbne de nu helt lukkede øjne. «Nu er det, Du mærker min svaghed,» hvisked hun så hurtig.

«Ak, at jeg måtte dø,» begyndte pagen med ansigtet tæt nede ved foden.

«Min kval er større,» afbrød Augusta.

«Min kval er større, end nogen dødelig kan bære,» skyndte pagen sig at fortsætte.

«Lidenskabelig,» hvisked Augusta.

«Min kval er større, end nogen dødelig kan bære,» begyndte pagen om igjen, idet han stønende slog sig for brystet med den ene hånd, mens han holdt på foden med den anden. «Ak, at jeg måtte dø her i salig beskuelse af Eders skønne fod hellere end at skulle gå om med denne brændende ild i mit bryst, som lidt efter lidt for-

tærer mig.» Her sank pagen helt sammen og hulkede med foden trykket op mod hagen.

«Tys dreng, hvortil disse tærer?» Ridderdamen rettede sig op og klappede pagen på håret.

«Min gud, denne berøring!» Pagen fór op som en bold. «Den gjør mig svimmel; jeg er ikke mere mig selv mægtig.»

Ridderdamen havde ligeledes rejst sig. «Jeg tror, jeg besvimer,» hviskede hun og holdt begge hænder for øjnene, idet hun gjorde mine til at ville synke om.

Pagen slog armene om hende. «Min beherskerinde, min tilbedte! Nu kan ingen jordisk magt holde dette ord tilbage: Jeg elsker Dem,» han kysset hende på munden.

«Tys, hvo kommer der?» råbte den besvimede i angst. «Ha, min strenge fader! Før mig bort, ulykkelige.»

Pagen løftede hende op i sine arme og løb afsted med hende. Han var imidlertid ikke kommen mange skridt, før han lod hendes ben glide ned på gulvet og slap hende. «Du er tung som en elefant,» stønnede han og sank om på den nærmeste stol.

«Bravo!» råbte Rosa og klappede i hænderne.

«Narrestreger,» mumlede Lydia og vendte sig om mod vinduet.

«Gjorde jeg det nu ikke rigtig, Augusta?» spurgte pagen.

«Å jo såmæn, men Du kysser fremdeles med lukket mund. Du har ingen erfaring min pige.»

«Ikke det? Jeg som har vært forlovet i 3 uger! Men han kyssed slet ikke sådan, som Du vil ha det.»

«Så har Du ikke forståt at trække ham op, Helenchen, og så véd Du heller ikke, hvad det vil sige at bli sådan rigtig knuget i en mands arme. Du skulde kjendt min gardeløjtant! Det var en, som kunde.»

«Er det ham, Du får de hemmelige brever fra om dagene?» spurgte Lydia.

«Hvor vil Du hen! Det var jo forrige år. Ak nej, de svandt, de svandt de skjønne elskovsdage. — Da sommeren var forbi, var min løjtant det også.»

«Kom der så en anden?»

«Ja, så kom der en anden,» Augusta blinkede og nikkede og smilte skjælmस्क.

«Hvad siger han til din løjtant?»

«Til min gardeløjtant! Du bilder Dig da vel ikke ind? — En elsker skal altid tro, han er den eneste og første, ellers er fortryllelsen borte.»

«Men hvis han nu fandt på at spørge Dig en dag?»

«Så løj jeg naturligvis.»

«Fy,» sa Lydia.

«Skulde jeg fortælle alle mine elskovsventyr til hver ny inklinasjon, jeg fik? Ak gud, det blev

dog for besværligt. Du véd jo, at jeg begyndte, da jeg var tolv år.»

«Gud, der er giraffen!» Rosa rakte hånden advarende i vejret.

Der blev dødsstille i værelset, og så hørtes hårde, smældende skridt ude fra gangen. Det lød, som om nogen gik på stylvter.

«Bare hun ikke falder på at komme ind og se, om vi er i seng,« hviskede Rosa, og holdt begge hænder lukkede om lyset.

Augusta løb på tå med pagen i hånden bort i værelsets fjerneste krog, hvor de pressede sig ned på huk mellem sengen og væggen.

«Hun går forbi,» sa Lydia.

«Ja så sandelig,» Rosa lod hænderne synke. «Der gik hun ind til sig selv. Nu lukker hun døren. Fred være med hende.»

«Amen,» sa Augusta, idet hun og Helene kom frem igjen fra skjulestedet. — —

«Synes Du ikke, det er frygtelig urigtigt af Augusta?» spurgte Lydia, da hun og Rosa var blet alene.

«Hvilket?» Rosa stod i korset og underskjørt foran spejlet og redte sit hår.

«At hun har havt alle de historier?»

«Bare det var mig,» svarte Rosa og gispede.

Lydia gik på strømpelæsten frem og tilbage i værelset. Hendes kinder brændte, og hun holdt de nervøst arbejdende hænder på ryggen.

«Men sig mig,» sa hun efter en pause og

stansed bag Rosa, «hvis det nu var Dig, vilde Du da også, ja jeg mener, skjule det for den, Du skulde gifte Dig med, f. eks.?»

«Tror Du kanske ikke, han vilde ha noget at skjule?»

«Mændene har jo lov til det.»

«Men det har vi unge piger ikke,» bemærked Rosa tørt. «Derfor holder vi det også hemmeligt.»

«Men jeg kunde ikke holde ud at lyve for den, som skulde bli min mand, — at sige, hvis jeg var glad i ham.» Lydia gav sig atter til at gå på gulvet. Og det kunde Du vist heller ikke, når det kom til stykket.»

«Barn.» Rosa tog det afredte hår af kammen, vikled det sammen og putted det ind i kakkelloven. «Tror Du, jeg fortæller min tilkommende den min historie med papas kontorist? Du kan stole på nej!» Rosa gik fløjtende hen til servanten og fyldte vandfadet.

«Men hvis Du nu, — dersom der — — ja, hvis han nu havde — — sådan virkelig — — forført Dig, vilde Du så ikke —?»

«Jo, hvis jeg ikke kunde udstå ham og for enhver pris vilde bli ham kvit,» svarte Rosa i en kjæphøj tone, mens hun tørred sig i ansigtet.

«Men jeg har hørt,» sa Lydia lavt og stod stille et stykke fra Rosa med ryggen halvt vendt mod hende, «at den ting ikke kan skjules. Man siger, at de mærker det på bryllupsnatten.»

«Det er bare noget, de har fundet på for at

skræmme os,» forsikred Rosa. «Her var en ung pige her,» hun holdt inde, spidsed de små røde læber og fortsatte næsten lydløst: «som de sa havde havt et barn sågar.»

«Her i pensionatet?» spurgte Lydia forfærdet.

«Ja, just her i pensionatet,» nikked Rosa. «Hun rejste en månedstid før Du kom, og nu er hun gift med en anden og umådelig lykkelig, har jeg hørt.»

«Jamen tror Du, det var sandt?»

«At hun havde fået et barn? Ja, hvorfor ikke? Det kan vist let nok gå for sig.» Rosa så meget overlegen ud.

«Hvor det er rædsomt,» Lydia gjøs og satte sig på en stol med hænderne for ansigtet. «Bedrage sin brudgom således.»

«Verden vil bedrages, min pige, så får den ha det så godt. Skal Du ikke i seng, Lydia? Nu er klokken så mange, at Lyset skal være slukket.»

«Det gjør ikke noget; sluk Du bare; jeg kan godt klæ af mig i mørke.»

«Jaja, god nat mein Liebchen,» Rosa kom hen til Lydia, tog hende om halsen og kyssed hende. «Men gud, Du græder jo,» udbrød hun forbauset. «Hvad er der i vejen med Dig?»

«Å jeg er så ulykkelig, så ulykkelig,» sa Lydia, idet hun slog armene om Rosa, der var i natdragt, og la sit hode op til hendes bryst. Og nu vælded den frem den gråd, som hun hele

dagen med magt havde holdt tilbage. Det var, som der brast en skorpe etsteds indeni hende.

«Men hvorfor er Du ulykkelig, Lydia, hvad er der hændt Dig?»

Lydia kunde ikke svare for hulken.

«Å, jeg véd det!» Rosa knipste med fingrene. «Du er forelsket i Carl Ravn! Betro Dig til mig, vil Du, Lydia? Du skal se, det letter Dig, og hvem véd, kanske jeg kunde hjælpe Dig. Kom nu her,» hun klappede Lydia på håret og trak hende op af stolen, «sæt Dig dér, så kommer jeg straks.» Rosa snappede sengeteppet og svøbte det om sig, idet hun satte sig i stråsofaen, hvor Lydia var gleden ned. «Så, nu er jeg din skriftefader.»

Omsider havde Lydia hulket sig færdig. Hun tørred ansigtet, pusted lyset ud, og mens Rosa, indtullet i sengeteppet lå med armene ud over bordet og ansigtet helt drejed om mod veninden, fortalte Lydia, stadig afbrudt af udråb og spørgsmål fra Rosa, tildragelsen med Sivert hjemme i haven på Øvregaden, og om Carl Ravns besøg og frieri om formiddagen.

«Men min gud, hvad Du dog er for en tosse, kjæreste Lydia!» råbte Rosa indigneret, da Lydia havde endt. «Sige nej til Carl Ravn! Er Du gal? Og se mig til hende, som har gåt her i al denne tid og har ladt så uskyldig, mens hun — uf, jeg kunde banke Dig,» Rosa slap taget i teppet, greb Lydia i skuldrene og rysted hende. «Var han stor og høj og vakker, den husknegten deroppe i

dit Bergen? Du slipper ikke, før Du fortæller mig alting. Alting, forstår Du.»

«Å nej Rosa,» bad Lydia. «Jeg kan ikke, ialtfald ikke iaften.»

«Men imorgen. Hører Du! Straks vi vågner imorgentidlig. — Og hvad skal vi så gjøre med Carl Ravn?»

«Gjøre,» gjentog Lydia åndsfraværende.

«Ja, for Du tror da vel ikke, jeg finder mig i, at Du opfører Dig så tåbeligt! Når Du nu virkelig elsker ham?»

«Just derfor.»

«Vis vas,» knurrede Rosa. «Du er vist altfor puritansk opdraget, Lydia. Har Du virkelig gåt og græmmet Dig over dette lige siden det skete?»

«Ja, omtrent. Jeg har mange ganger forsøgt at skyve det fra mig og lade, som det ikke var hændt, men tanken om det har altid meldt sig pånytt. Og så var det den søndagen, da vi hørte den uanstændige aftensangen, som Augusta siger. Kan Du huske?»

«Pastor Bauers prædiken om det hellige ægteskab? In alten tagen ward eine solche Braut,» Rosa sa det vrængende. «Hvem bryr sig om, hvad sådan en gammel bondepræst står og vrøvler af sig på en prækestol?»

«Det kan Du altid sige, men når det rammer, så rammer det. Bruden skal være ren som en engel på legeme og sjæl, sa han, ellers drager hun forbandelse over sig og sine børn.»

Rosa gav sig til at fløjte forførelsesarien af Don Juan.

Lydia sad ubevægelig med hodet skjult i hænderne.

«Gud, hvor Du vil le af Dig selv, når Du blir ældre, Lydia,» udbrød så Rosa. «Men Ravn skal Du gi et andet svar. Fortæl ham det da, hvis Du ikke tør ta det på Dig at lyve for ham. Der var jo en mulighed for, at han giftede sig med Dig alligevel.»

«Nej, Rosa! Hellere end at sige det til ham, vilde jeg dø den værste død. Bare jeg tænker på det, er det som jeg skulde omkomme af skam.»

«Så kunde jeg jo,» foreslog Rosa, «skrive og antyde det, forstår Du.»

«Rosa!» Lydia greb hende hårdt om begge håndled. «Hvis Du nogensinde fortæller en stavelse til noget menneske af det, jeg har betroet Dig iaften, sidst af alle til ham, så dræber jeg mig. Hører Du?»

«Au da! klem mig ikke så,» Rosa vristede hænderne til sig.

«Lover Du at ikke sige noget?» Lydia greb febrilsk efter hænderne igjen.

«Ja naturligvis, når Du forlanger det.»

«Vil Du sværge at tie evigt?» Lydia var ude af sig selv af angst.

«Ich schwöre,» sa Rosa højtideligt og rakte to fingre i vejret. «Men nu må jeg lægge mig. —

Bevare mig vel, hvor jeg fryser.» Hun sprang op i sengen med klaprende tænder og la sig tilrette. «Vi kan godt snakke videre for det.»

Kanske det ikke var så galt at være som Rosa og Augusta — endskjøndt det kom nu an på, hvis der var hændt dem det samme, tænkte Lydia, mens hun klædte sig af. — — Forresten var der ingen hjælp i at betro sig til nogen. Rosa forstod ikke, hvordan hun havde det, ikke rigtig ialtfald. — — — Dejligt var det dog, at hun havde havt en frier, så vidste hun da, at man kunde bli forelsket i hende. — Når alt kom til alt, var det kanske bedst at vente og ikke ta den første, den bedste, Carl Ravn var også så ung. — — — Hun havde altid tænkt sig, at hendes mand skulde være meget ældre end hun.

«Sig mig bare én ting,» afbrød Rosa borte fra sengen Lydias tanker, «hvad hed han, den unge Don Juan deroppe i dit Bergen?»

«Sivert,» sa Lydia, «Sivert Jensen.»

«Sivert —» gjentog Rosa. «Hvor gammel var han?»

«Nitten år, tænker jeg.»

Rosa lå lidt stille. «Bare jeg havde den gutten her,» hvisked hun. Og liksom forskrækket over de ord, der var undsluppet hende, udstødte hun et lidet skrig, der halvvejs lød som latter, sprat op i sengen, og vendte sig mod væggen med ansigtet boret ned i puden.

X.

Nede i Vaskerelvssmuget sad en eftermiddag i februar Petra Frimann i en tofags, liden bagstue og kanted ivrig på en vest. Den ranke ryg og de brede skuldre luded skråt forover mod fyrretræs-klaffebordet og systemen, hvori arbejdet var stukket fast. Brystets svage runding skjultes næsten ganske af det rynkede forstykke og de posede overærmer i den hjemmevævede hverkenskjole, og om den kraftige midie sad et bredt livbælte, der liksom kjolen og det blårudede forklæde var hægtet bag. I nakken lå de stramme, mørkebrune fletninger som en flad kage lige op til issen, og på det blege ansigt med den tykke mund og den stejle næse under ganske lige bryn, var der en fortrædelig mine.

Inde i den beklumrede stue, hvor der lugted af stegt sild og kridtpibetobak, hørtes gennem stilheden kun slaguhrets dikken borte ved ovnen og den svage gnuren af Petras tænder, hvergang hun med arbejdet tæt op til munden bed tråden af. Ude fra fremgangen foran køkkenet trængte af og til fnisen og latter ind til hende, blandet med

lyden af uregelmæssig snorken fra den lukkede alkove i væggen bag Petra.

«Jo, de' er dejligt,» mumlede hun, da latteren lød igjen, og hun slang saksen, hvormed hun havde klippet kantebåndet over, hårdt tilbage på bordet. «Stå der i timevis og late alting ligge her.» Hun rejste sig og gik med sytøjet i hånden gennem kjøkkenet ud i den lille firkantede gang til gaden.

Lænet over halvdøren ud til smuget stod søsteren Andrea i lyserød nattrøje og morinsskjørt og talte med en ung, blond herre udenfor i chokoladefarvet overfrakke og høj hat af mørkere farve. Da han fik øje på Petra, letted han lidt på hatten. I samme øjeblik rettedes søsterens ryg, og hodet drejedes hastig rundt.

«Du sku' komme ind nu, sku' eg sige fra far,» sa Petra hvast.

«Ka vil han meg då?»

Men Petra var alt borte.

«Går De ud og spaserer iaften, jomfru?» spurgte herren og gjorde en bevægelse, som om han vilde fjerne sig.

«Sku' De kanskje ha vidst det, mossjø Ravn?»

«En tur i Forskjønnelsen,» vedblev han og blinket til hende med de blå, smale øjne.

«De hørte jo, kå gal min søster va'!»

«Hva' vil De bry Dem om det for? Hun er da ikke Deres formynder, véd jeg. Slå nu til og sig ja, da jomfru.»

Hun syntes at betænke sig.

«Har De ikke lyst?»

«Jo, lusten mangler det ikkje på, desværre, hadde eg nær sagt, men eg får så'nne fortræder baketter.»

«Ja fan'en! — hvorfor flytter De ikke hjemme fra? Det skulde De, jomfru.»

«De snakker!» Der kom en flygtig rødme på Andreas store blasse kinder. «De'er galt, eg lar meg lokke,» føjed hun straks efter til med en hoderysten. «Det var mykkje be're, De var blevven dernere i Hamborg; der var vel ikkje ond tid på di, så vilde spasere, tænker eg —, men lidt fornøjelse ska 'en då osså ha, før en bler et gammelt hurpetræ.»

«Ja så mødes vi kanskje nedenfor Pundersmugget præcis kl. 1/2 9?»

«Å ja, skidt la' gå.»

Ravn kyssed på fingeren og nikked. Så tog han til den høje, fine hat og gik.

Andrea slog den øverste halvdør til og løb med et kådt slæng af overkroppen og tungespidsen ude mellem læberne gennem kjøkkenet ind i stuen.

«Ja va'kje de det, eg vidste, at Du bare stod og løg,» sa hun hoverende efter at ha set sig om til alle kanter.

«Kanskje Du syntes, det va' for tidligt, at Du sluttet med galanen din? Her lar Du meg sitte og slite og slæpe fra måren til kvæll, mens Du, så læst har tat arbeje' på Deg, bare går og røjter Deg.»

«Prat Du, Kisti,» sa Andrea hånlig, og gik hen til komoden, hvor stentøjet var sat sammen med sildeben og potetesskaller og stivnede levninger af kornemelssirupssuppen efter middagsmåltidet.

«Du kjerer Dig ikkje om nokken verdens ting så lang så dagen er,» vedblev Petra. «Du ist ikkje engang klæ på Deg. Der står sengebænken etter Deg enddå,» hun skotted hen til den uopredte sengebænk med natteleje til to, på langvæggen nedenfor alkovedøren. «Og hele opvasken og alting.»

«Ska' Du nu te å bruke Dig igjen? Eg synes Du måtte bli så trøt af det,» Andrea gik ud i kjøkkenet og satte talerknerne fra sig, mens hun lod døren stå åben.

«At ikkje Du skjemmest,» vedblev Petra, som snakket sig sintere og sintere, «stå og gjøle med fremmede herrer i skjørt og trøje og ovenikjøbet med øredubber og opsat hår! Eg vi'kje ta på min tunge, ka d'e' likt!»

«Så lat bli då, mor.» Andrea var atter i kjøkkenet med resten af stentøjet. Hun stak fingrene op i en gryde med fedtet vand, som stod i gruen, for at kjende, om det endnu var varmt nok, strøg af tallerknerne sildebenene og potetesskallerne, og kiled dem ud gjennom det åbne kjøkkenvindu til det trange gårdsrum, satte alt stentøjet op i vandgryden, og begyndte med et fermt og hurtigt håndslag at svabbe tallerknerne

over med faddugen, hvorpå hun la dem hvælvet ned i et trug.

Det banked på kjøkkendøren, og en høj, tynd mand i en slidt overfrakke med forgyldte knapper trådte ind. Over det stive, forgræmmede ansigt med røde flækker på de spidse kindben stod skyggen ret frem fra en kasket med guldtræse. I den ene nedhængende røde hånd bar han en rulle papir.

«Goddag. — Frimann hjemme?»

Petra besvarte hans hilsen med et flygtigt nik inde fra stuen og lukked døren.

«Han sover,» svarte Andrea.

«Vente lidt,» sa manden og satte sig på kjøkkenkrakken.

«Ut å stævne nu igjen?»

Manden nikked.

«Svært, så folk trækker kverandre for retten om dagene,» sa Andrea efter en pavse, mens hun gned tallerknerne af med en tør fille.

«Å ja. Det har livnet lidt op. Ellers har det vorre skralt.»

«Nu ska' eg vække far og sige, at Kryger er her.»

Kryger nikked til svar og hosted tørt og skarpt. Andrea vendte hodet bort for stanken, som fulgte med hosten, og gik ind i stuen. Hun åbned døren til alkoven, der var helt udfyldt af en dobbeltseng med brunstribet overdyne.

På hodegjærdet lå en vældig skaldepande og en udrøgt kridtsnadde.

«Far, Du må stå op nu,» kaldte Andrea;
«Du ska' ut å stævne.»

Et tykt grynt var svaret.

«Du må våkne nu, far. Kryger vi' kje vente længer.»

«Kjæft, fanen i vold,» kom det fra en valen tunge, og i det samme sloges dynen væk af en fed, poset hånd. Den famled efter kridtsnadden på hodepuden og fandt den; en anden fed hånd kom til; med besvær blev en brun tobakspung halet frem, piben stoppet, benene sparked lidt, og næsten befriet for dynen lå Frimann, fuldt påklædt som han var i en grå frakke og stumpende vadmelbukser, og damped. Petra slog op et vindu.

Andrea havde imidlertid skænket kaffe fra kedlen på den osende kakkelovn. Så vælted Frimann sin runde mave om på siden, fik fødderne med fedtlædersskoene på gulvet, gisped, så hans små øjne helt forsvandt bag de hængende kinder, og idet han modtog koppen af Andreas hånd, sa han:

«Kryger? Eg ser ingen Kryger.»

«Han sitter ute i kjøkkene'.»

«Kjøkkene'? Er det sted for man'en? — Men det er vel hun der, så ska' være fin på det.» Han skjæved arrig til Petra og det åbne vindu, og stavred så hen til hjørneskabet, hvorfra han tog en flaske og et støtteløst glas, og med

flasken og glasset i den ene hånd og koppen i den anden gik han ud i køkkenet til Kryger, der nu også blev forsynet med kaffe af Andrea.

En stund efter fulgtes de to mænd ned ad gaden. Kryger bevægede sig afsted med lange skridt og stiv krop. Den ene hånd var stukket i frakkelommen, i den anden holdt han papirrullen. Frimann trippede ved siden af med skrævende ben og besværlig gang. Armene vagede, og de fede hænder dingled slapt nede ved knæerne. Den lyse filthat, plettet og svedsjøllet, sad så langt bag på hodet, at kun den tykke nakkefold var synlig under skyggen,

Imidlertid sad Petra fremdeles ved klaffebordet og syede, og Andrea hang på en stol med albuen i vinduspøsten, optagen af tanken om, hvordan hun skulde få pyntet sig og slippe væk uden at få spektakler af søsteren. For at vinde tid gav hun sig i lag med at rydde op.

Så med ét rejste Petra sig og gjorde sig i stand til at gå ud.

XI.

Da Petra iført sin brune vinterkåbe af stor-rudet, uldent tøj med knæsid, rundskåret kraveslag og rødviolet bomuldsfløjels hat, hvis skygge, rynket på rør, faldt frem over ansigtet, kort efter trådte ud af gadedøren, mødte hun en fjortenårs, lyskrøllet gut med skomagerfangskind foran sig, og et par nye damestøvler i hånden.

«Jysse kå pyk! I sin bedste puds, kå ska' Du hen, Petra?» råbte gutten og stansed.

«Høre meg etter kondisjon hos Smith sine på Strandgaden.»

«Har der vorre bud etter Deg?»

«Kadå?»

«Eg bare spør. D'er et svært fint hus.»

«Kå kan Du vite det?»

«Ja så! Er ikkje voreses mejstersvend forlovet med kunselen sin husjomfru, kanskje? De ska' gifte sig nu. Fruen har logge i 30 år. La' meg se, Du skaffer meg en plads der osså. Sei, Du har en bror, så ve så gjerne te handelen. —

Er Drea heme? Eg ska' ind og be hinner etter en brøskive, for eg er så svinagtig svulten.»

«Gud vét, om hun har nokke,» Petra tog en hæklet pengeping ud af katteskindsmuffen. «Her har Du te kjøbe Dig kringler for, Pederman'.» Petra gav gutten en skilling.

«Det va' kjækt! Tak ska' Du ha. Så slepper eg te hæfte meg, for eg ska med disse støvlene.»

«Farvel», sa Petra og nikked.

Fik hun nu bare denne husjomfrupladsen, skulde hun være mere end fornøjet. At leve sammen med faren og søsteren kunde hun ikke stå ud i længden. Så forfalden og dyrisk som han var blet, han, som havde været så driftig og skikkelig, sålänge moren leved og de bode i Nordfjord. Det var sørgeligt at se på og forargeligt. Fordi om det gik tilbage for et menneske, kunde en godt være ordentlig, bare en vilde. Og nu Drea, hende var det næsten værre med, doven og like-sæl om alting, og så dette, at hun gik ude om aftenen og kom hjem sent på natten og fik stas og juks i foræring og havde så'nt slet ord på sig, at hele smuget kaldte hende for Ravn sin —, uf nej, Petra kunde ikke tænke det ord engang. Og så var hun vis på, det var løgn desuden. Flanet og hejete var Drea, og fristet blev hun med sin hvide hud og svajende figur, men uanstændig —. Det kunde og vilde Petra ikke tro.

«Nu er det fire måneder siden, Du kom til byen,» tænkte Petra, «og det har vært som fire

år.» Bare hun kunde være bleven deroppe i Nordfjord. Der havde hun havt det så godt, især hos sorenskriverens, hvor de tog ekstrahjelp om sommeren, og hvor frøken Augusta havde vært som en veninde imod hende, og straks betroet hende det, da hun blev forlovet med fuldmægtigen. Og hvor snille havde de ikke allesammen vist sig, dengang efterretningen kom om, at hendes kjæreste var gåt overbord i Nordsøen

Aldrig skulde hun glemme, at frøken Augusta da havde kysset hende og havt tårer i øjnene. Hvis bare ikke fru'en var død, så havde hun vært der endda, for så havde sorenskriveren ikke søgt permission og var draget til udlandet med døtrene. Så havde hun også sluppet for den kvide at gå her nu og skulle søge om plads og kanske bli afvist. —

Petra stod udenfor et anseligt hus på Strandgaden med blank messingplade, hvorpå hun læste: Herman D. Smiths Sønner. Hendes hjerte banked af ængstelse, mens hun så op og ned ad den glatte façade med den lange række vinduer i anden etage. Før at samle mod, gik hun huset forbi, vendte så om og steg op ad de 3 brede trætrappetrin til gadedøren. Inde i gangen var der en trappe med blankt poleret rækværk og bastmåtte midt imod hende; ved siden af den en dobbeltdør, hvis øverste halvdele bestod af glasruder med hvide tætte gardiner på indersiden, og tilhøjre en dør, hvorpå der stod skrevet med store

bogstaver: Comptoir. Alt så så fornemt og forretningsmæssigt ud. Hun banked et par gange på døren med glaseruderne, men uden resultat, og vilde netop forsøge den anden dør, da denne gik op, og en ung kontorist i blå, langskjødte frakke trådte ud. Til ham sa Petra sit ærinde. «Vil De vente lidt, skal jeg sige det til konsulen,» svarte han og forsvandt, hvorfra han var kommen. Lidt efter var han tilbage. «Jo værsgod, lige ind,» han lod døren til kontoret stå på klem og skyndte sig ud på gaden.

Petra gik indenfor. Der sad to kontorister på høje krakker bag pulter og skrev. De vendte ryggen til og syntes ikke at bemærke hendes nærværelse, før Petra gav et lidet frygtsomt kremt ifra sig; da drejede de nakkerne og så hen på hende.

«Jeg kommer efter avertissementet,» begyndte hun. «Tør jeg spørre, er det måske konsul Smith?» hun så på den ældste af de to.

«De vil snakke med konsulen? Værsgod,» han gjorde en armbevægelse mod en dør ligeoverfor.

Petra gik derhen og banked på.

«Kom ind!»

Hun åbnede døren og trådte over tærskelen. Konsul Smith sad i sofaen og læste i en avis så lang og bred, som Petra aldrig havde set mage til.

«Jeg kommer efter avertissementet,» stammede hun.

«Her har vært så mange,» konsulen så ikke

op, mens han talte. «Jeg tror næsten, min kone alt har bestemt sig.»

«Jaså. Så er det vel forsent da. Jeg trode, det var først i eftermiddag.»

Der var noget i hendes stemme, som bragte konsulen til at kige over bladet hen på hende.

«Hm, hvor gammel er De?»

«Jeg fylder 24 den 6te juli.»

«Har De tjent som husjomfru før?»

«I 5^{1/2} år. Det står på rekommandasjonerne mine.»

«Hvad heder De?»

«Petra Louise Frimann.»

«Datter af stævnevidnet?» Der var et anstrøg af overraskelse i konsulens tone, som Petra tog for medlidenhed. Hun blev rød og slog øjnene ned.

«Har han ikke tidligere havt en ejendom etsteds?»

«Landhandler i Nordfjord,» fik Petra med møje frem.

«Dårlige tider er alle mands herre, jomfru Frimann. Det får vi finde os i, hver og en af os.»

Petra var ham så taknemmelig, at hun gjerne kunde ha takket ham.

«Vil De gå op med, så min kone kan få se Dem? Jeg véd ikke rigtig —, det er jo hende, som bestemmer det.» Han gik foran, hun efter, ud gjennem begge kontorerne.

«Min kone ligger tilsengs bestandig, — ja,

det har De kanske hørt,» snakked Smith, mens han steg op over trapperne med bastmåtterne, fulgt af Petra. «Hun har været syg i 14 år, derfor må vi ha et pålideligt menneske, en kan ikke ta den første den beste.» Petra kunde ikke la være at lægge mærke til, hvor smale og smukke hans fødder var, og hvor udmærket støvlerne sad.

De var færdig med trappen, og var gåt gennem flere rummelige værelser med svære, gammeldags møbler, tildækket af blomstrede overtræk, store forgyldte pillespejl og oljemalerier på væggene af herrer og damer i parykker og dybt firskårne kjoleliv. Fra taget hang vældige glaslysekroner ned, og de kostbare blondegardiner var trukket tæt sammen for vinduerne. I et mindre rum med modernere møbler, bøger i guldsnit og et stort piano stansed konsulen og bad hende sætte sig, så skulde han høre, om fruén kunde ta imod hende. Lidt efter kom han tilbage, lod døren stå åben og sa: «Værsgod,» hvorpå han forlod hende.

Frygtsomt og sagte trådte Petra over tærskelen og så midt foran sig, på væggen lige mod, en bred himmelseng med hvidt, dubbefryndset omhæng. I den lå, eller snarere sad, en skikkelse i hvidt nattøj, med et mildt, blegt ansigt indrammet af pudens pibede strimler. Hænderne, som holdt på et hvidt strikket sengebånd med svære kvaster, syntes ligeså hvide som dynens overtræk. Petra havde aldrig set noget så dejligt som dette hvide, tålmodige ansigt. Hun formelig tabte vejret og måtte

ta sig sammen for ikke at vise sin bevægelse. Ved siden af sengen sad en liden rundrygget kone, som rejste sig, da Petra kom ind. Hun viste frem et gult skrumpet ansigt, indesluttet af en netteldugskappe med hvidt trådtylsbrus og en stivet hagesløjfe.

«Værs'artig,» sa hun til Petra og la en bog fra sig på sengebordet, som var fuldt af medicinflasker og vandglas med sølvskeer i. «Sit seg der på stolen, så fruén kan få se hinner.»

Petra gik på tåspidserne hen og satte sig ved sengen.

Fru Smith vendte sine klare, sørgmodige øjne mod hende og sa: «Min mand siger, De vil fæste Dem hos os.»

«Hvis fruén vilde prøve mig, så . . .»

«Vi har vært så uheldige i det sidste,» vedblev fruén og betragtede hende ufravendt. «To ganger er det gåt galt, og vi er ellers vante til at ha vore tjenere så længe.» Hun ventede lidt.

«Ja det forstår seg,» indskjød den gamle kone med sin tandløse mund, der var uden læber, tynd som en streg. Hun stod ved fodenden af sengen og glattede og strøg på sit sorte silkeforklæde.

«Kunde De påta Dem at forestå huset her?»

«Det tror jeg vist, frue.»

«Min mand er vant til et godt middagsbord, ikke fine retter just, men vel tillavet,» fru Smith stansede igjen som træet efter anstrængelsen ved at tale så meget, og fortsatte derpå: «Så har han

af og til herreselskaber, da tar vi jo kokkekone, men det er husjomfruen, som har ansvaret for alting.»

«Begribeligvis,» læsped konen.

«Jeg er vant med så'nt fra før af,» sa Petra beskedent. «Hos provstens og sorenskriverens på Nordfjordejdet var der fint stel og mange fremmede om sommeren.»

«Så er der jo også kontoristerne. De spiser her. Huset er i grunden stort, skjøndt her ingen børn er.»

«Der er jo god hjælp, så jeg af avertissementet.»

«Ja. Og madam Lind passer mig,» hun så hen på den gamle kone. «Ingen af pigerne har noget med mig at gjøre.»

«Nej,» sa madam Lind, «det er min bestilling, det.»

«Men det forstår sig,» vedblev fru, «så skal jo madam Lind også ha sin opvartning.»

«Ja, enkver ska' jo ha sit nødtørfige,» sa madam Lind.

«Fruen får jo gjøre, som hun selv synes. Vil ikke fru se mine anbefalinger?» Petra trak nogle sammenlagte papirer ud af muffen.

«Det værste er med konsulen sine manschet-skjorter,» bemærked madam Lind.

«Ja, min mand er overordentlig vanskelig på sit stivetøj. Har De lært at stryge herrelinned?»

«Hvis fru vilde se på mine anbefalinger.»

«Det skal jeg nok. Læg dem der på bordet.»

De har vel ikke noget imod at la dem bli her, til jeg har bestemt mig?»

«Nej, værsgod.»

«Ja, så får jeg tænke på det,» sa fru Smith med en svag håndbevægelse, der antydede, at audiensen var tilende. «Vil De komme igjen iovermorgen, skal De få bestemt svar.»

Petra takked, sa farvel og gik.

Madam Lind fulgte hende gjennom værelserne. «Hun bler nok fæstet,» sa hun og nikked. «Jeg kunde se på fruén, at hun likte hinner.»

«Jeg vilde rigtignok gjerne ha pladsen her,» svarte Petra.

«Ja, eg sku tru det; pent hus, fint stell, fuldt op af alting, og propret og rigeligt. Hun sku bare se for et værelse hun får. Men sig mig,» madam Lind stod stille og la sin magre, af gigtknuder vanskabte hånd på Petras arm, «hvorledes står hun seg med Jesus?»

«Med Jesus?»

«Ja, for uten han nøtter det ikkje.» Madam Lind rysted hodet og smilte med hele ansigtet, så de små vandholdige øjne blev ganske borte. «Di unge tror, di kan undvære han, men det er et fejsyn, å for et fejsyn, hy, hy, hy,» hun lo lydlost og hjærteligt, så indsigene under de høje runde kindben blev dybere og trak sig helt op til ørene. «Di mener, det er tidsnok, når di bler gamle, men har di brev på, at han kommer, når di roper på 'an? Eller vet di, om di lever, te di

bler gamle? Fruen derinde, hun blev 32 år, før hun gik til Jesus, men nu har hun gudskelov fundet han. Herren brugte meg så et skrøpeligt redskab, han er mægtig i den svage. Ja, er det ikke en mærkelig fader vi har deroppe?» Hun rakte pegefingern op, la hodet bagover og lukked øjnene. «Han er barmhjærtig og af megen miskundhed og sandhed. Men livet, jomfru,» vedblev hun og la hånden på Petras skulder, idet hun retted nakken, «livet er, siger Morthen Luther, som et brøstfældigt skib på havets oprørte vover og derfor, bed til herren, før de onde dager kommer.»

Petra var så optat af at betragte madam Linds minespil og fagter, at hun næsten ikke hørte, hvad hun sa. Hver eneste ansigtsmuskel var i bevægelse, mens hun talte, og når hun lo med sin indvendige latter, så hun formelig kåd ud. Det lod til at anstrenge hende at få ordene ud af den mimrende mund, og dog var stemmen så rask og glad trods den tykke læspen. Da hun nu pludselig holdt inde og drog vejret, vidste Petra intet at svare.

«Ja hun ser, hun,» begyndte madamen igjen og lo atter, «men det er sandt, så eg siger. Gå hun hem og be te Herren, at han ska' skjænke hinner pladsen her, for han er det, så bestemmer det, han alene. Ho, ho, han er gutten sin, så forstår det, han! Hun sku vite, kålissen han har forre a' ste' med meg. Ak, hvor menneskene er dårlige, som går og plager seg med grublisering

og sorg for næring, liksom ikkje han deroppe har tænkt på alt i forvejen. Men som eg siger, gå hem og be om pladsen, sa ska' vi hjælpes at te finne Jesus.»

Petra følte sig rørt over, at en, som hørte til i det Smithske hus, var så meddelsom og venligsindet imod hende. Fuld af trang til at vise sig imødekommende sa hun næsten andægtig: «Det er så vakkert, ka I siger, madam Lind. I ska' rigtig ha tak for det.»

«Guds opbyggelige ord, sku' det ikkje være vakkert? Der finns ikkje lifligere tale hverken på jorden eller i himlen, jomfru. Det er fruende osså kommen te. Hun forlyster sig i Herrens forgård med bøn og påkaldelse. Gud annamme hendes ånd, når han engang løser op for hinner.»

Petra kom med ét til at tænke på sin mors død, hvorom Andrea havde skrevet til hende, og fortalt, at morens sidste ord havde vært: «Herre annam min ånd,» og hun fik tårer i øjnene.

«Den helligånds påvirkning,» sa madam Lind højtidelig. «Den helligånd drager og lokker og maner menneskehjærtet og træder frem for sjælen med uudsigelige sukke. Ak, hvad er jeg uværdige menneske, at så stor en nåde skal mig vederfares?» Stemmen blev pibende, og hun tørred øjnene med snippen af sin fløjelsmodest. «Nu må Di ikke forskjertse kaldelsens stund, for hvad er verden? En jammedal, jomfru. Ak, hvilket tab dog Satan fik, om Di begyndte nu i dette øjeblik.»

«Men nu må eg tebakes te fru. Vor herre være med hinner, jomfru. Når hun kommer i kjenesten her, ska' vi snakkes videre ved, og så ska' vi ligge os sammen om te be for kunselen.»

Petra så spørgende på hende.

«Ja, for han er ikkje goe venner med Jesus. Den helligånd har 'kje få't bugt med 'an enddå. Men ho, ho! han slepper ikkje fra 'an. Vær hun sikker. Farvel.»

Da Petra kom ned i gangen, blev kontordøren åbnet. Konsulen stak hodet ud og sa venlig: «Nu, hvad blev det så til?»

«Fruen bad mig komme igjen iovermorgen.»

Konsul Smith betragted hende med et blik, som strøg mønstrende ned over hendes hele skikkelse og så gled opover igjen til ansigtet. Petra kjendte, at hun blev rød.

«Har madam Lind havt fat på Dem?» Han kom ud i gangen og lukked døren efter sig.

«Ja, hun snakke lidt med mig, da jeg kom ud fra fru.»

«Jeg kunde se det på Deres bønnemandsmine. Den helligånd og Morten Luther og Satans lænke, og hvordan har Di det med Jesus? Ikke sandt, De har fåt hele leksen?» Konsulen efterligned madam Linds stemme og minespil. Petra måtte smile, skjøndt hun var bange for, det skulde være upassende.

«Ja det kan De tro er et huskors, en vandrende bønnebog, så besprængt med bibelsprog og salme-

vers; at Vorherre selv måtte be sig gud bevare, hvis han uforvarende stødte på hende. Men hun er snil og omhyggelig mod min stakkels kone, — som hun vist forresten kommer til at snakke forstanden fra en vakker dag.» Det sidste mumled han hen for sig med en mørk mine. «Men hvad jeg vilde sagt,» han gik nærmere og plukked liksom i tanker et støvgran af Petras kåbe oppe ved skulderen, «hvis De nu blir fæstet her, så skal De ikke bry Dem om, hvad det gamle røre går og prater af sig,» hans hånd flytted sig nedover og strøg ganske let, liksom ubevidst over hendes hofte. «Hun vaser og væver og tror at se syner både ved nat og dag.»

Petra hørte hans ord, som kom de langt borte fra. En svag vellugt strømmed ud fra hans klær og fine, hvide hænder. Som i en tåge så hun hans massive gulduhrkjæde udenpå den mørkeblå fløjelsvest, og havde en fornemmelse af, at hun kunde synke forover eller bagover eller ret ned på gulvet. Da han holdt op at tale, tog hun sig sammen og vendte sig for at gå. Hun følte sig skamfuld. Hvad måtte han tænke om hende, at hun stod der ganske rolig, mens han formelig klapped hende på hoften. Hun næsten sprang bortover gangen. Konsulen fulgte efter og åbned galant gadedøren for hende. Med et henkastet: «Adjø, jomfru Frimann, muligens på gjensyn altså» nikked han og lukked efter hende.

XII.

Petra begav sig hjemover, opfyldt af glad uro. Det kjendtes, som om hun var vågnet efter en lang døsigedstilstand og pludselig var kommen i travl og munter virksomhed.

Hun gik rask til, men havde ondt ved at komme frem. Strandgaden var propfuld af lørdag-eftermiddags trafikken. Strilene kom i rækker, halvvejs spærrende gaden, mænd og kvinder med armene om hinandens skuldre og tiner i hænderne. De stabbed iveau med de korte, stive ben i de vældige sjøstøvler, mens det brune sneslaps sprøjted op og til siderne, og strilelugten stod som en os omkring dem. Kom der nogen iveau for dem, slap de ikke taget i hverandre for at gi plads, folk fik hytte sig, så godt de kunde. Kjærringer og småbørn som ikke hurtig nok sprang tilside, vælted de overende og skræved urokkelig videre, uden såmeget som at værdige de faldne et øjekast. Efternølerne af Fanø- og Natlandsbønderne traved afsted foroverbøjet med rømmebøtter i hænderne og på ryggen tomme surmelksbøtter, der nåde

dem fra nakken helt ned på de hvide vadmels kofteskjøder. De skyndte sig indover til Marken, hvor de havde sine hester og melkekjærrer stående. Kjøbmændene vendte hjem fra eftermiddagsbørsen eller stod på fortouget udenfor sine kontorvinduer og tygged drøv på det sidste bysladder. Tjenestepiger med kurver på armen, der skulde efter varmt brød til om søndagen, da bagerne holdt hviledag, stod i klynger og sendte slagord og vittigheder efter sine arvefjender, Strilene, der i uforstyrrelig ro hverken så eller hørte. Gutter løb med tøndebånd eller spillede klink bag de store fremspringende hustrapper. Ved hjørnet af Gaardene sad de spedalske, med blåviolette knuder i de uformelige ansigter, på krakker og falbød sine kamme og børstenbindersager. Fulde sjouere med hujende børn i hælene, sjangled i zigsag gennem gaderne og tvang arbejdskjærrene til at gøre pludselig holdt, hvergang de svingled ind under hestenes forben, mens køjerne skjældte og smeldte, så fodgjængerne stod stille for at høre på.

Petra var imidlertid så optat af sine egne tanker, at hun neppe la mærke til færdselen omkring sig. Hun så sig selv færdes i de elegante værelser, hun kom fra, husvant og hjemmetryg som den, der forestod det hele. Hun mødte konsulen i trappen; han hilste høfligt, smilte med de røde læber, så de perleblanke tænder blev synlige under det brune, bløde skjæg, roste hendes stel og hendes madlavning og sa, at hans skjortebryster aldrig

havde vært så pent strøget før. Og mens han talte, kom hans hvide hånd med de fine mørke hår og de lange smale negle og plukked bort et støvgran fra hendes kjoleliv og gled langs armen nedover mod hoften. Blodet jog igjennem hende, og hendes skridt blev raskere og kortere. Så tænkte hun på, når hun havde fri om søndagen og gik i kirke med sin blå thibets vårkjole og det fine langsjall med brogede snørkler og silkefryndser. En ny hat skulde hun ha sig; det fik hun jo også råd til, og hansker, sviklede, med hele fingre i. Så kunde hun jo også kige hjemom. Det var jo synd at være storagtig, bare vise sig, gi Peder og Marius et par skilling, og se ind til madam Holm i den hyggelige fremstuen hendes, hvis hun ikke var i forretning. Og hos konsulens vilde hun til daglig gå i mørke kjoler med spændesko og fileret silkenæt på håret og lyse smækkeforklæder, som gik helt rundt om kjoleskjørtet. Konsulen syntes vist om, at husjomfruen gik pen. En blå silkesløjfe vilde hun ha på nættet foran ved skilningen, blå klædte hende bedst, og hver dag manschetter og stivet krave med hårbroschen i guldindfatning, som provstinden havde git hende i konfirmationsgave.

«Gud fri mig vel!» Petra sa det næsten højt. Med nød og neppe havde hun undgået at få et slag i tindingen af en tørfiskebåre, som en drager med dybt forover ludende hode bar på ryggen. Hun sprang tilside op på det smale fortoug, og

fik i det samme øje på et stykke sirts, hvidt i bunden med blå palmefigurer, som lå udstillet i krambodvinduet lige foran.

«J. F. Virs's Bondehandel.

Ny hjemførte solide

Manufakturvarer i alle Kvaliteter og Mønstre
m. m. m.

Kolonial- og flydende Varer,
samt alt til Faget henhørende,»

læste Petra på skildet over vinduerne.

Det vilde være pent til forklædetøj, tænkte hun og kneb om halvdalerstykket i pengepungen inde i muffen. Siden hun kom til byen, havde hun ikke spendert så meget som for to skilling på sig, og forklæder var hun egentlig forlegen for. Og hvis hun nu fik pladsen. Hun kunde ialtfald gå ind og spørge på det.

«Straks jomfru,» svarte den gråskjæggede mand, Petra henvendte sig til inde i kramboden, idet han nikked uden at se på hende, «fem, seks, syv, otte,» han stod ved langdisken oppe ved vinduet og målte vadmæl til et par aldrende bondefolk, der fulgte hans bevægelser med mistroiske blikke.

«Rigtig en utrivelig butik,» tænkte Petra, så mørk og bepakket og sån stram lugt af vadmæl og oljeklær og hjemmespundet uldgarn, eller hvad det nu var for noget. Hun så op i taget, hvorfra der hang ned garnhæser, bundter med hamp og tougværk, sydvester, brogede stentøjskrus og mange andre ting; så lod hun øjnene glide ned over

tværvæggen i rummets nederste ende, der var optat af skuffer med jernhåndtag, hvorpå der stod skrevet: Kaffe, Sukker, Hvedemel, Lys, Bladtobak, Kridtpiber o. s. v. Dernede stod en ung fyr indenfor tværdisken og dasked med den ene hånd til en vejeskål, hvorpå der lå talglys, mens han med den anden fingererte ved lodderne. En mandsling på ydersiden af disken, knap to alen lang, i hvid vadmelskuft og med skjægbuster, der stod ud til siderne, så de var synlig bagfra, brugte mund og slog til vejeskålen, så den klaskede mod disken.

«Vi har jo mere, Sivert Jensen, far?» spurgte den gråskjæggede principal og holdt vadmelet, som han målte på, i vejret.

«Jo då hr. Virs, like bak jer i tredje hyllen tevenstre.»

«Sivert Jensen,» tænkte Petra, «han ser ud, som han hed noget finere.»

«Ja pas nu bare på, at Du får rigtig vægt,» sa Sivert leende til Strilen. «Du ser nu vel det, at der er næsten en hel mark lys i overvægt, kar.»

«Da e lyngn i din hals. Eg ska' ha meir.»

«Mere! Er Du galen, Stril!»

Men Strilen blev ved sit og påstod, at han bare skulde komme med det straks på timen.

Sivert byttede det ene lys om med et større.

«Se så, er Du nu fornød då?» Han strøg lysene af vejeskålen ned på disken.

Strilen mumled noget mellem tænderne, idet han tog låget af en blå tine, bemalt med store røde roser, som han hele tiden havde holdt i hånden. I den var der strilekager og kringler, en kridtpibe, nogle angler og en rul skråtobak. Ovenpå dette la han lysene. Så skjøv han tilside det tykke uldsjall, der var snoet flere gange om halsen, og hvis ender hang ham ned på maven, lukked kuften op, åbned nogle knapper i vesten, og stak hånden gennem skjortesplitten ind på det bare bryst, hvorfra han med besvær drog frem en skindpung, der hang i en snor. Af den grov han langt om længe frem nogle irrede kobberskillinger belagt med fiskerisp, som han drejed i fingrene og nøje betragted, før han la dem fra sig.

«Sjå nou då,» han skjøv pengene bortover disken.

«Der mangler en hallskilling.»

Den vilde Strilen ha eftergit, men denne gang fik han ikke sin vilje.

Efter noget mundhuggeri snerred han: «Kju-vapak,» og tog en halvskilling op af vestelommen. «Ka gjeve Du attepå då?» spurgte han og holdt skillingen mellem tommel og pegefingren.

«Du er snubt skamløs idag. Ikkje fornød med trekvart mark lys i overvægt.»

«Du lyt gjeve onkort attpå, korsomer.»

Sivert skar med en tollekniv et stykke af en tobaksrul og rakte ham.

Strilen tog det, betragted det fra alle sider

med optrukne bryn og gjevende mund, og stak det så til sig. Da først udleverte han halvskillingen. Så trak han sydvesten dybere ned i panden, tog tinen op fra gulvet, mumled atter noget om kjuvapak og byfanter og skræved sig med en sabbende lyd i støvlerne, hvis høje fedtlærsskafter lå i dybe folder, ud af kramboden.

Petra kunde ikke begribe, hvorfor hun hvert øjeblik havde måttet betragte krambodsvenden. Hun syntes, det var skam, og havde gang efter gang tat øjnene til sig, men inden hun vidste ord af det, var de der igjen. Straks havde hun tænkt, han var styg og havde følt en underlig uvilje mod ham, men lidt efter lidt måtte hun tilstå for sig selv, at han i grunden havde et udmærket vakkert ansigt. Det brune tæt småkrøllede hår vokste i en liden spids ned i den brede, skråt tilbagefaldende pande. Øjnene var mørke og blanke. De havde en lynsnar måde at flytte sig på, og så var det livagtig, som de lo højt. Brynene var sorte og tykke, det ene ganske lige, det andet en liden smule buet. Næsen var stor og pen, lidt kroget, og munden havde tynde, stærkt buede læber. Langs de brune kinder og under hagen grode et ungt, mørkt skjæg. Og så var han høj og rank og bredskuldret.

Et par ganger havde han mødt Petras blik og blinket til hende med det ene øje. Hun forstod, det var Strilen, han vilde, de skulde more

sig over, men Petra havde følt sig forarget over hans dristighed og ladt, som hun ikke skjøjte det.

Da Strilen var ekspederet, kom han hen til hende: «Jomfruen ude og handler idag?» Der var noget oprømt, næsten fortroligt i tonefaldet.

Petra nævnte, hvad hun ønskede.

«Blåkråtet sirts skal være, ja,» og i to skridt var han borte ved vinduet, tog med et raskt sving af overkroppen fat i den svære tøjrul, bar den i den ene hånd på strakt arm, og lod den med et smæld falde ned på disken.

«Her skal I se sirts, som har vasket sig, jomfru! Ny vare, udmærket bonitet, ekstra vakker mønster.» Han drejede stykket rundt på disken med den ene hånd og holdt med den anden det oprullede tøj ivejret.

Petra faldt i tanker over hans hænder. Et par så vældige lapper havde hun aldrig set. Håndledets knokler ligned små gevækster, midtledene på to af hans langfingre var stive og dannede røde knuder; fingrene endte i klumper med afstumpede, itubrudte negle. Tænk hvad for slag disse knyttede næver kunde gi, tænkte hun, og fulgte med øjnene de krummede fingre, mens de rask sysled med tøjet.

«Å gje meg saksen der, Sivert Jensen far,» sa Virs. Han havde måttet måle tøjet 5 gange om igjen, før ægteparret slog sig tiltåls og tillod ham at klippe af.

Sivert strakte sig på langs henad disken efter saksen uden at slippe tøjet.

«Ka koster det for alen?» spurgte Petra.

«En ort og 2¹/₂. Røverskjøb, jomfru.»

«Det går vel billigere?» sa Petra og ærgred sig i samme nu over, at hendes tone havde vært så kjendt.

«Kå kan I snakke så, jomfru! Vi har det sjøl ikkje under orten.»

«Der hænger make til det i vinduet hos Offersen sine for 18 skilling.»

«Så må Offersen ha stolle det. Men d'e' naturligvis ikkje den boniteten. Vi har sirtser både til 18 og 16.» Han vendte sig rask, sprang op ad en trap og drog ud af den næstøverste hylde nogle stykker, som han stabled op i sin venstre arm. «Se her ska' I se,» han stod atter ved disken, «dette her kan I få for 16.»

«Det tynne, grisne stoffe? Eg vi'kje ge 10 for det.» Petra slog tilside det tøj, som Sivert holdt op foran hende.

Den ene af de to døre i krambodens nederste tværvæg gik op, og en madam viste sig i åbningen. «Har Du tier te komme ind et øgeblæk, Virs? Eg sku snakkt med Deg?»

«Straks mor,» nikked Virs. Han stod og talte pengene op, som bondeparret havde lagt på disken.

«Så må Dokker ha tak for handelen då,» sa

Vir, og stak pengene ned i et aflangt hul i disken.
«La' meg nu se, Dokker kommer snart igjen.»

Hvis han bare ikke havde bedraget dem, mente konen. Hun vilde nu se, hvorledes tøjet blev i krympingen.

«Ja gjør Du det, mor. Eg ska' love for, Du aldrig har havt drygere vammel.»

Konen svarte med et hånligt gjep, hvorpå de to forlod butikken.

Vir gik ind til madammen.

«I får holde jer te dette, jomfru,» Sivert drog frem det blåpalmede stykke, der var kommet underst, og la det ovenpå de andre stykker. «I er altfor vakker og pyk te disse billige tyer.»

«Hvis det bare ikkje var så dyrt,» mumled Petra, som blev rød over komplimenten og samtidig stødt over hans næsvished.

I det samme lød der et rabalder bag disken borte ved vejeskålene. Et lurvet hode og halvdelen af et gutteansigt kom tilsyne over disken, og en forskræmt stemme sa: «Siropstynnen».

Sivert var i en fart derhenne. Han bukked sig ned og tog fat i noget tungt på gulvet. «Ligger Du på knæ og sover, mens Du læst ska' rødde op i garnhæspene? Vil Du kvikke Dig, din dovning! Nu har Du logge her og grovve i över en time, og ka har Du fåt udrettet?»

Gutten rejste sig og så hjælpeløst på Sivert.

«K'e' Du holder hænderne på ryggen for?» Sivert slap tønden, som han havde fåt rejst, greb

fat i guttens ene arm og tvang hånden frem i lyset.

«Ja, va'kje de' det, eg forstod, at Du hadde vorre op i siroppen med nævene! Slikke kan Du, ja Du heter ikkje Mass for ingenting. Jysses, kå Du ser ud! Eg mener, Du har stått på hovve i tynnen, gut, eller kanskje Du sku lage Dig barter af sirop, var de' det, Du vilde?» Sivert lo så hjærteligt, at Petra måtte le med.

«Eg kom te skyve te tynnen med ryggen, då eg sku smette meg ind og trække ut såpeskuffen,» stammed gutten, der uafadelig så på Sivert med ospilte øjne.

«Ja, naturligvis, Du er ganske uskyldig, Mass far! Løkken din var, at der ikkje var mere i tynnen. Gå ud og vask nævene dine, og kom så ind igjen og rap Dig.»

«Det kan I tru er et meisterstykke af en krambodgut,» sa Sivert med en efterdønning af den hjærtelige latter, da han kom hen igjen til Petra. «Hå, hå, hå! Han er gal, spike gal, og liksom alle galne livsfarlig. Eg har sagt det te Virs, at det kommer te ende med forskrækkelse.»

«Så var det då be're te få 'an væk i tide,» bemærked Petra, som syntes hun måtte sige noget.

«E'kje de' det, eg altid siger, men Virs prater om, at vi kan få en, som er enddå galnere.»

Petra tænkte på, at her kanske kunde være plads for Peder, men kom sig ikke til at nævne det. Hun tog fat i sirtset og så prøvende på det.

«Kå mange alen, jomfru?»

«Går det ikkje for 20?»

«D'e' det sam'e. Siden d'e' jer, ska I ha det for 22 $\frac{1}{2}$, men I må 'kkje la nokken vite det.»

«Jaja då. La meg få tre alen.»

Sivert målte tøyjet op, la det sammen og pakked det ind i noget gulbrunt papir med uldne trevler i kanten. Så slang han sig på skrå ud over disken, visked ud med sit ærme nogle regnestykker fra før af, skrev tal op med kridt og talte dem sammen.

«Tre ort og en halv skilling.» Han så op med et nik, og hans ansigt var så tæt ved Petras ene hånd, der holdt på pakken, at hun kjendte hans varme ånde gennem bomuldshansken.

«Der har I gjort en god handel, jomfru,» vedblev han og kneb hende i lillefingeren.

«Au,» sa Petra og trak hånden til sig, idet hun gik et skridt tilbage.

«Au,» sa Sivert efterabende og gjorde nøjagtig som Petra, hvorpå han gav sig til at le, så begge de små mørkladne tandrækker og det røde fugtige tandkjød blev synligt.

«Om forladelse, jomfru,» sa han så og søgte at lægge sit ansigt i alvorlige folder. «Eg kun 'kje bare meg, for I såg så lækker ud.»

Petra slog på nakken og påtog sig en krænket mine. Han var dog altfor nærgående — men frisk og fornøjet alligevel. Mod sin vilje måtte hun like ham.

Hun la halvdalerstykket, en fireskilling og nogle kobbermønter fra sig på disken. I det samme kom to bønder, den ene med en kipe på ryggen, den anden med et svøbelsebarn i seler over skuldrene, stampende ind i butikken.

«Nej, goddag Anders! og Du Lars Tveiten! Nu trudde eg Vorherre hadde tokke Dokker. Det var då rigtig sælebod at få se Dokker igjen. Ka ska' handelen stå om idag?»

«Da spyr om, ka varer Du heve,» svarte han med kipe i en tvær tone.

«Udmærkede varer! Friske nyhjemførte, billige varer, alting af første sort, godt mål, god vægt og en tobaksrul att på, ha, ha, ha! Ka siger Du te det, Anders? Ka ska I ha, mor?» Han vendte sig til en pige med knyttetørklæde om hodet, der var kommen ind samtidig med bønderne.

«Et halt kvintin svarte hægter.»

«Svarte hægter ska' være ja!» Han gjorde et hop over gulvet og trak en liden kasse frem fra en af hylderne. «Nu kommer eg straks, Anders. Sæt Dig ner på bænken, Lars, barne er tung te stå med, ska' vite. Bare ekspedere denne vesle byjenten her.»

«Vil I værs'go' se, om det er rigtigt,» sa Petra og pegte på pengene.

Sivert begyndte at tælle efter, men med ét slap de krummede fingre taget om pengene; halvdalerstykket trilled fra ham, og resten faldt ned

på disken. Hans mine blev ængstelig lyttende og øjnene skotted over Petras skulder på døren bag hende. Uvilkårlig vendte hun sig om, og hørte nu en lyd som af en barnehånds kramsen på dørtaget udenfor. Idetsamme gik døren op, og en bitteliden, fillet bondekone uden sko på den ene fod og med de grå hårtjafser hængende ned under det skjæve skout, kom slingrende ind. Rask hev Sivert sig over disken, tog konen i armen og skubbed hende foran sig indenfor tværdisken, i hvis ene ende han åbned en klaf. Konen holdt hele tiden hodet drejet bagover mod Sivert og forsøgte at komme tilorde, men Sivert trued med hånden og sa hvast gjentagne ganger: «Hys, ti stil med Jer, eg har ikkje ti'er nu.» Han lukked op døren tilvenstre dernede i bunden af butikken, stødte hende ind gennem åbningen og drejed nøglen rundt.

«Gud véd, hvad hun vilde ham,» tænkte Petra på hjemvejen. «Nogen kunde var det ikke, for så kunde han ikke ha behandlet hende på den manér, og så havde han heller ikke set så forstyrret ud.»

XIII.

Da Petra trådte ind i gangen hjemme i Vaskerelvssmuget, stod en liden spinkel kone i den åbne fremstuedør og nejed.

«Godkvæll, madam Holm. D' e' bare meg.»

«Ok er det Jer, Petra,» stemmen var skuffet, men dog venlig. «Eg trudde, det var bud etter meg, jammen gjor'e eg så.»

«I skal se, det kommer siden. Eg har bare vorre forvarsle.»

«Jo, for I ligned så svært svigerinden te konditterkånen oppe i Gråmuren, som nu går på fal- lenes føtter igjen. Men kå gik det Jer hos konsulene sine? Kom ind la meg få høre. Eg har en kaffitår ståenes på åmen.»

Petra fulgte opfordringen, la kåben og hatten fra sig på himmelsengen, der var fylt med seng- klær helt op til den rynkede kappe, og satte sig hen ved vinduet med de hvide netteldugsgardiner og blomstrende planter i teralites urtepotter. På komoden med filértæppet skimted hun i skumrin-

gen de brogede kanarifugle i voks, vippende på ståltråd, mellem kirsebær og blankgrønne papirblade, skjælskrinet med den lyserøde nålepude, en nelligekurv og et par store porcelænskopper. Der lugted af tørrede rosenblade, moskus og stærk kaffe. Gjennem spjældet i kakkellovnsdøren faldt en lysstribe hen over gulvets pyntelige filleteppe.

Madam Holm skjænkede kaffen op borte ved ovnen og satte kopperne på en rød lakeret bakke, som hun stilled hen foran Petra på det lille firkantede bord med damaskes serviet og blå lugteflakon.

«Værsgo drik nu; her er et par smørkringler te døppe.»

«Å for en dejlig kaffi.»

«Så han tog Jer op te fruen,» sa madam Holm interesseret, da Petra stansed i sin fortælling. «Fruen vakker, siger I? Jo, eg sku tru! Hun gik for te være Bergens skjønhed i sin ungdom. Nej, så madam Lind! Hadde det med Jesus? Nej gud forsørge meg! går hun enddå og maler på sam'e kværnen! Det forstår seg, di ting hører det seg te at betænke for enkver af os, men måten ska' en då osså passe. Eg tænkte, nu hun var kommen i så'nt fint hus. — — D' e, møkke, at kunselen tåler det, og fruen då, hun så var så verdslig! Madam Gulbrandsen, brorkånen min, betjente hinner, — tangsforretning, to dagers uafadelige veer. Siden har hun logge der. Å jaja — det kan vel få hul på verdsligheten sligt nokke.»

«Den madam Lind!» begyndte madam Holm igjen, «hun har rigtignok vorre heldig. Hun har 'kje alle dager vorren så hellig, må I elles tru. Madam hun! Ikkje mere end så I er madam. Men hun har en datter, så har to sønner — osså på det løse, ska' I vite — og så høres det jo mere repeterligt te være madam. Åja stakker, enkver kan være god for seg. Eg ska 'kje fordømme hinner, det hører seg te for han, så sitter over os alle. Hun hadde et baren til foruden datteren, men det dødde, og då var det omvendelsen slog ner i hinner. For kånen ovenpå, kå hun budde, sa like te hinner, at det var hinner sjøl, så hadde dræft barne', fordi hun altid gik ifra det, og lod det ligge heme og svelte. Hun var mest fra forstan'en i førstningen, gik oppe om nätterne og slog seg for brøste' og gråt og skrek, at hun var djævelen sit baren, og at nu kom han snart og hented hinner. Di hørte det over hele huse! Men så, bedst så det var, begyndte hun te gå omkring og sælge traktater og holde oppbyggelser, kan eg gjerne sige. Hun hadde nok vorre både hos provsten og biskoppen, har eg lote meg fortælle, og di tok seg av hinner og skaffed hinner syke te passe.»

«Kem sku tænkt det om madam Lind.» sa Petra tankefull.

«Det lønner seg te ble hellig,» sa' man'en min altid,» fortsatte madam Holm. «Å ja, han tok det nu for let igjen, han, med di deler. Gud

glæde hans sjæl i himmerik, for eg håber, han fik rope te Herren i det sidste.»

«Han dødde jo på sjøen, Jeres mand?»

«Gik overbord i søvne på Lissabon bår, stakeren. Kokken står forut på bakken og holder udkig. Så er det net så nokke stikker 'an, og så snur han seg. Då ser han Holm komme gænes i underbukse og barhovve og klyver op på styrbords finkenet. Kokken regederer ikkje nokke videre på det og snur seg om igjen, for han trudde, det var nokke han hadde te etterse, fast han synes, habitten er underlig. Men straks etter hører han et skrik ifra bølgen, og då han ska se te, er Holm vække. Han gjor'e straks allarm og fik kaffejnen på dække', og di sitter båd ud, men Holm, den arme traven, var nok gåt tebunds med det sam'e. Di såg 'kje tegn eller lignelse te han. Ok ja, eg sa det så tit te Holm, at denne isøvnegåingen vilde komme te spælle 'an et puds, og han søgte osså rå' for det, men ingen kan fri seg for bestemmelsen her i verden. Den vejen vi ska' gå, den må vi gå.» Madam Holm pudsed næsen og løste nogle hegter i sit kjoleliv.

Petra sad med albuerne på bordet og ansigtet mellem hænderne. I den usikre belysning fra ilden i kakkellovnen så hun madam Holms bløde lille ansigt med den høje smale pande og det tynde, glatte forhår, der var strøget ned forbi ørene, hvor det danned to små puffer og i fletninger så smale som snørelidser var snoet bag-

over om den lille nakkeknude. Hendes lave, lidt hæse stemme og ensformige måde at snakke på virked på Petra som klap af en myg, varm hånd.

«Det må ha vorre en græsselig underretning te få for Jer, madam Holm.»

«Ja. Og det enddå eg vidste det iforvejen.»

«Vidste det?»

«Dagen og timen osså,» madam Holm nikked langsomt.

«Fortæl,» sa Petra med en gysen.

«Jo, ser I, den natten Holm faldt overbord, såg eg han gå over stovvegolve!»

Petra trak sig nærmere bordet og gjorde sig smalere på stolen.

«Ikkje på dette golve'» beroliget madam Holm. «Eg budde ikkje her den gangen. Nej, det var oppe på Halvkannebakken; der hadde vi to små saler, og eg låg i den bakerste. Eg hadde vorre ute i forretning, og kom først hem mellem 2 og 3. Det var mildt i lokten og lyse sommernatten, derfor lot eg døren te fremsalen stå åpen. Så, eg véd ikkje kå længe eg hadde sovet, hører eg det banke 3 ganger. Eg stræved for te ble våken, for eg var svært trøt, då eg låg meg, og endelig fik eg måle' op såvidt eg kunde sige: Kem er det? Då hører eg tydelig Johan sin stemme rope: Hjælp meg, hjælp meg! Jessu Kristi namn! Eg sliter øgene åbne og rejser meg overende, og då ser eg Johan i underbukse drivenes våt med håre' klint in te pan'en gå tværs over fremsals-

golve' og hen til døren. Nej, er Du hemkommen, Johan? siger eg så, ja for eg sanste meg ikkje med det sam'e, og derfor blev eg hverken bange eller nokke. Så faldt der en forfærdelig tyngsel på meg, det var net så en kald hand trøkked meg ner på puden, og eg sovned igjen. Først om morgningen vidste eg, ka så var hændt meg.»

«Hvis om I ikkje har drømt det, madam Holm,» hvisked Petra.

«Ånej då! Johan hadde git meg en amindelse om, at han hadde vorren der. Han hadde rivve skjørtene mine utfor stolen ner på golve,» madam Holm holdt hånden op til siden af munden og hvisked langsomt ordene frem.

«Trur I det var han?» Petra talte uvilkårlig ligeså hviskende som madam Holm.

«Eg véd det. Han likte aldrig, at skjørtene mine låg på den stolen, når han var heme, for di var i vejen for 'an, når han skulde opi og utav sengen.»

«Gudskelov for eg aldrig har set nokke slikt — uf, ka var det?»

«Det er bare vægteren, så tænder. Han er så fæl te knistre kjættingen, når løkten bler firet frem og tebakes. Se kå lyst her ble.»

«Ska' tro, smågutterne er kommen,» sa Petra.

«Ja. Eg hørte de stampe forbi ude i gangen straks før I kom.»

«Så var det vel på tide at gå ind til sig selv,» tænkte Petra, men blev alligevel siddende.

Hun kvied sig for det mørke kjøkkenet hun skulde igjennem.

«Ka eg sku' sagt,» sa madam Holm i en eftertænksom tone. «Jo, kå likte I kunselen? Fin og galant, ikkje sandt?»

«Jo,» svarte Petra og blev rød, «det mangled ikkje på det.»

«Ja, pas Jer nu bare. Det va' synd, om I sku komme op i nokken uløkke, Petra. Mandfolkene ere lumske og forføreriske.»

«De' er då vel ikkje konsul Smith I mener? En så'n fin pen mand.»

«Til at størte et fruentimmer i fordærvelsen, holder de seg aldrig for fine, Petra. Og ka så Smith angår, så har han et slet ord på seg.»

«Han, så er gift og alting.»

«En kan kalde 'an både gift og ikkje gift. Konen hans, hun ligger nu dèr, hun, så et and't vrag.»

Madam Holm blev afbrudt af en banken på døren, som samtidig reves op.

«Eg sku be' fra konditor Iversen sine, om I vilde komme straks,» sa en forpustet fruentimmerstemme inde fra et sort, uldent hodetørklæde, der gik helt frem på næsen.

Madam Holm greb taus sin tylskappe med chokoladefarvede sløjfer som hang på spejlet over komoden, satte den på, og iførte sig i hast hat og kåbe. Petra havde imidlertid skyndt sig

at få sit overtøj ned fra sengen og stod nu med det over armen.

Madam Holm rev en sæklignende pose ned af væggen. «Så i Jessu namn,» sa hun.

«Godnat, madam Holm. Tak for ikkvæld og løkke te forretningen.»

«Ja med guds hjælp så. — Godnat godnat.» Madam Holm låste døren af og stak nøglen i lommen. Så gik hun sammen med det forpustede fruentimmer ud på gaden og skyndte sig afsted, næsten løbende.

Petra famled sig gennem køkkenet og kom ind i bagstuen.

På den yderste kant af en stol sad Peder med hænderne i bukselommerne og fangskindet hængende ned mellem de fremstrakte sprigende ben. Han sang af fuld hals og slog takten til med sine teser:

«Udi hinandens arme blev lagt i silken rød.

Slet ingen kunde vide, at disse to var død.»

Borte ved sengkammerdøren med ryggen til, stod broderen Marius. Han holdt hænderne foldet om nakken og øved sig i løb på stedet, idet han trampede i af al magt og sparkede til listen langs det nederste vægpanel, hver gang han skiftede fod, og så gjentog han uafsladelig med et ensformigt gnelder:

«Skidt, sukker, Mass, kanel,

Skidt, sukker, Mass, kanel.»

«Er Dokker gale, unger?» Petra holdt sig for ørene.

Men Peder fór fort:

«Ak hører I forældre, som gud har givet børn,
I må slet ikke nægte dem at elske hvem de vil.
Thi en oprigtig kjærlighed kan aldrig sløkkes ud.»

«Vil Du nu holde fred med Dig, gut!» Petra stod og rusked ham i skulderen.

«Gå væk med Deg, tøsunge! Eg må då vel få sønge meg færdig, véd eg.»

«Kan aldrig sløkkes ud.

Den forandres tidt på jorden, men hisset ei hos gu-ud,»

han endte med en langstrakt tone på det sidste ord.

«Og Du Marius,» vedblev Petra. «Eg mener, Du ikkje er rigtig klok.»

«Ja ka ska' vi bestelle på, må eg spørre?» Peder så udfordrende på søsteren.

«Ja ka ska' vi bestelle på?» stemte Marius i med uden at stanse trampingen og fortsatté så:

«Skidt, sukker, Mass, kanel.»

Petra gik hen til bordet foran sengebænken, hvor der stod grødlevninger efter aftensmåltidet. Hun tog en ske og spiste stående nogle mundfulde, som hun dypped i sur melk.

«Er Drea ute?» spurgte hun.

«Ja.»

«Var hun pyntet, då hun gik?»

«Jadå.»

«Spiste hun tekvælls med Dokker?»

«Nej.»

«Kan 'kje Dokker ta en bog og læse i?»

«Har vi nokken då kanske?»

«End Mau sine fortællinger?»

«Di så vi kan utenat.»

«Læs di op igjen. Der er så mange pene.»

Pæder bare blæste, og Marius holdt fremdeles på med sit.

Endelig lod det til, at Marius begyndte at mattes. Han løb langsommere og langsommere; tilsidst holdt han op, slang sig halvt liggende ned på en stol med albuen på bordkanten og hagen i hånden. I det samme kom han til at støde til Peder, der var begyndt at snurre sig rundt og hvæse som en hylekrog.

«Sparker Du?» skreg Peder og røg i Marius. Petra havde møje med at få skildt dem ad. Så sa hun, at de skulde gå og lægge sig, «D' er bedst te være i seng, før far kommer, véd Dokker,» føjed hun til.

Uden at sige noget begyndte begge gutterne at afføre sig sine klædningsstykker og med strømperne på gik de op i sengen inde i alkoven. Peder lå tæt op til væggen med hodet på en langpude, som han delte med faren. Marius havde sit hodegjærde ved fodenden.

Petra bar fangskindet og skotøjet ud i kjøk-

kenet. Så ordned hun brødrenes klædningsstykker, så, at der mangled knapper i bukserne og syde dem stående i. Derpaa satte hun sig til at arbejde. Da hun havde syet flittigt en timestid, stansed pludselig de raske hænder, og det bøjede hode retted sig og lytted.

Jo, det var ganske rigtig faren, som kom ude i gangen. Hun kjendte disse slæbende skridt og disse dunk, når han stødte mod væggen derude. Petra kasted arbejdet på bordet, rejste sig og lukked op. I samme nu lå han næsegurus over tærskelen. Petra tog fat i ham, hjalp ham på benene og begyndte at klæ' ham af.

«Der bôr nokke herinde,» lalled Frimann, mens han, siddende på sengekanten i alkoven slog et klask på sin blåstribede skjorte, der hang i en pose om livet. »Hører Du, Petra, der bôr nokke.»

«Å javist bôr der,» sa Petra barsk, «men kom nu i seng med Jer.» Hun tog ham i skuldrene, vælted ham overende på puden og la benene op i sengen, efter at ha slået dynen tilside over de sovende gutter. Så pakked hun ham til. Han stred imod og vilde absolut ha armene ovenpå dynen, men syntes pludselig at opgi det. «Du har synd, Petra, og din mor har synd i sin grav.» Petra lukked døren til alkoven og drejed nøglen rundt. Når han var sovnet, og hun havde fåt luftet ud efter ham, vilde hun åbne den igjen, for at gutterne ikke skulde kvæles derinde.

Petra sydde til henad kl. 12. Så klædte hun sig af, pustede lyset ud og la sig op i sengebænken.

Klokken blev over 1, før Andrea indfandt sig. Hun kom bagvejen gennem den lille port i gårdspladsens ene hjørne, trak støvlerne af i køkkenet og lusket stille ind, hvor hun tog klærene af i mørke og krøb i seng. Trods sin forsigtighed kom hun til at støde Petra på næsen, hvorved denne halvvejs vågned og kjendte en lugt af cigar-røg og vin. Hun hvæste lidt og mumled nogle enstavelserord, som Andrea ikke kunde høre. Så vendte hun sig mod væggen med optrukne knæ og sov videre. Andrea måtte lempelig trykke sig ned. Hun satte ryg imod ryg, skjøv sagte på og fik lidt efter lidt skaffet sig en smule bedre rum.

XIV.

En morgen i oktober stod Sivert, efter at ha lukket kramboden op, ude i gadedøren med hænderne i bukselommerne og glæded sig over vejforandringen, som endelig var indtrådt. Det havde regnet uafbrudt i 3 uger, og han syntes, han rent havde glemmt, hvordan det så ud med blå himmel og tørre gader. I dag blev der nok travlt i kramboden; i sånt dejligt solskin var folk oplagt til at gå ærener og købe ind.

Der kom straks en kone med en voksdugstaske i den ene hånd og en hank sild i den anden stilende lige på kramboden. — Nej, men det var jo moren hans.

«Kaslag er det Deg, så er så tidlig ute og går, mor,» sa Sivert, da konen kom nærmere, «Bare der nu var go' hands' med Deg.»

«Eg va' på torge' etter middagsmad,» svarte Marthe, «og så vilde eg svippe utom te Deg et øgeblík. Eg ska ha for en skilling i skræddertrå', og et halvt dusin bukseknapper af de stærkeste.

•

— Er Du aleine?» vedblev hun og så sig om, da de var kommen ind i kramboden.

«Ja då.» Sivert gik om bag disken. «Vir kommer ikkje ner, før han går te 9 nu mere; madammen seier, han ska' ta seg det lidt makliere nu, han har fåt en, han kan lite på.»

«Ja guskelov for Du skikker Deg vel, Sivertmann. Då eg snakte med Virs sidst, den dagen Du va' på tollebuen og klarerte, kunde eg godt merke på 'an, at han fremdeles var like fornød med Deg. Eg sa det osså te din far, sku eg tru.»

«Det kunde Du vist gjerne ha spart Deg. Han vilde vel se, om det varte?»

«Du ska 'kje undres på, at han ikkje er tryg for Deg, så ustadig, så Du har vist Deg. Eg snakker ikkje om før, men bare siden Du kom fra Munthe sine.»

«Nu, eg har vorre her i halvan'et år og fåt pålæg på lønnen to ganger, foruten kost og logi!» afbrød Sivert opfarende.

«Det mente eg osså, men som sagt —»

«Ka sku min far sitte meg i bøkkelære for då? Eg sa hele tiden, at eg ikkje vilde, og hos høker Samuelsen var der ikkje værenes. Se nu bare, siden eg har fåt en plads, så passer meg — Du har vel fortalt te far, at Virs har lært meg op i bogholderi for ingenting?»

«Ja, eg mener eg har,» nikked Marthe fornøjet.

«Og trur han kanskje, han gjorde sligt, hvis om han ansåg meg for en slusk då? Nu har eg bøker te føre, og er betrudd både te åpne og lukke snubt aleine. Krambunøklen henger enddå inne på væggen min om natten til og med.»

«Ja, d' er snille folk,» Marthe rysted taknemmelig hodet. «Lat meg nu se, der ikkje kommer nokke slags klus ivejen for din far sin skyld og for din egen osså. Væsgo' her er pengene,» hun la 2 kobber toskillinger på disken og tog kræmmerhuset, hvori Sivert havde stoppet tråden og knapperne. «Gløm så ikkje opbyggelserne vores, Sivertmann.»

Nej, tænkte Sivert, da Marthe var borte, her skulde og måtte der ikke komme noget ivejen. Nu var han endelig på et sted med sikker udsigt til fremtid for sig. Han så sig allerede i tankerne så småt som enebestyrer og medejer i forretningen. Så skulde de få et nyt skildt og på det skulde stå: Virs & Myre, manufaktur og bondehandel. Ikke mere. For når så vidt kom, vilde han søge om at få slægtsnavnet Hellemyren forandret til «Myre» og så anta det istedetfor Jensen.

Ja, alting var så vel og bra, som det kunde være. Det eneste, han havde at græmme sig over, var, at farmoren, ret som det var, kom dumpende ind i kramboden for at tigge om småskillinger. Fankeren osså, at hun havde fået ham opsnuset! Og så halstarrig som hun var med at

kalde ham for Vesle-Jens. — Det var den natten farfaren døde; da havde hun sat sig i hodet, at han var sønnen hendes istedetfor sønnesønnen, og nu hjalp det ikke, hvad han så sa. — — Men til den tid, han fik noget for sig selv, måtte vel Vorherre ha tat det gamle live'.

Der blev, som Sivert havde tænkt, travlt i kramboden. Døren stod ikke stille hele formiddagen, og Sivert var i uafslædig bevægelse, mens Virs tog det roligere, og krambodgutten Mass vejede galt og blev skældt ud af Sivert, da butikken stod tom hen ad middagstid.

«Han ruddenerer forretningen sit rennomi,» sa Sivert til Virs, der spagfærdig foreholdt Mass at skikke sig bedre eller så for en dag. Mass rakte i smug tungen ud til den «skidtvigtige Jensen, der læst sku' late så han var far sjøl.»

«Eg sku havt Deg ind i banken med nokken penger for meg, Sivert Jensen far,» sa Virs lidt efter, idet han rakte Sivert en pengepose og en bankbog. «Se etter, om d' er rigtig; der ska' være 90 specidaler. Du klarer det makli'; han mangler et helt kvartér på 12 og vel så det.»

I det Sivert kom ud i gadedøren, bråstansed et kjøretøj lige foran ham, og en herrestemme råbte fra den anden side gaden: «Velkommen, velkommen hjem, frøken Lydia!» Sivert så uvilkaarlig derhen og vilde skynde sig videre, men blev stående og stirre. Under vognens fortil åbne halvtag sad kjøbmand Munthe med de gråsprængte

lange bakkenbarter, og ved siden af ham Lydia i tyrolerhat, hvis blå bånd hang hende ned ad ryggen, sammen med mange, gule lokker. Herren på den anden side gaden trådte tæt hen til vognen og trykked dem begge i hånden med smil og nik; så letted han på sin skinnende silkehat og tog afsked. Lydia læned sig ud over fangskindet og råbte: «Hils Deres kone, konsul Smith!» I det samme strejfed hendes blik et sekund Siverts ansigt; hun blev rød og vendte hastig hodet hort. «Kjør, Torger,» sa Munthe. Hestedrengen trak i tømmet og hypped til hesten, der langsomt satte sig i trit. Vognen rulled bort, hestedrengen løb ved siden af med det lange tømme i den ene hånd, mens han med den anden støtted kufferterne på klaffen bag under halvtaget.

Sivert gik indover Strandgaden langsomt, med øjnene fæstet i gadestenene, indtil en fattigunge stansed ham og spurgte, hvad klokken var. Da husked han med ét, hvor han skulde hen, og at han måtte skynde sig. Han tog på at småløbe, og nåde ind i banken, to minutter før dørvogteren drejed nøglen om, for at ingen flere skulde få slippe ind den formiddag.

— Virs kunde ikke begribe, hvad der gik af Sivert om eftermiddagen. Han var ikke lig sig selv, faldt så tidt i tanker, svarte ikke straks, når han blev tiltalt, og spøjte ikke med kunderne. Et par gange havde Virs det på tungen at spørge, hvad der fejled ham, men lod det dog være. Først

da Sivert om aftenen la de ublegede bomulds lærreder i samme hylde som de sorte kamelotter, lod Virs en godslig bemærkning falde om, at «Sivert vist gik i giftertanker eller så for en dag,» hvortil denne svarte med en trækning i mundvigerne, der skulde forestille et smil.

«Svart og treiskt,» tænkte Sivert, da han kom ned til sig selv efter aftensmåltidet, som han spiste sammen med Virs og madammen oppe på bagsalen, hvor den dobbelte himmelseng stod midt på langvæggen. «Læst være værelse dette — d' er jo mykkje mere et varelager, og trangt så et hul!» Han sparked til en af sukkerkaggene indenfor døren og skræved over den tjærede tougkvejl midt på gulvet, hen til kisten under vinduet med den gule kappe. Der stilled han sig op med hænderne i bukselommerne og så ud på den fede, sorte kat, som troned i måneskinnet på kanten af regnevandstræet. Den så akkurat ud som den udstopte i bundtmagervinduet oppe på Markevejen.

Lydia var altså kommen hjem igjen. Det var forresten mærkeligt, hvor længe han havde glemt at tænke på hende. Både på hende og Munthetiden, liksom det aldrig skulde eksisteret. — Ja, hvad skilte det også ham, hvor hun var eller ikke var? Han var og blev jo bare han, som trælled og sled i kramboden om dagene og sad her i dette svarte kotte' med denne sure varelugten i næsen, mens hun var Lydia Munthe, som kom kjørende fra Hamburg i tyrolerhat med vajende

lokker og himmelblå bånd. Ikke engang hilst på hende havde han turdet. Det var slet ikke faldt ham ind. Hvis han nu havde vært en af hendes jævnlige, så kunde han ha bukket og slå ud med hånden og råbt velkommen hjem, liksom konsul Smith, og så havde gamle Munthe vist også lettet på hatten til ham. Men nu! — Den mine på ansigtet hendes, da hun fik øje på ham! Liksom han kunde vært en af negersjouerne ude i Kingston. Eller kanske? — Ja, det kunde jo også være. — Han blev spruttende varm i kinderne. Det kunde jo også være flouhed, fordi hun i det samme var kommen til at huske på det fra før. Tænk, at det virkelig var hændt imellem dem —. Jysses, hvor rart, egentlig. — Og hun havde vært glad i ham dengangen — ja, så guds dø' havde hun det ja! Det var først bagefter, at sinne var kommen på hende.

Han rejste sig hastig, bytted frakke og gik ovenpå og bad om lov til at ta sig en tur i det dejlige vejret.

«Det va' nokke nyt,» sa madammen, da Sivert havde lukket døren efter sig. Ægteparret sad på hver sin side af det voksdugsbetrukne skubord mellem vinduerne. Virs røg sin aftenpibe og læste i Adresseavisen, som han holdt tæt hen til talglyset på bordet, og madammen så bekymret på sine efter vaskedagen hudløse hænder. «Han plejer jo ikkje te gå ut på ørkedagskvæller,» la hun lidt efter til.

«Dejli' ve'r,» mumled Virs med piben i munden og øjnene fæstet på «Dødsfald,» «net så en sommerskvæld.»

«Ja, d' er 'kje derfor, lat 'an bare gå — men det kommer så uventenes.»

«Undres, om det ikkje va' nokke, så fejlte 'an ikvæld,» gik så madammen videre. — «Eg syntes, han såg meg så underlig ut.»

«Og ikkje spiste han nokke videre heller,» fortsatte hun om lidt. «Svar meg då, Virs!»

«Spiste lite?» sa Virs tvært, fremdeles seende i bladet. «Han ska' då vel ha lov te spise, ka han ve', vet eg.»

«Du behøver ikkje te forsvare 'an,» madammen var blet prikken i røsten. «Er der nokken af os, så skjønner på 'an, så er det sandelig først og fremst meg.»

«Det va' meg, så tok 'an uten rekkommandasjoner eller nokken ting,» sa Virs, «bare på ansigte' hans.»

«Jaså! Va'kje det meg, så sa, at han hadde et svært go'li'enes opsyn, da Du spurte meg te rå's?» Madammens tone blev mere og mere snurten.

«Då hadde eg alt bestemt meg,» Virs banked piben ud i spyttbakken mellem sine ben.

«Det va', forde Du va' bange for, eg sku strengere foten min med te stå i krambuen. Du va' enddå slet ikkje vis på, entel Du vilde ta Hinriksen tebakes, då han meldte seg frisk igjen

eller ka Du vilde. Sanser Du, at eg spurte, om Du va' gal?»

«Det va' bare spøke' mit.» Virs sa det småleende.

«Eg kan tænke det. Det va' vel ikkje meg, så fek Deg te at lære 'an op i regnskabsføring heller, naturligvis.»

«Det hadde eg gjort, entel Du så hadde sagt nej eller ja.»

«Koffor spør Du meg då? Det sku Du rigtig late bli med, når Du bare vil ha meg te nar med det;» madammen rejste sig, hinked på sin syge fod bort til himmelsengen og tog spredet af den.

— «Ikkje furte, Rikkemor,» sa Virs mæglende, da madammen en stund efter sad på sengekanten og trak nattrøjen på med en muggen mine. «Du vet jo, at eg ikkje mener nokke med det, om eg er lidt sær eller så for en dag.»

«Nej, men d' er så kjedeligt,» svarte madammen formildet.

«Ja vist er det kjedeligt ja,» Virs rejste sig og begyndte at klæ sig af, «men det gjør 'kje nokke.»

«Og især når en nu har ret ovenikjøpe'.»

«Ret har Du alti'» sa Virs og dasked sin kone på ryggen.

«Og der va' nokke, så fejlte Sivert Jensen ikkvæld. Du kan nu seie ka Du ve.»

«Javist va' der nokke, så fejlte 'an ja. Men det går vel over.»

— Imidlertid slentred Sivert indover Strandgaden, hvor dagens travle færdsel sågodtsom ganske var stilnet af. Rent mekanisk tog han vejen nedover torvet, opover Vittridsalmenningen og udover Øvregaden. Da han så med ét befandt sig lige ved Munthes hus, blev han formelig forskrækket, og skyndte sig over på den anden side af gaden, hvor han kunde stå i skjul bag lindetrærækken langs rendestenen.

«Nu sidder de der og drikker skåler for hjemkomsten hinnes med fine retter og vine og sølvtøj,» tænkte Sivert, mens han trykket op mod Munthes haveport så over til vinduerne i spisestuen. «Der må sikkert være gjæstebu', siden de spiser så sent og har tændt lys enddå måneskinne' står ret ind i stovven til di.»

Der kom en læredreng forbi, lystig fløjtende. Lyden af hans rappe træsko klang klaprende i den tomme gade.

«Vorherre må vite, ka Du er så glad for.» Sivert vendte n ed et suk hodet efter læredrengen og kjendte sig pludselig så hj ertebedr vet, og så syntes han så synd i gutten, at det formelig værked i ham. «Her va' det, Du kom gående fra lysest perl ren, den dagen, Du faldt like op i farmor og Tippe Tue, d  di skulle i P tholle' og sælge skj rte' hinnes for brændevin.» Gu' bevare en vel, hvor meget lejt der var i verden.

Hvad stod han nu her for? Hvad slags tanker havde han med det? Det var bedst at gå

hjem og lægge sig. Nej, men hvis han bare fik se hende et øjeblik —. Før i tiden sad de så tidt ude på trappebænkene, når de havde spist om kvælden, men det var mest om sommeren —. Bare se hende så vidt, at han fik greje på, om det virkelig var så, at hun var bleven så meget vakrere, eller om han bare havde syntes det iformiddag. — — —

Den knistring skulde han kjende. Ganske rigtig, der gik porten op fra pladsen hos Munthe sine, og — ja så sandelig var det ikke Sine kokketøs, som kom ud med to bøtter i en vassel over skuldrene. Nu havde hun ikke ham til at gå på bispegår'en for sig; nu fik hun sjøl gjøre det. — Så Sine var der endnu. Ja, i sånne fine huser hadde de jo tjenerne længe; det var bare han, som ikke hadde kunnet skikke sig orntlig. End om han gav sig i snak med Sine; hun kunde kanske ha inkvart te fortælle. Jysses, kå hun skjeste ivej i måneskinne' på tesene sine; bøtterne hang snubt og hopped.

Han gik hurtig langs rendestenen under træerne et stykke bagefter Sine, sakked lidt af, da det bar over Vitrsliidsalmenningen og dukked pludselig op ved siden af hende, da de havde passeret det meste af lille Øvregaden og alt kunde se over gjærdet ind på domkirkegården.

«Go' kvæld Sine.»

«Nej kaslag, er det Deg? Ok, ka Du skræmte

meg! Men eg sku' vel sagt I, nu Du er bleven så fin i klærene.»

«Kanskje det,» Sivert lo lidt tvungent. «Nu, kå står det te?»

«D' er med det sam'e det.»

«D'er er nu vel alti' lidt mindre te bestelle, sålænge jomfruen er borte.»

«Er 'kje hun hemkommen idag då? Jo, eg sku tru. Forøvrigt så bler hun ikkje titelert for jomfru nu mere. Kom ikkje der, far!»

«Kå då?»

«Véd I ikkje, at Munthe avenserte te stats-hauptmand ved denne herre borgerkommersen her forleden? Jo då! Med rød fjør i hatten; smuds meg ikkje! Og nu er madammen bleven te frue og Lydia te frøken rimeligvis. — I kvæld er der tilkomst straks, ser det ut for. D' er forde eg er så seint ute og går,» — de var drejet om hjørnet ved latinskolehaven og stod straks efter ved Bispegårdsbrønden.

«Nej, så jom — frøkenen er hemkommen? Eg ska' hejse op for jer, Sine.» Sivert tog den ene bøtten af vasselkrogen. «Då er der vel høgti på Øvregaden?»

«Ja, di greter ikkje.»

«Lang meg den hinn,» Sivert rakte Sine den fyldte bøtten og fik den tomme. «Kom her med vasselen ska' eg bære et stække for Jer,» vedblev han, da begge bøtterne var fulde.

«Kå ve det ta' seg ut for en krambufyr så I?»

«Her er jo ikkje nokke vidare med folk,» svarte Sivert og så sig om i den tomme månelysede gade, hvorpå han hægted bømmerne på krogene og tog vasselen på skuldrene. «Hun har vel vokset seg stor og pen nu, frøkenen Dokkes,» spurgte han så, da de gik afsted ved siden af hinanden.

«Eg ser 'kje nokken forskjøl på hinner. Hun er likeså lysøget og stornæset så før, og så skidt-viktig! Det har hun etter moren.»

«Havde vi nu ikkje havt dette vanne' te slepe på, så sku eg ha bydd Jer ind på en kake nere hos konditteren sine,» sa Sivert og stansed ved enden af Lille Øvregaden.

«I dette antrække! Nej vet I ka, Sivert Jensen, far. Desuten er der lukket nu.»

«Men en an'en gang kanskje. Har I lov på søndag?»

«Ja, hvis der ikkje kommer nokke i vejen.»

«Så kunde vi jo møtes her på hjørne, ka?» Sivert satte bømmerne ned og leverte Sine vasselen.

«Jou. I er nok en go' en!» Sine brød ud i en kåd latter. «Men I kommer ikkje te den rette denne gangen. Elles så seier eg tak, for kaker er eg gla' i.»

«Tosk,» tænkte Sivert, men holdt gode miner og blinked skjælmsk.

«Sei ikkje nokke te Lise stovetøs, for så bler

der bare sladder af det. Go'nat. Gløm ikkje klokken 5 præcis.»

«Go'nat. Tak for hjælpen.»

Da Sivert bøjed om Torvehjørnet og slog ind på Strandgaden, stødte han på en bekjendt af sig, krambodsvenden i kolonialhandelen skrås overfor Virs. Han hed Reiersen og havde det for tiden med at ture om kvældene. Denne aften var han lidt mere fuld end sædvanlig. Han havde set unge Ravn fra Østlandet stryge forbi sig med Drea Frimann i strammeste puds, og da det netop var hende, han havde vært forlovet med, havde han særlig trang til iaften at drikke sig i humør igjen.

«Ikkje nokke sludder,» sa han til Sivert. «Ikvæld ska' vi ha os en todody. Eg spenderer.»

«Det kunde kanskje ikkje være så galt,» tænkte Sivert med en pludselig lyst til at slå sig løs og gjøre noget, han ikkje gjorde hver dag, og så fulgte han med Reiersen. I over to timer sad de i beværtningen nede på Muren og drak todody og øl. Reiersen blev mere og mere taset og sørgmodig, alt som han fortalte om Drea og den rige Ravn, der havde lokket hende fra ham. Lidt efter lidt syntes Sivert, at han havde havt den samme skjæbne som Reiersen. Lydia og han havde vært glad i hinanden, men hende havde de tat og sendt på pension i Hamburg lige for næsen af ham. Det var derfor hun havde havt den minen i formiddags i vognen: Hun havde tænkt på ham hele tiden og havde husket altsammen, hvorfor skulde

hun ellers bli både rod og flou, som hun tydelig var bleven? Nu vented hun naturligvis på, at han skulde gjøre noget for at nærme sig hende.

Da Sivert ud på natten forsigtig og usikker og med ond samvittighed havde lusket sig ind i gadedøren hos Virs, og gennem den lange gang var havnet i sit trange kot med alle dets lugter, og han havde fåt klærene af og lå og rørte i sengen, var der ét, han holdt sig fast ved som til en pæl, der ikke kunde rokkes: Han vilde skrive et brev til Lydia og få Sine til at lægge det op på hendes værelse.

XV.

Konsul Smith var inde hos sin syge hustru på den sædvanlige morgenvisit. Han var nylig kommen hjem fra en forretningsrejse i udlandet og var klædt efter sidste parisermode med nedbrættede snipper og vide bukser, og han saa endnu elegantere og mere soigneret ud, end han plejed.

«Går det fremdeles godt med husjomfruen, Herman? Holder hun trappen proper og ganglygten blank og ren?»

«Ja da,» svarte Smith med et hastigt suk, og rynked et øjeblik brynene. Petra havde nu vært der i huset et halvt år, og hver eneste morgen, både før konsulen rejste og efter hans tilbagekomst, spurgte hans kone om det samme med de samme ord og fik det samme svar. «Som jeg så tidt har sagt,» vedblev konsulen og satte sig ved sengen, «denne gang har vi havt held med os, Lina.»

«Hendes far er drikfældig, siger madam Lind.»

«Ja, desværre,» læsped madam Lind med sin visne, små stemme og stod stille foran konsulen med en støveklud i den ene hånd og en vandkaraffel i den anden. «Men derfor ingen sure

miner, herrens veje ere uransagelige og hans domme usporlige»

Smith drejed sig på stolen, saa han vendte madam Lind ryggen.

«Gå ned og sig til jomfruen, at jeg vil ha chokoladen lidt senere idag, madam Lind. De kan vente nede, til den er færdig.»

«Ja,» nikked madam Lind, og gled lydløst ud.

«Jeg maa forresten afsted nu,» sa Smith og rejste sig.

«Uden at ha snakket det mindste med mig, Herman?»

«Hvem kan snakke med den kjærringen oppe i næsen sin.» Smith rejste sig med en fortrædelig mine og gik mod døren.

«Nu har jeg jo sendt hende ned.»

«Men hun har tat humøret fra mig. Farvel sålænge.»

Idet konsulen lukked døren efter sig, opfanged han et glimt af sin hustrus blik under de sænkede øjenlåg, og da han gik gennem værelserne, var det, som han kjendte dette blik svide sig i nakken. I den store sal med familieportrætterne sagtnedes hans skridt, og så stod han et øjeblik stille. Derpå drejed han sig på hælen og gik tilbage.

«Du, det er sandt, jeg skal hilse Dig fra små Lydia Munthe,» sa han og stilled sig op ved fodenden af sengen. «Ikke være fornærmet nu, Lina-mor,» blev han ved, da hans kone så ret frem for

sig, som om hun ikke havde hørt. Han gik hen og tog den ene af hendes tynde, hvide hænder, som var foldet over brystet. «Det var stygt af mig at bli sær, men jeg er så kjed af den madam Lind, at jeg gjerne kunde slå hende ihjel.»

«Hys Herman. Menneskene skulle på dommens dag gjøre regnskab for hvert utilbørligt ord de have talet. Jeg er bekymret for dig, Herman.»

«Det skal Du ikke, vennen min,» han klappede hendes kind og satte sig. «Vorherre ser paa hjertet og hænger sig ikke i spøg og sligt. Jeg skal hilse Dig fra Lydia Munthe, hører Du.»

«Er hun kommen tilbage, da?»

«Det ser ud til det. Jeg mødte hende kjørende med faren igår nede på Strandgaden. De kom vist lige fra dampskibet.»

«Var hun bleven vakrere?»

«Ja, nej — jo — hun så pen ud, ung og frisk og lyshaaret, men smaletryne havde hun fremdeles. Pigen deres var her imorges og skulde invitere mig til selskab der på søndag. Det er vel for at fejre hjemkomsten.»

Fru Smiths blege kinder blev for et øjeblik svagt røde, og om de smale læber skjald et sælsomt smil.

«Det var da mærkeligt,» sa hun stille hen for sig.

«Hvad er mærkeligt, Linamor?»

«Jo, for jeg drømte så underlig om Dig og Lydia Munthe inat, hende, som jeg aldrig har

tænkt på. Uf, jeg fryser, tag schallet der om skuldrene mine.»

«Hvad drømte Du da?» spurgte Smith, efter at ha gjort som hun sa.

«Det var så fælt, nej ikke fælt, men så alvorligt og højtideligt. Jeg kommer vist til at græde, når jeg skal fortælle det.»

«Så fortæl det ikke, vennen min.»

«Jo, jeg vil alligevel. — For at Du netop skulde nævne hende idag, er som et varsel: Jeg syntes, jeg gik på en kirkegård med mange grave i tætte rækker. Jeg kunde ikke flytte benene ligesom nu, men jeg gik alligevel, gled fremover uden hjælp af føderne. Der var så mørkt, at jeg måtte ta for mig med hænderne, men langt borte så jeg et svagt gult lys, og da jeg kom derhen, hang der en liden lampe ned fra et træ og lyste på en bred grav med tre hvide kors, et stort i midten og to lavere paa siderne. Paa det store stod der: «Her hviler støvet af konsul Herman Daniel Smith med samt sine hustruer,» og saa kom årstal og dato og «fred med dit støv». Og paa det ene lave kors tilvenstre læste jeg: Fru Lydia Berentine Smith, født Munthe. Men paa det andet var der bare malet tre forgyldte sommerfugle og fem bitte små sorte kors, og der lå jeg. Var det ikke mærkeligt?» Fru Smith havde talt med lav, bevæget stemme. Nu førte hun hånden over øjnene og bed i sin underlæbe.

«Jo, at Du kan falde paa at drømme sligt er

nokså mærkeligt,» sa Smith og følte en liden kuldegysning fare sig gennem ryggen.

«Jeg tror på drømme, Herman.»

«Så—a,» sa konsulen og smilte venligt.

«Jeg er vis på, hun blir din anden kone.»

«Den barnungen.»

«Du tænker altså på at gifte Dig igjen?» udbrød fru Smith med en hastig overgang i stemmen.

«Det var også et spørsmål.»

«Du sa bare: Den barnungen.»

«Noget skal en jo sige.»

«Hvis Du ikke havde tænkt paa det, vilde Du sagt: Jeg gifter mig aldrig, men det gjorde Du ikke,» vedblev fru Smith og begyndte at græde.

«Nej men Lina, da.»

«Det er så skrækkeligt at ligge her og vide, at Du vil gifte Dig igjen, og ikke det alene, men endog vide, hvem det er med.»

«Vide, hvem det er med! Lydia Munthe, som jeg aldrig i livet har tænkt på. Hvorfor ikke madam Lind?»

«Aa gud, Herman, at Du kan ha hjærte til det,» hulked fru Smith.

Smith så på sin kone med et medlidende suk og sa ingenting,

«Heder hun Lydia Berentine?» spurgte fru Smith, da hun havde grædt sig færdig.

«Det véd jeg ikke. Jeg har aldrig hørt andet end Lydia.»

«Vil Du være så snil at få vide det til mig.

«Husk det på søndag. Det maa jeg ha greje på, for hvis hun virkelig heder Berentine, så kan Du da se, jeg har vært sanddrømt. Lover Du mig at spørge om det?»

«Ja, gjerne det. — Berentine? Hun heder ikke mere Berentine end jeg gjør.»

«Forresten varer det nok ikke så længe med mig, Herman,» begyndte så fru Smith igjen med mat, våd stemme. «Du skal se Vorherre snart løser op for mig.»

«Ha' nu ikke så sørgelige tanker, Linamor.»

«Langtifra sørgelige Herman. Jeg ønsker det bare, for min egen skyld, jeg har ligget her længe nok til plage for mig selv og andre, og for din skyld Herman. Så er Du fri.»

«Men der er jo ikke spor af grund til at tænke slikt, Lina. Du har det jo som ellers.»

«Spør af grund? Du ønsker altsaa, jeg skal dø — å gud Herman, at Du kan være så'n imod mig,» fru Smith hulked atter.

«Hvad jeg så siger, er det galt.»

«Istedetfor at sige, at jeg må ikke dø, at Du kan ikke holde ud, at jeg dør.»

«Det har jeg jo sagt så tidt, Lina.»

«Ja, hvis nogen i verden er ulykkelig, så er det nok mig,» sukked fru Smith.

Smith rysted hodet med et håbløst blik. Han letted sig halvt i sædet og satte sig igjen.

«Men der er grund til det,» vedblev fru Smith og tørred øjnene. «Jeg kjender det på mig. Der

er så mange indre ting, og så drømmer jeg så meget. Nu kan jeg også mærke, at lamheden strækker sig op imod hjertet. Det slår næsten ikke mere.»

«Har Du ikke sagt det til doktoren?»

«Det nytter så pas. Du véd, hvordan han er. Når det lider lidt, skal vi prøve med en åreladning, hm» — fru Smith talte med vrængende stemme. «Han har ikke det mindste greje på nogen verdens ting.»

«Vi kan jo sende bud efter Harbo.»

«Nej tak, jeg skal ikke ha noget af nogen Harbo. Jo flere kokker, jo værre søl. Så trækker de i benene mine og trykker mig på maven, så jeg er nærved at omkomme af pine, og så er de lige kloge og lar mig ligge der som før.»

«Nej, når Du ikke har tillid til dem, så —»

«Hvor skulde jeg få den ifra? Som her forleden, da jeg havde tat madam Linds mikstur og hun min — det gjør det samme, frue, var alt, hvad han sa.»

«Det har vel vært uskadelige midler da. Der har vi ham.»

Der lød et enkelt slag af en kno på døren, som idetsamme åbnedes, og en tyk mand, meget under middelhøjde, med lyse, strittende bryn, blegrød skaldepande og store, skjægløse kinder traadte ind.

«Nå, ossen står det til idag da frue?» sa han med grødet østlandsk stemme, og satte sig foran

scngen på stolen, hvorfra Smith havde rejst sig. Med den ene hånd støtted han sig på spaserstokken, som var stemmed mod gulvet, og paa hvis sølvknap den grå, bløde filthat hang; den venstre lå på knæet med små, tykke, sprigende fingre. Hans åndedræt var kort og hørligt, og når han talte, kremted kan i et væk.

«Ja god morgen da,» sa Smith og gik.

Han skyndte sig gennem værelserne og trådte ud på gangen. Der stod Petra og vanded nogle høje myrtetræer i grønne træbaljer ved vinduet.

«Ja, de må ha vand hver dag,» sa Smith og kom hen til hende. «Den ene der ser ikke rigtig frisk ud, De må ikke la den dø ud, jomfru.»

«Jeg bytted jord på dem i begyndelsen af maj.»

«Har De fåt svullefinger?» Smith greb Petras hånd og så på den. Pegefingeren var forbunden.

«Jeg kom til at skære mig forleden,» sa Petra, rød og med nedslagne øjne. «Det er ingenting.»

«De ser altid ud, som De er bange for mig.» Smith lo.

«Nej,» sa Petra og blev endnu rødere.

«De kan godt se på mig,» vedblev konsulen. «Sig mig en ting, hvor mange kjærester har De havt? Det er da ikke noget at bli så elendig for. Nu jomfru, hvormange?»

«Jeg har været forlovet én gang,» stammed Petra.

«Ja, var det ikke det, jeg vidste? En gang?»

Jaja, når De ikke vil ud med mere, skal De få slippe. Men så er De jo en erfaren pige,» han missed med øjnene, nærmed sit ansigt tæt til hendes og slap ikke hånden.

Petra så ud, som hun var synkefærdig; hun rørte sig ikke.

«Tror jeg ikke, hjertet Deres slår, så jeg kan høre det,» vedblev Smith småleende. «Få kjende,» han greb hende om livet med den ene hånd og søgte med den anden efter hendes hjerteslag.

Petra gjorde ingen modstand; hun holdt krampagtig fast på vandkanden.

Smith la hendes hode op til sig og bøjede sit ansigt over hendes. «Så, så, så,» sa han. «Ikke skjælv så — Helleduden da.» Han kyssede hende stiltfærdigt på munden et par ganger, og gik nynnende ned over trapperne.

— «Appetitten er god, frue?» fortsatte doktoren sine spørgsmål inde hos fru.

«Er den det?» sa fru Smith med en spydig trækning om Munden, uden at se på ham.

«Ingen opkastelser, hm, ingen ulemper med fordøjelsen, hm, ingen svedninger og ingen kuldegysninger, hm.»

«Ja, det er jo så bra, som det kan være vel,» sa fru Smith.

«Fruen har sovet så godt inat, rigtig så vel-signet,» sa madam Lind, som kom ind med Chokoladen.

«Ser man det», doktoren plired fornøjet bag

brillerne. «Hvem var det, som ikke vilde ha den nye miksturen, hm? Det var jo det, jeg sa, den vilde gjøre underværker.»

Fru smith så på madam Lind, som lo lydløst med hele sit gummiansigt.

«Bare altid være lydig, hm, og ikke ræsonnere, hm,» grynted doktoren tilfreds.

«Jeg har ikke rørt miksturen, doktor. Jeg vilde ikke, for jeg tror ikke paa de miksturene Deres.»

«Nå ja, så meget desto bedre, hm,» sa doktoren uforbløffet. «Naturlig søvn er den bedste.»

«Herrens kraft er mægtig i de svage,» læsped madam Lind. «Han er mykkje be're end alverdens doktorer.»

«Især med Dem til håndtlanger, hm,» snærred Doktoren hen imod madam Lind, og løfted pustende sin tunge krop fra stolen. «Hm, ja, bliv ved med det samme da. Når det lider lidt, kan vi prøve med en åreladning. Adjø.»

Fru Smith lukked øjnene og løfted afværgende hånden, da madam Lind spurgte hende, om hun skulde læse i bønnebogen for hende.

Hun var så træt, så træt. Altid det samme op igjen, måned efter måned, år efter år. Den evindelige madam Lind, som trætted og pinte hende, og som hun dog ikke kunde undvære, fordi det blev endnu værre med en anden. Hun havde jo prøvet så mange i årenes løb. Og så denne græsselige doktoren. Bare hun kunde slippe

for ham, som hun for længe siden havde gjort sig fri for veninders og slægtnings plagefulde besøg. Den eneste, hun ikke kunde nægte at ta imod, var svigermoren. Men hun kom så sjældent, gudskelov, og alligevel altfor, altfor ofte. Nej at dø var det eneste. Ja, tænk, nu var det virkelig kommet til det, at kun gjerne vilde dø, så forfærdeligt som hun før havde syntes, den tanken var. Ja, døden, den alene var befrielsen.

«Så bleg om næbbet, hm, jomfru,» doktoren vaggede på de korte ben og med prust som af et lokomotiv hen til Petra ude på gangen, hvor hun var falden i tanker med vandkanden i hånden. «Hodepine, hm?» Han kneb hende i kinden med pege- og langfingeren, «mat i knæerne, hm; ingen madlyst, hm?» Ved hvert «hm» tog han med fingrene et nyt tag i Petras kind for at få fat på mere og mere af den, og så bed han tænderne sammen, mens han talte.

«Nej,» sa Petra, «der fejler mig ikke noget,» hun søgte forfjamsket at trække kinden fra ham. Han fulgte efter med hånden.

«Ikke det, hm? Ja, så kommer det. Jeg kan se det på Dem, at De har blegfeber. De må få Dem en mand, det er det eneste, som hjælper for blegfeber. Det eneste, som hjælper for blegfeber,» gjentog han langsommere med sammenknebnøje.

«Ta væk de klamme fingrene deres,» Petra gjorde sig fri med et ryk. «Jeg har ikke havt bud

efter Dem,» hun gik hastig forbi ham og sprang ned over trapperne.

«Kom De bare til mig, når blegfeberen indfinder sig, så skal jeg nok kurere 'Dem,» prusted doktoren efter hende og stolpred sig ned over trapperne, idet han forsigtig brugte stokken til støtte i hvert trin.

Om eftermiddagen kom der bud ned på kontoret, om konsulen vilde se op til fruén, før han gik på Logen.

«Nej Herman, madam Lind er her ikke,» sa fru Smith, da hendes mand trådte ind og kasted et undersøgende blik rundt om i værelset, hvor eftermiddagslyset udenfra var stærkt dæmpet af de hvide rullegardiner. «Hun kommer ikke, før jeg ringer.»

«Hvad var det, vennen min? Smith gik hen til sengen.

«Jo ser Du Herman,» begyndte Fru Smith undselig, «jeg vilde bare be dig om ikke at huske på det, jeg sa imorges. Naturligvis er det lidt rart, at en anden skal være din kone og hede mit navn, mens jeg ikke mere er til, men nu har jeg vundet over det, Herman. Jeg har ikke det mindste imod, at Du gifter Dig igjen, tværtimod, jeg glær mig til det på dine vegne.»

«Det er mere, end jeg gjør, Lina. Jeg tænker aldrig pa det.»

«Du må tro, jeg godt kan sætte mig ind i, hvad det har vært for dig Herman, enkemand så

at sige i alle disse mangfoldige årene, din stakker. Du har rigtignok ikke havt for blid en lod, og så god og snil Du altid, uafadelig og altid har været imod mig, og tro, véd jeg. Jeg har skjønnet på det Herman, om jeg end ikke har talt om det.»

«Du snakker om lod, Du, arme Lina min,»
Smiths stemme dirred lidt.

«Sæt Dig ned lidt, Herman. Det er kommet så stærkt over mig nu, netop siden den drømmen. Jeg ser hende gå frisk og sund omkring her, ja Herman, lidt må jeg græde, men det er ikke af sorg —, og virkelig være noget for Dig, og da står det for mig, hvad du må ha savnet, og hvor tålmodig Du har båret det. Å Herman, la mig få lov til at takke Dig en gang for alle.»

Smith la hånden over øjnene og bøjede hodet.

«Det skulde være tilladt at ha to koner i slige tilfælder som vort,» vedblev fru Smidt. «Du skulde straks fåt Lov at gifte Dig, Herman, jeg havde ikke git Dig fred før. Sig mig, Herman, har Du ikke tit vært så'n næsten lidt forarget på mig?»

«På Dig, Lina? Herregud, hvor Du snakker.»

«Ja, det havde vært så menneskeligt. Og så dette, at jeg aldrig vilde dø heller. Du blev ved at være både gift og ugift. Og så tidt, som jeg har vært lej og sær. Jeg skulde skammet mig.»

«Ingen kunde ha båret ulykken penere end Du, Lina.»

«Ikke ulykke, Herman. — Sig kors.»

«Ja ja, kors da.»

«Og véd Du, Herman — ja nu må Du ikke ynke mig —, men jeg vilde ikke ha undværet sygdommen, nej ikke for aldrig det.»

«Å, Lina, Lina,» mumled Smith og fór sig med lommeørklædet over øjnene.

«Jo, for jeg skal sige Dig, Herman, på en vis måde har jeg levet min bedste tid i disse sygdomsårene. Det sa jeg også til pastor Hoff forleden, og han kunde så godt forstå det. Da jeg leved med Dig i verdslighed og tummel, var jeg så fuld af uro og bekymring. Jeg var så frygtelig jaloux, ja tænk, det var jeg, og så led jeg ved tanken om, at min vakkerhed ikke skulde holde sig, og Du bli kjed af mig. Men nu, Herman, nu er alt det for længe siden tat fra mig, og det er sygdommens skyld. Og ikke det alene, men det er næsten, som om jeg slet ikke hører denne verden til. Jeg har fåt så'n fred herinde,» hun foldede hænderne over brystet. «Hvis Du rigtig forstod Dig på det, vilde Du misunde mig, Herman.»

«Du er from og god og elskelig, Lina,» Smith la sit hode let op til hendes bryst.

«Ja, jeg har fundet frem til gud og véd, at min frelser lever, og jeg véd også, at min sjæl skal leve i al evighed. Dette er det kosteligste af alt i verden,» hun strøg blødt sin hånd gennem hans brune, glinsende hår. «Hvis jeg vidste Dig på samme vej, vilde jeg være et fuldkommen

lykkeligt menneske, endda jeg ligger her og skal ligge her til min sidste stund.»

«Jeg tror på gud, Lina, og jeg tror på Dig.»

«Ikke på mig, Herman. Jeg er et skøbeligt, syndefuldt menneske. — Men nu må du gå, Herman, ellers kommer Du forsent på Logen.»

«Vil Du ikke, jeg skal være hjemme hos Dig i aften, snakke med Dig eller læse for Dig, Lina?»

«Ånej da, Herman. Nu skal madam Lind til at gnide mig med de varme uldkludene, så får jeg aftensmaden, og så læser hun aftenbønnen, før jeg lægger mig til ro for natten. Men jeg er så glad, jeg fik sagt Dig dette. Nu er Du ikke mere bitter imod mig?»

«Det var jeg ikke gran af før heller, Lina min.»

«Nej, men nu véd Du, hvordan jeg tænker.»

«Du søde, snille, velsignede menneske,» han kyssede hendes hænder.

Hun slog armene om hans hals og drog hans ansigt ned til sig. «Kys mig,» hviskede hun. «Nej så'n rigtig, så'n som i gamle dage. Tak Herman.»

XVI.

«Så, så, så, ikke skjælve, så — helleduden da,» så tidt hun vilde, hørte Petra disse ord i sine øren, og hun elsked at høre dem.

Så ømt og sagte han havde hvisket, og så varsomt og pent han havde tat på hende. Det var noget andet end de fede smeldkyssene og al den knibingen og kramsingen, kjæresten hendes havde traktért med. Og tænk, ham havde hun vært glad i og sørget på, da han døde. Ja, den gang vidste hun ikke bedre, men nu —.

Hun gik som i en rus med halvt tillukkede øjne, og der lå som et stille skin over hendes ansigt.

Når hun stod for sig selv ved sit arbejde, smilte hun uden at vide det, og når nogen uventet talte til hende, fór hun sammen og skifted farve.

Men nu var der hengået to uger, og konsulen havde ikke talt til hende, når han mødte hende i trappen eller på gangen, og når han skulde gi hende en besked, havde han lukket på kjøkkendøren fra bagstuen og sagt det ind gjennom åbningen.

En underlig mathed begyndte at snige sig over hende. —

— Madam Lind åbnede døren på klem og krog ind i Petras lyse værelse, der var skilt fra køkkenet ved det mellemliggende skabkammer, og havde gammeldags, gulpolerte birketræsmøbler, filérte gardiner for de to høje vinduesfag og hvidt strikkesæppe med duskefrynser over den struttende seng.

«Nej kaslag, sitter hun her.»

Petra hørte ikke. Hun sad i sin søndagskjole oppe ved vinduet og stirrede over den aflange, indhegnede gårdsplads helt bort på toppen af skibsriggerne nede på den stribe af Vågen, der var synlig mellem nogle pakboder.

«Ska' hun ikkje i aftensangen?» vedblev madam Lind og trådte indenfor.

«Ok, er det jer?» sa Petra og drejede sig på stolen. «Eg sad just og tænkte på det. Eg var til højmesse i formiddag. Han præker pent Arentz.»

«Vel mykkje evangelium,» sa madam Lind og kom nærmere. «Loven er vorden vor tuktemester til Kristum, siger Paulus,» hun virrede med hodet og gjemte øjnene i sit folderige smil, «og derfor, først loven og så nåden.»

«Sit jer ner, madam Lind. Nu sover vel fru Jeres?»

«Sover stakker? Å nej, hun sover nok ikkje just, men hun siger altid, når hun har spist: Så madam Lind, nu ska' vi ha middagshvilen vores,

og så tænkte eg idag, at eg vilde smite ner med denne her,» madam Lind viste frem en traktat, som hun havde holdt skjult under sit sorte silkeforklæde. «Kristus din brudgom, o syndige sjæl! En liflig tekst. Eg ligger 'an her på komoden, så har hun 'an te ikvæld, hun kommer hem.»

«Ja,» sa Petra, «det kan være godt at ha nokke te læse i.»

«Eg har osså stukke' en ind på kunselen sit natbord,» vedblev madam Lind og satte sig på kanten af det hårde damaskbetrukne stolesæde ved det andet vindu. «Vi forblindede mennesker er så gjenstridige, at nåden ret så må narres og lures ind på os. Derfor er eg altid ute etter kunselen, men han er en hård nøtter te knække.»

«Men det er vel 'kje meningen Jeres, at konsulen er værre end så mange andre?» spurgte Petra.

«Det va 'kje så vel, havde eg nær sagt, hy, hy, hy,» madam Lind lo med sin lydløse latter og trak mundvigerne helt op til 'ørene. «Jo for des større synder, des nærmere nåden. Nej men verdslig, ser hun, lever etter sit naturlige kjød med rigdom og fornemhed i alle ender. Det er lettere for en kamel at gå igjennem et nåløje, siger frelseren. Men for gud er ingenting umuligt.»

«Ja, det er jo svært fine folk,» sa Petra. «Gamlefruen ser ud så en hel dronning, når hun kommer.»

«Hun sku set hans far da! Parøk, så var flettet i en pisk med sløjfe på og lange, blanke

støvleskafter. De stod stille på gaten og såg etter 'an. Ja Herrens veje ere underlige. Farfaren var en simpel mand, så begyndte med to tomme hænder, sto' sjøl og vejte op og handterte smørstykkene og spegesild i småt på bu'en nere i Muregår'en. Men alting florerte for 'an. Og så har de giftet seg så fint, Smith sine.»

«Eg har undret meg over, at konsulen vil beholde den bu'handelen,» bemerked Petra.

«Han vilde også helst late bli, ska' hun vite, men han tør ikkje, før fruen er død. Du gjør din far imot Herman, siger fruen, når han snakker om te sælle det. Der har din farfar logge grun'en, ska' Gamle-Smith ha sagt på sottesengen sin, og derfor ska' Du holde bu'en i agt og ære etter det eksempele, din far har git Dig. Men kunselen har bare lejelser ut af den bu'en. En vet, kå det går, når alting bler overladt. Nu er det tredje bestyreren han har havt i halvanne år, og han, så er der nu, er nok af same sorten.»

«Vil I ha en kop kaffi, madam Lind?»

«Eg har jo drokke', men kaffi siger eg aldrig nej te. Kaffi er for legemet, ka guds ord er for sjælen.»

«Eg har en bror, så endelig vil te handelen,» Petra var kommen ind igjen med kaffebrøttet, som hun havde stillet på det udslåte gule spillebord midt på langvæggen, og stod nu og skjænked op. «Flyt Jer her bort, madam Lind. Han gnåler altid på, at eg ska spørre konsulen etter plads te

'an i bu'en dernere. Trur I, det går an, madam Lind?»

«Hvis det var meg så hinner, så gjør'e eg det ikkje,» svarte madam Lind og blæste på kaffen, som hun drak af underkoppen. «Nej siger eg te min dotter, når hun vil, eg ska' skaffe hinner indpas her. En ska' aldrig begjære for møkke, men takke for det, så er. Ellers kan folk ble lej af en og ta ifra en det go'e, en har.»

«Det er osså min mening,» sa Petra. «Derfor gjør eg det ikkje.»

«Og desuten, så ligger ikkje kunselen seg i det. Bestyreren står for alting. — Det er vel ikkje stærkt?»

«Nej då!» Petra hadde fyltd to små glas med noget tykt sortbrunt. «Det er bare en liden slump hæggebærlikør, så ble tilovers, då eg fylde på flaskene. Smag madam Lind.»

«Ja hun er flink te sin gjerning,» sa madam Lind og slikked efter likøren om sin indfaldne mund med en bred, tynd tunge. «Det er så, det ska' være altsam'ens, madam Lind, sa fruen, då hun hadde smagt på syltetøjsprøverne, så ble opskikket. Og som fruen siger: syltning og slagting kan en nok forstå seg på, men forstå og forstå er mange slag, det. Slagtesuppen og de fine røgepølsene var hun også så fornødd med.»

«Ja gudskelov for det,» bemerked Petra.

«Det må hun nok sige. Han alene tilkommer æren for, ka vi usle kryp udretter. Ja, hun har

rigtignok havt held med seg. Vet hun, ka fruena sa te kunselen forleden? Du kunde gjerne hilse goddag på husjomfruen, når Du kommer ind, mens hun er her, Herman, for hun er da så pen og manérlig for et tyende te være. Jammen sandten sa hun det ja, hy, hy, hy!»

«Her er mere kaffi,» sa Petra, idet hun greb kanden, rød i kinderne, og fylgte madam Linds kop. Hun hadde brændende lyst til at spørge om, hvad konsulen hadde svart, men kom sig ikke til.

«Hun er bleven så mild og myg fruena i det sidste,» vedblev madam Lind og øste af den brune spølskål tyk flødesnærke op i kaffekoppen. «Hun hadde et stolt sind te trækkes med, og skjødesynden er vanskelig te få bugt med. Men tilsidst kommer frelseren og gjennemsyrrer den bodfærdige sjæl med sin nådes søde safter, og så smelter hjærterne. Som nu med fruena, hy, hy, hy. Ok for en omvæltning, eg har set på hinner! Men vi har osså kjæmpet med herren i bønnen. Forøvrigt, ska' eg sige, ka eg tænker, så trur eg, at fruena er feig.»

«Gu' nå Jer, madam Lind, - Sku fruena falde fra, så ble' her vel mange forandringer i huse'.»

«Så møsser eg pladsen min,» sa madam Lind stille.

«Eg fik vel pakke sammen eg osså då,» mente Petra.

«Koffer det? Han kan jo ikkje gifte seg, før sorgeåre' er omme, og husjomfru sku her vel være

alligevel kanske. Det er anderlissen med meg stakkes kryp.»

«Det er 'kje værddt te sørge for det enddå, madam Lind.»

«Sørge!» Det gav et sæt i madam Lind, og hun vimsed ivrig omkring med de gigtknudede hænder på sit forklæde og på bordkanten. «Trur hun, eg sørger? Eg måtte ikkje ha så go' en far deroppe då, hy, hy, hy. Han har lovt te ta seg af meg og ge meg, ka eg trønger te min dodedag. Og desuten, eg førte det på tale med fruen forgangen, og då sa hun te meg: Vær rolig madam Lind, I ska' ikkje komme te stå på en bar bakke, sa hun. Det har eg afgjort med min mand. Ok ja, ser til himmelens fugle, de så ikke, spinde ikke, og jeg siger eder —»

Petra hørte ikke efter. Hun kjendte sig så underlig urolig, og hun sad og strøg med tommel- og pegefingern fast op og ned ad flasken med solbærlikøren, medens hun med lidt nedtrukne mundviger så ret frem for sig. Madam Lind blev imidlertid ved med at citere bibelsprog og snakke løs om den himmelske fader og herrns forsorg og liljerne på marken.

«Den udløste sjæl hopper og danser, kan eg gjerne sige, og forlyster seg uafadelig,» summed det for Petras øren, «hy, hy, hy.» Madam Lind havde rejst sig og flyttet stolen fra bordet tilbage til vinduet.

«Ja I har det godt, I madam Lind,» sa Petra vågnende og rysted beundrende hodet.

«Godt, hy, hy, hy,» og så fik hun atter en lekse om det samme. «Men nu får eg op igjen. Tak for traktement og god omgjængelse. Skyndt seg nu i aftensangen,» madam Lind nikked og smutted ud.

— — Å, det hasted vel ikke. Tidsnok når hun kom, til han gik på stolen. Petra satte sammen på kaffebrøttet langsomt og med en fraværende mine. Så glemte hun, hvad hun vilde, og faldt i tanker med hænderne om kaffebrøtets kanter.

«Hilse goddag på husjomfruen» — him —, hilse goddag på husjomfruen. — ja det var vel ikke noget at få ondt for brystet af. Hun var jo husjomfru, og det var jo netop pent af fruen. — «Husjomfruen er jo et menneske, hun og, om hun også bare er et tyende.» — Uf, hvor fruen vist var hoffærdig, hoffærdig i sin inderste sjælerod. Den forandringen, madam Lind havde snakket om, var vist så som så. Men så havde hun vel vært endda værre før da. Petra slap brøttet, gikk lidt omkring i stuen og satte sig så på stolen foran sengen.

«Han kan jo ikkje gifte sig, før sørgeåre' er omme.» — Det var liksom madam Linds stemme læsped de ord ind i øret på hende. Hun blev siddende ubevægelig; hænderne lå ovenpå hinanden i det kornblå thibets kjøleskjørt, der i bløde folder

faldt ned over knæerne og ved siderne. Så mange slags tanker strøg igjennem hende, uvedkommende, ligegyldige, og ganske usammenhængende. Så med ét sad hun og røkked med hodet og sang indvendig med fast sammenklemte læber:

Jeg eder nu vil fortælle,
Om en købmandssøn så rig,
Som var inden de Rotterdamske pæle,
Dengang han troloved sig. ■

I hans faders hus hun tjente,
Tjente der for kost og løn,
Dengang han sit sind henvendte
Til den jomfru så dyderig og skøn.

Du er den dejligste foran mit øje,
Jeg tilbyder dig kjærlighed sød,
Den kan ene mit hjærte fornøje,
Jeg skal være dig tro til min død.

Var det 3 den slog? Petra så bort på det gamle væguhr med blylodder og messingkjæder nede ved ovnen. Ja, så blev det forsent at gå i aftensangen, og det gjorde vel heller ikke noget for én gangs skyld.

Nej, det var var hun fast besluttet på: Ikke for aldrig det vilde hun spørge om plads til Peder. Konsulen skulde kanske tro, at hun vilde gjøre sig kjendt og nytte på, fordi om han —. Hun skulde vise, at en anden også kunde ha opdragelse. Ikke være forre sig, det var simpelt. Netop nu skulde

hun holde sig tilbage; havde det vært anderledes, så —. Da kunde hun heller la et ord falde om Peder inde i kramboden hos Virs, når hun kom der en dag. Den Sivert Jensen, som stod der, var jo altid så snaksom og forekommende — tosken, han gjorde sig formelig til for hende —, og den krambodgutten, de havde, vilde de vist helst være kvit, kunde hun forstå. Men det var ikke værdt at sige noget til Peder om det endnu.

Uf disse søndagene, når hun havde lov! Var det ikke for skams skyld, vilde hun helst bedt sig fri for at være fri. Formiddagen gik endda an; da var der hyggeligt i kirken, så mange fine, pynkede folk og så'n pen salmesang. Men disse eftermiddagene, som aldrig fik ende. Hun vidste ikke, hvor hun skulde gjøre af sig selv. Hjem i Vaskerelvssmuget var der ingen hygge med at komme; det blev altid bare til kjækkel med Drea og til at se sig lej på alt ustellet. Og i kirken var det så dødt og kjedeligt. Det var mest simple folk, som kom til aftensangen, og så var det altid de dårligste præsterne.

Monstro om konsulen var i kontoret nu eller oppe hos fruen? Eller kanskje han sad ovenpå på bagsalen, hvor han havde sine pibegrejer og gamle ungarlemøbler. Der var lunt og hyggeligt deroppe; ikke saa fint som på fremsalene, men så'n, at en fik lyst til at bo der. Især når det var tusmørke, og det durred i ovnen, og lyset faldt ud gjennom spjældet og dansed på gang-

tepperne, som lå i kors over gulvet, og døren til soveværelset stod åben, så en kunde se den nydelige himmelsengen midt på langvæggen. «Jeg vil be Dem om, at De selv tørrer støvet oppe hos mig,» havde konsulen sagt, «for jeg finder aldrig tingene på sin plads efter pigerne.» Ja, hun stod vel anskreven, det var godt at mærke, og de kunde også være tjent med hende. Det var hun vis på, konsulen vilde syntes, selv om han ikke havde vært så'n imod hende.

Nej, nu fik hun se til at ha sig lidt ud —, kige ind om døren til dem i Vaskerelvssmuget alligevel. Det så så underligt ud at sidde inde hele tiden, og så gik jo den stunden.

Ikke fremvejen, tænkte Petra, mens hun langsomt og omhyggeligt tog overtøjet på, for hvis konsulen netop kom gående i trappen. «Bagvejen er jo for os tjenere, og så kan Du gå Muren og Engen og slippe for at komme forbi kontorvinduerne, hvis om han skulde stå der med hænderne på ryggen og se ud på gaden.» Hun trak trådhandskerne på og tog paraplyen. Det regned rigtignok ikke, men det var så godt at ha noget i hænderne, og så vidste en jo aldrig, hvad vejr det kunde bli'.

Tro, om Stine skulde ha låst porten. Så gik hun ligegodt fremvejen for ikke at hefte sig. Hun keg gennem vinduet ud på gårdspladsen. Nej, på vid væg. Det var i grunden uforsvarligt at la porten stå slig åben om dagene.

Så fik det bære til da. Hun åbned sagte døren og gik næsten listende gennem skabkammeret ud i det store, lysmalte køkken, som skinned af messing og kobbertøj. Der lå Stine kokkepige med de korslagte arme ud over køkkenbordet foran vinduet og glode dvask over den rødstribede halvgardin. Petra skotted til hendes brede bagside og syntes, det var kjedeligt, at hun skulde forbi køkkenbordet, for så blev hun nødt til at sige farvel til hende, men i det samme mærked hun, at fødderne hendes tog den modsatte retning, og straks efter gik hun igjennem den mørke spise-stue, hvor stolene stod opstillet i rækker langs væggene, og det lange bord midt på gulvet. Det var dog mærkeligt, at en kunde se på alting, at det var søndag. På stolene og bordene og væggene og gulvet, ja selv på ovnen kunde en se det. Det stod altsammen og småsov af kjedsomhed. Ude i gangen også, så dødt og øde med de lukkede døre og den blanke lygten, som hang så stille deroppe i taget. Og trappen også, ja, så den nu ikke anderledes ud end om hverdagen? Så blæst og smal og liksom døvstum.

Der kom nogen på gangen ovenpå. Petra fór sammen og skyndte sig mod gadedøren, mens hun bag sig hørte konsulens velkendte skridt i trappen.

«Det var godt, jeg kom, før De gik, jomfru. jeg vilde gjerne snakke lidt med Dem.»

Petra stod stille med hånden på dørtaget, halvt bortvendt.

«Kom ind her et øjeblik,» konsulen lukked op døren til kontoret.

«Hvad var det?» sa Petra. Hun følte, som om hun ikke kunde flytte fødderne.

«Har De så'nt hastværk?» Konsulen gik tæt hen til hende.

«Tror De, jeg vil bide Dem kanske?» vedblev konsulen og betragtede hende med et smil, som gjorde Petra så forunderlig skamfuld. «Sig mig, synes De virkelig, jeg er så'n en bussemand? Svar nu da.»

»Nej,» hviskede Petra, mens hun kæmpede med gråden.

«Det var bare det, jeg vilde be Dem om, at De skulde få lagt lidt i ovnen oppe hos mig i aften. Jeg synes, det begynder at bli kjøligt om kvældene, skjøndt vejret jo holder sig mærkelig mildt.»

«I soveværelset?» spurgte Petra med øjnene fæstet på dørmatten.

«Nej, i det andet, men lad døren stå åben til soveværelset. At sige, hvis De er hjemme til den tid.»

«Jeg kan komme, når konsulen vil.»

«Langtifra! Jeg skal ud i aften. Klokkeren er tidsnok. Ja, så ser jeg Dem kanske, før De lægger Dem,» konsulen nikkede og gik ind i kontoret.

«Så ser jeg Dem kanske, før De lægger Dem,»

blev Petra ved at gjentage for sig selv hele vejen. Hun vidste ikke af sig, før hun var kommen ned i Vaskerelvssmuget og hørte en glad stemme sige: «Det var kjækt Du kom, Petra, eg har ventet så på Deg.» Hun standsed med et sæt og så Peder i sine usle søndagsklær sidde på et lavt stentrappe-trin lige foran sig.

«Er det Deg, Pedermann,» sa hun åndsfraværende. «Eg vilde ta meg en tur ner te Dokker.»

«Har Du spurt kunselen?» Peder rakte hodet langt frem og stirred på søsteren med et spændt blik.

«Nej, for det nytter ikkje nokke, Peder far. Konsulen har ikkje det ringeste med det, og der er heller ingen plads ledig nu.»

Peder blev lang i ansigtet og hodet trak sig sagtelig tilbage.

«Kå kan Du vite det, når du ikkje har spurt,» kom det så forsagt med lidt dirren i stemmen.

«Jo, for eg har hørt mig for om det. Slå Du Deg bare te ro der Du er. Kan Du ble en go' skomager, så —»

«Og enddå Du sa det te Marius, hå, hå, hå!» Peder brast ud i hikstende gråd. «Sidst Du var heme, då du skjændte på 'an, fordi han ikke vilde gå det æren'e, så eg gik, hå, hå, hå!»

«Ska' det være en gut på snart 16 år! Skjemmest Du ikkje? Eg vilde jo også gjerne, men eg kan jo ikkje hekse, Pedermann.»

«Ja ja, så kan det være det sam'e.» Peder tørred sig i ansigtet med sit altfor korte trøjeærme

og nikkede truende med hodet. «Saa drikker eg meg fuld i kvæld eg.»

«Kå siger Du gut!» Petra trådte ham et skridt nærmere.

«Det er eg nødt te, ska eg kunne bestå. Se på disse søndagsklærene, hul på boksen både fremme og bag. Men skidt, la bare gå, hej konferallera, hej konferallera!» Peder stak hænderne i bukselommerne og gik syngende med hop efter takten nedover smuget.

«Vent lidt Peder!»

«Eg har 'kje ti'er!» råbte Peder tilbage. «Eg ska' hen etter Reiersen. Hej konferallera!»

«Det er da også forgalt, at den Drea ikke kan lappe klærene hans. Alting går på ska'e. Alting. — Reiersen? Det er vel Drea, han vil ha fat i.»

Petra var nået til huset, hvor faren bodde. Idet hun gik forbi madam Holms fremstuvinduer, der var så lave, at et barn udenfra kunde overse hele værelset, keg hun uvilkårlig derind, og så madam Holms nakkeknude med de små musefletninger og hendes grå kords kjoleryg mellem gardinerne bag de blomstrende potteplanter. Hvorledes var det, hun sad madam Holm, tænkte hun, da hun var kommen ind i den lille gang, så underlig højt oppe i vinduet, og så lå der noget lyst tværs over skuldrene hendes.

«Jo her ser ud,» Petra trådte fra gangen ind i kjøkkenet, hvor gulvet var uvasket, og gruen og kjøkkenbordet fuld af sod og skidne kjørler. Døren

til bagstueen stod på klem, og ud derfra trængte en snøftende lyd. Petra keg ind.

Ved vinduet sad Drea i skjørt og trøje helt foroverbøjet og græd med hånden for ansigtet. De højt optrukne knæ var lagt i kors, og den ene albu var støttet i fanget. Nedad ryggen hang en vældig, halvt opløst flettepisk.

«Sitter Du og greter idag, sa Petra», idet hun trådte ind og stilled sig op foran søsteren.

Drea løfted hurtig sit forgrædte ansigt og så forfjamsket på hende. Så før hun op af stolen og gav sig til at sno flettepiskan sammen til en top i nakken.

«Du er vel då ikkje kommen i uløkke med Ravn, Drea?»

«Ja, det er vel det, Dokker venter på, men Dokker ska få en lang næse allesam'en.»

«Gu' ge, det var så vel; ingen sku' ble gla'ere end så meg.» Petra måtte formelig gjøre sig umage for ikke at høres altfor venlig i stemmen. Hun var så mild og snil idag, at hun ikke kunde bli sint, hvad så Drea sa; det kjendte hun på sig.

«Vi er jo bare os to søstre,» vedblev Petra, da Drea intet svarte, «og om vi også har kjæklet og vært uvenner tidt —. Du er alt for uvorren med rygte dit Drea. Før en véd ord af det, er en mærket for livstid.»

«Ja skidt for det,» Drea kasted med nakken, og så kom der nogle trækninger om munden, der gjorde læberne tyndere og liksom slog rynker på

dem. «Sålænge eg gaar her heme — Du kan sagtens, så har det så godt,» hun tørred sig i øjnene med trøjesnippen.

«Hvis Du tog Deg lidt af det, Drea, Her er nok af arbej', sku' eg mene.»

«Ja hvis far var anderlissen, og vi havde om ikkje mere end te det allernødtørftigste, men en så'n så han! Nu har han osså tokke seg te at tøjse med madam Holm derinde. Ka ska' der ble af en, så går og stamper og roter i sligt nokke.»

«Ka siger Du, madam Holm!» og så stod det med ét klart for Petra, at det var farens lyse, flækkede frakkeærme, som havde ligget over madam Holms skuldre, og at denne havde siddet på fanget hans.

«Ja, just hinner! Eg lovte her forleden, at eg sku klage 'an for Deg, men han bare bandte.»

«Det var da græsseligt te høre,» mumled Petra.

Det gik med kjøkkendøren, og straks efter kom Frimann ind i stuen. Han vaggde over gulvet med de fede, blødt krummede fingre nede ved knæerne og sa muggent til Petra: «Du ute og går.» Sa trak han ud skuffen i klaffebordet, fandt frem en rest af en tobakskardus og gik igjen.

«Kå folkelig han såg ut idag,» sa Petra i en forundret tone.

«Ja, har han ikkje kjøbt seg en snip, så eg må stryge te 'an kver lørdagskvæld då?»

«Du ska' se, di ska gifte seg,» udbrød Petra.

«Ha, ha, ha!» lo Drea. «Gu' ge, det var så vel; hun kjener jo go'e penger og ejer huse' frit.»

«Eg sku' be Deg komme ind te madam Holm, før Du går.» Det var Frimann, som talte. Han var kommen ind igjen, og gik nu hen og åbned alkovedøren og vælted sig ind på sengen.

Da Petra en stund efter havde vært inde hos madam Holm, passed Drea hende op i gangen og fulgtes med hende et stykke ned over gaden.

«Jo då», sa Petra. «Det var, så eg tænkte; di ska' gifte seg.»

Drea standsed og så på søsteren med måbende ansigt.

«Hun snakke så pent og fornuftigt,» vedblev Petra. «Hun vilde ta seg af guttene og holde far fra drikkingen og sitte dør i væggen mellem begge stuerne og ha den ene på stas. Hun syntes, det sku være godt at ha nokken te hygge for, og hun gjør'e det ikkje for sin egen skyld, men for te hjelpe på di stakkerne.»

«Isjh,» sa Drea. »Folk så går på gravens rand, det er utidigt.»

«Det skiller jo ikkje os. La' di bare domle, så di sjøl vil. Men en ting sa hun: Du sku væk.»

«Ja, hun kan være rolig,» mumled Drea.»

«Så kan Du jo ta Deg ut og tjene.»

«Ja, så kan der ble skik på meg og. Du må tro, eg tidt har spekulert på det, for eg har mine alvorstogter eg osså, men så længe det var, så det var —»

«Eg er mest gla' for guttene,» vedblev Petra.
«Kålissen skikker Peder seg om Dagene?»

«Han skikker seg så, at meisteren retnu jager 'an. Når han kommer om kvællen, hiver han fangskinde' af seg og løper på dør, og så er han ikkje te få vågen om morningen. Det er Reiersen, så forfører 'an. Han går her og lusker etter 'an, og så skikker han 'an ind og ber meg komme ut, der er nokken, så vil snakke med meg.»

«Ja, det var galt, Du slo' op med Reiersen, Det har eg alltid sagt.»

«Der er én te ifølge med 'an, en så står i krambu' hos Virs nere paa strandgaten, en stor, lang prylert.»

«Gamle voksne mennesker — Ka de vel med sånt et guttebarn,» sa Petra. «Men nu får eg gå. Farvel.»

«Farvel,» nikked Drea. «Eg lukker på døren te madam Holm og siger kipelam ind te hinner. Eg gjør det.»

XVII.

Klokken var $\frac{1}{2}$ 1 om natten. I konsulens soveværelse brændte to talglys, og ind gennem den åbne dør til det andet værelse faldt en smal, gul lysstribe. Midt i lysstriben stod Smith og knytted silkesnoren om den brogede vatslåbrok. Han var rød i ansigtet, hodet luded lidt, og om munden lå et forlegent smil. Bag ham lød der en sagte hulken.

«Bær Dem nu ikke, som om De var en forført uskyldighed,» sa konsulen i en venlig-spotkende tone og vendte sig om mod sofaen borte på langvæggen, som lå i mørke.

Da han havde sagt dette, hørte hulkingen op, og i mørket blev synlig omridsene af noget endnu mørkere, som bevægede sig henover gulvet.

«Gå nu stille i trappen, så den helligånd ikke hører Dem,» vedblev konsulen, «hun har ører som en los, den gamle odderen.»

«Hys, hys, hys, jomfru Frimann. Luk døren forsigtig.»

Da Petra var kommen udenfor, trak hun skoene af og gik med dem i hånden stille og langsomt

ned over trapperne. Hvergang trinene knirkede under hendes fødder, standsede hun og trykkede hånden mod hjertet. Så'n en strækning hun havde for sig, trapper og ganger og spisestuen og køkkenet og skabkammeret — og famle sig frem, vogte sig for at rende på. Uf, det var en fæl tur.

Så gudskelov, endelig var hun inde hos sig selv igjen. Du store tid! Der stod lyset og brændte efter hende. Om nu madam Lind havde havt et ærind ned i skabkammeret efter lærrestykker eller noget, og havde stukket hodet ind for at se, om hun var vågen, og fundet sengen tom. «Gud trøste og hjælpe mig,» mumlede Petra og satte sig, stivt som om hun gjorde det i søvne, på en stol tæt ved døren. Hvad så konsulen vilde sige til hendes skjodesløshed. — — —

— — Som om De var en forført uskyldighed. Petras læber bevægede sig sagte, mens hun sad der ret op og ned på stolen med dødt ansigt og så ned på de lukkede hænder, som lå løst over knæerne. Han trode altså —. Ja, naturligvis trode han det. Det var det, han mente, da han snakke om hendes kjærester og sa, at hun var en erfaren pige. Det var altså på den måden, han brydde sig om hende, bare det, han vilde hende. Og hun, som havde havt så ganske andre tanker, havde syntes, hun liksom var i kirken om dagene og havde følt sig som en dronning ved siden af Drea nede i Vaskerelvssmuget idag, havde vært

så glad, at hun ikke kunde andet end være snillere mod hende, den stakkeren, som ikke havde and't end at løbe med Ravn. — Og nu, hvad var der nu blet af dronningdommen hendes?

«Til at størte et fruentimær i uløkke, holder de sig aldrig for fine» — — Ja, madam Holm, hun vidste besked, hun. Nu kom de for hende de ordene, dengang agted hun ikke på dem.

Hun havde jo også vært gal. Han var jo en gift mand, og så fin og fornem mod hende, og hvis han havde ment noget orntligt, havde han naturligvis ventet, til han blev enkemand, eller ialtfald ikke begyndt på en så'n måde. Ja, hun havde vært gal, forblindet, rent ud forgjort. Det var hendes egen skyld altsammen. Havde hun tat det anderledes, så kunde ingen vide —. Men nu havde jo konsulen måttet tro, at hun straks stod færdig —. Bare rakt fingeren ud — hun parat. Ingen skræk for synden, ingen vising vintervejen, ikke et gran af blufærdighed engang, ikke før nu inat med det samme hun mærked, hvad han vilde, men da var det forsent.

Nej, hun var kommen ind i noget rent forkjert, det så hun nu, og det var bare den visen om den Rotterdamske kjøbmandssønnen, som var skyld i det — — —. «Men han skal, han skal få vide, at jeg ikke har vært en så'n en.» Der kom trækninger i Petras ansigt; den forstenede mine opløstes i et udtryk af dirrende smerte, og øjnene fyldtes med tårer. «Han skal ikke trække på

mig bagefter —. Tro, at jeg skabte mig til —. Å, at han havde hjærte til at sige det og med den stemmen, som om det hele var kommers —. Hun rokked sagte på stolen, og en klagende murren trængte ud over hændes læber.

«Petra, er Du oppe Petra!» råbtes der tydelig etsteds fra. Hun fôr op og så sig forvildet om.

«D'er meg, Peder. Gløt på vindøge dit; eg står herute!»

Petra tog sig til hodet og blev rådvild stående.

«Petra, Petra då!» lød det igjen derude fra.

Petra listed hurtig over gulvet, løfted rullegardinet, åbned et vindue og keg ud på gårdspladsen, der lyste grålig i det disede maaneskin.

«D'er bare meg, Peder. Ser Du meg ikkje?»

Jo nu så hun ham. Han stod et par alen fra vinduet med oprakt hode og hænderne i bukse-lommerne, og Petra syntes, han vagged på benene.

«Hys med Deg, gut!» sa hun barsk. «K'e' så er tids?»

«Eg sku bare be Deg komme ut lidt,» sa Peder med tykt mæle.

«Er Du bleven tussete gut! Kem sku Du be meg ifra?»

«D'er Reiersen og Jensen hos Virs sine. De vil ha Deg ut en tur i måneskinne'. Slå seg løs, jomfru Frimann.»

«Vil Du la bli' at skrige så højt!»

«Du ska få båte bokøl og portvin! Vi har

med os, og Jensen er så forlivi i Deg. Slå seg løs, jomfru Frimann.»

«Vil Du ha Deg afste' på øgeblikke', gut! Kälissen er Du indkommen?»

«Klyvve over, vet eg. Her er gutten sin!» Peder rev hånden op af bukselommen og smeldte med fingrene. «Du kan då ikkje la folk stå te nar for Deg. Di venter ute pa Muren. Det sku bare være Drea.»

«Eg roper på vægteren,» Petra trued ud gjennem vinduet. «Ut med Deg sam'e vejen, Du er kommen! Vægteren, er 'kje langt vække.»

«Nu Peder Frimann far, kå bler Du af?» råbtes der ind over plankeværket.

«Hun vil ikkje, sejer hun. Hun er så male-sjøsok, så det står etter!»

Petra drejed sig hurtig bort fra vinduet, og sprang på strømpelæsten, som hun var, ilsomt gjennem skabkammeret og kjøkkenet ud på gårdspladsen. Hun kom bag på Peder, der fremdeles stod med hodet rakt op mod hendes vindu og råbte, at kun skulde slå sig løs. Uden at sige noget greb hun ham i skulderen med et fast tag og drog ham over gårdspladsen hen i hjørnet til porten, der var lukket med en jernkrog.

«Takken for pladsen, Du lovte meg hos kun-selen,» jamsed Peder, mens han svagt stritted imod. «Sa Dokker plads hos kunselen? Jaggu sa eg det.»

«Nu understår Du Deg ikkje te gjøre mere natallarm,» sa Perra befalende og stødte Peder ud

gjennem porten, som hun holdt halvåben. Hun smald porten til, lukked krogen på og drejed nøglen rundt,

«Ka slag, er Du ikkje metere¹ kar? Og Du vil by Deg frem te krabugut?»

«For et råt mål,» tænkte Petra, som stod lidt og lytted. «Det er godt te høre, ka han er kommen af.»

«Kem va', så hev Deg ut?» Det var Reier-sens stemme.

«Eg vet ikkje.»

«Kanske det var Nissen, ha, ha, ha!»

«Eg kun 'kje se det, for det tok meg baken-ifra, men det var stærkt i armen.»

Petra måtte næsten smile. Gudskelov, der tutled de sig.

Den Peder osså! Å ja, alting var ligt. Hvor skulde han blet anderledes fra —. Petra var igjen på sit værelse. Bedst at slukke lyset, så han kunde tro, hun sov, om han skulde komme igjen. — Jensen forlibt i hende —? Det gjøs i Petra af væmmelse ved den tanke, så'n en fjåk og smørbli' kraburotte —. Titte bli —.

Hun begyndte at klæ sig af i mørket, og så kom det væltende over hende igjen, det, som var foregået oppe hos konsulen. Ja, han fik tro om hende og betragte hende for, hvad han vilde, det fik være den skam, det var —, hendes hjærte var

¹ Flinkere.

lige fuldt af kærlighed til ham. Om hun så skulde være foragtet som den låkeste af alle, — vinked han, så kom hun. Alt kunde hun bære for hans skyld, alt undtagen det, at han tog hende for en så'n en. Han skulde vide, at hun aldrig før —, at han var den første og eneste, og hun vilde sige til ham, at hun ikke var sint på ham for det, at hun just var stolt af, at han var den eneste. Bare han ikke blev kjed af hende og lod hende gå for den, hun var, og ikke så til hende, for så fik hun tæring af sorg. Lidt, bare lite gran måtte han bry sig om hende —. Ja, om hun så skulde tigge ham på sine knæ om det. Men de sa jo, at når en mand fik sin vilje, havde de nok af en, og han var straks bleven så kold og fremmed. Da han havde trukket hende ned til sig på sofaen og slået slåbrokken om hende, havde han sagt Du og Petra, men så bagefter, Di og jomfru Frimann.

Petra krøb op i sengen og gjemte sig under dynen. Hun kneb øjnene fast i og vilde sove, men det lykkedes ikke. Brystet hævdes hvert øjeblik af betrængte suk, og hun vendte sig i sengen så hæftig, at den knaged.

Pludselig sad hun oprejst og lytted. Var det ikke? Jo, det var konsulens skridt på gangtæppet ovenpå. Frem og tilbage, frem og tilbage. Hun havde længe hørt denne sagte, knirkende lyd uden at tænke på, hvad det var. Så sov heller ikke han —. Gud evig velsigne ham! Petra følte som

en varm bølge igjennem sig. Så var han kanske lidt lej han ogsaa, og havde alvorlige tanker. Så, nu blev det slut — ja, engang måtte han vel gå til ro, han ogsaa.

Petra la sig tilbage på puden og foldede hænderne over brystet, men straks efter lettede hun nakken ganske lidt og holdt åndedrættet tilbage. Hvad var det for noget? Knirkede det ikke i trappen, og nu med en dør? Å, så susende stille det var. Jo sandelig, der hørte hun døren fra spisestuen til køkkenet, den peb i det ene hængsel. Bare hjertet hendes ikke vilde banke så højt; det overdøved lyden, hun lyttede efter. Der var det i skabkammeret, hans skridt, hans skridt! Hun vilde hørt og kjendt dem, om hun havde ligget i sin kiste under jorden. Det gjorde ondt i nakken at holde hodet oppe fra puden, men hun vilde ikke røre sig — og så slog det inde i ørene: dom, dom, — bare dreje øjnene ganske sagte hen imod døren. Der gik den op —. Å gud fader i himmelen, så høj og rank og stille han stod der i mørket på tærskelen og hviskede hen til sengen.

«Er der nogen,» stræved Petra med at sige, men der kom ingen lyd. Noget sad og tikked i svælget og liksom fyldte det.

«Er De vågen, jomfru?» Å, herregud, den frygtagtige røsten, jubled det inde i Petra.

«Ja. Er det konsulen?»

Han lukkede døren sagte og kom helt hen til sengen. «Jeg vækkede Dem vel ikke?» hviskede han.

«Nej, jeg var ikke sovnet,» svarte Petra og lod nakken sagte falde ned på puden.

«De var så besynderlig, da De gik,» sa konsulen. «Jeg likte det ikke.»

«Ja,» svarte Petra, «jeg var lidt ude af det.»

«Havde jeg vidst, det vilde gjøre så'n indtryk på Dem, så gud bevare mig vel.»

«Kan De ikke sige Du til mig,» bad Petra.

«Nej, for det forsikrer jeg Dem om —. Sig mig —. Ja, som sagt, jeg er meget lej for det. Nej, begynd nu ikke at græde igjen da.»

«De må ta det fornuftigt,» vedblev konsulen og strøg Petra over ansigtet. «Gjort gjerning står ikke til at ændre.»

«Det er ikke derfor,» hvisked Petra gjennom gråden. «Men det krænker mig, at De kunde tro — Jeg har aldrig vært så'n før.»

«Nej, det er just det gale ved tingen. Havde jeg anet —. Men vær nu ikke sint for det.»

«Det er jeg heller ikkje. Men kan De ikkje sige Du til mig?»

«Jo, Petra. Stakkels små Petra. Jeg har så ondt af Dig, og jeg bebrejder mig —, men ta det nu med tål. Jeg skal være snil med Dig.» Han bøjed sig ned, kyssed hende fast på kinden og gik.

XVIII.

«Gå op te konen min og sig, hun kan sitte grøten på åmen så længe,» sa Virs en aften i februar til Sivert, da denne havde sat lugerne for vinduerne, og alting var færdig til at lukke. «Eg har nokke regnskab te gjøre op.» Virs tændte et lys, slukte oljelampen i taget og satte sig på krakken foran pulten.

Sivert gik ovenpå og afleverte beskeden. Han stod borte ved døren og så ned i gulvet, mens han talte med flou, lav stemme. Madamen nikked og spurgte, om Sivert ikke vilde spise med det samme. Om Virs ikke havde tid, behøved jo ikke han at vente.

«Jo tak, madam, men eg har ingen matløst ikvæld.»

«I ska' nu vel ikkje på komers igjen, Sivert Jensen, far?»

«Ok nej, det være langtifra,» sa Sivert og sukked.

«Gu ge, det var så vel, at I havde fåt nok af det,» formante madamen. «På den måten blir det bare til uløkke for Jer.»

«Ja, eg vet det nok, madam.»

«Kem er, så har forført Jer? Sei det te meg.»

«Ingen har forført meg, madam Virs. Eg har den naturen hos meg sjøl.»

«Det får I meg aldrig te tru -- eg, så har set på Jer i disse to årene. Men dette går ikkje vejen. Det må 'kje hende seg engang te, at Virs kommer ner klokken $\frac{1}{2}$ 9 om morningen og finder krambu'gutten sittenes i trappen og Jer sovenes i sengen. Det var nu også stygt af Peder, at han ikkje hadde vækket Jer. Hadde det enddå vorre Mass, men Peder, så er så forre seg.»

«Han hadde ikkje vært go' te få meg våken, sa 'an.»

«Ja er det ikkje for galt! Der kan I se, for et levnet I fører. Det var rimeli', at Virs ble' forarget.»

«Ja det ska' være vist,» sukked Sivert.

«Men herregud mann — I er jo sjøl herre over, ka I gjør. I kan jo bare late bli te gå ut, vet eg.»

«Ja,» sa Sivert og rysted samtykkende hodet. «Eg har sagt det sam'e te meg sjøl, men det hjelper ikkje nokke.»

«Å, hvis der bare er alvor i det så. Det var då stor synd for Jer, om det sku gå galt, ja, for eg har fått så'n godhed for Jer, vi er jo barnløse folk.»

«Netop derfor kan eg ikkje komme meg te, at — —. Han sa imorges Virs, at nu sku det

ble slut —.» Siverts ord tabte sig i en uhorlig mumlen.

«Det beror utelukkenes på Jer sjøl, Sivert Jensen, far. Ingen er villi'ere end så Virs. Det er jo dette sørgeli'e med denne foteska'en min. Ellers havde vi ikkje behøvd nokken. Men skik I Jer bare orntlig, far, Alt ska ble glømt, sopt og vække, tru I meg.»

«Eg seier tak, madam. Eg seier så sandt er, at eg aldrig kan fuldtakke hverken Jer eller Virs.»

«Gå nu ner og lig Jer, og tænk et alvorsord over, ka eg har sagt. Eg mener Jer det så vel, så.»

Tænke et alvorsord, mumled Sivert, da han var kommen ned til sig selv. Nej, det fik være til en anden gang; ikvæld var han altfor låk. Bare få lægge sig; ikke tænde lys, beholde underbuksen og strømperne på, så gik det fortere. Han letted på overdynen og krøb i seng.

Den dunkingen oppe i tindingerne. Hvad led han end la hodet på, så var og blev det lige galt.

Kanske på ryg med hænderne under nakken. Nej, det var det værste af alt. Ikke vilde tørsten gi sig heller, endda nu hele dagen var gåt — å jødes, å jødes for en dag! Sivert rakte ud efter en stenkølle med vand, som han havde sat på stolen foran sengen, letted sig op på albuen og drak. — — Så til fankeren, der kom han luskende ikvæld og Bare han då havde låst.

«Er Du her, Jensen?» spurgte Reiersen lavmælt, idet han sagte åbnede døren.

Sivert gav intet svar.

«Han sku då vel ikkje ha lagt seg alt,» mumled Reiersen og kom famlende hen imod sengen. I mørket stødte han til en af sukkerkaggene, så den ravede.

«Hys då,» sa Sivert. «Vir er i krambu'en.»

«Ja, eg såg, der var lys. Ka ska dette bety?»

«Eg var sømnig,» Sivert vendte sig hårdt om mod væggen.

«Sine er ute og venter på Deg. Dette er jaggu låkt af Deg.» Reiersen stod og følte sig for efter Sivert oppe ved hodegjærdet. Nu fik han fat i hans skulder.

«Rejs te donders,» sa Sivert og flyttede sig på puden,

«Det er bedst te slå på Deg en dram. Kå står lyse'?» Reiersen rev af en fyrstikke, fandt lysblakkerten i vinduesposten og tændte. Så trak han en flaske op af lommen og holdt den hen til Sivert: «Se her, far, drik! Så kommer Du Deg.»

«Eg smaker det ikkje!» Sivert gryssede af væmmelse.

«Gjør ka Du vil,» svarte Reiersen og drak selv. «Nu kan eg fortælle Deg, at Drea Frimann har sagt ja te gå på danseballe' med meg.»

«Det angår meg ikkje.»

«Jasså! Det var vel ikkje Deg, så væddet

om, at Du sku fá Petra te gå med Deg, og eg ikkje Drea?»

Sivert skjød ryggen ud i en bue.

«Koffor sendte Du ikkje Peder hen og sa, kalissen Du havde det?»

«Du sku 'kje være fuldt så hyggelig,» vedblev Reiersen efter at ha ventet lidt på svar. «Er Peder hemgåen?»

«Du kjæfter så længe, te Virs kommer ind og hiver Deg ut.»

«At Du var slig en skrælling,» hånte Reiersen. «Du vil vel ikkje være med på danseballe' heller nu, mote' er fullen så på Deg? Svarer Du ikkje, tar eg dynen af Deg og går med —. Det var and't igårftes. Jysse! Då sku' Du sitte verden på den hinn enden og føre op med kunsel Smith sin husjomfru. Bare skræp! Hun betakker seg nok, kjenner eg hinner ret.»

«Like vakkert,» snerred Sivert døsig.

«Men med skal Du, så møkke Du vet det. Listen er alt skikket ut te madam Andersen, og Du står overst på 'an.»

«Kjæften te!»

Reiersen stod lidt og så bort på Siverts krogede bagside under den sribede dyne. Så gik han fort de to skridt hen til sengen, løftet armen for at gribe fat i dynen, men betænkte sig, stak istedetfor hånden op i stenkollen og sendte Sivert et kraftigt vandskvæt i nakken. «Der har Du det! Se sa og sov sinne af Deg,» sa han med en fnisen.

Sivert rejste sig hastig overende: «Prøv at gjøre det engang te!» han knyttet forbitret hånden mod Reiersen.

«Det har eg ikkje ti'er te,» svarte denne. «Ka beske' ska' eg ge Sine fra Deg? Ja ja, far, det er det sam'e for meg, hvis Du endelig vil ha hinner ind te Deg.» Reiersen gik imod døren.

«Sei, at eg er dau og ble begrovven igårformiddag.»

«Så tar eg hinner hem te meg for te trøste hinner lite vette. Men på danseballe' ska Du, så mykkje Du vet det.»

«Blås lyse' ut etter Deg, slamp!»

Men Reiersen var alt ude af døren. Så måtte Sivert selv tumle frem for at slukke. Med det samme drejed han nøglen om i låsen.

Den heste-Reiersen, han måtte vist ha et hode af pundtlæ'r. Først øl i kandevis og en hel flaske kornbrændevin oppe i «Knibetangen» og så al den varme rumgroggen hjemme i logiet hans. Den havde der vist vært forgift i; det var vel derfor, Reiersen havde fåt den så billig. Han havde da drukket mange ganger før, og fyldesyg havde han ogsaa vært, men så dødsens elendig som idag —. Både saften og kraften var borte fra kroppen hans, og så kunde kan ikke finde hvile, nok udvendig for lemmerne, men indvendig var det liksom alting havde løftet sig op fra sin plads og ikke vilde falde til ro igjen. Ja, drik og turing var satans værk. — Så græsselig, som en fik lide for det

bagefter. På så mange måder. Slig som han foragted sig selv! Han kunde spytte på sig, piske sig med ris, lægge sig plat ud i Strandgaden og la hester og folk stampe bort over sig. Og samvittighedsnag for gud og mennesker.

Ja, slig som han angred på det altid, og endda gjorde han det om igjen. Og alle de penger det kosted, bare dem han havde git Sine foruden tøjer og sager, tat op i krambu'en villig væk, fordi han havde lovt det om kvældene, når han var tun'en, og syntes det var skam at gå fra det om dagene. Nu havde Sine også lagt ham ud som barnefar og forlangte, han skulde holde hende, når hun blev vækvist fra tjenesten. Pene grejer! Han, som var kommen sig så godt på fode, 36 specidaler havde der stået i sparebanksbogen, fuldt op af go'e klær, før han begyndte at sælge af dem, og ikke en halvskilling udestaaende hos nogen.

«Ka Du då er for et menneske,» sa Sivert halvhøjt, og så sukked han tungt og grov ansigtet ned i puden.

Der låste Virs kramboden. Så stødig og stilt han gik i trappen. En kunde høre på de skridtene, at det var en orntlig mand, som aldrig havde vært ude for noget galt. Derfor var han også blet til folk. Bare han kunde være som han. Nu kom han ind ovenpå; der satte han sig på stolen ved vinduet, så begyndte de at snakke om ham. Madamen vilde lægge ind et godt ord for ham, og Virs vilde gi sig.

De var så snille, Virs og madammen; der fandtes ikke andet end godt i dem. Hele vinteren havde han turet og tidt vært sløv og doven om dagene, men de havde set gennem fingre med alting i sin store tålmodighed. En kunde græde over det — han, som lønnet dem så slet. Og moren da —. Hun havde hørt rygter om ham og formanet ham så pent her i vinter, men ingenting bed på ham.

Nej, han var en gudsforgåen krop, rigtig et forfaldent og ryggesløst menneske. Der var vist ingen råd med ham, for så tidt, som han havde foresat sig — —. Og nu han skulde få en løsunge! Han måtte jo grave sig ned i jorden af skam, eller rømme. Ja rømme, om det så bar tilsjøs igjen, for det, han sad i nu, kunde han aldrig komme sig op af mere. Holde en unge, en levenes unge med sko og klæ'r og mad og drikke, en unge, som vokste og villig væk trængte mere og mere. Han kunde jo aldrig få en glad time, gnag og grav uafsladelig. Gnag og grav ja, det var han vel vant med. Det var det eneste, han havde igjen for alle pengene og alt sit ulevnet. Glad havde han aldrig vært, undtagen i fylla, og sligt noget var ikke glæde, bare vildskab og svineri, løgn og skryt og store ord. Som nu igåraftes, da han havde bandt på, at han vilde traktere hele danseballet med drikkevarer, og møde frem med konsul Smith sin husjomfru, bare fordi en af fyrene havde sagt, at hun var pén og pyk, men vist alt

for stolt til, at de turde by hende med. Jo da! Han kjendte hende godt, han var omtrent dus med hende, han kunde få hende til kjæreste, hvad øjeblik han vilde. Han havde tat broren hendes til krambodgut bare for hendes skyld, og gav ham månedspenger af sin egen lomme, så at lønnen hans blev dobbel. Det var ham, som råded for pengeskuffen, madam Virs fik komme til ham efter hver skilling, hun skulde bruge. — Skulde nogen ha hørt på magen til løgnhals! — Sivert svedte af skamfuldhed og ruelse.

Tænk, om Virs sine fik vide, at han sa sligt, om alting kom op om ham, om alle folk fik vide, for en fyr han var. Å den løggen, den løggen, som han aldrig kunde holde op med. Han havde løjet altid, før også, da han aldrig gik på svir og sligt. Han måtte lyve, når han skulde fortælle noget. Det var liksom det laged sig til af sig selv inde i ham, laged sig så tydeligt, at han så det for sig, og så fortalte han det, han så for sig, og ikke det, som var sandt. Især når han var fuld, da blev han som besat; forstanden fløj snubt ifra ham. Spejlet, som han kjørte næven tværsigjennem igåraftes, bare fordi Reiersen havde spurgt, om han sad og multe over, at han skulde betale det ølglaset, han havde sluppet i gulvet. Han skulde vise dem, at han ikke var ræd for at betale, han. Og alle de røverhistorier han disked op med fra den tid, han havde fåret. — Han havde set på, hvor de vilde slagtet mennesker

og spiste dem, han havde selv skullet vært slagtet; han havde slåst med 17 negere på én gang og dræbt de 9, mens de andre satte på løb, han havde stukket ild på hele byen for at redde kristne unger fra de vilde, og så havde han vært over hele verden, naturligvis, i alle 5 verdensdele og i flere til.

Bare han kunde omvende sig i alvor og sandhed. At ikke Vorherre engang kunde ta så fast et tag i ham, at han ikke kom løs igjen. Han havde jo så tidt sukket til gud om nåde til at vandre på den trange vej, men værre og værre var det blet.

«Du almægtige fader deroppe,» begyndte han og folded hænderne. — Nej, men hvad kunde det nytte? Om også Vorherre fik ham omvendt nu, så havde han jo løsungen og den tømte bankbogen og skylden, og gjælden og Sine at trækkes med ligefuldt.

Gud véd, om det var gåt så, hvis han ikke havde set Lydia, den dagen hun kom fra Hamborg, for da var det begyndt, og siden var han kommen i vane med det og havde ikke kunnet stanse. Om kvælden den dagen havde han truffet Sine og første gang vært på galejen med Reiersen. Og siden, da han gik og ventet og ventet på, at Lydia skulde svare på det brevet, han havde fåt Sine til at lægge op på hendes værelse. — Uf det var den utidige søndagskvælden, da han havde vært oppe hos konditoren med Sine, og hun havde

sat sig på fanget hans oppe i «Forskjønnelsen» —, men så, da der aldrig kom noget svar, da var det, han ikke havde kunnet holde ud at sidde her i dette svarte kottet om kvældene og læse i «For Fattig og Riig». La han sig, fik han ikke sove, bare lå og vælted og snude sig. Mere end én gang var han stået op igjen og havde lagt sig, stået op igjen og havde lagt sig. Hvad skulde han så gribe til? Han måtte ud, måtte på galejen, bare for at slippe væk for al den utriveligheden. Alting havde budt ham imod siden den dagen. Han gjorde ikke sit arbejde med lyst længer, han var færdig at plukke sig selv isønder, så trøt og matlej var han. Ikke fordi han gik og sørged på Lydia eller var glad i hende mere. Å langt-ifra! Da han så, at hun ikke vorred at svare på det pene brevet hans, var han nok blet lej, men det var mest af skamfuldhed. Fortærende flout havde det vært, og harmeligt, at han skulde vist sig som en så'n tosk. Endnu blev han hed om ørene, når han tænkte på det. —

Den næste dag ved middagstid, da Sivert var alene i kramboden, kom farbror-Berthe derind. Sivert havde ikke set hende på længe, og det slog ham, hvor forkommen og fattig hun så ud. Kinderne var bare noget gult, sidt skind, og øjnene så grumsige og trætte. Udenpå den smudsige skakkeklæ'kappe havde hun en mørk ulddug, som hun holdt sammen under hagen med de blåfrosne,

krogede fingre, og det lappede værkensskjørt hang op et sted og ned et andet.

«Nu skal hun vel bli stående i timevis, den peberkværnen,» tænkte Sivert og tvang sig til at svare venlig på hendes goddag.

«Jysses ka varer,» sa Berthe og så op og ned ad hylderne. «Den, så havde totre alen af kvært.» Sivert studsede over hendes stemme. Den var bleven så udslidt.

«Hvis en har penger te kjøpe for, så,» Sivert kom hen til disken.

«Kå lever di heme?» spurgte Berthe likegyldig.

«Bra, tænker eg.»

«Ja, uten penger kommer en ingen vegne, har eg mærket. Men kå ska en hen, når en ikkje har.»

«Nej, det er så det,» svarte Sivert og gned på sit frakkeærme, som han betragtede opmærksomt.

«Har Du hørt nokke te faster Ingeborg sine fornylig?»

«Nej, eg kommer der aldrig.»

«Der kan Du tru er et hus om dagene,» Berthe blev livligere i stemmen. «Magne var indom døren der forleden, og då fik han altsam'e.»

«Dette blir langt,» tænkte Sivert og sa ingenting.

«Pitter Tønnesen er fløttet hemenifra og har tokke seg losement neri Skuteviken hos slagter Tørjulsen sin enke, hun med døtrene. Han havde

hårtrækt hinner, fortalte hun, spikt stoler og rumstereret. Hun gik med et blått øje.»

«Hm,» sa Sivert og rysted lidt på hodet.

«Sålissen er det,» vedblev farbror-Berthe. «Der har de fuldt op, og hverken drikker eller nokke, men inkvart ska der være i vejen, har eg mærket.»

«Ja,» sa Sivert og gned fremdeles på sit ærme.

«Hun er nu så fæl te terge 'an, faster Ingeborg. Magne seier, hun har vorre så fra baren af. Hun har det vel etter farmor, det går så, har eg mærket.»

Sivert gik bort til hylderækken bag sig, ordned nogle tøjstykker og kom hen igjen til disken.

«For ka ska en kunne vente med en så'n mor,» vedblev Berthe og trak ulddugen, som hun fremdeles holdt sammen under hagen, længer frem i panden. «Idag er hun i byen igjen. Hun kom ravenes inde på torgehjørne med opstyr og ungeflok etter seg. Eg skjæmtet te se på hinner.»

«Så kan Du belave Deg,» mumled Sivert.

«Det er sørgelige grejer,» fortsatte Berthe og talte igjen på den forrige matte måde. «Nu har Magne gät fuld i tre Dogn igjen, like siden barne ble' overkjørt.»

«Dokkes baren?»

«Eg var ute på arbej, og Petrine borti gaten havde lovt te se lidt etter guttebarne'. Då eg kom hem om kvællen, läg 'an på sengen med knust brøst. Hjulene havde gåt tværs over 'an.»

«Var 'an dø?»

«Stein dø. Der var rendt en droppe blo' ut af den ene mundviken hannes, elles var der ingenting te se på 'an. Det var just, så han smilte, og ansigte' var kvitt så snø.»

»Ts, ts,» Sivert bukked sig og tog op et stykke papir fra gulvet. Det strammed ham om næsen, og øjnene blev varme. «Så ska' då han sleppe te gjøre mere fortræd her i verden.»

«Ja stakkeren. Han har vorre te plage nok di to årene, han levde. For kå ska en gjøre af så'nt kryp, når en er nødt te gå ute og tjene dagløn. Di vil ha sit pas, og di lever ikkje af ingenting, har eg mærket.»

«Nu har han fåt det godt,» bemerked Sivert.

«Ja, gudskelov, nu kan han fryde seg i paradiset. Det er alti' det bedste for et fatti'-baren te dø. Og ingenting er så galt, det er godt for nokke, har eg mærket. Kjøreren, så kom i ska'e for 'an, betalte 2 specidaler, og folk i gaten har skjytte sammen te os, 12 og 6 skilling hver. Somme har git 1 ort, men det er 'kje mange.»

«Det er kanskje penger, hun vil ha,» tænkte Sivert.

«Han ska begraves i overmorgen,» vedblev Berthe. «Vi kan 'kje ha 'an liggenes længer, for 'an lukter. Og så var det det, eg vilde be Deg om, om Du ikkje vilde følge 'an te graven.»

«Hvis om eg bare kan sleppe fra,» sa Sivert.

«Eg har vorre hos din far, og han sa straks

ja, og din mor sa, eg sku spørre Deg. Hun gråt din mor, jammen gjor'e hun så. Hun er 'kje nokken flintestein så faster Ingeborg, har eg mærket.»

«Pitter Tønnesen vil eg ikkje gå te,» begyndte farbror-Berte igjen, ikkje så nu det er skikket med 'an. Men så ska' Magne heller ikkje følge hannes; det er 'kje værdt te være for ydmyg heller, har eg mærket.»

«Er 'an dø Hansemann osså då?»

«Ikkje enddå, men det varer nok ikkje så længe, etter ka faster Ingeborg havde sagt te Magne. Han ligger altid nu, og hovve er vokset så på 'an, og så er der gåt gjæring i 'an. Der var en stank, så Magne mæst fik ondt.»

Sivert gav sig atter noget at bestille borte ved hylderækken. Berthe blev stående ret op og ned.

«Undres, ka klokken er?» spurgte Sivert med ryggen til.

«Ja undres ka 'an kan være,» svarte Berthe.

«Eg ska' snart op te middag, for nu må Virs ha spist.»

«Han får en pen kiste, faleman'en, sandstrød med kors af sølvpaper. Vi ska ge 6 ort og 12 skilling for 'an. Så for den sags skyld kan Du gjerne følge med. Kisten ska 'kje gjøre skam på nokken. Men nu var det det, at eg vilde så gjerne ha kranser på 'an, om ikkje mere end så to støkker, og derfor vilde eg spørge, om Du ikkje

vilde bidrage lidt, Du osså. Din mor gav meg 18 skilling.»

«Eg tror, eg er læns for penger idag,» Sivert søgte efter i sine bukselommer.

«Kå lite de var, kom det vel med. Eg har aldrig trængt te nokken før, enddå vi .tidt har sveltet. Men i så'nt aparte tilfælde er det liksom ikkje nokken skam, har eg mærket.»

«Eg har jo tego'e på lønnen min,» sa Sivert og trak ut pengeskuffen. «Her,» han la et halv-dalerstykke på disken.

«Ska' eg ha alt det?» Berthe smilte med sin store, løse mund. «Det er det, eg alti' har sagt, Sivert har tokke etter moren sit go'e hjærte, har eg sagt. Ja, din far sit osså. Han er 'kje for katten, han heller, sku' eg tru. Det er då godt, der er nokken af familjen, så er sta'sfolk.»

«Nokken af familjen, så er sta'sfolk —.» Ja, det var sandt, forældrene hans var agtet af alle, som kjendte dem. — Sivert stod med hænderne i bukselommerne, da farbror-Berthe var gåt, og så ligegyldig ud på den travle gade med det skidne, halvmeltede sneføre og det langsomt faldende valleslet. Derfor var det dobbel skam, at han ikke tog sig ordentlig til. Han sku' slippe for at komme med, at han ikke vidste bedre, så mange eksempler, han havde set for sig fra barn af, både gode og slette; slette især. Han vidste hvor det bar hen med dem, som tured og drak og vandred på den brede vej.

Så glad hun var blet over pengene, farbror Berthe. Det var bra', hun havde fåt dem, skjønt det var meget for meget. Han havde tænkt på en tolvskilling i højden, men så lå det halvdalerstykket øverst og så tog han det. Slig gik det. Altid gjorde han det, han ikke vilde. Altid. Hvordan fankeren han så bar sig ad. Slig en fattig-lus som han, gi bort en hel halv daler, og her, hvor fjerdeparten kunde gjort det. Forresten, så'n suppedas, som han sad i, kom det ud på ét. Lidt mere eller mindre gjorde hverken til eller fra. Men han vilde ikke sige noget om det, for Virs likte vist ikke så'nt. Når han fik sin løn den første, vilde han uformærkt lægge halvdalerstykket tilbage. Så skulde han også regne sammen, hvor meget han skyldte for de varer, han havde tat op til Sine, og så betale af i al stilhed, stikke skillinger ned i pengeskuffen, ikke for meget om gangen, for at Virs ikke skulde mærke noget.

«Ska' eg lage posser te, eller er der nokke and't for meg?» Det var Peder, som kom ned efter endt middagsmåltid, som han spiste oppe i kjøkkenet hos madam Virs.

«Lag te.»

Peder krøb ind under diskklaffen i bunden af kramboden og begyndte at veje op sukker, kaffe og hvedemel i fjerdingsposer, som han lukked sammen og la i en stabel på disken.

Sivert stod i samme stilling og så ud gjennom

vinduet. Der kom en stor, rankrygget dame med paraply over den mørkerøde fløjelshat, lang skindforet silkekåbe og en vældig lysegrå muffe. Hun standsed et øjeblik udenfor kramboden med ryggen til vinduerne og gjorde sig smal på fortouget for at gi plads til en tyk kurvekone med en indtullet kaffekjedel og en omfangsrig brødkurv i en vassel over skuldrene. Da den store, rankryggede dame vendte sig, så hun stjalent op og ned ad vinduerne, og Sivert gjenkjendte Lydia Munthe.

«Hun har då vel ikkje ætlet seg herind,» Sivert strakte hals. «Hun ser ut, så hun ikkje vét, entel hun vil frem eller tebakes — Jo, så sandelig! Ka hun reker etter? Eller kanskje hun ska op te madammen?» Sivert fik en underlig angst på sig. Han lytted spændt og rørte sig ikke af pletten.

Døren blev åbnet, og der hørtes en knitrende lyd af silke.

I samme øjeblik vendte Sivert sig og gik rask med en svajende bevægelse af overkroppen ned over gulvet.

«Det er sandt, Peder,» sa han med høj, munter stemme og slang sig på skrå ud over disken med ryggen til døren — «når Du er færdig ikvæld, må Du gå hen på hjørne til konsul Smith sine og hilse jomfruen fra meg, om hun vil være med på dansebal på søndag. Præcis klokken 5 ska vi forsamle os på Mure-fløtmands-bryggen og ro over te Sandviken i båter. Det ska stå hos

madam Andersen, og det er be're folk altsammen — ti par —»

«Der er nokken,» afbrød Peder og pegte med hodet, men Sivert lod, som han ikke hørte.

«Ti par ska vi være, må Du seie, og fin musik og godt traktement er der sørget for. Det går ikkje an te svare nej, må Du forklare hinner, for eg er i bestyrelsen og kan ikkje møte frem uten dame, og hvis eg ikkje får hinner, så —»

«Der er nokken,» gjentog Peder højere.

«Er der nokken?» Sivert retted sig op og vendte sig om med blankt blussende ansigt. «Eg har 'kje hørt det gå med døren.» Han greb alenen, gik hurtig et par skridt opover og sa: «Undskyld frøken, ska' Di handle?»

Lydia var blet stående midtvejs mellem døren og disken med den våde paraply ud fra sig. Hun så ned på sin store muffe, som hun rysted lidt.

«Jeg hørte — her skulde være noget — engelsk skind» — Lydia talte, som om hun havde ondt i halsen og hvert øjeblik trængte til at svælge — «til at brodere på — det er ikke at få andre steder.»

«Det må være feilt,» svarte Sivert. Han stod lidt foroverbojet og slog sig på lårene med langsiden af alenen, om hvis ender han holdt sine røde næver fast knyttet.

«Det er det gule dukskinde', hun mener,» sa Peder.

«Nej hvitd,» sa Lydia.

«Det er jo sommerbuksety,» bemærked Sivert, der stod som før og ikke så hverken på Peder eller Lydia.

«Til at brodere på,» sa Lydia.

«Vi har bare gult dukskind.» Sivert gik hen til hylderne som for at se efter.

«Så får det være —. Der er ingen andre som har det, og så havde jeg hørt —» Lydia gled hurtig ud gennem døren.

«Op og spis, Sivert Jensen far,» Virs kom bagdøren ind i kramboden med sin udrogte snadde i munden.

XIX.

«Nej din mage, din mage!» Lydia bed sig i læben, da hun gik indover Strandgaden; hånden klemte fast om paraplyskaftet, kinderne brændte, og de hvide, bløde næsevipper løfted sig i ét væk.

Nej, at hun virkelig havde gjort det, havde fåt sig selv til at træ op på trappestenene, gå ind gennem gangen, åbne kramboddøren og stå der og spørge efter — —. Bare det var en drøm! Du søde, miskundelige gud, om det dog var en drøm!

«Hvorfor i alverden gjorde Du det?» Lydia luded sig forover med fremstrakt hode som for at se på sine støvlesnuder, mens hun sagtned sine skridt.

Ja, hvis hun kunde udgranske, hvorfor hun havde gjort det. Hun var jo bare fuld af afsky for den fyren, vilde ikke ha det ringeste med ham at skaffe, ikke vide af ham på nogen måde. Det, hun så tidt havde forestillet sig om dagene, at han og hun var to ulykkelige elskende, var bare tøv. Det vidste hun, selv mens hun forestilte sig det,

men hun gjorde det for tidsfordriv, og fordi det var så dejligt at tro sig ulykkelig og få græde af sorg og rørelse over sig selv. Hun var en rig og skøn borgfrøken, som foretrak ham, den fattige pagen for alle de fornemme bejlere. Men hendes far var ond og grum og havde spærret hende inde i et tårn for at bøje hendes stolte sind. Og ved nattetid kom pagen på en høj stige og banked på hendes vindu, og hun åbned for ham, og han steg ind, og hun sa: Dig vil jeg tilhøre, Dig og ingen anden! Og han la sig udstrakt ned foran hende og vilde, at hun skulde gå over hans legeme. Før Du gjør det, rører jeg mig ikke af flekken, sa han. For det skal være tegnet på min taknemmelighed og tilbedelse. Og så gik hun over ham, og han rejste sig på knæ og kyssed hendes fødder og kanten af hendes kjole, men så kom faren og kasted ham i ormegården og tvang hende til at danse sig ihjel.

«Nu, Lydia! Går De og tæller gadestenene i denne væden?» Lydia så op; konsul Smith strøg forbi hende, hilsende og smilende.

Hun gik raskere til. --

Det var bare fordi hun havde kjedet sig så hele vinteren, at hun var kommen til at tænke på det væmmelige menneske og forestille sig alt det sludderet. Der var nu også så bra utåleligt hjemme. Sânt borgerligt, tarveligt stel. Og de, som bildte sig ind, at de havde det fint. Nej, da skulde de set hos Wegners i Hamburg. Og ingen fride til hende, ingen brød sig om hende, ikke

engang Carl Ravn. Den hans smule forlibelse var da så forundstet som vel muligt. Sådant var mand-folkene. Ude af øje, ude af sind, ja naturligvis; helt og holdent ude af sind. Men derfor behøved han jo ikke at være uhøflig imod hende, som sidst på logeballet, hvor han ikke engagerede hende til en eneste dans, knapt nok hilste på hende. Og det var ikke af flouhed, eller fordi han sørgede over kurven, hun havde git ham, aldeles ikke på den måden. Han var træg og lige gyldig, gad ikke danse med andre heller, sad mest i sideværelset og spillede kort med de gamle, som røg og drak toddy. Det skulde Rosa vide! Hun, som skrev, at hun endelig måtte forbarme sig over den ulykkelige Ravn. Jovist, jo. Men hun vilde ikke fortælle til Rosa, hvordan det forholdt sig. Rosa fik heller gå i den troen, at hun havde skrupler fremdeles, og at Ravn gik og døde af kærlighed. Det var meget interessanter, og så havde de det at skrive om. — Var det nu forresten ikke mærkeligt, at det aldrig var Carl Ravn, som var pagen og blev kastet i ormegården, men altid bare Sivert, den simple, ækle gadegutten.

Men forresten var det ligedan endnu. Dersom Ravn havde friet til hende om igen, turde hun ikke tat ham, det vidste hun nok, men at han ikke gjorde det, var dog alligevel svært ærgerligt. Og den labanen, den Sivert! Han, som havde skrevet, at synet af hende på hjemkomstens dag havde tændt en evig ild i hans hjærte, eller hvad det var for noget

grusomt vrøvl. Å, de falske mandfolk! Han havde andet at tænke på, han. Danseballer med jomfruer hos konsul Smither og sånt. Men hvis han nu havde sendt ud krambodgutten og var falden paa knæ og havde grædt og bedt og kysset hendes kåbe? Så var hun vel løbet sin vej formodentlig.

Uf ja, dette med Sivert var ikke til at komme fra. Det skulde da være, hvis hun traf en, som vilde tilgi hende og ha hende alligevel. Å, men hun vidste jo så godt, at hun aldrig i livet kunde bekjende det for noget menneske.

Om nu Sivert fortalte det? Å pyt, han turde nok ikke, og han havde jo også skrevet, at heller end at krænke hende med sin tunge, vilde han skjære den af sig. Med ham skulde hemmeligheden dø og begraves, stod der i brevet. Men det var dette skrækkelige, at han altså kunde fortælle det, at han gik der og vidste det, vidste det hele sit liv. Å gud, hvad hun dog var for et elendigt og ulykkeligt menneske. En falden kvinde, en falden kvinde. Ikke fred før i gravens stilhed, ikke før i gravens stilhed.

«Nej, det er dog for galt,» mumled Lydia og slog trodsig med nakken. Ravn gik forbi hende uden at hilse. «Han så mig godt, men lod bare så. Vendte hodet til siden og med den underlige træge minen. Han ser ud, som han vidste det. Rosa skulde da vel ikke —. Umuligt! Ich schwöre! — Langtifra! Han har naturligvis fundet noget andet. Og her går jeg. Kanske får jeg aldrig

en frier mere, blir pebermø — går hen og blir pebermø. Nej, før skal Du ta Sivert, ja, om Du så skulde tvinge ham. Å gud.» — Hun næsten gråd, da hun gik op over Vitrlidsalmenningen og bøjede ind på Øvregaden. Valleslettet faldt fremdeles; hun var drivvåd helt ned over sin lange silkekåbe. Det var besværligt at komme frem i det glirede Føre; snevandet sived ud og ind om galoschekanten, og fingrene, som holdt om paraplyen, vare stive og forfrosne.

«Gamle fru Smith på visit.» Lydia var nået hjem og så en skinnende blank kariol forspændt med en stor brun hest holde udenfor gadedøren. På trappen sad hestedrengen med den fine, skindtømmen stukket ind på armen.

«Hvis Du nu bare kunde slippe for at hilse på hende,» Lydia sprang forbi hestedrengen på trappen, der letted på blankhatten uden at forandre stilling. I det samme, hun kom ind i gangen, gik dagligstuedøren op, og gamle fru Smith, høj og mager i vatteret atlaskeskåbe, fodsid boa og langt, grønt slør, der laa tilbage over hatte-skyggen, kom ud, fulgt af fru Munthe.

«Nej, men se, der har vi jo Lydia,» sa fru Smith med sin tørre stemme, der mindede om visne blade. «Det kan jeg like Dig for, at Du ikke bryr Dig om, hvad slags vejr det er,» hun kyssede Lydia på kinden med spidse læber.

«Jeg er så våd,» sa Lydia afværgende.

«Ja, at Du ogsaa går med den bedste kåben din,» skjændte fru Munthe.

«Å snak, når den er udslidt får hun en ny af manden sin.» Fru Smith så på Lydia med plirende øjne og den tynde mund stukket ud i et surt smil. Så nikked hun og gik mod gadedøren, men vendte sig straks om igjen og sa nejende med en kort, skarp latter, som fru Munthe istemte: «Farvel svigerdatter,» hvorpå hun skyndte sig ud.

Lydia stod og måbte, flou og forbauset, som om fru Smith havde sagt et grovt ord. Moren holdt gadedøren åben og blev ved at snakke og nikke, mens fru Smith steg tilvogns. «Så skal jeg nok skaffe Dem den pigen, vi talte om,» sa tilslut fru Smith, og gadedøren blev lukket.

«Skam Dig at være så muggen,» fru Munthe vendte sig ærgerlig mod Lydia, «ikke et smil, ikke så meget som farvel engang.»

«Jeg kan ikke udstå hende,» svarte Lydia hvast.

«Nå, nå, nå, unge!»

«Hun er så ækel, så væmmelig, så — så — Hun tænker ikke på and't end ækelt!»

«Nu kan det være nok. Gå op og byt på Dig, hvad står Du der for?» fru Munthe gik hurtig ind i stuen.

— — «Du, Lise,» Lydia kom fort hen til bordet i rullestuen, hvor Lise stuepige stod og lå vasken sammen. «Fortæl mig, hvorfor Sine skal væk?»

«De kan jo spørre hinner.»

«Så hun skal altså væk? Jeg hørte fru Smith snakked om at skaffe en ny pige idag, og da jeg så mødte Sine i trappen — Hvad har Sine gjort?»

«Jammen De må 'kje seie det til Deres mor.»

«Nej, ved gud, Lise! Du skal få en pén ting for det.»

«Hun er på gode veje. Fruen tog hinner forre seg imorges, og så måtte hun tilstå. Det er derfor, hun ser ud, så hun har strød pebber og salt i øgene sine.»

«Ja, det er vel en liden, Du mener?»

«Mindst én; hun har opgit to farer.»

«Men *kan* der være mere end én da?»

«Ha, ha, ha!» Lise kasted hodet bag over, mens hun lo. «Hun kan jo godt ha havt med flere te bestelle.»

«Nej, hvor det er rædsomt! Sine, som har vært her så længe.»

«Og ge seg af med så'n en guttevalp. Tvi vorre!»

«Hvem?»

«Han, tusenkunstneren, så var dreng her.»

Lydia blev kold i ansigtet. «Skal de gifte sig?»

«Han er då ikkje gal, vét eg.»

«Stakkels Sine,» Lydia sa det rent mekanisk.

«En kan jo passe seg, men det er denne græsselige havesygen hinnes. Hun graver te seg og graver te seg og får aldrig nok. Alt det, hun har logge seg tebedste i vinter! Penger og klær og alle slags varer. En får det ikkje for ingenting.»

Lydia stod aldeles stille og så stift ud for sig.

«Men nu kan hun ha det så godt,» vedblev Lise og trak i en af Munthes natskjorter, så det smald. «Hun kunde tat a'varsel af, ka spå-Kathrine sa i vinter.»

«Spå-Kathrine?»

«Ja, det er en kjærring oppe i «Fjeldet», så spår Folk.»

Da Lydia kom ud fra rullestuen, standsed hun ved kjøkkendøren og lytted. Hun følte en nysgjerrig trang til at se på Sine, rigtig mønstre hende fra øverst til nederst, den væmmelige tøsen, som skulde ha — å gud, skulde ha et barn, og med ham, med den samme, som —. Hun og Sine kokkepige! Hun måtte ind og se på hende; det vilde rive og slide i hende af væmmelse, men det var just tilpas; jo mere ondt det gjorde, jo bedre. Bare hun blev gal, nej døde af skam.

«Jeg skal ha lidt vand,» Lydia sa det hen i vejret, idet hun gik over kjøkkengulvet og tog fra hylden et glas, som hun fyldte med blikøsen af vandbøtten borte på grueskammelen, hvor Sine stod med ludende ryg og strøde finhakked ener af en spånkurv udover gruen. Mens Lydia langsomt drak, strøg hendes øjne mønstrende hen over Sines bøjede skikkelse.

«Hun bare lader, som hun drysser,» tænkte Lydia. «Så, nu er der ikke plads for mere, Sine.»

«Jævne lidt på det,» mumled Sine og fôr om mellem enerne med de krummede kokkepigevingre.

«Hvor hun ser forgræmmed ud i ryggen,»

tænkte Lydia. "Stakkeren! Og så genert; hun tør ikke rette sig op og gå med enerkurven."

Med ét blev Lydia grebet af en dyb medlidenhed; hun vidste ikke, om det var med Sine eller med sig selv. Det gik som en iling igjennem hende. Tårerne kom hurtigt, så det vækked i øjnene, og hun måtte skjære ansigter for ikke at græde højt. Og så, uden at ville det og uden at hun vidste det næsten, strøg hun hastig Sine over kinden med ydersiden af fingrene og hvisked: «Jeg svnes synd i Dig, Sine.» Med et ryk drejed Sine nakken og så forbauset og sky fra de såre af gråd forkrøllede øjne op på Lydia.

I det samme forvandlede Lydias medlidenhed til afsky og vrede. «Din, din, din!» hun stamped med foden og klemte fingrene sammen for ikke at komme til at slå Sine i ansigtet, og så satte hun på løb ud af køkkenet.

«Hvordan Du bærer Dig ad!» Lydia læned sig tilbage mod klædeskabet oppe på sit værelse med hænderne på ryggen. Hendes store, lyse øjne flakked om på væggen ligeoverfor, og hun bed i sin underlæbe, som var trukket helt ind i munden. «Klappe hende!» hun rev hånden frem og rysted den, som om hun havde brændt sig paa fingrene, «og så bagefter! En skulde tro, Du ikke var rigtig klog. — Hvis mor vidste det!»

-- -- -- «Her er det,» sa Lise forpustet til Lydia og standsed, idet hun pegte i mørket. De

var kommen op i «Fjeldet» og havde gåt hurtig og i ét kjøer hele den stejle stentrappevej, der bugted sig i øst og vest mellem de små spidsgavlede, hytter og huse, der lå hulter til bulter strød omkring på fjeldskråningen.

«Er det et hus?» sa Lydia, «der er jo ingen vinduer.»

«Der er et, men der er luger indvendig.»

«For en underlig façon det har.» Lydia pegte med paraplyen op mod taget.

«Det er jo fjeldknausen, så luter utover.»

«Uf, Lise, hjærtet mit slår,» hvisked Lydia og greb Lise fast om armen.

«Ska vi kanske snu igjen? Det sku 'kje være meg imot.»

«Er Du også bange, Lise?»

«Nej, men ka trur De, Deres mor seier, hvis om det kommer op, at eg har lotte meg overtalle te ta Dem med på sånt nokke.»

«Du kan være tryg, Lise, mor skal aldrig få vide det. Hun kommer ikke hjem før klokken 10, og nu er den bare 7. Kom nu, men jeg holder i Dig hele tiden.»

De steg op af trappen, der gik sidelænds og bestod af et par svære, utilhugne gråsten. Lise banked på døren.

«Gud, hvor Du dunderer,» hvisked Lydia.

Straks efter blev døren åbnet lidt, og en lav fruentimmerstemme sa bidsk: «Kem er det?»

«Kjendte folk,» svarte Lise dæmpet. «Her er en med, så vil høre nyt hos Jer.»

Nu blev døren helt lukket op, og de kom ind i en gang med stengulv og et glimt af lysning fra en dor, som stod på klem. Gangen var så liden, at de tre mennesker ganske fyldte den. Lydia trykket sig op ad Lise; hun horte en skrabende lyd og trode med forskrækkelse at kunne høre, det var mus, og så hang der nogle klær på væggen tæt ved, som lugted så stramt, at Lydia var nær ved at få ondt. Konen stødte døren med lysningen op, og da de var kommen indenfor, opdaged Lydia, at den skrabende lyd hidrørte fra, at konen skubbed sig på brystet med den ene hånd stukket indenfor trøjesplitten.

«Værsgod,» sa konen og trak frem en stol til Lydia. «Hm, hm,» hun rysted hodet og så skjævende til Lydias lange silkekåbe. «Grunt folk dette. I behøver ikkje te være bange; stolen er rein.» Hun talte i en muggen tone og med et hånligt grin om munden.

«Tak, jeg kan godt stå,» mumled Lydia, som ikke vilde slippe Lises kjoleskjørt. Hun holdt muffen op for næsen — lugten herinde var endnu værre end i gangen — og så sig stjälent om i det smale værelse, der blev oplyst af et talglys fra et lavt bord fuldt af værktøj og gamle støvler i værelsets fjerneste krog. Foran bordet med bagsiden til Lydia sad på en trefod en bitte liden mand med en høj pukkel, som ganske skjulte hodet. Af armenes bevægelser kunde Lydia forstå, at han syede.

Han havde ikke rørt sig, da de kom ind, og syntes ikke at vide om, at der var nogen. Midt på langvæggen lige foran Lydia stod en dobbeltseng, og på den lå sammenkroget et tykt, påklædt fruentimmer med et rødt, stort ansigt og hampagtigt, sammenfiltret hår. Hun så dvask ud for sig med halvåbne, glinsende øjne og suttet lydeligt på pegefingeren med sin våde, skjæve mund. På ovnen henne ved skomagerbordet kogte en gryde med en putrende lyd.

«Ska' I stå, I og?» sa konen til Lise med hånlig stemme. «Jaja, gjør så Dokker vil», hun trak de skrå øjne op i en skadefro spids.

«Vi sitter os her,» svarte Lise og tog plads paa en kiste oppe ved vinduet. Lydia satte sig ved siden af hende.

«Kort eller grug?»

«Kort, tænker eg; kort seier mere end så kaffigrug.»

Lydia turde knapt trække vejret. I halvmørket virked stanken i værelset, den hodeløse manden og så denne sinte kjærring, der havde noget uldent om hodet, liksom Zigøjnerkone i Hamburg, som et mareridt paa hende.

Konen havde ryddet bordet foran vinduet og tat frem et spil kort, som hun vikled ud af en sammenlagt avis og derpå blanded. «Træk,» sa hun og holdt kortene hen foran Lydia.

«Gjør Du det, Lise,» bad Lydia sagte,

«Nej, så gjælds det ikkje.»

Lydia trak ud et kort; det var tykt og klæbrigt af smuds.

«Tre,» sa konen.

Lydia trak to til og misted det ene på gulvet. Hurtig bøjede hun sig ned og rakte det til konen med ivrig tjenstvillighed.

«I kæn 'kje se, Kathrine,» bemærked Lise.

«La' meg om det,» svarte Kathrine og satte sig foran bordet med ansigtet mod Lydia og Lise. Hun blanded atter kortene længe og omhyggeligt, mens hun mumled noget mellem tænderne. Så la hun spillet udover på bordet i 5 rækker og begyndte at prikke med pegefingern omkring på kortene. Lydia iagttog hende spændt. Nu først ligned hnn en spåkone; øjnene gnistred som på en kat i mørke, pegefingern fór hurtigere og hurtigere afsted, og hun snakke til kortene, som om det havde vært mennesker. Ind imellem mumled hun med sig selv i en syngende tone og bad og besvor.

«Der ligger en hemmelighed og et brev,» begyndte hun omsider, ensformig flydende, som om hun ramsed op en udenadslektie. «Og så er her en mandsperson hernere, så har nokke på hjærte, eg kan 'kje se, om han vil Jer vel eller ilde. Men der er et fruentimmer i mørke klær, så I ska' vogte Jer forre, for hun pønser på ondt. Den, så tænker på Jer, er langt borte for tiden, men her ligger et møde med nokke glædeligt og lyst. Ja, nu får vi se, kã det siden går.» Med en pludselig

bevægelse klaskede hun håndfladerne mod bordet og sopte kortene i en bunke. Lydia fór sammen og frøs i ryggen, skjøndt hun havde det kvælende varmt i sin lange vatterede kåbe.

«Gud, hvor hun spør sandt,» tænkte hun. «En hemmelighed og et brev! Mandspersonen er Sivert, — eller Ravn kanskje, og fruentimmeret er mørke klær må være Sine, som vil hævne sig, fordi jeg tramped og vilde slå. Men hvem det er, som er langt borte og tænker på mig —?»

«Åhå, her har vi det!» udbrød spå-Kathrine i en livligere tone. Hun havde atter blandet kortene og lagt dem ud over på bordet. «Mandspersonen dernere har haft store fortræder for Jeres skyld.» Hun talte igjen på den forrige ramsemanér. «Det ser ud, så der er nokke i vejen, så gjør, at Dokker ikkje kan faa kverandre. Der er inkven, så har forre med løgn og bagvadskelse, men han har tænkt på Jer nat og dag. Hvis om han ikkje alt har fridd, så gjør han det snart, og gjør han det ikkje, så er det fordi, han ikkje tør.» Hun standsed lidt og rysted grundende hodet, mens hun ufravendt stirred på kortene. «Hm, hm, det var då svært te mykkje svart! Mange viderverdigheder. Men hvis Dokker kommer sammen, så bler det te løkke, og hvis Dokker ikkje kommer sammen, så sker der nokke and't. Her ligger en rejse og mange fine klær.» Hun strøg atter kortene sammen og begyndte at sprede dem udover igjen.

«Bagvadskelse, å gud, å gud, så véd Ravn det altså. Han véd det, og det er derfor, han er slig. — Eller kanske det var Sivert, hun mente!»

»Nu er der kommen en til,» tog så spå-Kathrine atter fat, «en rig, fin herre ser det ud for. Der går en hel rad med hjerterkort fra han te Jer. Han har det nok hedt, han. Han kommer te skikke Jer et brev engang, og når I har læst det, får I vite nokke, så I ikkje vidste før. Der er to fruentimmer, så ligger seg etter 'an, men der kommer ikkje nokke ut af det. Så er der et dødsfald og en begravelse, men det ser 'kje ut for, at det angår Jer. Og her ligger selskab eller bal, ka det kalles, med musikantere og mange mennesker, og brøllop før åre' er omme.» Hun roded kortene sammen, rejste sig og gik bort og rorte i den kogende gryde.

«Nu er det slut,» sa Lise.

Lydia fôr op som af en dvale. «Jeg vilde så gjerne vide,» hun luded sig forover og kjendte efter med fingrene, om kåben var knappet — «det var det, jeg vilde spørge om, — om den rige fine herren er den samme, som er langt borte?»

«Langt er langt for en og kort for en anden,» svarte konen hånlig, mens hun blev ved at røre i gryden med ryggen til.

«Jammen om det er den samme?»

«Et menneske er aldrig den samme idag, så han var igår. Sjælen er foranderlig, men legemet består.»

Lydia gik mod døren.

«Ska' eg ligge ut, frøken,» spurgte Lise.

Lydia trak ud sin hæklede pengepung, tog et ortestykke op og så spørgende på Lise.

«Der har I gjort en god forretning, Kathrine,» udbrod Lise. «En hel ort!»

«De' er 'kje alle, så er like lusne,» svarte konen, «så vel er.»

«Seier I ikkje tak engang?»

«En arbej'er er sin løn værddt, sku eg tru.»

«Kom nu, Lise. Godnat.»

«Godnat.»

«Ja nu har De fåt besked, frøken,» sa Lise, da de var kommen udenfor og gik ned over den mørke stentrappesti. «Tænk brøllop før åre er omme.»

«En rig, fin herre,» pludred Lise videre. «End seie meg af det. Kem kan det være, ska' tru?»

«Er De ikke fornødd med spåningen hinner? De er blevven så tavs, frøken.»

«Det var en fæl kone,» sa Lydia langt om længe,

«Ja, hun er 'kje nokke videre bli' af seg just.»

«Hvad var det for en, han ved skomagerbordet?»

«Man'en hinner, rimeligvis, Lars med pukkelen, så han kaldes. Han er stokdøv.»

«Er spåkoner gift da?»

«De, så andre, rimeligvis.»

«Og hun i sengen?»

«Datteren deres. Hun er tussete.»

«Bare hun havde snakket lidt grejere,» sa Lydia en god stund efter. «Det var så uklart.»

«Det kommer an på, kålissen en vil forstå det,» svarte Lise, «men nu får eg skynde meg og dække bordet.» De listede over gårdspladsen bagvejen ind. «Deres far er kommen fra «Logen», for der er lys i blåstuen. Eg ska osså hente fruene.»

Munthe røg sin pipe i spisestuen efter endt aftenmaaltid, siddende i den store lænestol ved ovnen. Døren til blåstuen stod åben, og derinde sad Lydia sammenkrøben i hjørnet af den lange, hårde sofa og stirrede på lysstripen fra døren, der kløvede stuens mørke over i to. Hun hørte det gå med en dør og derpå stemmer, som sa noget, men lyden gled forbi hendes øre, indtil hendes navn blev nævnt. Det var moren, som spurgte efter hende.

«Hun var her fornylig,» sa faren. «Så er hun vel gåt og lagt sig.»

«Den unge Ravn, som vi snakket om forleden,» begyndte så moren, «det er ikke værdt, Du ber ham hjem her alligevel.»

«Er det nu så igjen?»

«Ja, for jeg hører, han har et yderst dårligt rygte. Han lever med et fruentimmer af værste sort.»

Faren brummed noget, som Lydia ikke kunde høre.

«Jeg trode dog, at når det gjaldt din egen uskyldige datter.»

«Var det for Lydias skyld, Du vilde ha fat i ham da!»

«Så grovt, som Du tar på alting! Skulde ikke en mor være så vidt forudseende. Han har frit til Lydia i Hamburg, desuden.»

«Ja mig er det lige fedt,» sa faren og rejste sig.

«Ja, Du bryr Dig ikke om noget, det er et sandt ord. Dig er det det samme, hvad slags fremtid din datter får.»

«Jeg lægger mig ikke i ting, som ikke angår mig.»

«Men det gjør jeg kanske?» morens stemme var sint og iskold samtidig. «Ja, jeg er jo vant til at høre forskjelligt af Dig.»

«Du skulde la Lydia passe sig selv i de dele, siger jeg bare, og ikke gå og makinere og intrigere for at få hende prakket ind i ægttestanden. Det kan bli værre bagefter.»

«Makinere og intrigere — jo, det er nydeligt!» moren lo. «Du skulde dog styre din tunge lidt.»

«Tror Du ikke, jeg forstår, hvad Du tænker på? Jeg er lige så klog som et menneske. Men før Lydia skal få den halvgamle udhaleren —» faren gik og slog døren efter sig. Kort efter gik moren også.

Lydia blev siddende dernede i sofaen. Det

var, som hun havde et koldt omslag over brystet, og så pirked og rev det rundt omkring i kroppen, så hun hvert øjeblik måtte røre på sig.

Moren gik altså og snuste i hendes gjemmer og havde læst alt det om Ravn i brevene fra Rosa. Nej, at hun var sådan! Og Ravn leved med et fruentimmer, og Sivert fik et barn med Sine, og hun skulde ha en gammel udhaler — å gud, hvor verden dog var smudsig og forfærdelig, og mændene modbydelige, alle, alle sammen! De var lige gale her som i Hamburg; det havde hun ikke trott. Men ikke hendes far, nej, ikke hendes far! Han var skikkelig og snil og ejegod. Men moren var lej! Hun ligned gamle fru Smith — ja det gjorde hun. Så ækel, ja, tænk så ækel var hun. De blev vist så'n, de gifte. Ja, gud véd, om de ikke gjorde det? Aldrig vilde hun gifte sig. Aldrig! Bryllup før året er omme? Jovist jo! Hun fik nok en lang næse spå-Kathrine den gangen. Bare hun havde vært katolik, så vilde hun gåt i kloster. Nu fik hun bli værende her hjemme.

Men hun blev en anden efter denne dag. Aldeles bestemt en ganske, ganske anden. Ikke pynte sig mere, ikke gå på bal, ikke spasere til «Punktum» om eftermiddagen, ikke til musikken på slottet om søndagen. Holde sig hjemme, være stille og alvorlig, men snil og tjenstvillig, strikke strømper til fattigbørn og sy i hedningemissionen. Tænk, hvor moren vilde gjøre øjne, når hun gik med sin gamle kåbe og falmede kyse i godt vejr.

Og når hun så svarte, at hun ikke mere tålte stas og fine klær —! Hun glæded sig til at se moren.

Men når hun gik så'n stille og sørged bestandig, så døde hun nok ung, og så blev hun lagt i kisten med hvid kjole og myrtekrans i håret liksom Rikke Brun. «Her ligger hendes jomfruelige syttenårige legeme, smykket i døden som brud,» havde præsten sagt i talen, «og ved indgangen til himlens sale står Kristus, hendes brudgom, og venter med udbredte arme.» Nu kunde Lydia ikke mere; hun bøjed sig ned over sine hænder og græd.

XX.

Sivert stod i skjortærmer inde i kottet sit og barberte sig foran det forgyldte tolvskillingsspejl, som hang midt i vinduet. Han var netop kommen ned ovenfra efter endt middagsmåltid sammen med Virs og madammen. Klokken var knapt 12, men om søndagen spiste de tidligere end ellers, fordi Virs vilde gå tilbords, straks han kom fra kirken.

Sivert holdt næsetippen ivejret, mens han langsomt skrabad med barberkniven på den indsæbede overlæbe. Da han var færdig, tørred han kniven i håndklædet, foldede den sammen og blev så stående og strøg paa den med fingrene.

Der hørtes løbende skridt ude i gangen, døren gik op, og Peder kom ind blank i øjnene og med røde kinder.

Sivert blev stående som før og strøg på barberkniven.

«Petra bler med allikevel,» råbte Peder glad og anpusten. «Det var det, eg vilde bort og seie.»

«K'er det nu, så stikker hinner då?»

«Eg var henne hos hinner imorges og sa, om

hun havde set ka dejligt vejr det var, og så tiggendeg hinner så længe, te hun ga' seg.»

«Ja ja, det var jo bra det,» svarte Sivert lunkent.

Peder så skuffet ud. «Var det nokke eg sku' udrette for Jer?» spurgt han.

«Nej.»

«Reiersen er alt nergåen. Eg traf han just nu; der var en småtøs med, som bar en stor korg.»

«Kommer hun klokken 1 då?»

«Petra? Jou då! Eg sa, vi sku' forsamle os på Mure-fløtmands-bryggen lidt før 1. Eg sa lidt før, for sikkerheds skyld.»

«Bring ner den der for meg,» Sivert pegte på en flaskekurv, som stod halvt skjult under sengen.

«Jou då!» Peder greb ivrig kurven.

«Og her er en posse med kager. Knas di nu ikkje.»

Peder skyndte sig ud.

Sivert satte sig ned på kisten, foroverbøjet med albuerne på knæene og stirred på barberkniven, som han holdt tæt op til ansigtet. Bare han kunde gravet sig ned i jorden istedetfor at rejse på plasser. Hvis han skulde vært idømt en stor straf, så kunde de ikke ha fundet på noget værre end at skikke ham på plassertur idag. Peder, stakkeren, som var kommen springende så glad for at fortælle, at han havde fåt søsteren til at være med. Han skulde vide for et humør han var i.

Det var synd på Peder; han havde nok ventet sig en anden modtagelse, slig som han var blet bedt om at kile på og kile på, for at få Petra overtalt, aldeles som det var liv og død om at gjøre. Men bra var det nu alligevel, at han havde fåt hende til det; så slap han da at stå til nar for Reiersen og de andre.

Nej, men at et menneske kunde ville sig selv så ondt. Gå og kave og bale i 3 uger for at få istand denne herre forbandede plassergrejen, holde møder med slabberering og skoftensering hveranden kvæld, drikke og skåle og broute og lyve og ville det skulde bli så og så storartet. Jysses med musikantere og kareter og vin i tøndevis og ægte vokslys til dansen! Det var da vel, de andre havde en liden smule vet at holde igjen med; ellers var de alle kommen i gjældsarrest snart. Nu blev det vel bare han.

Ja om han kunde forstå sig på sig selv! Det var liksom han var to altid, én som vilde, og én, som ikke vilde, én, som skrøt og løj og tog penger op og spenderte, og én, som sørged og græmmed sig og vilde være skikkelig.

Ja, han var to. Og den ene var sterkere end den anden, sterkere i det onde, og kåd og galen, rent ud forrivenes lystig og vild. Det var den, de likte kammeraterne, og det var den, de mente, når de sa, at ingenting kunde gå uden ham, og at han derfor skulde og måtte være med altid. Den anden, den, som var stille og sørged og

græmmed sig, kjendte de ikke. Den kjendte ingen uden han selv. Bare der var én, et eneste menneske foruden ham selv, som kjendte den stakkels arme Sivertmanden, den skikkelige, bedrøvede Sivert, og som vilde hjælpe ham til at få bugt med den anden, så kanske han kunde redde sig. For dette fik en ende med forskrækkelse. Nu havde han solgt og pantsat alle de klær, han ikke netop gik og stod i, og uhret og bibelen og salmebogen. Igår strøg vinterfrakken, og igår havde han igjen tat penger i skuffen. Nu skyldte han 21 specidaler. Hvad tid skulde han få betale det? Og hvis nu Virs en vakker dag kom efter det.

«Du fortjente, at eg skar halsen over på Deg,» sa han pludselig højt og rev op barberkniven. Han svang kniven i luften, bøjede så hodet tilbage, og gjorde en skjærende bevægelse med den tæt foran sin strube. Såledeledes sad han lidt, mens han pusted gjennom næsen og klemte munden sammen. Så lod han hånden synke, retted hodet og stirred ned i gulvet.

«Hvis Du kjendte én, Du kunde fortælle alting til — bli glad i én, som vilde ha Dig», han brast med ét i latter. Lydia i sin lange, fine silkekåbe stod for ham, slig som hun havde set ud i kramboden den formiddagen. «Ja, hvis nogen i verden har været tussete, så er det Dig,» mumled han. Hende havde han kastet øjnene på, gjort sig tanker om! Jo, det vilde vært den rette at komme til med alle sine byrder og synder. Bare

det med løsungen, han ventede! Og så'n en stodderkonge, en fattiggut, en sønnesøn af Småfylla, som hun selv havde hånlét ud af sig i haven den eftermiddagen, da han blev vækjaget fra Munthe sine. Gudskelov, at han havde fåt sin forstands brug i tide. Naturligvis var hun kommen ind i kramboden for at ha ham til nar på en eller anden vis, men så havde hun skjæmtest, da hun så Peder, og var gåt igjen straks.

Så meget havde han på sig også. Af alle slag! — — Men nu fik han skynde sig. Klokken måtte snart være 1. Den fan'ens madam Andersen også! Var hun ikke blet syg og havde meldt forfald, den søndagen de havde bestilt dansebal hos hende, så havde han ialtfald sluppet nu. Og så dette velsignede sommervejret i marts måned! Lige til imorges havde han håbet, det skulde bli øsregn, så turen måtte opsættes, men naturligvis, når regnvejr kunde gjøre gagn, blev det vække. Ellers havde de sandelig nok af det hele året rundt.

Han rejste sig og klædte sig på. Knyttet tilsidst det blårudede silketørklæde i en sløjfe under hagen, brætted den stivede skjortekraven nedover og strøg det brune små skjæg på kinderne. Så greb han sin hat, tog under hovedpuden et sammenknyttet lommetørklæde, hvori der var solvpenger, og gik.

Straks han kom ud, slog en duft af godvejr og af varmt solskin ham imøde. Strandgaden var.

knusktør og renfejter, og menneskene, som gik forbi, gav sig god tid. I porten ligeoverfor stod bagerens tjenestepige søndagsklædt med korslagte arme og så på folk. Sivert nikkede til hende. Nogle pyntede småpiger spille hinkespil på fortouget udenfor konsul Smiths kontorvinduer. Et stykke oppe i Murebakken stirrede en flok gutter efter en drage, som rask steg tilvejs, og udenfor porten i Murehvelvingen sad på den glatlidte stenbænk to blinde bondepiger med brogede forklæder og hænderne foldede om salmebøgerne og sang gneldrende en gudelig vise, mens de opadvendte, døde ansigter var badet i sollyset.

Sivert følte en pludselig jubel fare igennem sig. Det var godt at leve og at være til. Solen var så varm, og himlen så blå. Gråspurvene hoppede lystig om mellem gadestenene, og folk så ud som de vilde hverandre det så vel. Og så lugtede det fra Vaagen af sjøvand og bådgrejer og plastsertur.

«Med Sorgen og Klagen hold Maade,
Hvem vilde vel sture og graade,»

nynned Sivert, mens han med lange skridt og svingende arme gik nedover Muren til fløtmandsbryggen, der i afstand var sort af mennesker.

«Der har vi anføreren vores!» råbte inde fra klyngen en skråskuldret tynd fyr med gult fladt-kjæmmet hår. Han hed Foss og var skræddersvend.

«Sivert Jensen længe leve!» lød det fra de andre, idet de kylte huerne i vejret. «Hurra, hurra, hurra!»

«Dekelen te opstyr,» gren en gammel halvdøv flotmand, som sad og småsov på en bænk ved rækværket.

«Det var då vel, Du vilde ha Deg frem engang,» sa Reiersen ærgerlig. «Late folk stå og vente i kvartérsvis.»

«Ka gjør det i så'nt godt vejr,» bemærked Andrea Frimann, som havde ny vårsallop og knækparasol med silkefryndser. «Reiersen er så vigtig.»

«Sam-let her i en fortrolig klynge,» satte Sivert i at synge, mens han svang sin hat. «Eg får 'kje tid te seie goddag engang. Damerne må ha meg undskyldt,» han slog hilsende ud med hånden, mens han så sig om efter Petra. Hun stod et stykke fra de andre i sin blå thibets kjole og langsjallet med de snørklede figurer, og førte spidsen af paraplystokken frem og tilbage foran sin fod.

«Det var snilt, I vilde være med, jomfru Frimann,» sa han og trådte hen til hende.

Hun så op på ham og smilte ganske lidt. «Eg må takke for indbydelsen,» svarte hun og gjorde atter streger med paraplyen.

Sivert havde aldrig set så pent et smil, syntes han. Det liksom varmed ham ind i hjertet. Og så så hun så stille og beskeden, næsten flou ud.

Han fik en stærk trang til at være snil imod hende.

«Ska eg ikkje bære regnehatten for Jer?» spurgte han med så blød stemme, at Petra så op igjen.

«Nej tak, han er så let.» Hun blev rød under hans varme blik og gik hen til bryggerækværket, hvor hun bøjed sig ud og så på nogle gutter, som holdt på at øse læns en båd.

»Peder ska være med os!» skreg Andrea's stemme. De var begyndt at indskibe sig, og Andrea havde tat plads agterud mellem Reiersen og Foss i en grønmalet båd, hvori den ene efter den anden hopped ned, mens fløtmanden med båds-hagen holdt båden tæt til trappen.

«Peder blir på min båd!» kommanderte Sivert fra bryggen. «Jomfru Petra og eg ska ha musikken med os.»

Peder stilled sig op ved siden af Sivert. Han holdt et harmonika under armen.

«De'er vel blåst!» råbte fløtmanden og stødte fra. «Her kommer ikkje flere på denne båten!»

«Vil I, folk ska gå på hovve i sjøen, I!» skjændte uhrmagersvend Eriksen og greb fat i tykke jomfru Madsen, der stod på det nederste trappetrin med sin lange flade fod fremstrakt under det optrukne kjoleskjørt, parat til at springe ombord.

«Vil I, folk ska søkke ner på Kvarven I!» svarte fløtmanden tilbage og satte sig til at ro.

«Næste båt frem!»

«Næste båt frem, ska være ja!»

Omsider var de alle indskibet. Der var 3 båder fulde, og de rode en efter en. Sivert og Petra var i den midterste, sammen med Eriksen og jomfru Madsen, som var forlovede. Jomfru Madsen med glinsende kinder, dobbelt-hage og grønne tænder skinned af guldstas og nye klær. Hun var henimod 40 år gammel. Som bestyrerinde af vinudsalget hos A. Schrøders enke på Strandgaden med 30 specier i løn og et rigeligt alimenterationsbidrag for det barn, hun havde med enkens 22årige søn, ansås hun for at være et godt parti, og Eriksen var misundt af dem, som kjendte ham.

«Sønner af Norge det ældgamle Rige!»

begyndte de at synge fra den forreste båd.

«Hor jeg paa det høje Fjeld.»

intonerte Sivert. «Den kan du vel Peder?»

Peder, som sad i rangen med sit harmonika, spillede straks op, og så istemte de andre sangen med Sivert som forsanger:

«Hvor en Fin skjød en Reen med sin Riffel

Paa Skien,

Hvor der sprang et Kildevæld,

Og hvor Ryperne pladsked i Lien,» o. s. v.

Sivert ledsagede sangen med små energiske nik af

hodet, og førte sin højre hånd med udspilte fingre frem og tilbage i hurtigt tempo.

«De kiler på med «Sønner af Norge» derborte, ha, ha, ha!» Jomfru Madsen kasted sig bagover på toften og lo overstadigt.

Sivert smilede og blinkede forstående uden at afbryde sangen.

«Ka di sønger for nokke på den sidste båten kan eg ikkje høre.»

«Det er den om «Den nystemte Cither i Hænde,» svarte Eriksen. Han sad på tvertofsten ligeoverfor Sivert i agterstavnen, med Petra til højre og jomfru Madsen tilvenstre, og hans spidse, tæt samlede knæ var næsten skjult af deres folderige kjoleskjørter.

«Fisken svømmer, det er et Ord!

Een Ret nok paa Nøjsomheds Bord.»

Pludselig skreg jomfru Madsen og bukkede sig helt ned over Eriksens Knæ. Den bagerste båd var roet op på siden af dem, og de var derfra begyndt at skvætte vand.

«Gi di igjen!» råbte Sivert.

«Alting blomstre for Enhver,

Som vort Land og vort Selskab har kjær!

«Koffor sønger I ikkje, jomfru Petra?» spurgte Sivert, da sangen omsider var slut. «Nej, nu bler Dokker for grov,» han tog hatten af, rystede den og tørrede sig i ansigtet. Jomfru Madsen og Erik-

sen førte under skrig og latter en ivrig vandkrig med den anden båd. «Hold op nu! Jomfru Fri-mann blir våt her.»

«End eg då! hihi!» Med et hvin gjemte jom-fru Madsen sig bag Siverts ryg for at undgå et nyt vandskvæt. «Itte tit! Der fik I en lang næse, barbér Jensen, far! Det gjør'kje nokke, sjøen er rejn.»

«Kom an, kom bare an, bare an!» trykket Eriksen ud af sig op igjen og op igjen, mens han med stiv overkrop og tilbagebøjet hode af al magt pisket i vandet med sin spasérstok.

«I er vist ikkje i godt humør,» sa Sivert til Petra.

«Å jo,» hun flyttet sig lidt i sædet.

«Lader os alle være glade!» råbte Sivert og klasket i hænderne. «Sorgerne og lejelserne ligger heme på kistebotten under lås og lukke!»

«Det var ingen sag då,» Petra forsøgte at sige det spøgende, men idetsamme kom hun til at sukke.

Ska tru, hun osså har nokke te grømme seg over, tænkte Sivert og følte atter denne trang til at gjøre hende godt. «I har då vel ikkje sorger, I, vet eg?»

Igjen var stemmen sådan, at Petra måtte se på ham, og så slog det hende, at han havde så vakre øjne. Der var liksom solskin i dem, og så så de så snille ud. «Å,» sa hun med et smil og

en hovedrysten, der skulde slå hans spørgsmål hen.

Hun ønskede sig hjemme igjen. At skulle være sammen en hel dag med disse simple menneskene og dansebal efterpå — til den lyse morgen vel — hun, som bare længtedes efter ham, den eneste i verden, — det var ikke til at udholde. Og så pintes hun ved mindet om hans kolde tone, da han havde sagt: «Ja, god fornøjelse da.» Hun havde slået på det for spøg i gåraftes med det samme hun gik ned fra ham, fortalt, at hun var buden på plassertur med en krambodsvend Jensen hos Virs derborte og spurgt, om hun skulde gå. Gudbevares, hvorfor ikke; det måtte jo være morsomt for hende. Og hun, som ikke havde mere lyst til det end til at gå bort og hænge sig! Havde hun drømt om, at han vilde svare således —, hun, som havde bildt sig ind, at han skulde bli jaloux, eller ialtfald ikke like det. Det var derfor hun havde spurgt. Og så fik hun bare en lang næse og en søvnløs nat og blev nødt til at være med for skams skyld. Og at være i selskab med Andrea. Andrea, som åbenlyst leved med Ravn nu, efter at madam Holm og faren havde giftet sig. Havde hun vidst det, så —. Forresten så var hun jo ikke bedre selv for den sags skyld, heller værre, for hendes var en gift mand, men det blev så frækt det med Andrea, fordi alle vidste det. — Uf ja, det var fælt at sidde her og ha

det så ondt, mens de andre var så glade. Havde hun nu vært fri og let om hjertet, så kunde hun fornojet sig idag, hun også, så dejligt som det var ude. Sjøen var så grønblå og himlen så lyseblå, luften så mild, og lugten af vandet så salt og frisk, hvergang årerne kløved det med denne knistrende lyd af humlebåndet, som hun kjendte så vel fra Nordfjord.

«Kom an, kom bare an, bare an,» blev Eriksen forpustet ved, mens han pisket med stokken.

Med ét lød der en brølende forbandelse fra den anden båd, som med det samme sakked agter. Fløtmanden havde fåt en skylle i nakken fra Peder, som lå ud over rælingen og kasted vand med øsekarret.

«Eg ska lære Deg te gjøre gamle folk skjortevåd, din skidtsæk!» Fløtmanden havde trukket årerne ind og sad nu og tørred sig i nakken med den ene hånd, mens han med den anden knyttet trued over til Peder.

«Ja, det er også bra skammeligt!» råbte Sivert tilbake. «Skjæmst du ikkje Peder? Lig osekjære' fra Deg og ta fat på handorgele' dit. D'er derfor Du er medkommen. I ska få Jer en skjænk, fløtmand, far.»

«Frem med drikkevarene ska være, ja!» skreg de fra den anden båd.

«Kå har Du gjort af flaskekorgen Peder?»

«Her.»

«Træk op! Her er korketrækker, portvin te damerne og fransk brændevin te herrerne. Eller ska det være Jamaika rum, Eriksen?»

«Begge deler. Kom an, kom bare an, bare an.»

«Pas måten, Eriksen. Drikker Du Deg snøt, slår eg op med Deg.»

«Lang os kagepossen, Peder!»

«Her er te damerne,» Sivert holdt frem et støtteløst glas. «Vi drikker af flasken.»

«Skål for den smukkeste!» Jomfru Madsen stødte sit glas mod flasken, Sivert holdt i hånden.

«Ska eg være ste'barne'?» Eriksen kneb hende i læggen, så hun skreg og spille vinen.

«Ret ska være ret. Jensen er den smukkeste.»

«Det er'kje værdt te slikke seg, før en er smurt. Sivert Jensen har øgene sine et and't steds. Skål jomfru Frimann!»

«På en fornøjetur,» sa Sivert og drak af flasken. «Se nu ikkje så sint ut,» han blinket til Petra. «Drik mere vin.»

«Skål Dokker der!» råbte Reiersen fra den forreste båd. «Vores skål og Dokkers skål og alle smukke pigers skål!»

«Nej, se på jomfru Frimann,» Eriksen pegte bort på Andrea. «Hun sitter en akkevittflaske for munden, hå, hå, hå!»

«Det er godt te høre, Du ikkje har med vinhandel. Det er jo muskatel din tosk.»

«Se her Peder far, ta Deg en støjt, men
gjør'kje for møkke af det. Husk, dagen er lang.»

«Een Ret nok paa Nøjsomheds Bord,
Fisken svømmer det er et Ord.
Alting blomstre for Enhver,
som vort Land og vort Selskab har kjær.»

«Nej, nu vil vi ha en an'en:

Skal vi være glad, så lad os drikke,
kan du ikkje den Peder?»

«Tærninger, Piger, Kortenspil og Vin,
Er Livets bedste Medicin.»

«Iss! Du er nu altid saa mykkje for det uan-
stændige Du, Eriksen.»

«Skaal paa det Abigael!»

«Nu ikkje mere drik, før vi går iland og
holder måltid. Spil op Peder!»

Her, længere ude på Kvarven, hvor farvandet
var friere, rode bådene ved siden af hverandre, og
de sang nu alle den samme vise til Peders musik.

Planen var at gjøre landgang i Eidsvaag, spise
der og så ro tilbage til Sandvigen, hvor de havde
bestilt aftensmad og dans hos madam Andersen.
Men nu begyndte de i Reiersens båd at snakke
om, at det var for langt til Eidsvaag, og påstod,
at de vilde snu og sættes af i Hæggernæs. Der-
fra kunde de gå til Sandvigen og gi bådene løbe-
pas; det blev også koldt på sjøen, når det led på
eftermiddagen.

Efter adskillig råben og snak frem og tilbage, gik så det sidste forslag igjennem. Bådene vendte og la kort efter til ved et stenleje, som faldt skråt ud i vandet og brugtes til landingssted. Fløtmændene blev betalt, et par gutter, som stod og drev i fjæren, antoges til at bære madkurvene, og snart vandred hele selskabet med spillemanden i spidsen henover den lyngbevokste fladmark, hvor Hæggernæs' krudtmølle med sit høje murgjærde blinkede hvid i sollyset et stykke borte. Oppe på Paddemyren tæt ved skulde de låne hus og koge kaffe hos en vaskerkone, som jomfru Madsen kjendte.

«Det gjør godt te få røre bejnene sine,» sa Andrea til barbér Jensen, som endelig vilde ha hende under armen. Hun standsed og slog nedover sin grønstribede uldkjole, «En bler krøklet i båt.»

«Skik kjolen bort te meg imorgen jomfru,» sa skræddersvend Foss, som gik foran med Sy-Pedersen. «Eg ska dampe 'an op for Jer.»

«Pikkeleisten!» råbte Sivert og dasked jomfru Madsen på skulderen. «I er 'an!» og så satte han i stormløb forbi Petra, der holdt sig ved siden af Peder, som spilte: «Dengang vi drog afsted.» I samme nu fløj hele flokken afsted med råbet: «Jomfru Madsen er 'an! jomfru Madsen er 'an!»

Selv Petra tog på at løbe. Snart var de et godt stykke foran jomfru Madsen, der faldt tungt ned på de brede fødder, mens hun ased ivej med optrukne skjorter, så de tykke ben vistes; hun havde hvide bomuldslægger udenpå uldstrømperne.

Sivert og Peder var forrest. Med ét gjorde Sivert en vending og tog vejen nedover mod sjøen igjen langs krudtmøllens hvidkalkede gjærde. Da han var kommen forbi gjærdet og vilde slå ind på en sti, som løb langs fjæren nogle alen fra sjøen, så han pludselig sin farmor lige foran sig. Hun var barfodet og i mandfolkekufte, skoutet sad helt bag i nakken, så de hvide hårtjafser syntes foran. Hun gik med ravende skridt og med ryggen bøjet. Så stupte hun forover, tog for sig med hånden og krøb videre i en halvt liggende stilling. I et par sekunder var Sivert blet rådvild stående. Så drejede han om og løb samme vej tilbage, idet han råbte så højt han kunde: «Her blev for vådt, godtfolk!» De andre efter ham.

Lidt efter sagt ned han farten og sakked agterud, fik så et dask i ryggen af jomfru Madsen, som råbte: «Siver Jensen er 'an!» hvorpå hun fór afsted med et hvin, som om hun var bleven stukket af en kniv.

«Sivert Jensen er 'an!» hujed de alle og løb endnu stærkere end før.

Sivert blev stående, indtil de alle én efter én var forsvundet bag det øverste hjørne af krudtmøllens gjærde. Så vendte han sig om og så efter farmoren.

Lige bag ham kom hun, fægtende med armene, slingrende og snublende, mens hun knurrede som en tirret hund.

«Ikkje denne vejen,» sa Sivert og stilled sig

op foran hende. «Gå langs med fjæren, hvis om I ska te byen.»

Hun hvæste og gik videre.

«Hører I,» sa Sivert og greb hende i armen.
«Ikkje denne vejen.»

Hun krummed fingrene som klør og hugged efter ham.

«Vær nu skikkelig! I ska få skillinger, bare I vil gå den hinn vejen.» Han gav hende nogle kobbermønter og trak hende ned mod fjæren.

Hun tog skillingerne uden at sige noget, og klemte fingrene fast omkring dem.

«Så,» vedblev Sivert, da de var kommet helt ned til vandet. «Når I nu følger langs med sjøen, er I straks i Skuteviken, så kan I gå ind i kippen te Mass med foten og kjøbe Jer drikke. Det er mykkje snarere te gå langs med sjøen,» han slap hende og puffed hende fremover i den retning, han vilde hun skulde ta, men blev i det samme bange for, at hun skulde falde paa de humpede sten og bli liggende. Oline faldt dog ikke, bare fløj et stykke bortover, standsed så et øjeblik og sjangled videre.

Sivert følte sig letted og satte på løb, men et minut efter vendte han sig om for at være sikker. Der kom hun stavrende opover efter ham. Hun hugged med armene for hvert skridt hun tog, som for at skyde bedre fart, og hun så forstokket og onskabsfuld ud.

Sivert stønnet af sinne. Hvad skulde han

gøre med dette fylledrøjsige menneske. De andre kunde komme hvert øjeblik.

Jensen. Sivert Jensen åhøj! råbte Reiersens stemme.

Sivert drejede hodet og så sig om til alle sider med et snart, skarpt blik, så fór han med sammenbidte tænder og fremrakte hænder hen mod farmoren, bojede sig i knæerne, så han næsten sad på jorden, kasted sig ind under hendes fremstrakte overkrop, snapped hende om livet, løfted hende op og sprang nedover til sjoen, mens han holdt hende foran sig og bevæged det tilbagebojede hode hid og did for at væрге ansigtet mod hendes krummede fingre. Han pilte afsted, hensynsløst, rasende, med næsten lukkede øjne, hoppende og glidende på fjærens ujævne stene. Pludselig kjendte han hendes klamme fingre om sin strube med et hidsigt vilddyrsgreb. Han spilte øjnene op; det blev sort for dem; blodet suste og sprængte i ørene. Et rallende grynt brød ud af ham, mens han rev og sled i farmoren for at løsne hendes klør fra sin hals, og da det endelig lykkedes ham, kyled han hende af al magt fra sig. Hun faldt næsegrus mod en våd stenblok tæt i sjøkanten. Der lød et smæld og et rammel som af knokler, der falder sammen. Sivert skjalv i knæerne og på hænderne. Det hamred og værked i svælget, blodet slog på trommehinderne, og huden på halsen strammed og svidde. Han så sig om til alle kanter med det forrige snare, skarpe blik, der tilsidst gled

hen på farmoren. Hun lå ubevægelig med legemet i en halvcirkel. Skoutet havde hun mistet i faldet, så hodet var bart, og det hvide, tynde hår glinsede i solen som et væv af uredige sølvtråde. Med ét var det liksom ryggen letted sig og slog en bugt; så gled ansigtet og overkroppen ned langs siden af den våde sten helt ned i fjæren, hvor vandet skvulped.

«Nu kan hun ligge der og sove rusen ud!»
Sivert løb fra hende med nakken dukket.

«Kå har I vorre henne? vi har ropt så på Jer.» Sivert fór sammen ved lyden og løftede hodet. Der stod Peder et par skridt borte og stirrede så underlig på ham.

«Eg sku' afsides,» svarte Sivert forpustet uden at stanse og uden at se på Peder. «Kå er di andre henne?»

«Di sitter bagom krudtmøllen på en stejnrojs og venter på Jer.»

«Der kom én og der kom to,
Én paa Støvler og én paa Sko»

sang Sivert, mens han løb alt hvad han kunde, fulgt af Peder.

«En havde Hat, men den var graa,
Ogsaa havde han Sokker paa.»

Og mens han sang og løb, tænkte han bare på dette: om Peder havde set farmoren og set, hvad han gjorde med hende.

XXI.

De havde spist tilaftens i madam Andersens aflange stue, dansesalen kaldet, med to fag vinduer i begge de korte vægge. Nu gik madam Andersen og tog af bordet; hun havde stort smækkeforklæde over den brede, høje mave, hvide overtræksærmer og lange øredubber udenpå kappens knyttede hagebånd. Til håndtlinger brugte hun en bondeklædt jente, der gik på uldsokker og ligned en kegle i sin indpakning af uldne tørklæder.

• Ned fra taget hang under blikskjærme to oljelamper, hvis sure blus lyste grumset gennem den gråblå tobaksos, som drev ind fra gangen, hvortil dørene stod åbne. Derud havde herrerne fortrukket for at få sig en røg, mens salen blev ryddet til dansen. Mellem vinduerne var der spejle med små konsoller og på disse toskillingslys i messingstager med mansjetter af lyserødt fryndsepapir.

I sofaen midt på langvæggen med det rød-blomstrede tapetpapir og Kristian den fjerde i lakeret ramme sad jomfru Madsen og Andrea. Jomfru Madsen småsang med nikkende hode og

havde armen om Andreas liv. Andrea slog takten med foden og holdt jomfru Madsen i hånden. De var bleven veninder på turen og havde drukket dus ved aftensbordet i Lysholmer.

I ovnskrogen sad spillemanden og spiste smørrebrød med tallerkenen i hånden. Han var énøjet med skarpt, gustent ansigt og sort fliset skjæg. På gulvet mellem benene stod en optrukket ølflaske og under stolen lå hans violin. Han var bleven hentet for at afløse Peder, som var sovnet på en stol, hvid i ansigtet, med harmonikaet mellem hænderne og hodet lænet tilbage mod væggen.

«Så, nu kan Dokker straks begynde,» sa madam Andersen. Spisebordene var flyttet ud, og jenten med uldsokkerne holdt på at strø sand af et fejebrædt ud over det ujævnt slidte gulv.

«Har I fåt nokke på Jer?» sa Sy-Pedersen til Petra, som stod oppe ved konsollen og skrabte med en bordkniv på sit kjoleskjørt.

«D'er lysetalg. Eg kan'kje skjønne, kå det er kommen ifra.»

«La' det være te imorgen. Nu begynder spillemanden.» Sy-Pedersen satte hænderne i siden og vrikked på sin overkrop, mens hun hoppende letted sig op og ned på tærne.

«Op med en Hamburger!» Sivert kom ind fra gangen og engagerede Petra.

«Eg er så tröt i benene efter al strabbaseringen

idag,» bemerked Petra, da Sivert la armen om hende og danste ud.

«Det fortar sig, når I danser. Kil bare på. Ondt ska ondt fordrive.»

De var et øjeblik alene på gulvet. Så kom Reiersen med Andrea, Foss med jomfru Madsen og barbér Jensen med Sy-Pedersen.

«Må eg ha den æren?» Eriksen bukked for madam Andersen, som sneg sig langs væggen for at pudse lysene.

«Nej vet I ka! I min alder.»

«Kom an, kom bare an, bare an!» han greb hende om det svære liv, som han kun naaede halvt rundt om, og kaved afsted med hende.

Madam Andersen lo, så hendes fyldige ansigt blev mørkerødt, mens hun modstræbende og tungt gjorde dansetrinene med på de hæleløse filtsko.

«Slep meg, slep meg! Eg bler tunen, Eriksen!»

Eriksen engagerte sin forlovede, som Foss netop satte fra sig.

«Vi har møst nokken damer, synes eg,» Sivert lod Petra falde ned i sofaen med en svingom, som løfted hendes fødder højt fra gulvet. «Kå er de afblevven, ska tru?»

«Di kommer straks.»

«Ska di ikkje ha lov te ha et æren'e? hä, hä, hä!»

«Kom along, Maren hosselejsten!» Sivert vilde danse med bondejenten, som stod på dørtærskelen fra kjøkkenet og vinked på madam An-

dersen. Men med et gældrende skrig bøjede hun sig i knæerne, så hun sad på huk, og klamred sig til dørstolpen. Sivert kvap sammen. Så bukkede han sig ned til hende, skreg endda værre end hun lige ind i ansigtet hendes og slap hende skoggerleende.

«For en eitel!» sa han hen til madam Andersen,

«Hun er ræd, tosk.»

«Nok udaf den, spellemand, op med en rej-lænder!» Sivert løftede sine frakkeskjøder med tommel- og pegefingern, og holdt dem op som om det havde vært en slæbkjole, idet han danste hen og bukkede for Andrea. Hun rejste sig straks og stemmede fingrene om hofterne. Sivert danste baglænds fra hende; hun fulgte efter. Straks efter var gulvet fuldt.

Sivert og Andrea gjorde svært rabalder af rej-lænderen. Hvergang han slap hende og danste ud fra hende, klaskede han hænderne sammen med et gjøgeskrik og trampede med fødderne, så det smald, og når han atter greb hende, slog han bagud under hopsatrinene, så støvlehælerne rørte ved frakkekanten. Andrea svajede med overkroppen og bevægede hodet som en nikkedukke, og når Sivert nærmede sig hende, slang hun armene om hans skuldre og knægede som en ung fole.

Deres lystighed smittede de andre. De dansede som rasende mennesker med pust og støn, de trampede og hujede og hvæste og knipste med fin-

grene. Sveden siled over ansigterne, og hænderne var klæbrige og hede. Gulvet knaged, møblerne rysted, lyseflammerne vifted, og lamperne under taget dinged frem og tilbage i den tykke støvfylde luft.

Pludselig gled Peder langsomt ned af stolen og blev siddende på gulvet. Han sled øjnene op og stirred omkring sig med et tomt blik. Madam Andersen, som stod og så til i den åbne dør ud til gangen med hænderne korslagte på maven, gik hen og tog fat i ham.

«Kom med meg far, ska Du få ligge på sengebænken i den hinn stovven,» sa hun venligt og hjalp ham op.

«Han'orgele'! Kå er han'orgele' mit?»

«Du har det jo i nævene, gut.»

«Drik, drik! tungen må læskes,» råbte Sivert og kasted sig stønnende på en stol.

«Kassen er læns,» sa barbér Jensen og slog på bukselommen.

«Det skiller meg ikkje! Puns og øl, madam Andersen. I ger vel kredit te imorgen?»

«Mit hus er 'kje nokke værtshus, hvis om Dokker ikkje vet det.»

«Nej men låne, madam Andersen.»

«Det er en an'en sak. Lån kan enkver få.»

«Skriv op ka det koster og skik regningen ut te meg — hos kjøbmand Virs på Strandgaden vet I.»

«Den, så havde seg en koppe varm sokkerlade.»

«Sokkerlade te damerne!»

Peder sad og gumled på pegefingern og så efter Sy-Pedersen, som svang sig med Foss. Han var blet forelsket i hende på turen og led alle skinsygens kvaler. Det var hendes smilehuller og tænder, som havde fanget hans hjærte. Tænderne især; de var fremstående og gule, til halvten bedækket af et gråhvidt stof, der ligned fugtigt hvedemel. Da de gik fra Paddemyren, havde han tilbudt sig at bære hendes voksdugstaske, men hun havde smækket ham over hånden og sagt: «Fingrene af fadet, der er tyttebær på», og straks efter gik den til Foss. Men nu vilde og skulde han danse med hende.

«Hurra for madam Andersen med svaledrikke!»

Madam Andersen satte en bakke med varm punsch i stentøjsmugger og mange ølflasker på bordet borte i hjørnet.

Peder listed sig over gulvet og drak. «Spil op en vals!» råbte han og gik med lange skridt og modige øjne hen og engagerte Sy-Pedersen.

«Koffer ikkje,» hun fniste lidt og rejste sig.

«Kem synes I er den vakreste udaf damerne?» spurgte Peder mens de danste.

«Kå då?»

«Eg synes I.»

«Ha, ha, ha! Peder er lidt på en kant!»

«Den så vil væte halsen, får komme her!»
Sivert drak, skjænked i glassene og rakte
Petra.

«Nej, ikkje grog, la' meg få lidt øl.»

«Skal jomfru Petra,» Sivert tomte et glas til.

Med ét var han sprungen midt op på bordet,
hvor han stod på et bæn med punskemuggen i
hånden Han vilde lage vers, sa han. «Kom
bare an Eriksen far! Gi meg en strofe ska eg
rime. Kjæften te, spillemand!»

De stimled alle sammen i en halvkrans om
bordet.

«Der var engang et elskende par»

begyndte Eriksen syngende.

«Til at kjøsses og klappes var de så snar,»

fortsatte Sivert.

«De havde ikkje ti'er te gifte seg,»

sang barbér Jensen.

«Men så ska det ikkje gå meg og Deg,»

rimed Sivert, og så istemte alle:

«Julia, Julia, Julia, Julia kopsasa!

Julia, Julia, søde Julia.»

«Uf, Du slår Puns ner igjommel ryggen min!»
Sy-Pedersen skubbed til Peder. Klistr Deg ikkje
salissen fast te folk, Du puster på meg.»

«Kom an, kom an, kom bare an!»

sang Eriksen.

«Sivert Jensen er kar for te klare seg, han,»

fortsatte Sivert, som fremdeles stod på ét ben. De lo og klapped i hænderne.

«Men nu ska Du snart ble sotten bet,»

sang Reiersen.

«Nej, vet Dokker ka! Mine bor'er er ikkje te trakke på.» Madam Andersen kom ind med chokoladen. Hun skreg for at bli hørt, så ansigtet var rødsprængt.

«Gu' signe madammen, hun er så fet,»

rimed Sivert skrålende og satte punschemuggen for munden. Idetsamme tabte han likevægten, sparked omkring sig med fødderne og knuste næsten alt, hvad der var på bordet. Med råb og latter fløj de alle tilside; punsch og øl flød ned i strømme. Spillemanden holdt et glas under bordkanten og fik det fylt.

«Nå det må eg seie! Kem ska betale?»

«Eg naturligvis! Afvejen der!» Sivert hopped midt ud på gulvet. Idetsamme tog han sig hurtig til hodet og blev bleg. Han skyndte sig ud i kjøkkenet og drak vand.

I det øjeblik hans fødder klasked mod gulvet havde han pludselig som i et glimt set farmorens krummede ryg, da den slog bugt og gled ned

langs stenen, hvor han havde slængt hende fra sig i eftermiddag. End om hun lå der endnu og vart slåt fordærvet. Å langtifra! Nu sad hun naturligvis og fyldte sig på en ølkippe eller lå og sov i en bondestue, svinet.

«Tre ølflasker, to punskemugger og otte glas,» regned madam Andersen over borte ved bordet, da Sivert kom ind igjen. «Værsgo' kom her og vær vidner.»

«Vi trur Jer, madam Andersen.»

«Det er godt. Bare skriv på regning,» sa Sivert.

«Og borddugen er der sparket hul i, så møkke Dokker vet det.»

«Hul i borddugen, hul i borddugen! Sivert Jensen, far!»

«Eg skikker en ny i morgen af den dyreste boniteten.»

«Det hører Dokker på! Ane, kom ind og tørk af golve!»

«Eg er så forlvt i Jer,» hvisked Peder med armen om Sy-Pedersens stoleryg.

«Peder Frimann er plakat fuld, ha, ha, ha!»

«Fuld er vi alle, ha, ha, ha!»

«Langedansen!» råbte Sivert. «Kjærringen med staven, spillemand!» han snapped Petra i hånden. «Være med, så hæng på!» Og så bar det ivej med hele flokken hængende sammen i en række, allesammen foroverbojet, syngende på Kjærringen med staven, ud gjennom kjøkkenet. Dørene

bleve revne op til bagstuen og fremstuen af Sivert, som var i spidsen. Over gangen ind igen i salen. I vild fart gik det. Madam Andersen skjalv for sine møbler og sit kjøkkentøj; hun baksed med armene, som om det havde vært vinger, mens hun tripped efter dem og var nær ved at bli rendt overende, hvergang hun indhentedes på sin runde af den farende række.

Da de på tredje omgang kom gennem gangen, strøg et koldt pust ind over dem. Nogle af dem drejed hodet og så, at gadedøren stod på klem, og at nogen keg ind. De lod sig imidlertid ikke forstyrre, men fôr videre, syngende som før. Da de straks efter atter var i gangen, opfanged Andreas øre trods larmen og sangen lyden af en kjendt stemme, og hun så i forbifarten et glimt af Ravens lyse høje hat over skulderen på madam Andersen, som stod med ryggen til og talte ud ad døren.

Hun kjendte det, som om benene visned under hende, mens hun mekanisk løb med som før. I kjøkkenet brød hun ud af rækken. «Eg orkjer ikkje mere,» sa hun.

«Får Du ondt, Drea?» Reiersen stod ved siden af hende.

«Eg vi 'kje ha Deg her,» sa hun sansesløst og flyttet sig paa gulvet med små, hastige skridt.

«Å jou, Drea,» Reiersen fulgte efter hende og klapped og strøg hende på ryggen.

«Dans langedansen med de andre. Skyndt Deg, væk med Deg!»

«De holder op, Drea.»

Inde fra «salen» hørte de dem tumle om hverandre for at komme til sæde under hvin og latter og pusten og støn.

«Skaf meg nokke vand,» sa Drea stakåndet. «Nej, ikkje det, ud i pumpen på plassen etter friskt. Her er en skål.»

Reiersen gik ud på gårdspladsen for at søge efter pumpen.

Andrea lytted med øret til salsdøren, som Reiersen havde lukket.

«Hys, ti stille med Dokker! Ska en kone så madam Andersen ikkje faa komme te or'e?»

«Rejs te helvete?»

«Ka va' det, madam Andersen?»

«En, så spør etter jomfru Frimann.»

Andrea rev døren op og næsten sprang over salsgulvet, mens hun kramsed med fingrene på halskraven. I gangdøren, som stod åben, indhented hun Petra, der også var på vej ud.

«Kå ska Du hen?» spurgte Andrea og før forbi hende.

«Der var en, så vilde snakke med meg.»

Andrea hørte ikke, hvad hun sa. I gadedøren, som udenfra holdtes halvåben, så hun Ravns smale øjne stirre på sig.

«Det va 'kje Deg,» sa hun og slog ud med

hånden til Petra, som straks vendte om og lukked
salsdøren efter sig.

Uden at sige noget greb Ravn Andrea om
håndledet, rev hende med et kraftigt tag ud på
gaden og drog hende hen til en lukket vogn, som
holdt et par skridt fra huset.

«Du sitter neglene i, slep meg,» klynked
Andrea, men gjorde ingen modstand.

Ravn lukked vogn døren op med den hånd,
han havde fri, og kasted Andrea ind mod åb-
ningen så hårdt, at hun tabte fodfæstet og klasked
hænderne mod vognbunden.

«Ska eg ikkje få ta tøje' mit?»

Ravn mælte ikke et ord, mens han stopped
hende ind i vognen og slog døren til. Så sprang
han op paa bukken og kjørte bort. Det hele var
sket paa mindre end et minut. —

Petra havde længe ikke havt ro paa sig; hun
havde tænkt på Smith hele dagen og grublet på,
om han nu ikke alligevel angred, at han havde
ladt hende bli med. Og så havde hun overvejet
atter og atter, om der var sandsynlighed for, at
han blev oppe, til hun kom, og om han vilde ha
hende ovenpaa eller ikke, før han la sig. Da så
madam Andersen sa, at der udenfor stod en herre,
som spurgte efter jomfru Frimann, var hun skjæl-
vende styrtet over gulvet i den tro, at det var
konsulen. Bagefter havde hun lyst at række tunge
til sig selv for sin dumhed.

Men nu var hun kommen til at længes således

efter Smith, at hun ikke kunde holde det ud længer, og samtidig var hun bleven sikker på, at han ventede på hende for at få høre, hvordan hun havde havt det.

«Nu er det på tide te gå,» sa hun til Peder og tog ham i Armen. «Kom nu!»

«Eg rikker meg ikkje,» svarte Peder og vred sig fra hende. «Eg ska danse polka med Sy-Pedersen.»

Reiersen kom ind med en skål vand, som han spilte af. «Kå er Drea henne?»

«Vil I danse?» Sivert rakte begge hænder ud mod Petra.

«Nej, eg vil hem.»

«Det er då vel ikkje meningen Jeres! Klokken er jo knapt 10.»

«Dokker andre kan jo holde på, så længe Dokker vil. Farvel og tak for meg.» Hun gik ud i kjøkkenet for at få sit tøj hos madam Andersen.

«Nej, så ska eg følle Jer!» råbte Sivert. «Vent nu lidt!»

«Stop rømlingerne! Sivert Jensen og jomfru Petra vil dissentere!»

«Det ska vi bli to om,» mente Foss og spytted i næverne som til slagsmål. «Fløt op her, spillemand!» han trak en lang bænk foran døren til gangen, og da spillemanden havde tat plads på den, stilled han et bord foran ham og satte sig på kanten.

«Nu ska vi se, om nokken kommer her-igjommel uten så med min vilje!»

«Kom an, kom bare an, bare an!» sang Eriksen, mens han danste.

Sivert slog sig på knæerne og lo, så det rungед. «Vi slepper ikkje væk, jomfru Petra! Kom her, ska I se på løjer,» han gik ud i kjøkkenet.

«Nu ska vi spille di et puds, vi går bagvejen. — Ja, så sagt, der er 'kje and't for, I må ind igjen og danse,» råbte han højt. «Kom nu,» han åbned døren til gårdspladsen og smøg sig ud sammen med Petra.

«Denne vejen,» han gik foran Petra langs det lave traleværk om den smale havestrimmel, der omgav huset og gik i ét med gårdspladsen bag. «Ut her,» han stødte op den lille låge i hjørnet, og så var de på Sandvigsvejen.

«Gud vet, kem det er sin?» Sivert tog hatten af, betragted den i stjerneskinnet og satte den på igjen. «Eg tog 'an paa kjøkkenborde'. Ha, ha, ha, ha! hå, hå, hå! Dette var det fornøjestigste af alt i dag! — Er det meningen vi ska kapløbe?» Han tog længere skridt for at være på siden af Petra, som pilte afsted, og det var ikke frit for, at han sjangled lidt.

«Må eg by Jer min arm? Kom an, kom bare an, bare an, så Eriksen seier. I behøver ikkje te frygte; lidt snøt er eg, men ikkje så det gjør nokke.»

Petra tog ham tøvende under armen. «Det var lejt, I sku gå for min skyld,» sa hun.

«Det var just udmærket! Tænk, ka lange næser di får, ha, ha, ha!»

«Di kommer te ligge meg for had forre det.»

«Å skidt! Eg går ud igjen, når eg har følt Jer.»

«Den lange vejen?»

«Unge friske bein. —

Har De læst den Berlingske Avis,
Eller har De hørt det?»

«I må 'kje sønge, for så tror de, det er fulde folk.»

«Kom an, kom bare an, bare an!

«Eg er så gla' i kvæld, ska eg seie Jer. Gud fader må vite, ka det er for. Hvis nu endda I havde likt meg, men kom ikkje der!»

«Der er nok af di, så liker Jer.»

«Nej, men I, det vilde vært nokke and't,» Sivert drog et dybt suk. «Å ja, verden er en jammerdal,» vedblev han om lidt med en brat overgang i stemmen. «Det er så det.»

Petra svarte ikke; bare ilte for at komme fort afsted.

«Jou, for sagen er den,» begyndte så Sivert, fortrolig og bevæget, «eg vilde så gjerne finde et menneske, eg kunde binde meg te, binde meg te fast, ja, for alvor, forstår I. Når en går slik på raggedis og aleinc, så —. Der er mange fristelser

for en krambo'fyr eller så for en dag, så Virs seier. Ja, i alt fald for meg. Når der er lidt humør i en, og en ikkje netop er vanskapt, og pengene sitter løst på lommen, så,» han standsed og sukked atter.

«Ja, I er vist alt for spandabel.»

«En rund hånd ska aldrig mangle, heter det seg jo, men fan'en tru —. Skjønt det er 'kje for det,» han slog over i en broutende tone, «eg har ingenting te klage gu'skelov, penger i banken, høg løn, pålæg kvert halve år og arv i vente! I kvæld har eg ødelagt for mange specidaler, men det rører meg ikkje!

Pengene vokser saa Græs og Sand,
Sønner og Døtre og ti Tønder Land.»

«Hys, hys! Nu er vi jo midt inde i byen.»

«Ja, kan 'kje I forlove Jer med meg då? Eg bér Jer, eg bér Jer med gretenes tårer, Petra. Eg ska bekjende alting for Jer, alting. Eg har havt med en tøs te bestelle, så venter seg med meg -- hun tjente hos kjøbmand Munthe sine, og det havde så sine egne årsager. Det ska eg osså fortælle Jer, når vi har haft brøllop, ikkje før. Nu tåler eg ikkje lugten af hinner mere! Vil I ha meg, Petra?»

«Det er vist bedst, I sover på det, Jensen.»

«Vil I gjøre nar af mig, Petra?»

«Nej, men ikvæld er I ikkje ganske med Jer sjol, Jensen. I morgen tidlig angrer I på det.»

Ordet angrer slog ned i Sivert og staged hans snakkesalige fortrolighedstrang. Naturligvis vilde han angre på det; han gjorde jo aldrig and't end angre. Dybt mismodig gik han resten af vejen taus og med ludende hode.

«Nu behøver I ikkje te følge meg længer,» sa Petra, da de nåde Virs's gadedør. «De par skridtene er ikkje nokke. Godnat og mange tak for idag.»

«Godnat, jomfru Frimann, og vær endelig ikkje sint på meg.»

«Sint? I har jo ikkje gjort meg nokke.»

«Nej, for eg mente ikkje med det. Eg mente det slettes ikkje.»

«Nej, det var det eg vidste. Gå nu ind og læg Jer istedenfor te traske helt ud i Sandvigen igjen. Det har I mykkje be're af. Godnat.»

Lægge sig? Langtifra! Han vilde og måtte tilbage for at få rystet af sig denne tungsindigheden. Han fik så ikke sove alligevel; det blev bare til at ligge og vælte og græmme sig. Og det kunde være tidsnok imorgen. Inat vilde han være lystig og drikke sig glad igjen.

Han lagde ivej det forreste han kunde, gik og løb vekselvis, og nåde, sved og forpustet, madam Andersens lave stuehus efter knappe fem kvarters borte væren.

Til sin forbauselse fandt han gadedøren stængt, og da han skulde se til, var der mørkt i vinduerne. Han stod lidt og undred sig, så gik han rundt til

gårdspladsen, så, der var lys i køkkenet, og keg ind. Bøjet ned over gruen stod Ane og vasked op med ryggen til.

«Er di gåen?» spurgte han.

«Ja. Dei blei så fulde, at madammen hev dei ut,» svarte Ane uden at vende sig om eller afbryde sit arbejde.

«Ka vej tog di?»

«Han spillemanden sku' skaffe dei båt frå Hægrenæsse' blei da te.»

«Er det længe siden?»

«Nej, det va' nu nys.»

Sivert lukked døren og gik ud igjen på landevejen. Der tog han hatten af og strøg sig gennem håret, satte så på sprang ned over til Hæggernæs. Han fulgte ikke vejen, men løb afsted over stok og sten og gjærder og myr. Halvmånen var kommen frem, og utallige stjerner blinked på himlen. Snart så han krudtmøllens hvide væg og det høje, hvide gjærde lyse i afstand, og derefter styred han sin kurs. Det var så stille rundt om, at han hørte sine egne skridt som en dump susen i ørene. Med ét stansed han og lytted. Var det ikke? — Jo, det var Peders harmonika, og Eriksen og Foss, som sang. Der lo jomfru Madsen, og der skreg Sy-Pedersen, som om hun blev kildret. De kunde ikke være langt vække. Han tog den lille bakke foran sig i et par sprang og kom op på fladen omkring krudtmøllen, hvor de havde spilt pikkelæsten idag, og der, et stykke borte, så han

en klump mennesker bevæge sig i retning af sjøen. Han fik lyst til at skjule sig for dem og så, med det samme de skulde i båden, pludselig stå midt iblandt dem. Hurtig dukked han sig ned og fulgte dem i nogle skridts afstand næsten siddende på huk, mens han gik. Der var de ved enden af fladen; nu gik de nedover skråningen til sjøen. De vilde komme ned der, hvor han havde slængt farmoren fra sig. En isnende angst fór igjennem ham. Tænk, om hun —. Sivert la sig på mave og krøb det sidste stykke langs jorden, og med ansigtet lige i kanten af fladen blev han liggende og stirred ned med opspilte øjne.

«Håloi! K'er dette for nokke?» han så dem bukke ryggene nede i fjæren.

«Et menneske, gud hjælpe meg! En bondekjærring.»

«Uf, rør hinner ikkje.»

«De' er Sivert Jensen sin farmor,» det var Peder, som talte. «Eg kjender hinner på mandfolkekuften.»

«Småfylla! Lat hinner bare ligge. Hun er fuld, svine'»

«Singgodt, Jeppe, hi, hi, hi!»

«Ja, fankerten sku' vække hinner. Kom bare.»

«Hun har gjerne logge der længe, traven.»

«Hun er stuft ikvæld engang, for elles måtte vi set hinner i eftermiddag.»

«Gud være takket og priset!» Sivert greb krampagtig med fingrene om en mosdot. Så havde

Peder altså ikke set noget, for ham var det, som sa det sidste.

«Kå har I båten, spellemand?»

«Han ligger her i viken.»

«Kom an, kom bare an, bare an!»

Sivert ventede, til de var roet udpå et stykke. Så rejste han sig og gik skjælvende på alle lemmer ned til farmoren.

Hendes stilling var lidt forandret, syntes han, hun lå ikke fuldt så næsegrus, som da han forlod hende i eftermiddag. Det ene øre og et stykke af kinden var synlig. Så havde hun vel rørt sig i søvne — ja, for fulde folk kunde sove længe.

Sivert bukkede sig over hende og lytted. Ikke tegn til noget åndepust at mærke. Så kanske hun lå i svime — vand i hatten til at skvætte hende med. Han drejede sig om mod sjøen, men besinded sig så på, at det kanske var bedst at få hende snud om først. Så bukkede han sig atter over farmoren, stak hånden ind under hendes liv og vælted hende om.

Med en lydelig grøssen skvat han baglænds ned i fjæren, så vandet sprøjtede op om hans ben. Straks efter rakte han overkroppen langsomt fremover, og mens rædslen risled ham gennem marv og blod, betragtede han farmoren. Nakken hvilte på en sten, og hodet hang tilbagebøjet ud over kanten. Næsen var knust og forvandlet til en sort, flad klump, øjnene stirrede lyse og udsprængte

op mod måneskinnet, munden gabed, og hårets hvide tjafser stritted på issen. På de knyttede hænder var der flækker af levret blod, og benene var krummede indad mod legemet.

Sivert blev stående foroverbøjet og stirred. Han drog pusten lydløst og holdt hænderne springende på knæerne. Ude fra sjøen lød Peders harmonika og stemmer, som skrålte hæst og falskt:

«For Norge, Kjæmpers Fødeland,
Vi denne Skaal vil tømme.»

Indeni Sivert sang det med, hvert eneste ord nøjagtigt og tydeligt, mens han stod i samme stilling med øjnene ufravendt fæstet på farmorens mishandlede lig. Svagere og fjærnere hørtes musiken og stemmerne, men Sivert blev ved med sin indvendige sang, sejt og langeligt, indtil lyden var døet ganske hen.

Da retted han sig op og så sig om. Intet levende at opdage. Ikke en lyd at høre, intet undtagen sjøens sagte skvulp, hvergang den rulled sig ind over fjæren, skylled blødt hen over stenene og seg stiltfærdig ud igjen. Aldrig havde Sivert vidst, at sjøen kunde være så tålig og sørgmodig. Den sutred og klaged som et sygt barn eller som en voksen, der var blet tusset. Hansemann, ja, Hansemann var det, den minded om. Akkurat således lød det den dagen, da han lå nøgen på stenhellen hjemme hos moren og strakte armene op imod hende med dette klynk, der ikke blev til ord,

men hørtes, som kom det fra et umælende. Sjøen var også et umælende. Gudskelov, så kunde den aldrig fortælle, hvad han havde gjort idag. Den var den eneste, som havde set hans ugjerning. Men den fordømte ham ikke. Den syntes bare synd i ham; det var godt at mærke. Ts, ts, ts, huh, huh, huh, Sivert stod og hulkede ud mod sjøen med opløftet ansigt. «Du véd, kålissen det er tilgåen, du såg, at det var livet, eg måtte berge. Eg tar Deg te vidne, o sjø!»

Med ét fór han sammen, skræmt ved en lyd som af rullende småsten. Han skjalv som et espeløv, han frøs af angst, og hjertet dunkede et øjeblik så hårdt, at han kunde høre det, mens hans spejdende blik søgte hen i retning af lyden. Der sprang noget bortover fjæren, en kat eller hund, eller kanske det var en sjør.

Med besvær tog han sig sammen, bukkede sig over farmoren og fik hende væltet om i den forrige stilling. «Så, nu ska Du ikkje gjøre fortræd mere!» hviskede han og følte et øjeblikk lettelse ved tanken. «Nej, for nu har Du dræft hinner. — Dræft hinner? Har Du dræft et menneske? Morderen Sivert Jensen? Bare 17 år og kanske alt en morder.» Han gjøs og drejede sig hastig om. Nej, der var ingen. Det måtte være ham selv, som havde tænkt det, eller husket det rettere, for de ordene havde han sagt til sig selv den natten, da han trode, han havde bidt kokken ihjel ombord i «To Venner». Engang før

havde han altså vært nær om at dræbe et menneske. Den gang slap han med skrækken, men nu —? Han keg stjålet over skulderen ned på farmoren, der lå sammenbugtet, så hun næsten beskrev en halvcirkel. Ja, nu var timen slæet; straffen var kommen over ham. Han var morder. Idag var det dommedag.

«Du skal ikke slå ihjel,» stod der, Men der stod også: «Du skal ikke stjæle og ikke sige falsk vidnesbyrd og ikke bedrive hoer.»

Det stod akkurat skrevet på den samme måden, det femte budet som de andre budene. Og det var igrunnen mærkeligt, siden mord var den største af alle synder, den eneste synd, som blev straffet på livet. Kanske det kom af, at Vorherre, som vidste og forstod alt, havde tænkt på, at et menneske lige så let kunde komme til at slå ihjel som til at forgå sig mod de andre guds bud. Al synd var lige stor for gud, den groveste som den fineste, stod der vist også etsteds. Men hvis det var så, behøved han jo ikke at anke mere på dette med farmoren end på al sin øvrige synd. Så var der jo også noget, de kaldte for drab, og det var ikke det samme som mord.

«Bare Du ikke havde truffet hinner idag,» stønned Sivert, mens han mekanisk steg op af skråningen. Oppe på kanten af fladen vendte han sig om og så ned i fjæren. «Farvel farmor. Vær salig henfaren i Herren. Arme stakkes farmor.»

Så gik han rask tilbage samme vej, han var kommen for en time siden.

Hvorledes var det også gået til, at han havde truffet hende! Jo, det var sandt, han havde jo vært på plassertur. På plassertur? Var det idag han havde siddet i båden mellem Petra og jomfru Madsen med Eriksen midt imod og Peder i rangen? Umuligt. Han syntes, det var for længe, længe siden.

Tænk, om han ikke var rejst med. At ikke Vorherre kunde skikket en forhindring. Han, som havde havt så'n ulyst. Han havde liksom kjendt det på sig, at der skulde ske noget galt. Ja, galt skete der jo altid, men hvem kunde tænkt på dette.

Når de nu fandt hende imorgen med knust næseben, og det kom ud i byen, at Småfylla var stupt i fjæren på Hæggernæs og havde slået sig ihjel på stedet, så vilde alle tro, det var et ulykkestilfælde, og ingen ane, at han var ophavsmanden. Det er bare mærkeligt, at det ikke er hændt for længe siden, vilde de sige, og faren og moren vilde synes, det var en sørgelig og syndig måde at forlade verden på, men så vilde de tænke: Ske guds vilje, og være glad for, hun var død, og det vilde hele familien være. Det var forresten underligt; han havde så tidt tænkt, at det kunde bli enden, at hun stupte etsteds i Sandvigsfjeldet, når hun kom ravende til og fra byen. Og han havde ønsket det. Ja, han måtte tilstå, at han havde ønsket det, og at ønske døden over sin

næste var lige så stor synd som at dræbe. Så for den sags skyld var han ikke værre nu end før.

Men bare han ikke var blet med alligevel. Alle de penger, han nu på nyt igjen havde sat overstyr, penger, som ikke var hans, penger, som han havde stjålet, ja, rent ud stjålet. Og nu fik han regning fra madam Andersen, regning, som ikke blev liden, og så kom Sine på barselseng, og han var den, som skulde betale. Nej, så fælt som han havde det iforvejen, gjorde det hverken til eller fra, dette med farmoren. Hverken til eller fra. Byrden, han bar på, kunde ikke bli større, end den alt var.

Og han havde tænkt på Petra og snakt til hende om det. — Ja, gud véd, om han ikke havde frit til hende i fylla. Han by sig frem til et skikkeligt menneske! Nej, han var nok ikke sådan stelt, at han turde tænke på at slå sig sammen med nogen på den måden. Han fik gå sin vej alene gjennom livet, slæbe sig fremover, så længe han orked, og så længe han kunde greje sig, og så —. Ja, når ålting kom op om ham, og han blev vækjaget fra Virs sine og kom i rettens hænder, så kunde han angi sig selv som morder og bli henrettet ude på Katten. Så fik han sone for alle sine synder. Allesammen! de store med de små! Fik sone sin skyld med sit unge liv. Det var den eneste lise, der for ham var at finde i verden. Så hadde han fred for bestandig. Ja, fred for bestandig. For om

menneskene forskjød og fordømte ham, gjorde gud det ikke. Om synderne var røde som purpur, de skulde vorde som den hvide uld, og til røveren på korset havde frelseren bare havt dette at sige: Sandelig, idag skal du være med mig i paradís.

Med bøjet hode og hænderne dybt i bukse-lommerne gik Sivert ind over Sandvigsvejen til byen. Tårerne drypped varme og store fra hans øjne, og den fremmede hat strammed om panden, så det banked i tindingerne.

XXII.

Ravns ejendom på hjørnet af Strandgaden og Pundersmuget var et smalt og dybt toetages hus med høj spidsgavlet kvist. Anden etage, hvor han havde sine værelser, var indrettet med en aflang trefags fremsal, der optog hele husets bredde og havde store sortbetrukne mahognimøbler, en mindre bagsal med vinduer til smuget og et ganske lidet halvmørkt værelse, der lå på den anden side køkkenet og vendte ud til den snævre af høje bygninger omgivne gårdsplads. Resten af rummet var optat af trappeganger og svaler. Han bode ganske alene i huset med Andrea og en bydreng, som havde sit sovested nedenunder ved siden af kontoret, hvor vinlageret var.

Inde på fremsalen vandred Ravn frem og tilbage med hat på hodet og hænderne dybt nede i den lange, lyse vårfrakkes sidelommer. Således havde han gået, efter at han for en halv times tid siden var kommen kjørende med Andrea fra Sandvigen. Hans knirkende støvleskridt og den

gnurende lyd af sålen mod gulvet efterfulgt af et tungere fald af foden, hvergang han vendte, var den eneste lyd, som hørtes. Der var ikke tændt lys, men gennem de tre høje, smale vindusfag, hvis mørke gardiner var trukket stramt tilbage ved siderne, faldt et blegt månelys ind over gulvet og hen på et opdækket bord foran sofaen, med itubrudte æggeskaller, kopper og tallerkener, kaffekande og en brødbakke med glinsende messinghanker.

På kanten af en stol tæt ved kakkelovnen ligeoverfor vinduerne sad Andrea ret op og ned med hænderne i skjødet og fulgte hans gang ved sagte at dreje hodet fra højre til venstre. Hun var træt og søvnig og ønskede, hun lå i sin seng, men hun vovede ikke at røre sig, for så sint som han var i aften! — Ikke et muk havde han mælt, siden han slog vogndøren til efter hende udenfor hos madam Andersen. Således havde hun aldrig set ham før. Bare han vilde begynde at skjænde jo før jo heller, så hun fik en ende på det. Hvem kunde også vide, at han skulde komme så tidlig hjem, han, som blev ude til klokken 2—3 om natterne, og især når han var på bal som nu ikvæld. Det var også hendes egen dumheds skyld. Hun behøvede jo ikke at ha sagt noget, bare gåt sin vej uden videre som et par ganger før. Men nu var det netop for at se, om han ikke vilde by sig til at bli hjemme hos hende. Han gik jo altid, han, ud på komers og fornøjelser til damer

og selskaber og alslags morro, mens hun stakkeren —. Men se, det blev der ingenting af. «Du understår Dig ikke til det,» var alt, hvad han havde sagt.

Bare hun turde rejse sig eller snakke til ham. Hun besluttede at la ham gjøre ti slag til, fem opover og fem nedover. Hvis han da ikke havde sagt noget, vilde hun ta mod til sig.

De ti slag blev til femten. Så kom det fra Andrea med glippende stemme: «Ska eg tænde lys?»

Intet svar.

Hun ventede et minut eller to, før hun så sa: «D'er vist langt på natten alt. Eg fryser her eg sitter.»

Ravn drev op og ned i uforstyrret ro.

Andrea tog sig sammen. «Er det nokke te være så sint for,» buste hun ud i en ærgerlig tone. «Puf! Alle de ganger Du går på dansebal og gud ved k'est, mens eg får —» en smældende lusing standsede hende. Ravn havde hastig snurret sig rundt og var sprunget hen til hende.

«Der har Du det,» sa han stakåndet og blev stående foran hende.

Andrea snapped efter vejret med et sæt, som om hun vilde rejse sig; så sank hun sammen på stolen og bøjed hodet.

«Din flane! Din gadeflokse! hvad tror Du jeg holder Dig for og har tat Dig ind i mit hus for? Men jeg skal lære Dig,» han hæved armen

og slog hende gang efter gang, hvor han kunde træffe, mens han skar tænderne sammen og udstødte skjældersord og afbrudte sætninger.

Andrea tog imod slagene uden at røre et lem, men med ét løfted hun hænderne og sa ydmygt og halvkvalt: «Du kan gjerne slå meg, Carl, men bare Du ikkje angrer på det bagefter.»

Ravn lod armen synke. Han pusted kort som efter et løb, og det knaged i hans stivede skjortebryst. Så gav han sig atter til at drive på gulvet, mens han overøste hende med bebrejdelser. Men nu var der kommet en klagende lyd i stemmen, som tog brådden af de hårde ord. Hun opførte sig uforskammet, hun var et drog. Der stod frokostbordet, akkurat som han havde gåt fra det idag. Ikke var der gjort istand på soveværelset. Rende afsted som den værste tøjte med det første mandfolk, som bare pegte på hende. Han havde tænkt sig, at hun skulde stelle og hygge for ham — dejligt stel og hygge han fik! Den usleste skurekjærring vilde han vært bedre tjent med. Men dette skulde få en ende. Hun kunde rejse fanden ivold, ud langs gaden til mandfolkene sine, hvor satan hun vilde for ham. Bare han slap for at se hende mere.

Andrea sad taus og ubevægelig. Hun hørte ikke, hvad han sa. Blodet tikked i hendes øren, og hele hendes indre var en eneste skjælvende undren over den virkning, slagene havde havt. Det var første gang han havde lagt hånd på

hende, og som ved trylleri var en følelse, hun aldrig før havde kjendt, strømmet op i hende. Du elsker ham, Du elsker ham, å gud tænk, elsker ham, gjentog hun for sig selv hensunken i andagt, som da hun første gang gik til alters.

Hun havde nok vært intat i ham før også, af og til ialtfald, men først i dette øjeblik havde hun fåt forstand på, hvad kjærlighed var. Du søde tid for en lykke! For en salighed, for en lykke! Være hans slave, bli pryglet, sultet, mishandlet, alt hvad i verden af ondt optænkes kunde. Og takke til, takke til. Takke, ja, knæle og velsigne. Så'nt et utyske hun havde vært. Få ham, ham! til at slå sig, han, det ejesnilleste, så dannet og ædel, som ikke vidste det gode, han vilde gjøre hende, læste vers for hende, lærte hende, vilde opdrage på hende. Og hun — bare misfornøjet, bare fordringsfuld og grov og uartig, sur og sint, når han ikke hang over hende bestandig. Bilde sig ind, at hun kunde være til nogen fornøjelse for en som han. Hun! Nej, om hun leved i 1000 år, blev hun ikke færdig med at skamme sig. — Og så troskyldig som han var, trode, hvad hun sa, at hun aldrig havde havt med nogen anden at bestille, endda han vidste om forlovelsen med Reiersen. Ikke mistænkte hende, aldrig med en tanke. Å, hun syntes, hjertet måtte briste af sorg over hendes slethed og dårlighed, eller briste af glæde over kjærligheden, som fyldte hende.

Ydmyget som hun sad der på stolekanten, sviende varm omkring ørene efter slagene, fortumlet og med værkende hode følte hun for første gang, at trods alt var hun nogenting værd. Tænk, om han vidste, hvordan det så ud hos hende. Men hun vilde ingenting sige, hun kunde ikke finde ord, og ikke heller vilde hun plage ham med snakket sit, så træt som han måtte være. Han skulde ikke ane, at hun græd engang. Derfor vilde hun ikke pudse næsen, skjønt hun trængte så til det, la tårerne sile stille ned over ansigtet og dryppe på hænderne, det lindred og svalte, og så var det liksom hun blev rensed ved det.

Omsider holdt Ravn op at skjænde. Hans gang sagtnedes, og tilsidst kasted han sig ned i sofahjørnet.

«Tænd så lys og se til at få ordne lidt,» sa han modfaldent.

Andrea rejste sig og gik ud. Straks efter kom hun tilbage med en bakke og et lys, som hun stilled bag sig på spejlkonsollen, satte så sammen på bakken og bar af bordet.

Ravn undred sig over hende. Hun, som altid var så tungerap og slagfærdig, når der kom noget imellem dem, gik nu der så varsomt i dørene og så formelig bodfærdig ud, ialtfald bagenfra. Og det iaften han havde forløbt sig imod hende. Ja, for han havde forløbt sig. Der så en, hvad det kunde nytte at foresætte sig noget. Han, som havde bestemt sig til ikke at værdige

hende et ord, og så tog alligevel hidsigheden magten fra ham i samme nu, han hørte hendes kontante stemme, uh, som den stemmen kunde irritere ham. Det var nu forresten rimeligt, at han måtte ha luft, så forbitret som han var blet, da han kom hjem og så, at hun var væk. Ikke et sekund havde han troet, det var hendes alvor, og det uagtet han fandt huset tomt, da han var hjemom og bytted til ballet. Han, som var løbt fra ballet, med det samme det var begyndt omtrent, fordi han pludselig fik ank over, at hun sad så meget alene, og længsel efter at ligge udstrakt på sofaen med hodet i hendes fang og læse Oehlen-schlägers digte for hende, mens hun strøg ham gennem håret, og sa, det var det dejligste hun havde hørt.

Hun var mærkelig i den retning Andrea, meget mere forståelsesfuld end nogen af de damer, han nogensinde havde kjendt. Og hun skabte sig ikke til, det var godt at merke. Ellers var hun ikke vakker egentlig, men når han læste, blev hun det. Da lyste ansigtet, og øjnene skinned. Det var det, som bandt ham til hende, at han kunde ha så'ne koselige stunder med hende. Da var det liksom verden ikke eksisterede. Der var bare to, han og hun. Han gav, og hun tog imod, tog imod med en lydhør andægtighed, som fyldte stuen og liksom laved fest for dem. Det var de eneste tider han følte sig lykkelig i. Sidde der og meddele af sig selv, gjøre godt imod

dette naturbarnet — han syntes, han aldrig vilde begjære mere. Gamle professor Schielderup havde engang hjemme hos hans forældre sagt om en eller anden dame: «Hun hører med hele sjælen, det er derfor hun forhekser os.» Det samme gjorde Andrea, så udannet og uvidende hun var. Og så gav hun sig så helt hen i alting, var aldrig bare halvt med, derfor kom han straks i stemning sammen med hende. Og slig som hun kunde le, når han prøved at være fornøjelig, han blev jo til en vittig mand. Ja, det var sikkert: Andrea var det menneske i verden, han likte sig bedst med. Kanske var det fattigsligt og nøjsomt af ham, men det var nu engang så, at livet altså til dato ikke havde budt ham noget, han satte større pris på.

Han vilde og kunde ikke undvære hende. Det så han jo også i vinter, da han blev kjed gnålet hendes om rygter og folkesnak og sa, at så kunde hun jo flytte og ta sig tjeneste. Hun havde ikke vært to dager fra huset, før han angred på det og gjorde anstalter for at få hende igjen. Så fik han værsgod bære over med det, han ikke likte hos hende. Slurvet var hun jo, og lopper havde hun, og doven om morgenen, det var sikkert, men så kunde hun også ta i og arbejde for seks, når det stak hende, og ingen kunde holde værelserne penere og renere, når hun vilde. Og så var hun en skikkelig jente, lidt vel gal efter morro og sligt, men herregud, ungt blod og

let sind. Noget egentlig ondt var der ikke i det. Hun indlod sig ikke med nogen anderledes, end hun kunde være det bekjendt, det var han vis på. Derfor var det så rent galt, at han havde tat slig på veje. Havde hun endda skrålt op og var blet rasende — —.

Andrea åbned døren på klem og stak hodet ind. «Nu er der færdig på soveværelset,» sa hun og vilde trække sig tilbage. Men Ravn standsed hende: «Kom ind Andrea.»

Hun adlød og stilled sig op ved døren med nedslagne øjne.

«Hvad går der af Dig inat, Du?»

Andrea pilled ved sit kjoleskjørt.

«Du kan da ikke undres på, at jeg blev von, Andrea. Enten får Du holde Dig til mig eller til de andre. Ingen kan tjene to herrer.»

«Og det er ikke pent af Dig,» vedblev Ravn lidt efter, «at Du trodser mig således. Jeg er jo på en måde din formynder.»

Andrea stod som før og sa ingenting.

«Men la nu det være godt,» begynde Ravn igjen efter at ha ventet lidt, «Du har jo fåt vide min mening på en eftertrykkeligere måde, end jeg selv havde lyst til og —», kom det flout, «end jeg egentlig kan forsvare. Jeg blev jo hidsig, og så —. Du har ret i det, at jeg kom til at angre på det. Men, ja kort og godt, hvor har Du gjort af din mund ikvæld?» Han gjorde atter et ophold og betragted hende forventningsfuldt.

«Er Du blet så fornærmet på mig, at Du aldrig mere vil snakke til mig? Skal jeg kanskje måtte falde på knæ og tigge Dig om at skjælde mig ud?»

Andrea gjorde en afværgende bevægelse med armene, så løb hun hen til sofaen, hvor Ravn fremdeles sad, kasted sig ned på knæ foran ham og brød ud i gråd med hænderne for ansigtet.

«Nej men Andrea da,» han tog hende om hodet og bøjed sig over hende. «Hvad er det med Dig iaften? Jeg skal aldrig gjøre det mere, aldrig i livet! Jeg ber Dig om forladelse, jeg ber Dig oprigtig om forladelse.»

Nej, at han kunde tro, det var derfor hun græd! Riktig noget at gjøre kvalm for, de stakkels par slagene. Men så fintfølende trode han, hun var, og gav han hende ret til at være. Å bare det kunde gjøre en til et bedre menneske. Hendes hulken blev stedse sårere.

«Vil Du ikke tilgi mig, Andrea?»

«Å nej, nej, nej, snak ikkje således, eg tåler ikkje te høre det. Eg er 'kje værddt te løse skobanne' dit, eg ska være som en slave for Deg herefterdags, bare Du vil beholde meg. Å jag meg ikkje fra Deg, jag meg ikkje fra Deg! Eg kan 'kje leve Deg foruten» — hun vred overkroppen frem og tilbake og hulked højere og højere. Ravn tyssed på hende og klapped hendes hår.

«Eg vidste ikkje, kå gla eg var i Deg før

med det samme Du slog meg. Nej, eg vidste det ikkje. Eg har aldrig vidst, ka kjærlighed var, før i det øgeblikke. Å eg elsker Deg Carl, eg vil dø for Deg, ja, dø for Deg, be meg om det, å be meg om det!» Hun bøjed sig helt ned mod gulvet og la sit ansigt på hans fod.

Ravn følte lyst til at lægge sig ned ved siden af hende og græde med hende. Dette var en ny side hos hende. Ja, den Andrea, den Andrea, hun var sandelig rigere og bedre end alle verdens damer tilsammen.

«Rejs Dig op, Andrea,» sa han ømt og tog fat i hende.

«Nej, nej la' meg ligge, her er just min rette plads.»

«Du skal sidde ved siden af mig, jeg skal kysse og klappe Dig. Kom nu, ikke være trodsig, vèd Du. Du er meget sødere, når Du er føjelig,» han trak hende lempelig op fra gulvet og fik hende ned i sofaen hos sig. Så tog han hende helt ind i sine arme, la hendes hode hen til sin kind, og sad ganske stille og holdt på hende, indtil hun havde grædt sig færdig.

«Du er rar Du, Andrea,» sa så Ravn med blød stemme og klapped hende. «Sandelig om jeg forstår mig på Dig.»

Andrea tog hans hånd med begge sine og bedækked den med kys.

«Hvorfor blev Du ikke flyvende sint? Hvorfor slog Du ikke igjen? Forklar mig det, Andrea.»

«Eg kan ikkje forklare det, Carl. Eg vet ingenting and't end det eg sa isted. Det kom over meg, då Du slo' meg.»

«Hm,» Ravn lo så småt -- «så skal jeg sandelig rundjule Dig hver eneste kvæld, ja så min sandten,» han svang armen som til slag op og ned.

«Det angår meg ikkje. Gjør med meg, ka Du vil.»

«Kan Du ikke vænne Dig af med at sige «eg» og «ikkje», Andrea?»

«Eg ska prøve. Alt ska eg prøve for din skyld. Eg ska osså bli orntligere og arbeidsomere; eg ska være så en myr herheme. Å Du kan tru, eg ska være! Bare Du vil la meg ble hos Deg. Og aldrig mere gå på dansebal. Aldrig i verden.»

«Vi skal ha os et glas vin Du,» Ravn slap hende, gik hen til krogskabet og kom tilbake med en flaske i den ene hånd og to glas i den anden.

«Skål Andrea, søde kjække Andreamore!»

«Skål Carl og tak for ikvæld.»

«Hys, nu må Du ikke hævne Dig mere,» han trued med fingeren til hende. «Drik ud Andrea, Du kan trænge til en hjertestyrkning. Det er den fra 1700 og den tid. Den er god Du. Se, hvor den oljer sig. Skål skatten min!»

«Du kan 'kje tru, kå rart det er, Carl,» Andrea la sig bagover mod sofaryggen og smilte, «at være så lykkelig, så uforskyldt lykkelig. Du ska se, Du kommer ikkje te kjende meg igjen om

dagene. Tænk Deg al den angsten og lejelsen for, ka folk sa, og for, ka der sku' ble af meg — det er vække Du — som strøgen af meg. Eg synes, eg har den bedste, den agtbareste stilling, sålænge eg får være hos Deg. Eg vilde ikkje bytte med nokken, nej, ikkje med en dronning engang.»

«Nej, for Du er selv dronning. Du er min dronning; skål dronning Andrea!»

Hulde fyrstinde, som elsker de Steder,
 Hvor sine hellige, barnlige Glæder
 Digteren nød.
 Og hvis opmærksom til Sangen hun lytter
 Dronningens Bifald o Daphne! jeg bytter
 Ei for din Laures livsaligste Krands.»

«Når Du siger vers, er det akkurat som eg hører musik spille,» sa Andrea henrykt.

«Der stod hun, nej hun svæved,
 Paa spæden Jomfrufod,»

deklamerte Ravn. «Nej, det må jeg læse for Dig,» han greb en bog i guldsnit, som lå på konsollen, og flytted lyset hen på en stum tjener tæt ved sofaen. «Iaften skal jeg sidde op og Du ligge og strække Dig i mit fang istedetfor jeg i dit. Sådan ja, lidt højere op; nu ligger Du godt. Skjærer kanske lyset Dig i øjnene?» Han flytted lidt på stagen.

Han læste hele digtet om Rafaels madonna,

deklamatorisk med kunstpauser og små bevægelser af den venstre hånd. Undertiden slog han også ud med den højre, og vendte øjnene opad med et smægtende blik. Andrea lå på ryg i sofaen med optrukne knæ, tværs hen over Ravns fang og nakken på sofaens sidestykke, hænderne var foldet over brystet og hendes øjne hang ved Ravns ansigt.

«Ser Du det ikke for Dig, Andrea,» spurgte Ravn, da han var færdig. «Madonna i midten, svævende liksom, på tå forstår Du, med et gevandt slynget om sig, så at formerne vises under, og så disse to andægtige dybt nede på knæ, luften kjokfuld af engler, et mylder så tæt som myg om sommeren, og de to største englene nedenunder hele gruppen. Ser Du det ikke?»

«Jo,» sa Andrea livlig og letted sig op på albuen, «eg ser ansigte' hines så tydeligt, og så ser eg, kálissen hun holder Jesusbarne' op te brøste' sit, ej som en moder, men som en søster skjø. Og jo længer eg ser på det ansigte' jo dejligere og forunderligere blir det. Det er liksom hun er forskrækket, nej grubler over, at hun virkelig har fåt dette barne' enddå hun bare er jomfru, men så er hun også så fuld af fryd og tak og undrelse over mirakele! Alt dette lyser ud af øgene hines og derfor er det ret, så en møsser pusten, når en ser på hinner.»

«Men du har jo aldrig set billedet, Andrea.»

«Nej, men eg bare tænker meg det. Det må

se sålissen ud, ellers kunde han ikkje ha skrevet et sånt digt om det på ståenes fod.»

«Du er storartet, Andrea! Jaggu' er Du storartet. Tænk, om Du havde lært noget.» Ravn bladed i bogen og begyndte så:

«Visselulle nu Barnlil —

Det er Aladdins sang på hans mors grav, Aladdin Du véd, jeg har fortalt Dig om. Denne tanke, at sønnen synger den døde mor isøvn! Det er gribende Du. Skjønt!

«Visselulle nu Barnlil.

Sov nu sødt og sov nu længe.
Skjøndt din Vugge stander stil
uden Duun og uden Gjænge.»

«Hører Du den dumpe Storm-

Sukke ved hvad jeg forliste . . .»

«Nej, det kan være det samme,» han kasted bogen på bordet. «Jeg sidder her og tænker på ganske andre ting. Véd Du hvad, Andrea, jeg har lyst at sende Dig ind til Kristiania, til en tante af mig, en præsteenke, som har et slags pensionat. Så kunde hun se at få fat på noen lærere til Dig. Du kunde også gå tilhånde i huset og lægge Dig efter madlavning og sligt — som også, kort sagt, oplæres i det, der er godt og nyttigt. Hvad siger Du til det, Andrea?»

«Å nej, Carl, ikkje skik meg fra Deg,» hun

rejste sig op og satte sig hos ham med armene om hans hals. «Eg er 'kje istand te det.»

«Jeg blir nødt til det; Du værner Dig jo ellers aldrig af med «eg» og «ikkje».»

«Du tar live' af meg, Carl.»

«Jo, det blir det rigtigste,» sa Ravn i en overvejende tone. «Et årstid eller så. Det vil gjøre underværker. Vær nu fornuftig, Andrea, det er jo til dit eget bedste.»

«Et helt år! Å gud trøste og hjelpe meg. Havde Du sagt det som igår bare, men nu er alting så anderlissen.»

«Ja, men Du véd ikke, ossen det skal ende, Andrea.»

«Det bryr eg meg ikkje om. Eg vil være hos Deg, Carl.»

«Ja bagefter, for når Du har vært der tiden ud, kommer jeg og holder bryllup med Dig.»

«Uf nej då, Carl. Ikkje snak så stygt.»

«Så stygt?»

«Ja, for Du ska 'kje spøge med så'nt.»

«Det er mit alvor. Jeg træffer så aldrig noen jeg blir gladere i. Vil Du være min kone, Andrea?»

Andrea græd stille med ansigtet ved hans skulder. «Eg kan 'kje fatte den tanken engang.»

«Så skal jeg sætte huset pent istand, mens Du er borte, gjøre kjøkkenet større og bygge soveværelse med to alkover oppe i kvisten. Ny-malet alle steder, skildt over vinduerne, med «Vin-

handel en gros og en detail» i forgyldte bogstaver, og nye møbler og gardiner. Du skal ikke kjende Dig igjen, Andrea. Og véd Du, over sofaen skal der hænge en overraskelse til Dig, en overraskelse i glas og ramme. Kan du gjætte?»

«Jeg er så rent overgit,» mumled Andrea.
«Det kommer mig så uventenes.»

«Ja, mig også. Det slog ned i mig med en eneste gang, mens jeg læste. Imorgen skriver jeg til tante.»

«At Du vil gjøre dine forældre den sorg, Carl.»

«Det får bli deres sag, hvis de vil ta det som en sorg. Jeg står på egne ben og gjør, hvad jeg vil. Vent lidt,» — han gjorde sig fri fra Andreas arme, gik bort til chatollet, slog klapperne ned og søgte efter noget i en skuffe.

«Bare han da ikke var kommen på dette,» tænkte Andrea bekymret og fuld af uro. Skikkes til Kristiania, komme i huset hos fremmede mennesker og vende hjem som madam Ravn eller kanskje det blev frue, for nu begyndte de jo også at kalde kjøbmandskoner for fruer, uf nej, hun kvied sig for alt dette ukjendte. Og det nu, netop med det samme hun var bleven så glad og vel tilfreds med slig som hun havde det. Hvis han virkelig giftet sig med hende, så måtte hun jo ogsaa frem med det om Reiersen, for ellers kunde det komme op bagefter, og da blev det værre. Men hun vilde så nødig ud med det, for

det var så fælt, at han skulde få vide, hun havde løjet netop i dette. Ialtfald vilde hun vente, for der kom jo vel nok forhindringer.

«Se her, Andrea, denne ring skal Du få til tegn på, at Du er min forlovede,» Ravn var kommen tilbage med en glat guldring, som han satte på hendes højre hånds ringfinger. «Så kan Du da se, det er alvor.»

«Jeg er ikke værdt, at Du vil gjøre alt det for mig, Carl.»

«Så får Du se til at bli det,» sa han muntert.

«Har Du havt den ringen liggende, til Du sku' bli forlovet engang?»

«Ja. Jeg kjøbte den en dag jeg gik på frieri. Men jeg fik ikke brug for den den gangen.»

Andrea kjendte som et stik i hjertet. Hun havde lyst at springe op, slå armene om ham og aldrig slippe ham mere. Tænk, om nogen tog ham fra hende, om den, han havde friet til, en dag kom og sa, at nu vilde hun. Nej, ingen i verden skulde få ham uden hun!

«Sa hun nej da?» spurgte hun rolig.

«Ja, men hun sa, hun var glad i mig alligevel.»

«Det var då underligt.»

«Ja, gud ved, ossen hun havde det. Nu er jeg glad jeg ikke fik hende.»

«Sig mig hvem det var?»

«Du kjender hende ikke. Det var i Hamburg, men hun er forresten her fra byen, datter af kjøbmand Munthe på Øvregaden.»

«Å gud velsigne hende, for hun ikke tog Dig!» Andrea fôr op og omfavned ham. «Sig, at Du ikke tænker mere på hinner.»

«Du er et fæ, Andrea. Nu skal vi drikke de nyforlovedes skål,» han skjænkede i glassene og kinkede med hende.

«Jeg venter, til jeg er i Kristiania,» tænkte Andrea, mens hun drak. «Så skriver jeg det om Reiersen. Slår han så op, kan jeg ta mig tjeneste der og aldrig mere komme hjem igjen.»

XXIII.

Konsul-Smith havde havt herremiddag. Nu var gjæsterne gået, og konsulen sad i hestehårssofaen nede i sit privatkontor og læste i «Hamburger Nachrichten», mens han røg en havannacigar til et glas madeira. I spisestuen ved siden af holdt Petra og stuepigen på at gnide glas af og gemme sølvtøj.

Smith la avisen fra sig og så på sit uhr. Ti minutter over 11. Så måtte de vel snart være færdig derinde. Hun kaved også formeget, den Petra. Om nu det stakkels sølvtøj ikke blev lagt ind før imorgen — men nej, alt skulde gøres på engang. Han gisped og læned hodet tilbage mod den høje sofaryg.

Det kunde forresten ogsaa gjerne være det samme iaften. Når hun var så træt og udaset, havde han ikke stor fornøjelse af hende. Som forleden, da hun havde syltet og strøget fra klokken 5 om morgenen. Hun kunde knapt holde sig vågen den stund hun var hos ham. Ikke for det, når alt kom til alt, likte han hende næsten

bedre således, end når hun holdt på at kvæle ham med sine forelskede fagter, og vilde han skulde forklare hende forskjellen på sand kærlighed og anden kærlighed. Om han havde haft sand kærlighed til sin kone, og om et menneske kunde føle sand kærlighed mere end én gang og så videre. Gid pokker havde hendes sande kærlighed. Han forstod nok meningen, men før hun fik ham til at sige, at han havde sand kærlighed til hende — —. Hun var i grunden blet nok så besværlig med sin højtidelighed. Som den gang i vår, da hun kom op og vækked ham midt om natten og bad om forladelse, fordi hun havde vært på dansebal i Sandvigen, eller hvor det var. Herregud, han havde vist ikke ofret det en tanke engang. Og da han så siden slog på, at denne Sivert Jensen hos Virs måske kunde bli et passende parti for hende, — så, som hun da tog på veje! Blev formelig teatralsk i sin krænkelse: Sligt var ikke kærlighed! Hun var et forført og bedraget væsen, og hvad det nu var, hun sa for noget. Hvad fanden mon hun tænkte på? Hun kunde da vel ikke indbilde sig, at dette skulde vare evigt, og desuden kærlighed, — Smith skjøv underlæben frem med en hånlige trækning i mundvigerne.

Ulykken var, at hun så forkjert på tingen, stakkeren, og det var der ingen råd med. For sige hende rent ud, at for ham var forholdet nærmest et praktisk —. Javist havde han godhed

for hende og likte at ha hende, men noget sådant, som hun drømte om — —.

Døren fra spisestuen blev sagte åbnet, og Petra kom ind.

«Nu er Du vel bra træt,» sa Smith og blæste en blå røgsky fra sig.

Petra satte sig på en stol ved døren.

— Og så dette, at hun vilde vide besked om, hvad for damer han traf, fritted efter, hvad de talte om og tog sig for, og om han danste på logeballerne —. Nysgjerrig og jaloux, som om det havde vært hans forlovede.

«Var maden god?» spurgte Petra dødt.

«Udmærket. Det er den jo altid.»

«Idag er det den 17de Oktober,» bemærked så Petra med den samme underlig døde stemme.

«Hvad da?»

«Jo, for så er det akkurat halvandet år siden eg kom her.»

«Ja, tiden går,» svarte Smidt og røg videre.

«Hvad tænker Du på?» spurgte Petra lidt efter.

«Hvorfor det?»

«Du siger ingen ting.»

«Jeg er søvnig,» han gisped atter og rejste sig. I det samme så han bort på Petra og blev så stærkt slået af hendes dårlige udseende, at han fór en kjende sammen. Hun var grå og smal i kinderne, øjnene var blet mindre, og så var der kommet noget stift og stramt om munden.

«Hvad er, så fejler dig, Petra?»

«Å, bare eg aldrig havde sotte mine fødder i dette hus!» brast det ud af hende, og så drejede hun sig om med et ryk, hang ansigtet ud over stoleryggen og hulkede.

Smith stod lidt og så på hende. Hun var så styg, når hun græd, med sit fordrejede ansigt, der blev til bare mund og kjødposer, og så kagled hun som en verpesyg høne og peb ynkeligt, hvergang hun trak vejret.

«Ikke så højt,» sa han bedende. «Husk på, her er lydt,» han satte sig ned igjen i sofaen og strøg sit kindskjæg.

«La' di bare høre det, kem så vil for meg,» jamred Petra. «Nu ska eg sleppe for te skjule skammen min mere. Å, gu' ge, eg var dotten dø' om på gaden den dag, eg gik ner her for te fæste meg.»

Smith tog lampen fra bordet, gik hen og lukked på døren til spisestuen og lyste ind. Så satte han sig stilfærdig ned igjen.

«Det er alt, ka du tænker på,» stønnet Petra. «Bare ingen får vide det om Deg. Meg er Du lige gla' med.»

«Vær dog lidt rolig og fornuftig, Petra. Hvad kan det nytte at opføre scener?»

«Ja, Du kan sagtens være rolig, men eg, ka ska eg hen? Sig mig det!» hun løfted sit forgræmmede ansigt og så fortvilet på ham.

«Vi må tale om tingen. Bare vær rolig.»

«Du bryr Dig ikkje om meg, ikkje et gran.

Å gud fader, gud fader, at Du ikkje kunde lat meg gå, for den eg var.»

«Fanden til historie,» mumled Smith.

«Å, Du behøver ikkje te være bange. Eg ska nok hitte paa råd te få Deg ut af det. Om ikkje and't, så kan eg dræbe meg; det har så mangen gjort før meg.» Petra tørred sig i ansigtet og sad atter stiv og stille som før.

«Når venter Du det?» spurgte Smith efter nogle minutters pause.

«I marts,» svarte Petra med dump stemme.

«At Du ingenting har sagt. Du må jo ha vidst det længe.»

«Eg håbed, det skulde gå galt med meg, så eg slap te gjøre Deg lej med det. Men det sker ikkje.»

«Det viser ikke på Dig.»

«Det kommer nok.»

«Har Du slægtninger i Nordfjord, Petra?»

«Eg vil ikkje te Nordfjord! Ikkje te Nordfjord, der kå eg er barnefødt.»

«Nej, men det kunde jo hede sig, at dine slægtninger havde sendt bud efter Dig — hvad vi nu kunde finde på; for bort må Du jo. Jeg har nogle venner i Hamburg — ja, det får vi tænke på.»

«Jeg skal ikke slå hånden af Dig, Petra,» Smith rejste sig og gik hen og klapped hende på kinden. «Hjælpe og støtte Dig, alt hvad der står i min magt.»

Petra begyndte at græde igjen.

«Du er hverken den første eller den sidste, som dette er hændt med, Petra. Du skal se, Du endnu får glade dager.»

«Med den skammen på meg! Aldrig, aldrig! Ikkje en glad time mere.»

«Gå nu og læg Dig, Petra. Alt skal bli ordnet på det bedste.»

«Kan eg få pladsen igjen, når eg kommer tilbake då?» stammed Petra grådkvalt.

«Ja, hvorfor skulde Du ikke det? Naturligvis skal Du komme igjen her. Vi får nok fat på en, som kan være her midlertidig. Men nu må Du til ro. Du ser ud, som Du ikke henger sammen.»

Petra rejste sig; så slog hun armene om hans hals og knuged sig ind til ham.

«Sig, at Du ikkje er sint på meg for det,»

«Sint på Dig? Stakkels små Petra, hvor kan Du tænke sligt.»

«Gudskelov. Det var det, eg var så bange for. Men lej er Du då?»

«Ja, for din skyld. Det er jo Dig, det går ud over.»

«Sig, at Du er glad i meg,» hun trykked ham heftig til sig.

Det dirred i Smiths øjenbryn, og der kom en liden rynke på den ene side af næsen. «Ja vist er jeg glad i Dig, Petra,» sa han medlidende.

«Sig, at Du ikkje bryr Deg om nokken an'en end så meg.»

«Det véd Du jo. Der er jo ingen anden.»

«Ja, så kan det være det samme med alt and't. Godnat.»

— Næste formiddag var gamle fru Smith på visit hos sin svigerdatter. Hun kom altid, før konsulen gik på børsen, for at han kunde hjælpe hende af og i vognen. Hændte det, at han ikke var tilstede, og at en af kontoristerne kom springende, vinked hun ham bort med hånden og steg ud alene.

«Nå, og Du havde jo herreselskab igår, Hermann,» sa gamlefruen, da hun havde tat plads ved svigerdatterens seng og fremsat det sædvanlige spørgsmål til hendes befindende. «Der var en mellemret, som skal ha gjort så'n lykke.»

«Hvor véd mor det fra?»

«Alting spørgs. Hvad var det for en slags ret?»

«Kathrineblommer i rumsauce, tror jeg.»

«Det vil jeg ha opskrift på. Jomfruen må vel vide besked. — Sa Du noget, Lina?»

«Madam Lind kan jo hente hende op til svigermor,» sa fru Smith med besvær.

«Anstreng Dig ikke, Lina, Du tåler ikke at tale så højt,» Smith så bekymret på sin kone.

«Å snak! når man ligger så uvirksom, har man godt af lidt anstrængelse,» sa gamlefruen med sin raslende stemme.

Fru Smith vendte hodet om på siden og lukked øjnene.

«Jomfruen er blet syg og har måttet ligge

seg,» meldte madam Lind, som havde vært nede efter Petra.

«Å, er hun af den sorten!»

«Vorherre påminder os sommetider om, at vi alle er skrøbelige kar,» læsped madam Lind.

«Så får jeg vente med opskriften til en anden gang.» Gamlefruen rejste sig. «Vær nu ved godt mod og fang ingen griller,» hun førte sin behandskede hånd op til fru Smiths læber, som sagte rørte ved den. Så tog hun sønnens arm og lod sig føre ud.

«Det går nedover, Hermann,» sa hun, da de gik gennem værelserne. «Hun har ikke længe igjen.»

«Det har mor sagt så tidt.»

«Hun er bleven så underlig spidsnæset, og øjnene er sunkne. Med guds hjælp får hun snart slippe bort.»

«Hvorfor ønsker mor livet af hende?» der var en smertelig og utålmodig klang i Smiths stemme. «Hun gjør da ikke mor noget.»

«Synes Du, det var for tidligt, Du blev fri?»

«Jeg savner ikke friheden.»

«Så—å, ikke det?» sa gamlefruen spottende. «Det gjør mig ondt for Dig. Så'nt et ægteskab hun har beredt Dig!»

«Ja mor mener jo, hun har lagt sig nedfor af ondskab. Det véd jeg nok.»

«Men du er endnu en ung mand,» vedblev gamlefruen, da de steg ned over trapperne. «Du

kan godt bli bedstefar til en stor børneflokk for den sags skyld.»

«Å, lad mig nu i fred.»

«Skab Dig bare ikke til, gutten min. Mig får Du ikke indbildt, at Du er noget påskelam. Du skal nok få stå og se på, når jeg reder brudesengen til Dig.»

«Mor tænker langt frem,» sa Smith koldt.

«Og en lækker brud skal bli lagt i den,» gamlefruen smaskede med læberne, som om hun havde fåt noget delikat i munden, «en stor blond en med hvide lemmer og brede hofter, en som kan føde børn og amme tvillinger,» hun lo skrattende.

De var kommet ud på gaden, og Smith lukkede op vogn døren. Da gamlefruen havde sat sig til rette, bøjed hun sig ud over fangskindet og sa: «Du danste med Lydia Munthe i sølvbrylluppet forleden, så jeg. En stout jente, Du!»

Hun smilte med sit sure smil og glippede med øjnene, mens hun spørgende så på ham.

Smith trak på skuldrene.

«Jo. Hende synes jeg om. Farvel Hermann.»

«Slap det derud,» tænkte Smith, mens han gik ind på kontoret. «Fanden med denne Lydia Munthe! Først Lina og nu mor. Det ser ud som en sammensværgelse.» Han tog lommekniven frem og pudsed sine negle, «Det skal være en kone på over de 60! Gud forbarme sig! Altid bare gjennemsyret af den slags fantasier. Monstro

hvordan jeg var bleven med en anden mor under opvæksten — aldrig hørt and't end så'nt snak af hende.»

Om eftermiddagen så Smith op til sin hustru, da han var færdig til at gå på Logen. Han skulde ha kortklub der iaften og vilde komme sent hjem.

Fru Smith næsten sad i sengen, tilbagelænet mod det stejle hovedgjærde; øjnene var lukket og hænderne let krummet om sengebåndet. Hodet lå lidt på skjæve, og ansigtet syntes blåhvidt. Det gjøs i Smith med det samme han kom ind, men så besinded han sig på, at det var den grønne lampeskjærm, som gav hende dette ligagtige udseende. På stolen foran sengen sad madam Lind og sov med korslagte arme, krum ryg og nikkende hode. Smith listed hen til sengen, lytted efter hustruens åndedræt og la varsomt sin hånd på hendes. Den følte lidt kold, men det kom vel af, at hans egen var så varm.

Fru Smith hæved øjenlågene og så på sin mand med et blik, der syntes at spørge ham om noget. Så smilte hun svagt og bevæged læberne. Det så ud, som hun vilde sige noget, men var altfor søvnig. Øjnene lukked sig igjen, og hun pusted sagte og regelmæssigt som før.

Så gik Smith lige så stille, som han var kommen.

Om aftenen vilde fru Smith ikke la sig smøre og gnide som ellers. Hun var så træt, hvisked

hun til madam Lind, og det var så dejligt at ligge og blunde.

Madam Lind retted sig efter hende. Det gjorde så vist hverken fra eller til med denne velsignede smøringen.

«Læs nu bønnen, madam Lind,» bad fru Smith, da hun havde fåt sin aftenmikstur.

Madam Lind tog en smal bønnebog i gulbrunt skindbind, slog op, hvor der lå mærke, og læste læspende og syngende:

«O Herre Jesu Christie, sand Gud og Menneske, min eneste Frelser og Saliggjører, som haver sagt: Kommer til mig alle I, som arbejde og ere besværede, og jeg vil vederkvæge Eder, til hvilken vor himmelske Fader haver overgivet Alting, og som haver baade Livsens og Dødens Nøgle, og uden hvis Vidskab og Vilje ikke det ringeste Haar kan falde af mit Hoved, og langt mindre denne store Sygdom angribe mig. Se, Herre, din Haand haver rørt mig, og jeg er svag og skrøbelig og haver desværre saadan Pine og Plage samt Tugtelse og Revselse med mit syndige Levned heel fortjent. Ikke destomindre kommer jeg til Dig, o almægtige og bedste Læge og begjærer af din Naades og Barmhjærtigheds Rigdom, at Du vil, om det er Dig behageligt og mig til Salighed gavnligt, borttage denne Sygdom fra mig, paa det jeg med et karsk Legeme endnu nogen Tid maa forestaae det mig i denne Verden er betroet og pålagt»

Madam Lind læste bønnen ud i et bestandigt mere og mere syngende tonefald, slog så bogen sammen, foldede hænderne og bad fadervor. Så rejste hun sig og rettede på fru Smiths overdyne.

«Godnat og guds fred, fru. Ok, hun sover alt igjen. Det var dårligt, ka en tungsøl der er fullen på hinner.»

Hun tændte natlampen, slukkede den anden lampe og flyttede den ind i sideværelset, hvor hendes seng stod således, at hun fra den kunde se fru Smith gennem døren, som altid var åben om natten. Så gik hun til ro.

«Ja fru,» madam Lind rejste sig hastig overende og satte det ene ben ud af sengen for at stå op. Men så betænkte hun sig, hun måtte vist ha drømt, at nogen havde ringt, for fru. sad jo der i sengen og sov så pænt i akkurat den samme stilling.

Hun la sig tilbage på puden, men kunde ikke falde i søvn igjen, alt det hun drejede og vendte sig og kneb øjnene til, så de værked. Nej, hun vidste det nok, når hun var så ulykkelig at blunde om eftermiddagen; det fik hun altid undgjælde for. Hun prøvede at spise nattemad og drikke melk, som hun havde i beredskab på sengebordet, men lige lidt hjalp det. Så stod hun op, listede ud gennem bagsalen, som lå lige over spisestuen, og ned bagtrappen. Hun vilde høre, hvorledes jomfruen havde det.

I det hun trådte over kjøkkendørstærsklen,

flaksed det et skimt af en lysning hen over gulvet, og hun så en sort skygge forsvinde tilligemed lysningen, oppe ved spisestudøren.

«Den, gud vil bevare, er uden al fare,» madam Lind sa det højt med hakkende tænder, og hun vidste ikke, hvorledes hun kom gennem skabværelset ind til Petra, hvor der brændte natlampe.

«Nu være Herren os alle nådig,» sa hun og slog hænderne sammen, idet hun satte sig på stolen foran sengen, hvor Petras skjørter lå. «Der er spøgeri i huse'.»

Petra rejste sig overende og så på madam Lind med forstyrrede øjne.

«Uf, I gjør meg ræd, madam Lind. Har I set nokke?»

Madam Lind nikked.

«Kålissen såg det ud?»

«Kålissen ska et spøgelse se ud? Det kommer og går så en skygge, men det havde horn i pan'en og hestefødder. Eg såg det så tydeligt, men så forsvans det, sak ret ner i golve'.»

«Gu' trøste og hjælpe os,» sa Petra med en kuldegysen.

«Sålissen var det osså hos Thomsen sine. Hele det åre', før statshauptman'en dødde, gik der et spøgelse gennem stovven kvereneste nat og ble vække bagom åmen, og då statshauptman'en fik slagtilfælde, var det just tæt med åmen, han stupte.»

«Men kålissen er det med hinner?» spurgte

omsider madam Lind efter at ha snakket vidt og bredt om spøgelse og dødsfald. «Det var det, eg kom ner for te spørre om.»

«Jo tak, madam Lind. Får eg ligge et par dager, tænker eg, det ska klare seg. Det er bare forkjølelse.»

«Den, så var vel oppe igjen. Ittetit! Har I ikkje en lysestump te låne meg?»

«I finder borte på kommoden.»

«Ja ja, så godnat då. Ikkje være bange. Bare te ge seg gud i vold.»

«Saa skal dog Satans Rige
Aldeles kastes om,»

sang hun dæmpet, mens hun gik over gulvet og åbned og lukked døren.

«Om han end Mund og Mæle
Med sine Helvedsbaand . . .»

hørte Petra ude fra skabværelset, hvorpå det blev stille et minut eller to. Så knirked det i døren derude, der lød listende skridt, og konsulen trådte ind med et lys i hånden.

«Hvad vilde hun?» spurgte han og blev stående et stykke fra sengen.

Endskjøndt Petra havde ventet ham, fik hun dog slig hjærtebanken, at det varte lidt, før hun kunde sige: «Bare spørge til mig.»

«Havde hun set mig?»

«Nej. Å, nu forstår eg. — Hun trode, det var et spøgelse og var aldeles vidskræmt.»

«Det har hun godt af, den gejstlige heksen. Nå, men hvad er det, som er kommet over Dig?»

«Det er gåt sin vej. Gudskelov og tak, så er den ulykken tat fra os.»

Uf, dette «os», hvor det stødte ham. «Har det gjort svært ondt?»

«Ja.»

«Kan Du klare Dig uden doktor?»

«Ja, gu'bevars. Der budde en jor'emor . . .» Petra holdt inde og så opskræmt på Smith, som var faret sammen. Ovenpå hørte de det løbe og smelde med døre.

Smith sprang ud. Han var nået ind i kontoret, da madam Lind kom farende fremvejen.

«Guds domme er uransagelige og hans veje usporlige,» plapred hun fort ud af sig med opspilte øjne.

«Snak menneskeligt!» Smith stamped med foden. «Hvad er det?»

«Fruen er henfaren!» råbte madam Lind og rakte hænderne i vejret. «Kaster al Eders sorg på herren.»

Smith var alt borte. Han løb gennem kontorerne, og i trappen tog han tre trin om gangen. I salen med familjeportrætterne vælted han en stol, og i værelset ved siden af rendte han mod et spillebord.

Ved første øjekast så han, at hun var død.

Underkæven var sunken, så munden stod halv-åben, og ansigtstrækkene var bleven så side og slappe. Med åndeløs hast følte han på hendes hænder. De var iskolde og stive, og der var intet pulsslag at mærke. Han trykkede munden mod hendes pande, og det kjendtes, som kyssed han på jern en frostdag.

«Herren gav, herren tog, herrens navn være lovet,» Smith så forvildet op. Der stod madam Lind ved fodenden af sengen og Petra hulkende i underskjørt og nattrøje.

«Ud!» sa konsulen med en truende armbevægelse.

De gik baglænds nogle skridt.

«Ud!» gjentog han, og låste begge dørene, da de var borte.

«Lina, Lina, Lina min.» Han sank ned på knæ foran sengen, la sit ansigt på den hvide dyne og hulkede lydløst.

XXIV.

Petra havde ligget hele ugen. Den nat fru Smith døde, havde hun pådraget sig en forkjølelse, som forværred hendes tilstand.

På begravelsesdagen stod hun op om morgenen og prøved at ta déi i husgjerningen; men hun følte sig så mat og syg, at hun ud på formiddagen måtte gå tilsengs igjen. Hun græd, da hun la sig tilbage på puden. I alle disse dager havde hun ikke set et glimt af Smith. Hvis han nu heller ikke hørte til hende iaften, når han kom fra Møllenpris, hvor begravelsesselskabet stod hos gamlefruen, vilde hun op og få fat på ham, om hun end var aldrig så ussel.

Udenfor huset om eftermiddagen gik kokkepigen og gangkonen med nye sørge-stikketørklæder og fejed sammen eneren, hvormed gaden havde vært strøt til begravelsen. I kontorerne var jalousierne sat for som paa søn- og helligdage, og ovenpå stod alle vinduerne åbne.

Oppe på salen midt ud fra tværvæggen med familjeportrætterne stod mellem de høje myrtetræer,

hvor den døde havde vært fremlagt, den lange bære dækket af lagen, som lå henad gulvet, med buketter i hjørnerne. En bakke fuld af kranser var stillet hen på en stol, og ud over gulvet var der drysset stilkeløse blomster og epheblade. På spejlkonsollerne og småbordene lå der hvide klæder med halvbrændte vokslys i sølvstager, og ved vinduerne hang de hvide forhæng ned som vimpler i stille vejr.

Stuepiggen i sort og hvidprikket sirtses sørgekjole kom ind og begyndte at pille blomsterne fra gulvet op i sit forklæde. Derpå hældte hun dem ned i en stenkolle med vand, tog lagnerne af bordene og la dem sammen.

«Det var då svært for en liglugt,» madam Lind viste sig i den åbne dør med sort tylls hattekappe og ny sørge-damedug, «og det enddå vindøgene har stået åben så længe.»

«Eg har heller aldrig set et lig så forandret,» bemærked stuepiggen. «Havde det enddå vært på sommertiden.»

«Ok ja. Alt kjød er hø og alt menneskets herlighed som græssets blomstrer; men i opstandelsen skal vi fremstå med forklarede legemer. Eg synes, eg ser fru min, når vi samles for lammets trone. Då vil hun seie tak for sidst te gamle madam Lind,» hun snøfted i sit sammenlagte lommeterklæde.

«Ja, stakkes fru min. Gud var go', så ga' hinner

så'n let død,» stuepigen tørred øjnene med forklædesnippen viklet om pegefingern.

«Sovnet hen så et baren, sa doktoren. Men nu går eg på kjerregår'en,» madam Lind tog bakken med kransene. »Når Stine er færdig med te sope gaten, kan hun jo komme op og hjælpe hinner — det var sandt, eg sku' be fra jomfruen, at hun ikkje måtte glømme te ligge i åmen op hos kunselen.»

— «Sover hun, jomfru?» madam Lind tog Petra i skulderen. Hun var påklædt til at gå ud med paraply og sorte bomuldshandsker.

Petra vendte sig om fra væggen. «Er det Jer, madam Lind. Ka er klokken?»

«Seks, sku' eg næsten tru på dagslyse'.»

«Så I ska afsted nu, madam Lind?»

«Ja, nu er min gjerning fuldbragt i dette hus. Di har vorre her etter kisten min og en korg fuld af klær. Resten henter eg med kjører, når eg har fåt lejet meg et værelse.»

»I får det hyggeligt, madam Lind, så mange go'e møbler I fører med Jer.»

«Å ja. Kunselen har vorre pên i sin omtanke forre meg. Men når de' nu ska hete seg, at eg får en opredt seng, kunde han gjerne git meg en overdyne i stedet for det gisne stoppetæppe'. Men det er gamlefruen.»

«Ellers så har I jo fåt Lov te ta alt, ka så sto' på værelse Jeres.»

«Og så kreperer det meg, at di ikkje har

havt et eneste stkke af fruen sit linned tilovers forre meg. Kem sku være nærmere te det end så meg? Og ka ska det ligge der og mugne etter. Men det er også gamlefruen, for det var hinner, så sorterte det. Hun er så grisk på hver en fille, enddå så søkkenes rig hun er.»

«Her bler tomt i huse' etter Jer og fruen, madam Lind.»

«Frue får Dokker nok igjen, tænker eg, men madam Lind kan Dokker skyte en kvit pind etter, skjøndt ingen kan vite. Hun er istan' te ble' liggernes den nye fruen osså. Ok ja, guds vilje ske! Greter hun?»

«Det er så rart med så'nne omskiftninger,» sa Petra og pudsed næsen.

«Ka er verden og jordelivet and't? En rejse gjennom jammerdalen fuld af møjer og forandringer. Men bare vi alle engang kunde treffes udi paradys. Det ska vi be om seint og tidlig, jomfru Frimann.»

«Den så bare var der alt,» hvisked Petra.

«Tiden flyver som sandskorn, så drøpper. Om en liden stund skulle I ikke se mig, og atter om en liden stund skulle I se mig, siger frelseren. Men nu får eg ha meg afste'. Farvel då.»

Petra tog hendes fremrakte hånd med begge sine. «Farvel, madam Lind, og tak for den tid, vi har vorre sammen.»

«Hun ska sjøl ha tak. Vi er rigtig kommen godt ud af det med hverandre. Vorherre være hos hinner, jomfru.»

«Å ja, madam Lind.» Petras tårer faldt på madam Linds sorte bomuldshandske.

«Se indom te meg, når hun har lov om søndagen, ikkje nu mens eg bur hos min dotter, men siden når eg er kommen på egen hand.»

«Tak, madam Lind.»

«Så ska vi snakke om gammelt. Forøvrigt så kommer eg her kvar månesdag og henter pansionen min. Farvel.»

Petra lå og græd time efter time. Dagslyset var forsvundet, og mørket faldet på. Det var så underligt at skilles fra madam Lind; hun tog ligesom med sig et stykke af hendes liv. Alle disse mange uforglemmelige dager så fulde af angst og fryd og af frygt og håb. —

Petra ønsked sig i madam Linds sted. Bare årene var gåt, så hun var færdig med livet og kunde række sine foldede hænder mod himlen og sige af hjertet: Verden var bedsk og tornefuld, men din nåde har vært mig nok; tag mig nu til Dig, o gud. Tilsidst syntes hun, at sådan var det. Gammel og mæt af dage lå hun her og ventede på sit endeligt. Hun hørte pigerne stelle og snakke i kjøkkenet, varsomt og dæmpet, som om liget endnu var i huset. Det lød til hende som fra en anden verden. Som i drømme så hun stuepigen komme ind med aftensmaden og tænde natlampen.

Og efterhånden blev alt stille. Petra sank hen i en døs. —

Uhret borte ved ovnen slog 10, og slagenes skingre lyd kaldte Petra med et ryk tilbage til virkeligheden. Nu måtte Smith snart være der. Fra gamlefruen kom de aldrig sent og især på en så'n dag.

En stund efter gik det med gadedøren. Petra lytted. Jo, det var ham; der hørte hun ham i trappen. Siden fruen døde, tog han langsommere skridt. Å nej, han kom nok ikke ind til hende i aften heller. At hun et øjeblik havde kunnet tænke det. Netop nu, fruen var borte, vilde han vise hende — —. Hun forstod det nok.

Eller kanske det bare var nu i begyndelsen. Madam Lind sa, at det havde tat svært på ham. Det var jo ikke så underligt, dødsfald i et hus havde jo altid en sørgelig indflydelse. Hun fik nu se, hvorledes han blev, når den værste sorgen var over. Kanske kunde han endnu vende sit sind til hende. Han havde vært så snil og klappet hende så pent den kvælden inde i kontoret. Når han nu gik der som en enlig enkemand, og ingen anden havde —. «— Frue får Dokker nok igjen —», det var som en kniv trængte ind i Petras hjærte. — Hvor skulde hun så finde et hul så sort og mørkt, at hun kunde skjule sig i det?

Der slog klokken 11. Så, nu var der ingen tvil mere, for nu vidste han, at pigerne for længe siden var gåt til ro, så han ikke risikerte at møde nogen, især nu, madam Lind var ude af

huset. For en lettelse det måtte være for ham, at hun var vække.

Monstro om han sad oppe endnu; hun havde hverken hørt ham sætte støvlerne ud eller slå vand i vadskekummen. Kanske havde det bare vært indbildning, da hun syntes han kom.

Petra krøb frem af sengen og kasted nogle klædningsstykker om sig. Hun måtte ha vished. På strømpelæsten og med skjælvende knæer sneg hun sig den vante vej gennem stuerne. I trappen måtte hun et par ganger stå stille og holde sig i rækværket. Det var vist denne begravelsesdunsten, hun fik ondt af, denne kvalme em af ener, og af rådne blomster og ligkistelakering. Huset måtte sæbevaskes fra øverst tll nederst.

På det øverste trappetrin satte hun sig lidt for at samle kræfter. Ingenting at høre fra Smiths værelser. Ikke en lyd.

Hun rejste sig og nærmed sig døren, bøjed sig så ned og keg ind nøglehullet.

Et stykke fra divanbordet til højre i værelset sad Smith i en lænestol foroverbøjet med et skilderi mellem hænderne, der skjulte det meste af hans ansigt for Petra. På bordet bag ham brændte et lys i en messingstage. Petra så bort på spejlposten, hvor billedet af fruen i brudedragt plejed at hænge. Så var det var altså det, han sad og betragted. Syg og segnefærdig listed hun sig ned igjen.

— Smith blev siddende længe med billedet mellem hænderne. Af og til gled over hans kind en

tåre, som han hurtig visked bort. Der dukked op så mange minder fra hans ægteskabs første år, da Lina var sund og frisk og strålende vakker. Så skjælmsk og munter hun havde vært. Alle de gange, hun havde gjemt sig bag pianoet, når hun ventede ham op fra kontoret, og var kommen farende med et overgivent bøj, når han lod, som han ikke kunde finde hende, og havde kastet sig om hans hals med sin klare, tætte latter. Og når hun sad og spilled på luth og sang sine småsange med den bløde barnestemmen i mørkningen om vinteren, før han gik ud. Men allersødest var hun næsten, når hun gjorde sig ærind ned på kontoret for at se, om han var alene, så hun kunde røve et kys. En eneste gang havde de vært uvenner i anledning af en balkjole, som han syntes var for udringet. Han var gåt ind til sig selv og havde lagt sig på sofaen for natten, men så var hun kommen listende på tøfler og i underskjørt og havde slynget de bare varme arme om hans hals og lovt, at hun aldrig mere skulde ta den kjole på. Ja, al den lykke han havde nydt med hende.

Han la billedet bort og læned sig tilbage på stolen med hænderne under nakken, og udtrykket i hans ansigt blev mørkt og bittert.

Han tænkte på sygdommen, på fødslen af barnet, der nær havde kostet hende livet, og han sa sig selv, at det vilde vært bedre, om hun da havde fåt gå bort. Disse mange lange år, hun havde ligget der, hjælpeløs og ubevægelig. Og

så kom det atter over ham, dette dumpe. fortvilede nag, som han i mangel en stund havde vært et bytte for, Å, at han dog aldrig skulde få sikkerhed for, at det ikke var ham, som var skyld i hendes sygdom. Men det begyndte den gang, hun blev frugtsommelig, kort efter hjemkomsten fra de fem måneders udenlandsrejse, da han uventet stod i stuen, og hun besvimed af glæde i hans arme. Lægen havde jo rigtignok sagt, at han var helbredet, da han rejste fra Hamborg, men mindelser havde han dog haft i vinterens løb og gåt og kurert på sig med disse tyske kviksølvsgrejer. Å, denne tvil, som han så tidt havde kjæmpet mod, især i de første år, da hun lå der og blev lammere og lammere. Siden havde han slået sig til ro og tænkt det var umuligt. Aldrig havde han hørt, at lamhed kunde bli følgen af så'nt noget. Og doktoren havde ikke havt mistanke, ikke et spørgsmål, ikke et ymt var han kommen med. Men derfor kunde det godt være; doktoren var så'nt fæ!

Syndens straf var dog forfærdelig. En eneste times letsindighed og hele livet lagt øde. Ikke alene hans eget, men også hendes, hun den rene, uskyldige kvinde, som havde git sig hen til ham med så stor en kjærlighed, legeme og sjæl, alt havde hun git ham.

«Å gud tag denne kalk fra mig!» han fôr op med et stønnende suk og slog fra sig med armene.

«Lina,» hvisked han så og vendte ansigtet

opad, «kan Du se din Hermann i denne stund, så véd jeg, Du tilgir ham, selv om han er skyldig,» han græd med en lyd, som lignede hikke. «Nu er Du salig hos gud, og din udløste sjæl er idel kjærlighed. Vend ikke dit ansigt bort fra mig, men lad mig se Dig smile til mig, som Du gjorde det, sidste gang jeg bøjed mig over Dig, da Du lå der og stred med døden, uden at jeg vidste det.»

XXV.

I slutningen af april havde Sivert fåt bud fra Sine om, at han var bleven fader til en stor og velskabt søn. Han tog imod efterretningen med dump ligegyldighed. Men senere på dagen, ret som han stod og målte op noget bomulds lærred, var det slået ned i ham, at det ikke kunde hænge rigtig sammen. Jo mere han tænkte på det, jo sikrere blev han. Skulde det vært hans barn, kunde det først være kommet i slutningen af juni allertidligst. Sine havde forregnet sig dengangen.

Om aftenen gik han til hende og gav hende besked. Hun syntes ganske uanfægtet og kom med eksempler på for tidlig fødsel, hvor børnene havde vært store og fuldbårne. Det var først da Sivert sa, at han vilde stævne både hende og jordemoren, at hun gav kjøb og tilstod.

Sivert gik lettet fra hende. Så var han da kvit den sorgen.

Fra den dag begyndte han at føre et andet liv. Han brød med Reiersen, som efter at Andrea var skikket bort, og det rygtedes, at hun

skulde giftes med Ravn, var bleven aldeles for-drukken og havde mistet sin plads hos manufaktur-handleren. Nu sad Sivert atter i kottet sit om aftenen og læste i «For Fattig og Riig». Alle hans tanker var samlet om dette: hvorledes han skulde komme sig ud af den tyngende gjæld, og i kramboden var han ivrigere end nogensinde.

Undertiden plagedes han af samvittighedsnag over drabet på farmoren, især om aftenen før han faldt i søvn. Men eftersom tiden gik, gled det længer og længer bort fra ham, som det var noget, han havde drømt. Hun var bleven begravet fra forældrenes hus på Strudshavn kirkegård i samme grav hvor Sjur Gabriel lå. Sivert havde sluppet for at være med ved at lægge sig syg.

Det, som pinte Sivert mest, var, at han havde lånt af Peders løn. Hver månedsdag, når han havde fåt sine penger, var han fast besluttet på at betale ham tilbage, men altid blev det lige umuligt for ham. Peder kræved ham forresten aldrig; han var så glad i Sivert, at han gjerne havde klædt skjorten af kroppen for at tjene ham. Så brugte han heller ingen lømmepenger nu, for siden Sivert ikke rangled, gjorde Peder det ikke heller.

Madam Virs var glad og stolt over forandringen med Sivert. Så havde de dog hjulpet, hendes formanende ord. Hun snakked ofte til sin mand om det, men Virs så mørk ud og sa ingenting.

Saledes gik sommeren, og hosten kom.

Så var det en dag i november, da Sivert ved middagstid var alene i kramboden, at der kom en fyr ind og spurgte efter Peder. Peder var et ærinde. Om det var noget, Sivert kunde sige til ham? Jo, hvis det bare kunde hjælpe, så måtte han gjerne det. Nu havde han gåt her i månedsviis med denne stakkels regningen, han aldrig kunde få betalt. Sligt var jevngodt med bedrageri, for Peder Frimann havde lovt ham pengene til den første, og nu var den første kommen 3 ganger, uden at han havde set en halvskilling.

«Kå møkke er det?» spurgt Sivert.

«To ort og 12,» manden la hatten på gulvet og grov efter regningen i vestelommerne. Imens trak Sivert pengeskuffen ud, og stak uformerket nogle sølvmonter til sig.

«Se, her ska I se: Et par støvler halvsålet og flikket. Det har stå siden den 14de august.»

«Eg kan lige godt afgjøre det for 'an, så I slepper te gå mere,» Sivert tog regningen og la 2 ortstykker og en tolvskilling på disken. «Værsgo' far.»

«Eg sejer tak,» sa manden glad. «Har I brug for skoty, så bûr eg på Halvkan'en. Farvel I.»

Straks efter kom Virs. «Har her vært nokken handel?» spurgt han.

«Ikkje det slag. Her var en inde, men han kjøbte ikkje nokke.»

«Gå så op og spis middag.»

Om aftenen, da Sivert sad ovenpå ved sku-

bordet med grødtallerkenen og melkeskålen foran sig, kunde han knapt svælgge maden. Virs havde vært så underlig hele eftermiddagen, ikke mælt et muk til ham og undgåt at se på ham, når han spurgte ham om noget. Og nu sad de der begge to og lod halvdelen af grøden tilbage på tallerknerne. Nu fik han se, når han rejste sig. Hvis Virs da sa: «Vent lidt, Sivert Jensen far, eg har nokke te snakke med Deg om,» så var det galt; men hvis han lod ham gå, så var det noget andet, de var lej for.

Sivert trykked endnu et par mundfulde i sig, for at hale tiden ud. Så la han skeen fra sig og sa tak for maden, idet han rejste sig.

«Vent lidt, Sivert Jensen far. Eg ska snakke med Deg.»

Sivert kjendte det, som om det pludselig sa stop etsteds inde i ham. Han blev varm og kold, mens han la hånden på stoleryggen med et famlende greb.

«Sit Deg ner, te mor har tokke af bor'e.»

Sivert adlød. Det minut, som hengik, mens madamen øste grødlevningerne sammen på den ene tallerken, syntes ham uendelig langt, og lyden af skeernes klirren mod stentøjet og af hendes hinkende skridt over gulvet skar pinefuldt ind i stilheden omkring ham.

«Kå mange penger har Du tokke fra skuffen alt ialt?» spurgte Virs, da madamen var kommen til sæde.

«En, to, tre, fire,» Sivert talte blodets dunk i sine øren, og hænderne blev klamme og fugtige. Gulvet, som han så på, bølged op og ned og gled bort i en tåge. Han vilde sige noget, men fik det ikke frem.

«Hvis Du prøver på te nægte, gjør eg kort proces og henter polletie' straks imorgentilig. Viser Du Deg sandfærdig og tilstår alt, får eg se, ka det kan ble te.»

«Sei det bare Sivert Jensen far,» formante madamen. «Bekjende sin synd for gud og mennesker — det er den eneste måten te få fre' på.»

«Ja,» sa Sivert med tykt mæle. «Eg ska bekjende altsam'en, men eg er 'kje go' te — eg, eg — vent bare lidt,» ansigtet fortrak sig i skjælvende gråd; han bed i sin underlæbe og la hånden over øjnene.

«Stakkeren,» mumled madamen og så bedende på sin mand.

«Å nej, madam, ikkje stakre meg,» kom det anstrengt og afbrudt fra Sivert. «Eg er det ikkje værdt.»

«Ka ti' begyndte Du med det?» spurgte Virs.

Sivert fôr sig med hånden over ansigtet og tvang gråden tilbage. «Det er længe siden,» sa han lavt.

«Over åre'?»

«Nej. I februar måne' var det første gangen.»

«Kå mykkje tog Du då?»

«Et halvvalerstøkke.»

«Og siden?»

«Det har vorre forskjelligt.»

«Har Du nokken greje på, ka det beløber seg te?»

«Lidt over 40 specidaler med varer.»

«Du slette tid!» pusted madamen. «Det var møkke, Sivert Jensen.»

«Det er vel mere, tænker eg,» sa Virs hårdt. «Kjuer tar det ikkje så nøje med regnskabe' sit, eller så for en dag.»

Sivert sad gulbleg på stolen. Ansigtet var stille, bare munden skjalv.

«Har Du det opskreven kanske?»

«I hovve.»

«Å sålissen. Eg kunde tænke det.»

Der blev et minuts stilhed. Sivert lytted sløvt til madamens raslende strikkepinde.

«Kom så frem med resten,» sa så Virs barsk.

«Eg har sagt alt,» svarte Sivert fast.

«Så Du endelig vil for retten?»

«I får gjøre så I synes. Det er det sam'e for meg, ka der bler af meg, men sandheden har eg sagt, så sandt gud være meg nådig.» Sivert fór pludselig op. Han fægted lidt med armene, så slang han sig på knæ med en kraft, så det smald i gulvet og sa med skrigende stemme: «Eg ber Dokker om forladelse, I, Virs, og Jer madam! Det er ikkje polletie' eg frøgter — eg ska gjerne gå og melde meg sjøl, men det, så smerter meg mere end nokke her i verden, det er, at eg har

lønnet Jeres go'hed så slet!» Han så hverken på Virs eller madamen, mens han talte. De optrukne, sitrende øjne var rettet på rullegardinet med et blik, som svæved langt ud, og de store røde hænder hang stille ned. Madamen blev så greben af det lidelsesfulde udtryk i hans ansigt, at tårerne kom hende i øjnene.

«Vi er alle syndere for gud,» sa hun.

«Men den største af alle det er meg,» vedblev Sivert med brudt stemme uden at flytte blikket og uden at røre sig. «Eg er så grov en synder, at det ska være meg en lise te ble straffet for tyveri. Ja, en lise.»

«Gå nu ner,» sa Virs og rejste sig. «Imorgen ska I få vite bestemmelsen min. Bring så krambu-nøklen op her, før I ligger Jer.»

Da Sivert havde afleveret nøglen og var kommen ned igjen, satte han sig på kisten uden at tænde lys. Han kjendte sig så mat og kraftløs, at han syntes, han ikke orked at klæ' af sig og gå iseng. Ovenpå hørte han ægteparret snakke og lægge sig.

«Tyv, manddraber, drukkenboldt, løgner, bespotter, bagvasker, hørkarl,» regned Sivert med dump sløvhed op for sig selv. Det voldte ham ingen pine, bare et seigt og valent nag. Der var blevet så stille indeni ham.

Næste morgen før Virs lukked op kramboden, kom han ind til Sivert, som han fandt oppe og påklædt, og meddelte ham, at han efter samråd

med sin kone og i betragtning af Siverts unge alder ikke vilde blande politiet ind i sagen. Ikke heller skulde de sige det til nogen, så det kom ud blandt folk og hindred ham i at få plads. For bort måtte han og det endnu idag.

Efter at Sivert havde undertegnet et gjældsbevis, der lød på 40 specidaler, bad Virs ham ta pik og pak og komme sig afsted så fort som muligt. Han skulde ikke hefte sig med at sige farvel.

Sivert kasted sine få klædningsstykker og ejendele hulter til bulter ned i kisten og låste den. Så gik han efter en drager. Da han stod med denne i gangen, og netop skulde forlade huset, hørte han en stemme ovenfra, som sa:

«Farvel Sivert Jensen far.» Sivert så op. Der stod madamen i nattrøje og natkappe lænet ud over rækværket ovenpå.

«Farvel, madam Virs,» sa Sivert med dirrende stemme.

«Gu' nå meg, kå låk I ser ud,» hvisked hun tilbage.

«Tak for alt godt, madam Virs.»

Som i søvne gik Sivert foran drageren til madam Stockflets logihus på hjørnet af Stokkebækssmuget. Han fik et lidet bagværelse anvist, hvor der netop kunde stå en seng, en stol og et bord. Han kasted sig på sengen.

Så vidt var han altså kommen. Ja naturligvis; slig måtte det jo gå. Her kunde han nu bli lig-

gende, til det sidste, han ejed, var pantsat, så var der ikke andet end at gjøre af med sig i Svartediket, og så var den historien ude. Han skulde samme vejen som farmoren, det var tydeligt. Det var bare underligt, han ikke straks havde gjort det. Han syntes ikke synd i sig, han angred ikke på noget, alt var færdigt og forbi. Således blev han liggende til ud på aftenen. Da stod han op og fik lidt at spise og snakked med madamen og tjenestepigen og med et par tyske skjærslibere, som logerte der i huset. De trakerte ham med øl, og Sivert dem igjen.

Dag efter dag tilbragte han på samme måde. Når han ikke lå på sengen, sad han på stolen tilbagelænet mod væggen med hænderne i bukse-lommerne og stirred ret frem for sig, indtil det blev mørkt. Så gik han ud og drev omkring, hvor der var ensomst, oppe på Klosterhougen eller nede ved Lille-Lungegaardsvandet, vendte så tilbage, listende, for at skjærsliberne i fremstuen ikke skulde høre ham, og krøb i seng, som oftest uden aftensmad. Undertiden var han indom hos en kone i Starvhusgaden og pantsatte et eller andet for at skaffe penger til logimadamen, der ikke gav kredit, men forlangte dagpengerne forud hver aften.

Så så han en dag i adresseavisen, som han læste inde hos skjærsliberne, mens de var ude, at konsul Smith på Strandgaden averterte efter en mand til at forestå et bodudsalg i Muregården.

Sivert gik hen og betragted sig i spejlet. Jo,

han så ud, som han havde gjort gjerningen til. Akkurat som han netop var sluppen ud fra tugthuset, disse slunkne, gule kinder og dette mørke under øjnene. Hagen og munden var fuld af smusket skjægrod, og al krøllen gåt af håret. Men hvis han nu fik sig klippet og barberet? Han havde en seksskilling i vestelommen. Jo, han vilde prøve.

Fra barberen gik han hjem i logiet igjen, børstede sine støvler og klær og vaskede og pudrede sig det bedste han kunde. En halv time senere stod han i Smiths kontor og meldte sig som ansøger til bestyrerposten.

«Er det Dem, som har vært hos Virs derborte?» spurgte konsulen, da Sivert havde nævnt sit navn.

«Ja.»

Smith betragtede sine negle. «Petras kavaller,» tænkte han. «— Kan De føre bøger?»

«Jo, hr. konsul. Eg har vorre der i halvfjer'e år.»

«Ja De har vel anbefalinger?»

«Nej,» sa Sivert og skiftede fod.

«Det må De skaffe Dem. Så kan De komme igjen,» Smith drejede sig om på stolen og bojede sig over pulten.

«Undskyld, hr. konsul,» sa Sivert med frejdig stemme og skjælvende hjærte. «Vi ble' uklar eg og Virs.»

«En attest for redelighed og duelighed må De få ham til at gi Dem alligevel. Jeg tar ikke en

fremmed uden nogen slags garantier.» Smith dypede pennen og begyndte at skrive.

Sivert gik et skridt mod døren; så stansede han og sa: «Det var for konen hans sin skyld.»

«Kunde Dere ikke komme ud af det?» spurgte Smith ligegyldig.

«Vi var altfor go'e venner. Det var det, som var fejlen.»

Smith smilte. Siverts tone var så naiv, og hans suk, da han nævnte konen, så betyngtet. «Det var jo slemt,» sa han og vendte sig om igjen til Sivert.

«Ja. For på den måten får eg ikkje plads igjen. Virs ger meg ingen anbefaling.»

Smith trommed med fingrene på bordet og strøg sig eftertænksomt om hagen.

«Det er det samme, jeg skal ta Dem på den betingelse, at jeg har ret til at sige Dem op med 14 dages varsel, når jeg vil, hvis jeg ikke er tilfreds med Dem.»

Sivert kunde ikke svare straks. Glæden var så heftig, at han kjendte gråden bryde i sig.

«De betænker Dem?»

«Nej. Eg seier tak, hr. konsul.»

«Lønnen er 90 specier om året og 2 procent af bruttofortjenesten. Er De flink og påpasselig, kan De tjene godt.»

«Javel, hr. konsul.»

«Kom igjen i eftermiddag præcis klokken 3. Så skal en af kontoristerne gi Dem besked og

overlevere Dem bøgerne. Og så får De gå igang straks. Den jeg havde måtte jeg vise væk forleden, så gutten har været alene der siden igår morges. Farvel.»

«Farvel, hr. konsul.»

Sivert følte sig som et nyt menneske, da han forlod Smiths kontor. Matheden og kraftesløsheden var strøget af ham, og han syntes, han måtte kunne flyve, hvis han prøved for alvor.

Nej, hvor gud dog kunde vende alt til det bedste. Nu kavde han fåt igjen meget mere, end han havde mistet.

«Alting tjener dem tilgode,
Som i Sandhed elsker Gud,»

sang det inde i ham.

Han kom forbi Virs' hus. Bare han kunde gåt ind og fortalt dem om den lykkelige tildragelse. Nu skulde det ikke vare længe, før han begyndte at betale af til Virs. Hver månedsdag ind i kramboden og lægge sedler på disken. Disse snille velsignede menneskene, som havde — —. Med ét seg der en skamfuldhed igjennem ham, som gjorde hans lemmer tunge. Tænk, om de vidste, hvad han havde sagt til konsulen om sig selv og madamen. Pén tak de fik, fordi de ikke meldte ham.

XXVI.

Der var gået et år. Det var søndag eftermiddag. Petra gik op og ned inde hos sig selv med grødomslag på kinden og hodet indtullet i et tørklæde. Konsulen var i middagsselskab, og begge pigerne havde fåt fri, så Petra var alene i huset.

Hun hørte porten smælde i ude på gårdspladsen og keg gennem vinduet. Der kom Sivert Jensen i søndagspuds. Hvad han nu vilde igjen; han gjorde sig altid så mange ærinder.

Døren blev lukket halvt op, og Sivert kom tilsyne i åbningen. «Eg hørte udaf Stine, at I var så låk af tandpine,» sa Sivert lidt forlegen, «og så gik eg bort på Svaneapotheket efter nokken dropper. Vil I ikkje prøve di?» Han rakte en liden flaske ind i stuen.

«Det hjælper ikkje,» svarte Petra grættent. Hun holdt hodet på skjæve, og kinden med grødomslaget var støttet i hånden.

«Nej, det gjør det vel ikkje, men de sa på apotheke', at det var det bedste de havde.»

Petra tog flasken. «Kålissen ska det bruges?»

«Drøppe på bomuld og stikke ind. Ja for det er vel en hulletand?»

«Å, å, å,» anked Petra sig.

«Det var skidt med denne tandpinen. Eg vilde ellers spurgt, om I kunde havt løst te gå på komedie ikvæld. Ole Bull ska spille der.»

Petra slog ud med hånden, mens hun gik med slæbende skridt over gulvet.

«Hvis om I ble' be're efter droppene?»

«Me' dette optrutne fjæse? Å nej då.»

«Så får vi ha det tego'e te en an'en gang. Farvel då.»

Sivert gik slukøret gennem skabværelset og kjøkkenet. Ikvæld havde han havt lyst til at more sig. Det var så længe siden, og idag syntes han, han kunde ha fortjent det. Igår havde Virs fåt resten af sine penger, og den øvrige gjæld var ligeledes betalt. Lidt stod der jo hos skrædder og skomager, men det var ingenting at regne på. Men nu når han ikke fik Petra med sig —? At gå ud alene var der ikke nogen fornøjelse ved, og han vidste ingen anden at få fat på. Han havde jo ikke søgt selskab med et eneste menneske i hele dette året, siden han kom til Smith. Disse sviregastene og tøsefillene førte bare folk i ulykke, og desuden holdt han sig også for god, nu han var bestyrer hos en mand som konsul Smith på Strandgaden.

Da han stødte porten op ude på gårdspladsen, kom Frimann og vilde ind. Sivert letted på

hatten og lod ham passere først, og så faldt det ham ind, at han kanskje kunde få Peder med sig på komedie.

«Véd I, om Peder er heme?» spurgte han.

«Nejmen om eg det gjør,» svarte Frimann, «men umuligt er det ikkje.»

«Svært til forandring på den manden siden han blev gift igjen,» tænkte Sivert, mens han gik opover Muren. «Før var han lige kjok så han var lang, nu ser han slet ikkje ud så nokken dverg længer. Og så orntlig i klærne og kvit og pén i ansigte.» Ja gifte sig og få eget hus og hjem, det var det eneste. Bare Petra vilde havt ham. Dette ferme, vakre menneske med spændesko og lærredskrave og myge små hænder, og så'ne hårfletter hun havde! Der var istand til at bli menneske af ham også da.

Petra havde set sin far fra vinduet og var bleven så forbauset, at tandpinen med ét gik over. Nu havde hun vært her i gode halvtredje år, og aldrig havde han set eller spurgt til hende. «Det er bedst te gå ud og stoppe 'an, ellers traver han huset rundt gjerne, så ukjendt så 'an er.»

«Er det te meg I ska?» Petra åbned døren til kjøkkenet, hvor Frimann stod midt på gulvet og spekulerte over, hvor han skulde banke på.

«Eg gik nu så alligevel, og så tænkte eg — men kanske det generer?»

«Nej, men eg har så'n tandpine.»

«Ja, eg ser, Du er så indballeret,» han fulgte

Petra ind i hendes værelse. «Her har Du det jo hyggeligt,» sa han og så sig om, idet han satte sig på stolen ved døren.

«Å ja.» Petra løste tørklædet af hodet og bytted grødomslaget med et varmt fra ovnen. Tandem var begyndt at værke igjen.

Frimann sad og så på hatten, som han holdt mellem knæerne, og drejed den rundt i hænderne.

«Kå lever Dokker heme?»

«Bra gudskelov.»

«Kommer Peder endda godt ud af det med madam Holm?»

«Eg hører ikkje and't. Hun er nu så snil, konen min.»

«Ok ja, eg kalder hinner for madam Holm. Eg husker ikkje på det.»

«Det gjør det sam'e.»

«Har Dokker nylig hørt fra Marius?»

«Vi hadde brev i forrige vikke. Då låg di og lastet i Cardiff.»

«Jaja, det er jo bra det. Peder bler jo også ved med te skikke seg vel.»

«Ja. Han er avensert te førstemand hos Virs her forleden med 8 daler i månen.»

Pause.

«Er det sandt, ka di seier, at Smith ska gifte seg?»

«Nej, tandpine er då det værste et menneske kan ha,» klynked Petra og rokked med overkroppen.

«Men Du kan vel ble værenes her ligegodt for det kanskje?»

Petra bare anked sig.

«Eg var oppe for te helse på Drea idag,» begyndte Frimann lidt efter, «men der fik eg ikkje nokken pén modtagelse just. Hun lod meg stå på gangen, og sa, at hun ikkje hadde ti'er te snakke med meg.»

«Var Ravn heme?»

«Eg såg 'an ikkje, for eg tutlet meg straks, rimeligvis.»

«Nej hun vil vel ikkje vide af familien sin nu, så høgt på strå så hun er kommen. Hun er jo så opstaset, så hun rent gjør seg te nar, sejer folk.»

«Det var konen min, så endelig vilde, eg sku' gå op te hinner. Hun sa, så sandt var, at eg er jo hinnes far, og nu behøvde hun jo ikkje te skjæmmes over meg. Fordi om en ikkje er så rig og fin så Ravn netop, når en bare er orntlig og ærlig, synes eg. Og så vilde konen min så gjerne vide, kå fint hun hadde det. Men eg ska vist ikkje komme der mere.»

«Nej, ikkje eg heller,» sa Petra.

«Gudskelov for vi ikkje trænger. Hun trude vist, at eg kom for te få nokke. Eg ble' så underlig, riktig så skjeten, at eg ikkje var go' te gå hem med det sam'e. Så slang eg udover denne vejen.»

Frimann rejste sig.

«Farvel då og go' forbe'ring.»

Henimod aften gav smerterne sig. Petra tændte lys og rullede for. Så tog hun grødomslaget bort og kastede et flygtigt blik på sig selv i spejlet. Jo, hun så ud. Kinden ophovnet, så ansigtet var trekantet og huden rødbrændt efter omslagene.

Men det gjorde hverken til eller fra. Det var såvist akkurat det samme, hvordan hun så ud. Hun satte sig på stolen ved ovnen med armene lagt i kors under brystet og så frem for sig, mørk og grublende.

Denne Drea, som altid havde vært anset for en gadeheje og en slurve! Hvad slags kunster havde hun dog brugt for at få Ravn til at gifte sig med hende. Havde det endda vært en enke-mand op i årene som Smith, men Ravn som var så ung! Hvem skulde tænkt, at det vilde skikke sig således. Drea, som hun ikke havde villet gå på siden af — sidde der som rig, fin frue midt i Strandgaden — —. Nu havde også både faren og brødrene tat sig så ordentlig til; det var bare hende, som var kommen så sørgelig tilkort.

Og så sjofel som hun var blet. Gå der og bebyrde Smith med sin nærværelse, når hun vidste, at hun var ham en torn i øjet. Det var bare derfor, han havde fundet på at købe landsted og flytte ud med stuepigen og løbergutten den 1ste maj, endda så koldt som det var. Siden da var det også, han havde brudt alting af med hende

og sagt «De», de sjældne ganger han måtte snakke til hende, når han spiste middag i byen. Men så æreløs var hun, at hun nu havde ladet både St. Hans og Mikkelsdag gå over uden at sige op, og det uagtet hun for hver dag blev vissere og vissere på, hvad der skulde komme. Nu sa de det jo også i byen, hørte hun af faren. Å ja, hun havde længe forstået det. Selv om ikke stuepigen havde fortalt, at han sent og tidlig gik og sværmed med datter til købmand Munthe sine, hvis landsted lå tæt ved, vilde hun set det på Smith, at der var noget så'nt igjære. Så ung som han var bleven og vakrere end før, meget vakrere. Når han gik over gulvet ovenpå, var det, som han danste afsted, og så sang han i trappen og tog ren manschetskjorte på hver dag og havde blomst i knaphullet, og klærene hans lugted af noget meget finere end den eau de Cologne, han før brugte. Det var andet end hende, som gik og blev mager og styg og så ud som hun var op imod de 40. Og så længe som Smith var bleven på landstedet! Skulde tro, han husked, det var på konens begravelsesdag han var flyttet ind? Å nej, det var han nok altfor glad til.

Gad vide, om hun vilde synes, hun var pén, denne Lydia Munthe? Dengang forældrene spiste middag her, før de flytted på landet i vår, var hun ikke med. Høj og lys og blottenes ung sa de. Å ja, hun fik vel tidsnok se hende, når de nu blev forlovet og holdt bryllup.

Men forresten, hvis det blev så, måtte han vel bekvemme sig til at komme og sige hende det. For han vilde da vel ikke, at hun skulde gå her og se på efterfølgeren sin. Ja ialtfald, om ikke han var såpas fintfølende, så sandelig var hun det.

Han behøved forresten ikke at være bange. Hun skulde nok ingen scener føre op, som han kaldte det. Hun havde jo haft tid nok til at berede sig på det, sålænge hun havde gåt her alene og grublet og sørget. Og når han nu ikke brød sig om hende mere — gud måtte vide, om han nogensinde havde gjort det — og hun var vis på, at han aldrig vilde vende tilbage til hende, så kunde jo gjerne en anden få ham. Petra visked bort de kolde tårer, som langsomt gled ned langs næsen. Å men det var just det, hun aldrig kunde tugte sig selv op til at sige af hjærtet. Sålænge der var liv, var der håb, og hvis han ikke giftede sig, vilde der jo være en mulighed for, at han kunde ta hende til nåde igjen.

Men til jul vilde hun sige op. Så havde hun akkurat 5 måneder at være her i, for vandre- mandag faldt på den 12te april, og idag var det den 10de november. Før til den tid blev der vel ikke noget bryllup af. Det tog jo tid at sy udstyr, og det hastede vel ikke, så ung som hun var.

Hvis hun så bare havde tiltag til at høre sig

om efter noget. Eller skulde hun kanske forlove sig med Sivert Jensen? Ja, da vilde konsulen likt sig da! Men så let skulde han ikke slippe. Han havde godt af at gå i lidt katterpine, så uden hjærte og tanke han havde vært for alt det, hun havde havt at gjennemgå.

XXVII.

Smith gik urolig omkring oppe på sit værelse. Han havde sagt til Petra, at han vilde tale med hende, og han ventede hende hvert øjeblik.

Døren gik op, og Petra trådte ind. Hun var gråbleg i ansigtet, og den hovne kind havde trukket munden skjæv. Det store, blårudede smækkeforklæde havde fugtige stænk foran.

«Hvor hun ser usund ud,» tænkte Smith.
«Og så malproper hun er bleven.»

«Er De syg?» spurgte han og vendte hende halvt ryggen, mens han borte ved tobaksbordet gned på en sølvbeslagen merskumspibe.

«Eg har havt tandpine.»

«De sa engang i vår, at De ikke vilde være her længer.»

«Det sanser eg ikkje.»

«Jo. Det var straks, før jeg flytted på landet.»

«Eg sa, at De nok helst såg, De var kvit meg,» Petra talte med lav, dump stemme.

«Jeg tror ikke, at De liker Dem her længere,» Smith hang piben fra sig og tog fat i en anden.

«Kanske var det bedst, De kom bort.»

«Har De nokke te klage på arbeje' mit?»

«Af forskjellige grunde,» vedblev konsulen, «vilde det være rettest, at vi skiltes. De, som sagt, er ikke længer så fornøjet i tjenesten, og De vil heller ikke komme til at passe så godt mere. Jeg er nemlig bleven forlovet og skal ha bryllup i februar.»

Petra tog fat i stoleryggen ved siden af sig. Hun kjendte en svidende smerte i brystet, og munden fyldtes med syrligt vand.

«De skulde sætte Dem,» sa konsulen og så flygtigt hen på hende.

«Var det mere då?» spurgte Petra og blev stående med stivt blik.

»Det er jo detteher, at det nu er i utide,» konsulen begyndte at gå langsomt på gulvet med piben i hånden. «Det blev kanske ikke så let for Dem at få noget, De kunde være tjent med. Og desuden, jeg så jo helst, De var borte før den tid. Naturligvis betaler jeg Dem med glæde løn og kostpenger for sommeren, men De vilde kanske ikke synes om at være i uvirksomhed?»

«Det behøver De ikkje te tænke på,» Petra måtte stanse for at få magt over sin stemme. «Eg kan gå, om det så er imorgen.»

«Ikke på nogen mulig måde!» Smith stod stille og så på hende. «Hvis De da ikke vil kundgjøre for hele byen —»

«Eg ger byen en god dag,» afbrød Petra trodsig.

Smith kneb læberne sammen og gik taus op og ned nogle gange.

«Hør nu, Petra,» sa han og satte sig i lænestolen foran bordet: «Hvis De gjør noget overilet, vil De angre det bagefter. Et menneske som De har ikke Lov til at være ligegyldig for sit rygte.»

«Å, eg tænker, di véd det,» sa Petra. Det lød plaprende, fordi munden skjalv så stærkt.

«Der er ingen, som véd noget, og ingen får heller vide noget, hvis De bare bærer Dem fornuftigt ad. Det gjælder først og fremst om at ha et rimeligt påskud. Hvis De for eksempel skulde gifte Dem.»

«Ja, det vilde jo faldt svært belejligt for Dem,» sa Petra med et hånligt smil, der gjorde munden endnu skævere.

«Hensynet til Dem er mig lige så magtpåliggende i dette tilfælde som det til mig selv. Men jeg mærker, De er bitter og ikke forstår, at jeg vil Deres vel. Det er vanskelig at tale med Dem.»

Petra stod ubevægelig. Hun tænkte på at gå, men det var liksom hun var vokset fast i gulvet.

«Ja, som sagt, tænk nu over det,» sa konsulen efter nogen taushed og rejste sig. «Jeg forlanger ikke svar nu.»

Petra sneg sig stille ud.

«Å ja, hvorfor ikke,» tænkte Petra, da hun om natten lå søvnløs i sengen. Komme i ny

tjeneste blandt fremmede mennesker i den sindstilstand, det var just ikke noget at glæ' sig til. En mand skulde hun vel ha engang, og hende kunde det være det samme, hvem hun fik. Og Jensen var jo duelig. Hun havde hørt kontoristerne snakke om, at boden aldrig havde git så stort overskud som under ham. Pén var han også. Det eneste var hænderne. Og godt likt og efterstræbt. Stuepigen og Stine gik jo formeligt og slåst om ham. Det forstod sig, de var jo mere hans jævnlige. Men jomfru Madsen var også ude efter ham. Hvad skulde hun ellers gå og handle i boden for? Der var så mange nærmere steder, og desuden, det faldt jo ikke på en vinjomfru at gå og købe ind til huset. Det var også bare for Jensens skyld, at hun havde gjort det forbi med Eriksen, var hun vis på. Men hun fik nok en lang næse, den gamle hurpen.

Bare hun nu kunde komme sig lidt og ikke se så forgræmmet ud. Det var mærkeligt, at Jensen vilde se på hende, slig, som hun havde tabt sig. Men når nu hævelsen gav sig, fik hun se til at pynte lidt på sig. Det vilde hjælpe. Hun havde gåt så slusket i det sidste.

En aften nogle dage senere holdt Petra på at gjemme sin vask. Hun kasted stykkerne ned i kommodeskuffen uden at tælle dem. Det var som der blev revet op i et gammelt sår, når hun uforvarende fik øje på disse kanter og strimler, som hun

havde pyntet sit undertøj med, dengang hun gik her i ørske og bildte sig allehånde ind.

Sivert stak hodet ind og sa, at han var kommen over et ekstra godt smørstykke, om de havde brug for det.

«Ja, hvis det ikkje er for salt,» Petra svarte med ryggen til Sivert, bøjet over kommodeskuffen. «Det sidste, vi fik, likte ikkje konsulen.»

«Eg har det med,» Sivert kom ind med en smøramber i hånden.

«La' det stå så længe. Siden ska eg smage på det.»

Sivert satte amberen på gulvet. «Eg får gratulere med forlovelsen,» sa han og lo fornojet.

«Ja, i lige måde,» svarte Petra og skøv skuffen ind.

«Folk har jo sagt det længe. Tænke seg te, at Lydia Munthe sku' ble konsulinde Smith. Det går underlig te her i verden.»

«I har jo vorre dreng hos Munthe sine,» Petra satte sig i sofaen foran bordet og åbned sit syskrin. «Men det var vel, mens hun var baren?»

«Hun gik for præsten. Det var jente, så var vild og galen, kan I tru.» Sivert smilte polisk og rysted hodet.

«Sit jer ner lidt, Jensen. Var hun så vild og galen?»

«Eg tror 'kje, der kan være hinnes mage,» Sivert tog plads på en stol tæt ved sofaen, «i alt

fald ikkje blandt be're folks baren. Eg kom i ulukke for hinner skyld.»

«Kå gik det te?»

«Hun vilde altid så gjerne flyge med meg, og så var det en eftermiddag, at eg hørte hinner i Forklaringen nere i løsthuse'. Då begyndte hun te kitle meg i håre', og så gik det galt med os.»

«I mener då vel ikkje?» Petra så på ham med store øjne.

«Jo akkurat,» nikked Sivert og smilte lidt flou.

«Nu har eg aldrig i mine dager!» Petras hænder faldt ned i skjødets, og hun stirred fortabt frem for sig.

«I må 'kje seie det te nokken, hører I, Petra! Eg var istand te ble vist væk engang te for det sam'e.»

«Havde eg tænkt, det sku' tokke sålissen på Jer, så havde eg ikkje sagt det,» vedblev Sivert lidt efter. «Det kan då ikkje gjøre Jer nokke.»

Petra hørte kun halvt, hvad han sa. «Nej for en styrelse, Jensen og hun, eg og Smith,» gik det rundt i hodet på hende.

Da hun kom sig lidt, gav hun sig til at udspørge Sivert på kryds og tværs om Lydia og om Munthes familje. Alt muligt vilde hun vide. Sivert søgte flere ganger at få hende til at tale om noget andet, men hun kom stadig tilbage til sit. Han var ganske ærgerlig, der han sad.

«Han er bleven i så'nt godt humør konsulen,» prøved Sivert omsider. «Det er forlovelsen ventelig.

I er en prægtig mand i alle Retninger, Jensen, sa han te meg idag. Der mangler Jer bare ét, at I ikkje er gift.»

«Sa han det,» spurgte Petra interesseret. «Ka svarte I?»

»Det fattes meg ikkje på løsten, hr. konsul. Men kå ska en hen, når en ikkje kan få den, en vil ha.»

«Ka sa han te det?»

«Bare te holde ud. Fruentimmerne ger seg altid te slut, Jensen far,» Sivert sukked.

«Har han snakt om dette før te Jer.»

«Ja, engang her forleden. Han havde havt så mange dårlige folk dernere i bu'en altid, og det kom sig af, at de var ungarer. En sku' aldrig indlate seg med and't en så familjefarer, de holdt seg mere i skinne', mente han.»

Petra sad og fæsted silkesløjfer på sit hårnnet.

Hendes kinder var bleven røde, og hun skjalv lidt på hænderne.

«Og véd I, ka han mere sa,» fortsatte Sivert.

«Den dag I kommer og seier, I ska gifte Jer, var eg istand te overlate Jer handelen dernere. Men det har nu vel bare vorre spøge' hans.»

«Når han sa det, har han vist ment det,» bemærked Petra og betragted nættet, som hun holdt op på pegefingern.

Sivert faldt i tanker, mens Petras nål knirked ud og ind gjennom de stive silkebånd. «Ja, der bler 'kje and't for, eg får spørge jomfru Madsen,

om hun vil ha meg,» sa Sivert om lidt og drog et dybt suk.

«Hinner, så I ikkje kan fordrage?»

«En kan då ikkje stå sin egen løkke i vejen.»

«Der var vel en an'en te få.»

«Nok af tænker eg. Men ka hjælp er der i det.»

Petra la nættet fra sig, bøjed sig ud over bordet og gjorde streger med pegefingern på sy-skrinlåget.

«I ser så grubliserenes ud, Petra.»

«Eg tænker på, kåhenne monstro eg er næste år på disse ti'er. Ja, for eg har sagt meg op.»

«Nej, ja så?» sa Sivert forundret.

«Eg har jo skaltet og valt med alting aleine i disse årene, men nu vil naturligvis hun, så fløtter ind her, ha det efter sit hovve.»

«Ja, der kan være nokke i det,» sa Sivert eftertænksomt.

«Bare eg nu kunde være heldig. Det bler vel ikkje let te få magen te denne konditionen. Men nu får det stå te. Det plejer aldrig te gå godt med en ny frue.»

«Eg får seie meg op eg osså då,» sa Sivert efter en pause og kløde sig i hodet.

«Kå I snakker,» Petra smilte valent.

«Tænk, kå godt det kunde ordnet seg, hvis om I havde de samme tanker så eg. Eg kunde melde konsulen, at nu var der ikkje nokke i vejen, og I kunde sleppe for te ta Jer ud mere.»

«Kå gammel er I, Jensen?»

«Eg fylder 26 den 9de Januar.»

«Då er vi omtrent lige gamle.»

«I' sku få det så blommen i et æg, Petra. Eg kom altid te huske på, kå vel I havde gjort, så vilde ha meg. I er jo af mykkje be're folk end så eg, og eg har altid vorre gla' i Jer fra den første dagen, eg kom te knipe Jer i litlefingeren inde i krambu'en.»

«To så'nne så os måtte kunne komme seg godt i vej,» vedblev Sivert inderlig. «I, så er så drivenes og dygtig på alle slags ting, og eg har det heller ikkje med te ligge på latesiden. Og kanske kunde I ble gla'ere i meg efterkvert, når I såg, kå skikkelig eg vilde være. Ka seier I, Petra? Er der ikkje nokke håb for meg?»

«Bare I ikkje kommer te angre på det, Jensen.»

«Eg! Nej I kan være tryg. Det er vel over-vejet fra min side.»

«Ja ja. I guds namn då.» Hun rakte ham hånden.

«Slår I te nu me det sam'e?» han rysted hendes hånd op og ned. «Det ska I ha evig tak for Petra!»

«Ja, nu kan I fortælle konsulen, at vi er for-lov et og snart ska gifte os. Vi har jo ikkje nokke te vente efter.»

«Så ska I seie Du te meg og ge meg en

kjøs.» Sivert rejste sig, la sin arm om hendes skulder og luded sit ansigt ned til hendes.

«Vi har jo tiden for os,» Petra trak hodet til siden.

«Det er då altfor fattigsligt, at Du ikkje vil kjøsse meg,» sa Sivert og nærmed sin mund til hendes.

Petra lukked øjnene og lod ham røre ved sin mund. Han trak hende op fra stolen, tog hende ind til sig og trykked sine læber mod hendes, først sagte og varsomt, siden med sugende voldsomhed. Han knuged hende stedse heftigere og hensynsløser i sin favn. Der kom noget grådigt over ham som hos et menneske, der får mad efter længe at ha sultet. Petra, som først havde vært kold og uvillig, følte tilsidst en varm rislen gjen-nem sig.

»Nu må I gå,» sa hun omsider og vilde gjøre sig fri, men Sivert holdt fast. Med halvlukte øjne blev han ved at kysse hende. Han bored sin mund ind i hendes hals.

«Nu må I gå,» gjentog Petra.

«Sei «Du»,» sa Sivert snøvlende.

«Du då. Nu må Du gå.»

«Ja, Petra, men kan eg ikkje få være her,» bad han uden at slippe hende. Hans ansigt blussed, og hodet virred som om det var for tungt.

Petra blev vred og rev sig løs: «Nej, vet Du ka, er det på den måden, så ska eg ikkje ha nokke af det.»

«Nej, nej, nej, Petra! Ikkje vær sint på meg. Eg er snubt sansesløs.» Han tog sin hat, som han havde lagt fra sig på stolen ved døren, vendte så tilbage og omfavned hende atter.

«Du må ha meg undskyldt, Petra,» han hvilte sit hode på hendes skulder. «Eg kan 'kje hjelpe for det. Eg har 'kje vært ani et fruentimmer på over et år.» Han talte med tør hals og dump sutrende stemme.

«Eg er reint ræd Deg,» Petra vred hodet til siden.

«Nu går eg. Go'nat Petra.»

XXVIII.

Petra havde pålagt Sivert at underrette konsulen om deres forlovelse og sige fra hende, at hun gjerne vilde flytte inden jul, hvis han ikke havde noget imod det. Nu, da hun først havde fattet beslutningen, længtes hun bort fra dette sted, hvor hun syntes at selve væggene så med hån og medlidenhed på hende; og så plagedes hun af en ubestemt frygt for, at der skulde hænde noget, som vilde kuldkaste det hele.

Men nu var der hengået en hel uge, uden at Sivert havde bragt besked. Konsulen var vanskelig at få i tale i denne tid; han kom sjældnere på kontoret end før og havde altid så meget at ekspedere, når han var der.

Petras uro steg fra dag til dag. Hun havde vanskelig for at stå stille ved sit arbejde, og hun var så febrilsk, at hun fór sammen ved den mindste uventede lyd.

Hver aften når Sivert efter arbejdstid indfandt sig hos hende, mødtes han i døren af hendes store, spørgende blik.

Endelig en aften i slutningen af November kunde Sivert melde, at han havde truffet konsulen.

Petra fik hjærtebanken. «Nu?» sa hun og så forskende på Sivert. «Kå gik det?»

Sivert satte sig stille ned på en stol ved komoden.

«Koffor sitter Du Deg ikkje i sofanan, så Du plejer?»

«Her er godt nok her,» svarte Sivert og undgik hendes blik.

«Er det nokke galt?» Petras stemme lød underlig hvas. «Vilde han ikkje la meg sleppe så snart?»

«Jo då. Der var ingenting i vejen.»

«Ka er det da, så fejler Deg?»

Sivert så grublende ned for sig.

«Kan Du ikkje snakke, mand!» Petra rejste sig fra sofahjørnet. «Ska eg stå her og slite or'ene ut af Deg?» hun støttet sig til bordet, for hun skjalv i knærne.

Det varte lidt, så så Sivert på hende med et sky og bedende blik og sa: «Sej meg Petra, har der vorre nokke mellem Deg og konsulen?»

«Nu ska vi høre!» Petra gik bort og la vedstykker i ovnen.

«Det kom forre meg idag, då eg havde talt med konsulen, og siden har eg ikkje vært go' te få det fra meg. Du må seie meg sandheden, Petra.»

Du vager vel ikkje te beskyldte konsulen for

at ha utelotte seg med så'nt nokke?» sa Petra indigneret, mens hun, bøjet ned mod ovnen, vendte ryggen til Sivert.

«Nej, men alligevel.»

«Jo, det er pene tanker Du har,» Petra retted sig op og så hurtig hen på Sivert. Han hang med hodet som et straffet barn. «Eg havde ikkje trod, Du var så lav,» føjed hun bryskere til.

«Nej, det er sandt osså, Petra, men det var net, så det stak i meg.»

Petra blev stående borte ved servanten og pillad på håndklædet med en krænket mine.

«Du må 'kje være sint, Petra.»

«Ska eg være udsat for så'nt nokke af Deg, så —»

«Eg ska aldrig næmne de' mere.» Sivert rejste sig og gik hen og tog hendes hånd. «Eg ser det jo på Deg, at det ikkje er sandt.» Han la armen om hendes liv og vilde drage hende til sig, men hun skjøv ham bort og blev stående som før.

«Eg syntes, det var så altfor mykkje, konsulen vilde gjøre for os,» sa Sivert flou. «Det var deraf det kom seg.»

«Ja, eg kan jo ikkje ha nokken mening om det,» svarte Petra muggent. «Meg har Du ikkje fortalt det te.»

«Ikkje alene vilde han afstå meg bu'handelen for så godt så ingenting, men han vilde osså for-

ære os 100 specidaler te udstyr, og resten sku' vi få så rentefrit lån.»

«Å, eg synes rigtig ikkje, han kunde være bekjendt af te gjøre stort mindre, så rig, så han er, og enddå mere bler etter gamlefruen. Madam Lind fik pension til sin dødsdag, og alt, ka der sto' på værelse hinnes, og Du vet sjøl, kå passe gla' han var i hinner, så det sku 'kje være derfor. Og desuden, den bu'handelen har han altid gjerne villet vorre kvit. Var det bare det, så gjor'e, at Du fik så'nne slette tanker!»

«La det nu være glømt, Petra,» Sivert klapped ydmygt hendes kjoleærme.

«Du lod Deg då vel ikkje merke med nokke te konsulen?»

«Nej, for det var først bagefter, det slo' ner i meg.»

«Takked Du?»

«Ja naturligvis takked eg.»

«Var Du længe inde hos 'an?»

«Ja, det var 'kje så kort, for han havde jo mykkje te snakke om. Han ba' meg sitte ner og var så hyggelig. Eg sku' ta borgerskap, sa han, og vi kunde godt gifte os te julen. Så snakte eg osså om dette med te få namne mit forandret te Myre, og det syntes han godt om. Han sku' sjøl indge ansøgning for meg idag.»

«Og så kommer Du bagefter te meg med så'nt nokke. Konsulen sku vite det! Eg tænker, han gik fra det altsam'en.»

«Nu ska Du tilge meg!» udbrød Sivert og greb hende om livet med begge hænder for at kysse hende. «Kom her og sit på fange' mit.» Han førte hende hen til sofaen, trak hende ned på sit skjød og la hendes arme om sin hals.

Petra stritted sagte imod. Hendes legeme rørte næsten ikke ved hans knæ, hun sad ret op og ned, fødderne var stemmet mod gulvet, og hænderne lå løst på hans skuldre.

Sivert slap taget om Petras liv og lod armene falde ned til siden. Han kjendte sig som stivnet af en kulde, der syntes ham at slå ud fra selve Petras legeme. Det gryssed igjennem ham.

«Fryser Du?» spurgte Petra og tog hænderne bort fra hans skuldre.

Med ét stødte han hende fra sig og sprang op. «Dette blir ikkje te løkke for os,» sa han hårdt og drev op over gulvet med lange skridt.

«Ka er det nu igjen?» Petra var blet bleg af forskrækkelse over hans voldsomhed.

«Du bryr Deg ikkje om meg, eg mærker det! Eg har mærket det før! Og på den måten vil eg ikkje ha Deg. Nej gud bevare meg fra en ustund, hssh!» Han rysted hodet som en hund, der kommer op af vandet.

Petra så på ham med forbavselse og vantro.

«Det er då ikkje meningen din?»

«Joggu er det så! Eg gifter meg ikkje med en træstok!» Han trev sin hat og ilte mod døren.

Petra sprang hen og stilled sig ivejen for ham.

3 9015 02451 6745

